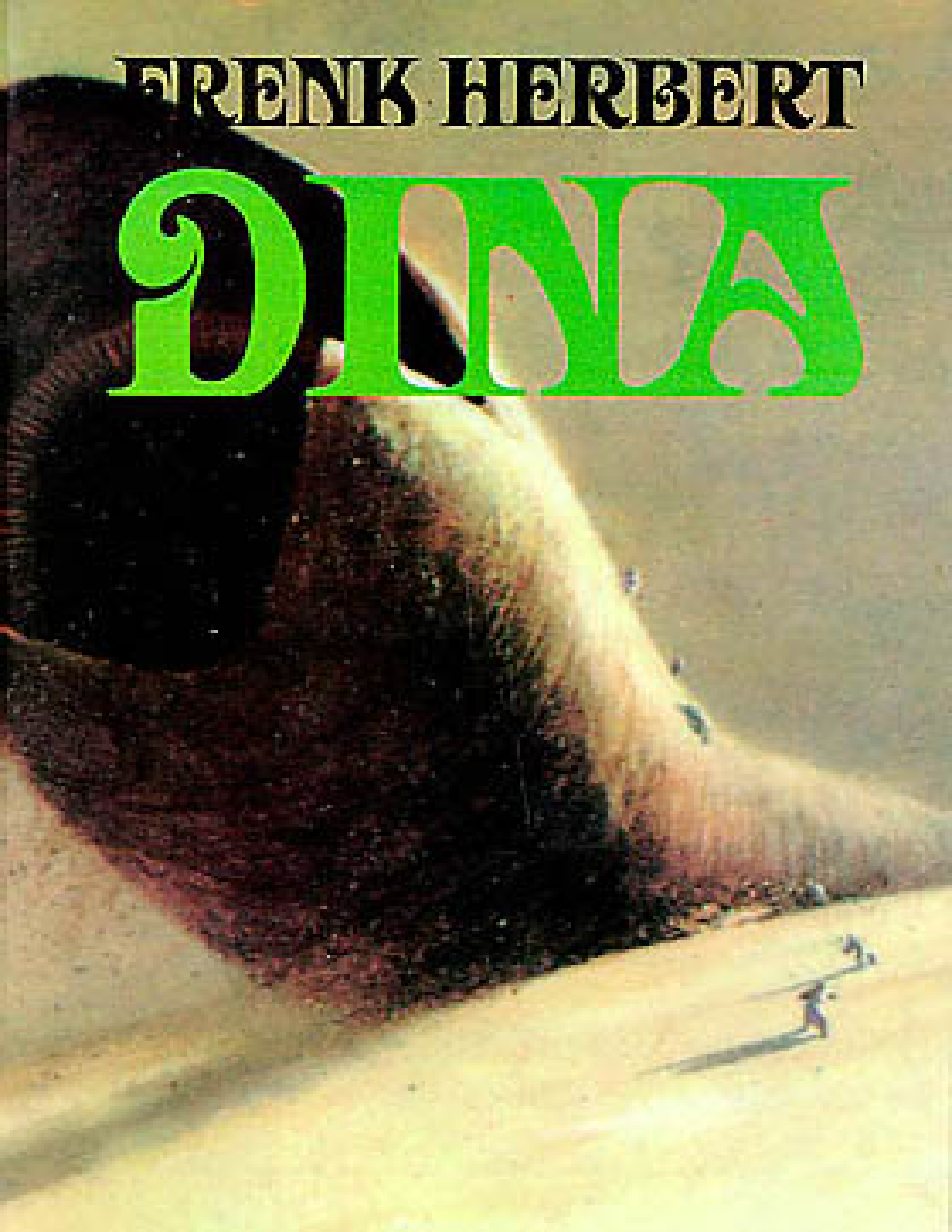

FRANK HERBERT

DUNE

1.

Kada je moj otac, Car Padišah, saznao za smrt Vojvode Letoa, kao i za način na koji je umro, obuzeo ga je bes kao nikada pre toga. Stao je da okrivljuje moju majku i ugovor koji ga je nagnao da na presto postavi jednu pripadnicu reda Bene Geserit. Okrivljavao je Esnaf i zlog starog Barona. Okrivljavao je svakoga ko bi mu izišao pred oči, uključujući tu i mene, pošto je tvrdio da sam i ja veštica, kao i svi ostali. A kada sam pokušala da ga utešim, rekavši mu da je to učinjeno u saglasnosti sa jednim starim zakonom samoočuvanja, kome su se pokoravali čak i najdrevniji vladari, on mi se podrugljivo osmehnuo i upitao me da li ga smatram slabićem. Tog trenutka sam shvatila da uzrok njegove srdžbe nije bila Vojvodina smrt, već ono što je ta smrt značila za sve ljude kraljevske krvi. Kada sada to prizovem u sećanje, čini mi se da je i moj otac posedovao, u izvesnoj meri, dar za predviđanje, budući da je izvesno da njegova i Muad'Dibova loza dele iste pretke.

'U očevoj kući' princeze Irulan

"Sada će Harkonen ubiti Harkonena", prošaputa Pol.

Probudio se neposredno pre no što se spustila noć i ustao u sedeći položaj u hermetički zatvorenom i zatamnjenom pustinjском šatoru. Izgovorivši te reči, razabrao je sa mesta gde mu je majka ležala blago otiranje o šatorski zid.

Pol baci pogled na detektor blizine na podu, osmotrivši brojčanik, čije su se fosforne cevi sjajile u tami.

"Uskoro će noć", reče mu majka. "Zašto ne podigneš štitnike šatora?"

Polu tog trenutka postade jasno da joj se disanje već neko vreme promenilo i da je bešumno ležala u tami sve dok se nije uverila da se on probudio.

"Podizanje štitnika ne bi imalo nikakve svrhe", uzvрати on. "Bila je oluja. Šator je prekriven peskom. Iskopaće nas uskoro."

"Još nema nikakvog znaka od Dankana?"

"Nema."

Pol odsutnim pokretom protrlja vojvodski pečat na palcu i uzdrhta od besa pri pomisli na vražje ustrojstvo ove planete, zbog koga mu je otac izgubio život.

"Čula sam kako se oluja podiže", reče Džesika.

Ravnodušna ispraznost njenih reči pomogla mu je da malo povrati pribranost. Usredsredio je misli na oluju koju je video kako se podiže kroz prozirni zid pustinjskog šatora - hladni peščani kovitlaci krstarili su bazenom, da bi potom brazde i prirepći išarali nebo. Podigao je pogled prema stenovitom šiljku i primetio kako menja oblik pod udarom vetra, pretvorivši se u niski klin prljavožute boje. Pesak nanesen u njihov bazen najpre je prekrio nebo tamnom koprenom, a zatim utrnuo svu svetlost kada je potpuno zavejao šator.

Šatorski luci samo su jednom zaškrpali pod dodatnim opterećenjem - da bi potom tišinu narušavali jedino prigušeni, reski brektaji peščanih snorkela koji su pumpali vazduh sa površine.

"Probaj ponovo da aktiviraš prijemnik", reče Džesika.

"Nema svrhe", uzvratila on.

Pronašao je cev za vodu u spremištu na vratnom delu pustinjskog odela i usisao topao gutljaj, pomislivši pri tom kako je upravo tog trenutka započeo pravi život na Arakisu - život koji se zasnivao na trošenju prikupljene vlage njegovog vlastitog disanja i telesnih isparenja. Voda je bila bljutava i bezukusna, ali mu je ipak osvežila grlo.

Začuvši Pola kako pije, Džesika najednom postade svesna glatkoće svog pustinjskog odela koje joj je prianjalo uz telo, ali odbi da prihvati činjenicu da je i sama žedna. Prihvatiti to značilo je u potpunosti pristati na užasne nužnosti Arakisa, gde se strogo moralo voditi računa čak i o najsićušnijim kapima vlage; svaka kapljica vode morala je naći svoj put do šatorske sabirnice, a trebalo je žaliti za svakim dahom koji je neoprezno otišao u otvoreni vazduh.

Bilo je daleko lakše ponovo otpočinuti.

Ali, postojao je jedan san u minulom spavanju po danu i ona je uzdrhtala pri spomenu na njega. Držala je snene šake ispod peščane matice, na kojoj je stajalo ispisano jedno ime: Vojvoda Leto Atreid. I onda se ime razlučilo u peščanom toku, a ona je odmah otpočela da ga ponovo ispisuje; međutim, pre no što je stigla do poslednjeg slova, prvo je već bilo izgubljeno.

Priliv peska nije prestajao.

San joj se pretvorio u jadikovanje: sve glasnije i glasnije. To smešno jadikovanje - deo Džesikinog uma prepoznao je zvuk kao njen sopstveni glas iz vremena kada je još bila sasvim mala, tek nešto veća od bebe u kolevcu. Jedna žena, koju sećanje nije moglo sasvim da dokuči, nepovratno je iščezavala.

Moja neznana majka, pomisli Džesika. Benegeseritka koja me je rodila, a zatim predala Sestrama, zato što joj je to bilo naređeno. Da li joj je bilo milo što se na taj način otarasila Harkonenovog deteta?

"Možemo ih tući jedino začinom", reče Pol.

Kako uopšte može i da pomisli na napad u ovakvom trenutku? upita se ona.

Začula je kako se uskomešao, a zatim zvuk njihove bale, koju je stao da vuče preko šatorskog poda.

"Na Kaladanu je ključna bila sila na moru i u vazduhu", reče on. "Ovde je to pustinjska sila. Slobodnjaci su glavni adut."

Glas mu je dopirao sa mesta gde su se nalazili šatorski stezači. Zahvaljujući svojoj benegeseritskoj obući, razabrala je u sinovljevom glasu prizvuk neodređene ogorčenosti koju je osećao prema njoj.

Čitav život obučavan je da mrzi Harkonene, pomisli ona. A sada je ustanovio da je i sam Harkonen... preko mene. Kako me on malo poznaje! Ja sam bila jedina žena mog Vojvode. Prihvatila sam njegov život i njegove vrednosti u toj meri da sam se na kraju oglušila o naređenja Bene Geserita.

Svetli kvadrant u šatoru zasijao je kada ga je Pol uključio i ispunio kupolastu zapreminu zelenkastom svetlošću. Pol je klečao pokraj stezača; kapuljača na pustinjskom odelu bila mu je pripravljena za izlazak u otvorenu pustinju - čeonu deo spušten, filter za usta na mestu, priključnice za nos podešene. Jedino su mu se videle tamne oči: uski pojas lica, koji se u jednom trenutku okrenuo prema njoj, a odmah potom u stranu.

"Osiguraj se za izlazak napolje", reče joj on glasom koji je zvučao izobličeno kroz filter.

Džesika počne da navlači filter preko lica, a onda stade da podešava kapuljaču u trenutku kada je Pol slomio pečat šatora.

Pesak je zaškripao čim je Pol otkao stezače i šištav oblak zrnaca nahrupi u šator pre no što je on stigao da ga blokira statičkim

kompresorom. Jama u peščanom zidu se povećavala kako je alatka rasterivala zrnca. On kliznu napolje, a ona stade da po šumovima prati njegovo napredovanje prema površini.

Šta ćemo naći tamo napolju? upita se ona. Harkonenove trupe i Sardaukari - eto koje opasnosti možemo da očekujemo. Ali, šta je sa onima koje ne znamo?

Ona pomisli na statički kompresor i ostale neobične alatke koje su se nalazile u bali. Najednom se svaka od tih naprava pojavi u njenoj svesti kao znamenje tajanstvenih opasnosti.

A onda je osetila topao lahor sa površine, koji joj je pomilovao obraze na mestu gde ih filter nije pokrivao.

"Dodaj mi balu." Bio je to Polov glas, prigušen i oprezan.

Ona kleknu da ga posluša i začu kako litraši sa vodom grgolje dok je vukla balu po podu. Podigla je pogled nagore i spazila Pola uokvirenog u otvoru sa zvezdanim zaleđem.

"Ovamo", reče on i pruži ruku nadole, a zatim podiže balu prema površini.

Sada je jedino videla krug ispunjen zvezdama. Ličile su na svetleće nišanske naprave upravljene pravo prema njoj. Pljusak meteora prostruja noćnim nebom. Izgledali su joj kao upozorenje, kao tigrove pruge, kao blistave nadgrobne ploče koje vapiju za njenom krvlju. Najednom je obuze jeza pri pomisli na nagradu koja je bila raspisana za njihove glave.

"Požuri", reče Pol. "Hoću da srušim šator."

Priliv peska sa površine zasu joj levu šaku. Koliko li će još peska stati u nju? upita se ona.

"Da ti pomognem?" upita Pol.

"Ne."

Ona proguta pljuvačku kroz suvo grlo i uđe u jama, osetivši pod šakama pesak statički fiksiran za zidove. Pol se saže i uhvati je za ruku. Kada se obrela pokraj njega na površini, videla je da se nalazi na jednom ravnom potezu pustinje, obasjanom svetlošću zvezda. Pesak je gotovo do vrha ispunio njihov bazen, ostavivši nezapretan jedino tamni rub okolnih stena. Ona upravi svoja izvežbana čula nešto dublje u tminu.

Zvuci sitnih životinja.

Obrušavanje nekog peščanog ispusta u daljini, ispunjeno prigušenim

skičanjem zverinja.

Pol je u međuvremenu srušio šator i izvlačio ga kroz jamu.

Svetlost zvezda izobličila je noć taman u dovoljnoj meri da svaku sen ispuni nabojem pretnje. Ona pogleda po okolnim tmastim ostrvima.

Tama je slepčevo sećanje, pomisli ona. On osluškuje davno minule zvuke, krike onih koji su mu lovili pretke u tako dalekoj prošlosti da je pamte samo njegove najprimitivnije ćelije. On vidi ušima. On vidi nozdrvama.

Stojeći pokraj nje, Pol joj reče: "Dankan mi je kazao da će, ukoliko ga uhvate, izdržati... do sada. Moramo stoga da pođemo odavde." On prebaci balu preko ramena, uputi se prema obližnjem rubu plitkog bazena i pope se na jedan ispust sa koga se pružao pogled prema otvorenoj pustinji.

Džesika automatski krenu za njim, primetivši kako polako počinje da živi u sinovljevoj orbiti.

Jer moj bol sada je teži od morskog peska, pomisli ona. Ovaj svet lišio me je svega drugog izuzev najstarije svrhe: budućeg života. Od sada živim za mog mladog Vojvodu i kćer koja će se tek roditi.

Osetila je kako joj noge tonu u pesak dok se uspinjala za Polom.

On je gledao prema severu, preko linije litica, osmatrajući jedan udaljeni, strmi pristranak.

Daleki kameni profil ličio je na drevnu ratnu lađu oivičenu zvezdama. Izgledalo je kao da se neki nevidljivi talas neprekidno odbija o brod, dok je sa njega dopiralo zujanje rotirajućih antena, dimnjaci su stajali povijeni unazad, a na krmi se podizalo neobično uzdignuće u obliku slova "pi".

Narandžasti sjaj blesnu povrh siluete, a zatim jedna blistava, purpurna linija skliznu nadole, prema sjaju.

Potom suknu još jedna purpurna linija.

A onda novi narandžasti blesak!

Prizor je ličio na neku drevnu bitku, sećanje na artiljerijski dvoboj, koji im je prosto prikovao poglede.

"Stubovi plamena", prošaputa Pol.

Prsten crvenih očiju podiže se iznad udaljenih stena. Purpurne pređe uokviriše nebo.

"Plamen mlaznica i laserski pištolji", reče Džesika.

Prvi mesec Arakisa, prašinastocrvene boje, podigao se iznad

obzorja sa njihove leve strane i oni u tom pravcu spaziše trag oluje - traku neobične kretnje koja se vukla pustinjom.

"To su sigurno Harkonenovi topteri koji su krenuli u potragu za nama", reče Pol. "Vidi samo kako pročešljavaju pustinju... kao da nastoje da istrebe sve živo... kao kada bi ti htela da istrebiš neko osinje gnezdo."

"Ili gnezdo Atreida", reče Džesika.

"Moramo da potražimo neko utočište", reče Pol. "Poći ćemo na jug i držati se stena. Ako nas zateknu na otvorenom..." On se osvrnu i podesi balu na leđima. "Ubijaju sve što se mrda."

On zakorači niz grbinu, ali istog trenutka začu prigušen pisak letelice koja para vazduh i ugleda tamna obličja ornitoptera nad sobom.

2.

Otac mi je jednom kazao da je poštovanje istine blizu toga da predstavlja temelj svekolike moralnosti. 'Nešto ne može nastati ni iz čega', rekao je on. Ovo je veoma duboka misao, ukoliko shvatite da 'istina' može biti krajnje nepouzdana.

Iz 'Razgovora sa Muad'Dibom' princeze Irulan

"Oduvek sam se dičio time što mogu da vidim stvari onakve kakve one zaista jesu", reče Tufir Havat. "To je glavno odličje Mentata. Naprosto niste u stanju da prekinete analizu podataka."

Smežurano, staro lice izgledalo je pribrano u tami praskozorja, izgovarajući te reči. Usne boje safoa stajale su mu u jednoj liniji, dok su se borice lepezasto širile povrh njih.

Jedan čovek, odeven u tuniku, bez reči je čučao na pesku, preko puta Havata, ostavši potpuno ravnodušan prema onome što je čuo.

Nalazili su se ispred jedne stene, koja se nadosila na široku i plitku udolinu. Svitanje se širilo preko izlomljene linije grebena iznad bazena, optačući sve ružičastim prelivima. Pod ispustom bilo je hladno; suva i prodorna studen koja je preostala iz minule noći. Topli vetar podigao se neposredno pre svanuća, ali do sada se već ohladio. Havat je čuo cvokotanje zuba nekolicine vojnika koji su još bili sa njim, sedeći nešto dublje pod ispustom.

Čovek koji je čučao naspram Havata bio je Slobodnjak koji je došao preko udoline u prvom ciku lažne zore, klizeći preko peska, ponirući među dine, jedva uočljivim kretnjama.

Slobodnjak pruži prst prema pesku između njih i nacрта na njemu jednu figuru. Ličila je na luk iz koga upravo poleće strela. "Ima mnogo Harkonenovih patrola", reče on, a zatim podiže prst i upravi ga preko grebena sa kojih su se spustili Havat i njegovi ljudi.

Havat klimnu glavom.

Mnogo patrola. Da.

Ali, još nije bio načisto sa tim šta Slobodnjak hoće, i to ga je onespokojavalo. Mentatska obučenost trebalo je da pruži priliku da

se razaberu pobude.

Bila je to najteža noć u Havatovom životu. Nalazio se u Tsimpou, garnizonskom seocetu, predstraži pređašnjeg glavnog grada Kartaga, kada su počeli da stižu izveštaji o napadu. Prvo što mu je palo na um bilo je: to je samo prepad; Harkoneni nas kušaju.

Ali izveštaji su sve brže pristizali.

Dve legije spustile su se u Kartagu.

Pet legija - pedeset brigada! - napalo je Vojvodinu glavnu bazu u Arakenu.

Jedna legija na Arsunt.

Dve borbene grupe na Razmrskanu Stenu.

A onda su izveštaji postali detaljniji - među napadačima se nalaze Carevi Sardaukari, verovatno dve legije. Ubrzo se takođe ispostavilo da su napadači savršeno dobro znali koje snage gde da upute. Savršeno! Prvorazredna obaveštajna služba.

Srdžba koja je počela da kulja u Havatu zapretila je da mu osujeti normalno funkcionisanje mentatskih sposobnosti. Razmere napada delovale su na njegov um poput fizičkog udarca.

Dok je sada čučao skriven ispod pustinjske stene, on klimnu glavom samome sebi, zaogrnuvši se poderanom i izbušenom tunikom koja ga je jedina štitila od studeni senke.

Razmere napada.

Sve vreme je očekivao da će neprijatelj iznajmiti lake brodove od Esnafa za kratke, provokativne upade. Bila je to uobičajena igra u ovakvim okršajima Velikih Kuća. Laki brodovi dolazili su u pravilnim razmacima na Arakis da bi prevozili začina za Kuću Atreida. Havat je preduzeo sve mere predostrožnosti da bi osujetio neočekivane napade lažnih teretnih brodova za transport začina. Pretpostavljalo se da u glavnom napadu neće učestvovati više od deset brigada.

Ali, prema poslednjoj proceni, na Arakis se spustilo više od dve hiljade brodova - i to ne samo teretnjaka, već i fregata, izviđačkih letelica, monitora, razarača, transporterova vojnika, skladištara...

Više od stotinu brigada - deset legija!

Ni pedesetogodišnji prihod Arakisa ostvaren na začinu ne bi bio dovoljan da se pokriju troškovi ovakvog poduhvata.

Ne, ne bi bio.

Potcenio sam sumu koju je Baron bio spreman da potroši na napad

na nas, pomisli Havat. Izneverio sam mog Vojvodu.

A onda je tu još bio izdajica.

Poživeću dovoljno dugo da ga vidim ugušenog!, pomisli on. Trebalo je da ubijem onu benegeseritsku vešticu kada mi se ukazala prilika. Za njega više uopšte nije bilo sumnje u pogledu toga ko ih je izdao - gospa Džesika. Svi podaci koje je doznao išli su tome u prilog.

"Vaš čovek Gurni Halek i deo njegovih vojnika bezbedni su kod naših prijatelja krijumčara", reče Slobodnjak.

"Dobro."

Gurni će, dakle, otići sa ove paklene planete. Nismo, znači, svi gotovi.

Havat se osvrnu i pogleda četvu svojih ljudi. Kada je pala noć, imao je oko sebe tri stotine najboljih boraca. Sada ih je preostalo jedva dvadesetak, a čak polovina bila je ranjena. Neki su sada spavali, u stojećem položaju, oslonjeni o stenu, opruženi na pesku ispod stene. Njihov poslednji topter, koji su koristili kao površinsko vozilo za prevoz ranjenika, otkazao je malo pre zore. Dokrajčili su ga laserskim pištoljima i sakrili ostatke, a zatim se probili do ovog skrivenog mesta na rubu bazena.

Havat je imao samo približnu predstavu o tome gde se trenutno nalaze - otprilike dve stotine kilometara jugoistočno od Arakena. Glavi putevi između siečkih zajednica Zaštitnog Zida bili su negde južnije.

Slobodnjak koji je čučao naspram Havata zabaci kapuljaču i skide kapu pustinjskog odela, otkrivši peščanu kosu i bradu. Kosa mu je bila začušljana unazad, tako da mu je do izražaja došlo visoko čelo. Imao je nedokučive oči, čija je potpuno plava boja poticala od začinske ishrane. Brada i brkovi bili su mu umrljani sa jedne strane ustiju, a dlačice slepljene usled pritiska omčaste sabirne cevi, koja je vodila iz priključnica za nos.

Čovek izvadi ove priključnice i ponovo ih namesti, a zatim protrlja ožiljak pokraj nosa.

"Ako noćas budete prešli preko sinka", reče Slobodnjak, "nemojte koristiti štitnike. Postoji procep u zidu..." On se okrenu na petama i pokaza prema jugu. "...tamo, a do erga je otvoren pesak. Štitnici bi privukli..." On zastade za trenutak. "...crva. Oni obično ne zalaze ovamo, ali štitnik bi sigurno domamio bar jednog."

Kazao je 'crv', pomisli Havat, a nameravao je da kaže nešto drugo. Šta? I šta on hoće od nas?

Havat uzdahnu.

Nije mogao da se seti kada je ranije bio ovako umoran. Energetske pilule nisu mogle da ublaže iznurenost mišića koju je osećao.

Prokleti Sardaukari!

Osetivši najednom ogorčenost prema samome sebi, on se suoči sa pomišlju o vojnicima-fanaticima i carskoj izdaji koju su oni otelovljavali. Mentatska procena podataka jasno mu je stavila do znanja da su više nego mali izgledi da dokaze o ovoj izdaji izloži pred Velikim Većem Landsrada, od koga se jedino mogla očekivati pravda.

"Želite li da odete kod krijumačara?" upita Slobodnjak.

"Je li to moguće?"

"Put je dug."

Slobodnjaci ne vole da kažu ne, jednom mu je rekao Ajdaho.

Havat reče: "Još mi nisi kazao da li tvoji ljudi mogu da pomognu mojim ranjenicima?"

"Oni su ranjenici."

Svaki put taj isti vražji odgovor!

"Znamo da su ranjenici", odbrusi Havat. "Nije stvar u tome..."

"Polako, prijatelju", upozori ga Slobodnjak. "Šta kažu tvoji ranjenici? Ima li među njima i takvih koji uviđaju da je tvom plemenu potrebna voda?"

"Nismo razgovarali o vodi", reče Havat. "Mi..."

"Shvatam tvoje protivljenje", reče Slobodnjak. "Oni su tvoji prijatelji, tvoji saplemenici. Imate li vode?"

"Ne mnogo."

Slobodnjak pokaza rukom na Havatovu tuniku, ispod koje se mestimično videla koža. "Bili ste zatečeni unutar sieča, bez pustinjskih odela. Morate doneti odluku o vodi, prijatelju."

"Možemo li da računamo na tvoju pomoć, uz dobru nadoknadu?"

Slobodnjak slegnu ramenima. "Nemate vode." On baci pogled na grupu iza Havata. "Koliko si ranjenika spreman da izgubiš?"

Havat za trenutak ne odgovori ništa, netremice gledajući u sagovornika. Kao Mentatu, bilo mu je jasno da je veza među njima u prekidu. Reči ovde nisu povezivane na normalan način.

"Ja sam Tufir Havat", reče on. "Ovlašćen sam da govorim u ime mog Vojvode. To mi daje pravo da se obavežem na račun tvoje pomoći. Pomoć mi je potrebna u ograničenom vidu, kako bih dovoljno dugo sačuvao snagu da ubijem izdajnika koji misli da ga osvetnička ruka neće stići."

"Hoćeš, dakle, da uzmem udela u osveti?"

"Sam ću izvesti osvetu. Želim jedino da budem oslobođen odgovornosti za ranjenike."

Slobodnjak nabra obrve. "Kako možeš da budeš odgovoran za ranjenike? Pa oni su sami za sebe odgovorni. Problem je voda, Tufire Havate. Želiš li da donesem odluku umesto tebe?"

Čovek stavi ruku na oružje koje je imao skriveno ispod odore.

Havat se nape, pitajući se: da nije ovde posredi izdaja?

"Čega se bojiš?" upita ga Slobodnjak.

Ah, ti ljudi i njihova uznemirujuća neposrednost! "Glava mi je učenjena", odgovori on oprezno.

"Ah-h-h-h." Slobodnjak diže ruku sa oružja. "Misliš da smo podmitljivi. Ne poznaješ nas. Harkoneni nemaju dovoljno vode da njome potkupe čak ni naše najmanje dete."

Ali su ipak platili Esnafu za prevoz dve hiljade borbenih brodova, pomisli Havat. Preteranost te cene još ga je ošamućivala.

"I vi i mi se borimo protiv Harkonena", reče Havat. "Zar ne bi trebalo da su nam zajednički problemi i načini ratovanja sa njima?"

"Zajednički su nam", uzvрати Slobodnjak. "Video sam te kako se boriš protiv Harkonena. Dobar si ratnik. Bilo bi trenutaka kada bih voleo da mi stojiš uz bok."

"Dovoljno je samo da kažeš gde i kada ti moje oružje može biti na usluzi", reče Havat.

"Ko to zna?" upita Slobodnjak. "Harkonenovih snaga ima posvuda. Ali ti još nisi doneo odluku o vodi. Ili možda želiš da to učine sami ranjenici?"

Moram biti oprezan, pomisli Havat. Postoji ovde nešto što ne razumem.

On reče: "Da li bi mi otkrio tvoj metod? Arakiski metod?"

"Tipičan stav stranaca", reče Slobodnjak glasom u kome se osećao podrugljiv prizvuk. On pokaza u pravcu severozapada, preko vrha grebena. "Posmatrali smo vas noćas kako dolazite preko peska." On

spusti ruku. "Držiš svoje ljude na trošnoj strani dine. To nije dobro. Nemate pustinjaška odela, niti vodu. Nećete dugo izdržati."

"Nije lako saživeti se sa Arakisom", uzvratila Havat.

"Tačno. Ali mi smo ubijali Harkonene."

"Šta vi radite sa ranjenicima?" upita Havat.

"Zar čovek ne zna kada vredi truda da bude spasen?" uzvratila pitanjem Slobodnjak. "Tvoji ranjenici znaju da nemate vode. I ranjenici i zdravi moraju da misle na budućnost plemena."

Budućnost plemena, pomisli Havat. Plemena Atreida. Ima smisla u tome. On nagna sebe da postavi pitanje koje je do tada izbegavao.

"Imaš li vesti o mom Vojvodi ili o njegovom sinu?"

Nedokučive plave oči podigoše se prema Havatu. "Vesti?"

"Kakva im je sudbina?!" uzviknu Havat.

"Sudbina je za sve ista", uzvratila Slobodnjak. "Kažu da se tvoj Vojvoda suočio sa svojom sudbinom. Što se tiče Lisana al-Gaiba, njegovog sina, sve je u Lietovim rukama. Liet nije ništa rekao."

Znam odgovor i bez pitanja, pomisli Havat.

On se osvrnu prema svojim ljudima. Svi su već bili budni i čuli njihov razgovor. Gledali su negde preko peska, dok im se na licu čitalo uviđanje neumitnosti: nije bilo povratka na Kaladan, a sada je i Arakis bio izgubljen.

Havat se ponovo okrenu prema Slobodnjaku. "Jesi li čuo nešto o Dankanu Ajdahu?"

"Nalazio se u velikoj kući kada je štitnik isključen", uzvratila Slobodnjak. "Samo sam to čuo... i ništa više."

Ona je isključila štitnik i pustila unutra Harkonene, pomisli on. Ovoga puta sam ja bio taj ko je sedeo sa leđima okrenutim vratima. Kako je to mogla da učini, kada je time istupila i protiv rođenog sina? Ali... ko zna kakve se misli motaju po glavama tih benegeseritskih veštica... ako se to uopšte mogu nazvati misli."

Havat pokuša da proguta pljuvačku kroz suvo grlo. "Kada ćeš nešto saznati o dečaku?"

"Malo znamo o onome što se događa u Arakenu", reče Slobodnjak, slegnuvši ramenima. "Ko zna?"

"Imate li načina da doznate?"

"Možda." Slobodnjak protrlja ožiljak pokraj nosa. "Reci mi, Tufire Havate, znaš li nešto o velikom oružju koje su Harkoneni upotrebili?"

Artiljerija, pomisli Havat sa gorčinom. Ko bi mogao da pomisli da će primeniti artiljeriju u ovom dobu štitnika?

"Misliš na artiljeriju koju su upotreбили da bi zarobili naše ljude u pećinama", reče on. "Raspolažem izvesnim... teorijskim... znanjem o tom eksplozivnom naoružanju."

"Svaki čovek koji se povuče u pećinu samo sa jednim otvorom zaslužuje da umre", reče Slobodnjak.

"Zašto pitaš za to oružje?"

"Liet to želi."

Da li je to što hoće od nas, upita se Havat. On reče: "Jesi li došao ovamo da zatražiš obaveštenja o velikim topovima?"

"Liet želi da ispita to oružje."

"Pa onda pođite i uzmite jedan top", odbrusi Havat.

"Da", uzvratila Slobodnjak. "Učinili smo to. Uzeli smo to oružje i sakrili ga na mesto gde ga Stilgar može proučiti za Lieta i gde ga Liet lično može videti, ako to bude želeo. Ali, sumnjam u to: oružje nije baš najbolje. Slabog je sastava za Arakis."

"Uzeli ste... top?" upita Havat.

"Posle dobrog okršaja", odgovori Slobodnjak. "Izgubili smo samo dva čoveka, a prosuli vodu iz više od stotinu njihovih."

Uz svaki top nalazili su se Sardaukari, pomisli Havat. Ovaj pustinjaški ludak govori tako nehajno o gubitku svega dva čoveka u borbi sa Sardaukarima!

"Ne bismo ni tu dvojicu izgubili da nije bilo onih koji su se borili na strani Harkonena", reče Slobodnjak. "Ima među njima dobrih boraca."

Jedan od Havatovih ljudi priđe hramajući i pogleda Slobodnjaka, koji je još čučao. "Govoriš li to o Sardaukarima?"

"Da, o Sardaukarima govori", uzvratila Havat.

"Sardaukari!" reče Slobodnjak sa prizvukom radosti u glasu. "Ah-h-h, to je, znači, posredi! Baš smo proveli dobru noć. Sardaukari. Koja Legija? Da li znaš?"

"Mi... ovaj... ne znamo", reče Havat.

"Sardaukari", ponovi Slobodnjak. "Nosili su, međutim, harkonensku uniformu. Nije li to čudno?"

"Car ne želi da se raščuje kako se bori protiv jedne Velike Kuće", reče Havat.

"Ali ti znaš da su oni Sardaukari."

"Ko sam ja?" upita Havat sa prizvukom gorčine.

"Ti si Tufir Havat", uzvratu čovek poslovnim glasom. "No, dobro, već ćemo sve saznati. Poslali smo trojicu koje smo uhvatili da ih ispitaju Lietovi ljudi."

Havatov oficir progovori polako, dok mu se u svakoj reči očitovala neverica: "Vi ste... uhvatili Sardaukare?"

"Samo trojicu", uzvratu Slobodnjak. "Dobro su se borili."

Da smo samo imali vremena da se povežemo sa ovim Slobodnjacima, pomisli Havat, ne mogavši da obuzda plimu tuge. Da smo samo stigli da ih obučimo i naoružamo. Velika Majko, kakvu smo onda borbenu silu mogli da imamo!

"Možda oklevaš zbog brige za Lisana al-Gaiba", reče Slobodnjak.

"Ako je on stvarno Lisan al-Gaib, onda mu ništa ne može biti. Ne razbijaj glavu oko nečega što još nije dokazano."

"Služio sam... Lisana al-Gaiba", reče Havat. "Njegova bezbednost je moja briga. Zavetovao sam se na to."

"Zavetovao si se njegovoj vodi?"

Havat baci pogled na svog oficira, koji je i dalje zurio u Slobodnjaka, a zatim ponovo upravi pažnju na čučecu priliku. "Da, njegovoj vodi."

"Želiš da se vratiš u Araken, na mesto njegove vode?"

"U... da, na mesto njegove vode."

"Zašto nisi odmah kazao da je u pitanju voda?" Slobodnjak ustade i pričvrsti nosne utičnice.

Havat dade glavom znak svom oficiru da se vrati ostalima. Čovek umorno slegnu ramenima i poslušao. Havat začu kako ljudi nešto tiho počinju da pričaju.

Slobodnjak reče: "Uvek postoji put do vode."

Iza Havata jedan čovek opsova. Oficir ga pozva: "Tufire! Umro je Arki."

Slobodnjak stavi pesnicu na uho. "Zavet vode! To je znak!" On pogleda Havata. "Imamo u blizini mesto za prihvatanje vode. Da pozovem moje ljude?"

Oficir priđe Havatu i reče mu: "Tufire, nekoliko ljudi ostavilo je žene u Arakenu. Oni su... ovaj, znaš već kako je u ovakvom času."

Slobodnjak je i dalje držao pesnicu na uhu. "Je li to zavet vode, Tufire Havate?" upita on.

Havatov um munjevito je radio. Osetio je sada na šta Slobodnjak cilja, ali se bojao reakcije umornih ljudi pod stenom, kada budu shvatili šta je posredi.

"Zavet vode", reče Havat.

"Neka nam se plemena ujedine", reče Slobodnjak, spustivši pesnicu. Kao da je to bio signal, četiri čoveka skliznuše sa stene nad njima. Brzo uđoše pod zaklon, obmotaše mrtvaca u tkaninu, podigoše ga i počеше da trče sa ovim teretom duž zida grebena, sa desne strane. Njihova hitra stopala podizala su oblačiće prašine.

Sve je bilo gotovo pre no što su Havatovi umorni ljudi stigli da dođu k sebi. Grupa sa lešom, koji je, obmotan tkaninom, ličio na oveću vreću, već je zašla za jednu stenu.

Jedan od Havatovih ljudi povika: "Kuda su se deli sa Arkijem? Pa on je..."

"Nose ga... da ga sahrane", reče Havat.

"Slobodnjaci ne sahranjuju svoje mrtvace!" uzviknu čovek. "Ne pale ti trikovi kod nas, Tufire. Znamo mi šta oni rade. Arki je bio jedan od..."

"Raj čeka svakog ko umre u službi Lisana al-Gaiba", reče Slobodnjak. "Ako je tačno da služite Lisana al-Gaiba, kao što ste kazali, čemu onda to oplakivanje? Sećanje na nekoga ko je umro na taj način biće zauvek živo."

Ali Havatovi ljudi nastaviše da se primiču, ljutih izraza lica. Jedan od njih maši se za laserski pištolj i počе da ga izvlači.

"Da nisi mrdnuo dalje!" odbrusi mu Havat. Upirao se da obuzda umor koji mu je slamao mišiće. "Ovi ljudi poštuju naše mrtve. Običaji se razlikuju, ali značenje im je isto."

"Istopiće Arkija zbog njegove vode", uzvratilo nepopustljivo čovek sa laserskim pištoljem.

"Žele li to tvoji ljudi da i oni prisustvuju ceremoniji", upita Slobodnjak. On čak i ne shvata u čemu je problem, pomisli Havat. Naivnost Slobodnjaka bila je zastrašujuća.

"Zabrinuti su za sudbinu pokojnika koji im je bio poštovan i omiljen drug", reče Havat.

"Postupićemo sa vašim drugom uz iste počasti koje uživaju naši ljudi", uzvratilo Slobodnjak. "To je zavet vode. Poznajemo mi obrede. Čovekovo telo samo je njegovo; jedino voda pripada plemenu."

Havat brzo progovori, pošto se čovek sa laserskim pištoljem približio još jedan korak. "Hoćete li sada da pomognete našim ranjenicima?"

"Pa zavetovali smo se na to", uzvratil Slobodnjak. "Učinićemo za vas ono što se čini za članove svog plemena. Najpre vas sve moramo odenuti i pobrinuti se za ostale potrebe."

Čovek sa laserskim pištoljem zastade.

Havatov oficir reče: "Kupujemo li mi to pomoć Arkijevom... vodom."

"Ništa ne kupujemo", uzvratil Havat. "Pridružili smo se ovim ljudima."

"Običaji se razlikuju", promrmlja jedan od ljudi.

Havatu malo laknu.

"I pomoći će nam da stignemo do Arakena?"

"Poubijaćemo sve Harkonene", reče Slobodnjak, iscerivši se pri tom.

"I Sardaukare." On se povuče korak nazad, stavi šake oko ušiju i zabaci malo glavu, osluškujući. A onda spusti ruke i reče: "Dolazi neka letelica. Sakrijte se ispod stene i ne mrdajte."

Na Havatov znak rukom ljudi poslušашe.

Slobodnjak uhvati Havata za ruku i povuče ga prema ostalima.

"Borićemo se kada kucne čas za borbu", reče čovek, a zatim posegnu u nabore odore, izvadi odande kavez i izvuče iz njega neku životinjicu.

Havat prepoznade sićušnog šišmiša. Životinjica okrenu glavu i Havat primeti njene poptuno plave oči.

Slobodnjak pogladi šišmiša umirujući ga i nešto mu tiho čavrljajući. Zatim se naže prema glavi životinjice i sa jezika pusti kap pljuvačke u podignuta šišmiševa usta. Šišmiš raširi krila, ali ostade na Slobodnjakovoj ruci. Čovek uze jednu cevčicu, podiže je do šišmiševе glave i nešto promrmlja u nju; a onda, vinu životinjicu visoko i pusti je u vazduh.

Šišmiš prhnu iza grebena i nestade sa vidika.

Slobodnjak sklopi kavez i ponovo ga zavuče u nabore svoje odore. Zatim opet zabaci glavu, osluškujući. "Pročešljavaju gornje terene", reče on. "Pitam se koga traže tamo."

"Poznato je da smo se mi povukli u ovom pravcu", reče Havat.

"Čovek nikada ne sme da pretpostavi da je on jedina lovina", reče Slobodnjak. "Baci pogled na drugu stranu bazena. Videćeš nešto."

Vreme je proticalo.

Havatovi ljudi se uskomešашe i počeše nešto da šapuću.

"Budite nečujni kao zaplašene životinje", opomenu ih Slobodnjak prigušenim glasom.

Havat opazi neku kretnju blizu naspramnog grebena - žućkasta mrlja na žućkastoj podlozi.

"Moj mali prijatelj nosi svoju poruku", reče Slobodnjak. "On je dobar glasnik - bilo danju ili noću. Biće mi žao ako ga izgubim."

Kretnje sa druge strane sinka nestade. Na peščanom prostranstvu promera četiri ili pet kilometara nije preostalo ništa drugo do sve snažniji pritisak dnevne toplote - titravi stubovi vazduha koji se diže.

"A sad se sasvim primirite", prošaputa Slobodnjak.

Kolona gegavih prilika izbi iz jednog procepa u naspramnom grebenu i krenu pravo preko sinka. Havatu se učini da su posredi Slobodnjaci, premda im je nastup bio neobično nevešt. Izbrojao je šestoricu ljudi kako se teškog koraka kreću preko dina.

Sa desne strane, iza Havatove grupe, u visini se začu lepet ornitopterovih krila. Letelica se pojavi iznad zida grebena, gde su se oni nalazili skriveni: atreidski topter išaran harkonenskim ratnim bojama. Letelica se uputi prema ljudima koji su prelazili preko sinka.

Grupa se zaustavi na prevoju dine i mahnu.

Topter napravi jedan uzan krug iznad njih, a zatim se vrati nešto nazad i spusti se ispred Slobodnjaka, podigavši oblak prašine. Petorica iskočiše iz toptera i Havat ugleda svetlucanje štitnika, koji su odbijali zrnca prašine i peska; trenutak potom, u čvrstim i odlučnim kretnjama ljudi iz letelice on prepoznade karakterističan nastup Sardaukara.

"Auhh! Pa oni koriste svoje glupe štitnike", prosikta Slobodnjak pored Havata, a zatim baci pogled prema otvorenom južnom zidu sinka.

"To su Sardaukari", prošaputa Havat.

"Dobro."

Sardaukari se približiše grupi Slobodnjaka koja ih je čekala, napravivši formaciju polukruga. Isukane oštrice resko su pravile sunčeve odseve. Slobodnjaci su stajali u zbijenoj grupi, na izgled ravnodušni.

Najednom, iz peska oko dve grupe pokuljaše Slobodnjaci. Trenutak potom, našli su se i pored ornitoptera, a zatim u njemu. Oblak uskovitlane prašine obavio je žestoko komešanje na mestu gde su se dve grupe srele.

A onda se prašina slegla. Samo su Slobodnjaci ostali da stoje.

"Ostavili su samo tri čoveka u topteru", reče Slobodnjak pokraj Havata. "Srećna okolnost. Nismo morali da oštetimo letilicu dok smo je preuzimali."

Iza Havata, jedan čovek prošaputa "Pa to su bili Sardaukari!"

"Jesi li primetio kako se dobro bore?" upita Slobodnjak.

Havat duboko udahnu vazduh. Počeo je da oseća nagorelu prašinu oko sebe, toplotu, sušnost. Glasom koji nije bio ništa manje suv, on reče: "Da, veoma su se dobro borili."

Zarobljeni topter uzlete uz bučni lepet krila, a zatim krenu prema jugu, počevši da pravi strm uspon.

Slobodnjaci, dakle, umeju da upravljaju i topterima, pomisli Havat.

Na udaljenoj dini, jedan Slobodnjak mahnu zelenom, četvrtastom tkaninom: jednom... dva puta.

"Još ih dolazi!" procedi kroz zube Slobodnjak pored Havata. "Budite spremni. Nadao sam se da ćemo moći da se povučemo bez novih nepravilnosti."

Nepravilnost, pomisli Havat.

Narednog trenutka, ugledao je dva nova toptera kako se sa zapada obrušavaju prema mestu na pesku, gde se najednom nije video nijedan Slobodnjak. Preostalo je samo osam plavih mrlja - tela Sardaukara u harkonenskim uniformama - na poprištu minule bitke.

Još jedan topter sliznu povrhu zida grebena iznad Havata. On oseti kako ga je nešto štreknulo kada je ugledao letelicu: veliki transporter trupa. Leteo je lagano i sa potpuno raširenim krilima, što je značilo da je pod punim opterećenjem - sličan džinovskoj ptici koja se vraća u gnezdo.

U daljini, purpurni snop laserskog pištolja sunu iz jednog toptera koji se obrušavalo. Hitac zapara peskom, podigavši oštar, prašinski trag za sobom.

"Kukavice!" progundā Slobodnjak pored Havata.

Transporter trupa uputi se prema mestu gde su ležali leševi u plavim uniformama. Krila su mu sasvim bila raširena, da bi se, trenutak pre no što je dodirnuo pesak, brzo skupila.

Havatovu pažnju privuče odblesak sunca o nešto metalno na jugu: bio je to topter koji se obrušavao sa krilima čvrsto pripijenim uz bokove i mlaznicama koje su ličile na zlatni plam spram

tamosrebrnastog sivila neba. Ustremio se poput strele prema transporteru trupa, koji nije imao uključen štitnik usled laserske aktivnosti unaokolo. Topter se nije zaustavio, niti je promenio pravac, već se strmoglavio pravo u transporter.

Plamena grmljavina razleže se bazenom. Stene stadoše da se stropoštavaju sa zidova grebena svuda unaokolo. Crvenonarandžasti gejzir šiknu prema nebu sa mesta na pesku gde su se nalazili transporter i prateći topteri; sve je bilo zahvaćeno plamenom.

Bio je to Slobodnjak koji je uzleteo u zarobljenom topteru, pomisli Havat. Svesno se žrtvovao da uništi onaj transporter. Velika Majko! Šta su ovi Slobodnjaci?

"Dobar potez", reče Slobodnjak pored Havata. "U nosaču mora da se nalazilo najmanje tri stotine vojnika. Moramo se sada pobrinuti o njihovoj vodi i steći novu letelicu." On zakorači da iziđe iz senke pod stenovitim ispustom, gde su bili skriveni.

Istog časa, međutim, prava kiša plavih uniformi sruči se sa zida grebena iznad njega, mekano dodirujući tle zahvaljujući upotrebi suspenzora. Havat u trenu primeti da su posredi Sardaukari: gruba lica obuzeta ratničkom mahnitošću. Nisu imali uključene štitnike, a svako je u jednoj ruci držao nož, a u drugoj ošamućivač.

Munjevito bačen nož pogodi Slobodnjaka u vrat; Havatov prijatelj zatetura se unazad, dok mu se lice zgrči od bola. Havat je imao samo toliko vremena da izvuče nož, pre no što ga je hitac iz ošamućivača bacio u carstvo tame.

3.

Muad'Dib je stvarno mogao da vidi Budućnost, ali vi morate shvatiti granice njegove moći. Da biste to učinili, razmislite malo o vidu. Vi imate oči, ali ne možete da vidite bez svetlosti. Ako ste na najnižoj tački neke doline, ne možete videti preko njenih najviših rubova. Isto tako, Muad'Dib nije u stanju uvek da sagleda tajanstvenu zemlju dolazećeg vremena. On nam kaže da samo jedna mračna, proročka odluka, možda samo upotreba jedne reči umesto neke druge, može da promeni svekoliki izgled budućnosti. On nam kaže: 'Vizija vremena je široka, ali kada prođeš kroz nju, vreme postaje uska vrata.' On se uvek opirao iskušenju da izabere jasan, bezbedan kurs, upozoravajući nas: 'Taj put neumitno vodi ka stagnaciji.'

Iz 'Buđenja Arakisa' princeze Irulan

Kada su se ornitopteri pojavili iz noći nad njima, Pol uhvati majku za mišicu i reče: "Ne miči se!"

A onda ugleda na mesečini predvodnu letelicu, način na koji su joj se krila skupila da bi potpomogla kočenje prilikom spuštanja, brzo preletanje sigurnih ruku po kontrolnim uređajima.

"To je Ajdaho", izusti.

Vodeća letelica i njeni pratioci spustiše se u bazen poput jata ptica koje su doletele u gnezdo. Ajdaho iziđe iz toptera i potrča prema njima pre no što se uskovitlana prašina slegla. Za njim krenuše dve prilike u odorama Slobodnjaka. Pol prepoznade jednu: visoki Kines, sa bradom boje peska.

"Ovuda!" doviknu im Kines i skrenu ulevo.

Iza Kinesa, ostali Slobodnjaci prebacivali su cirade preko ornitoptera. Eskadrila se uskoro pretvorila u niz blagih dina.

Ajdaho se zaustavi ispred Pola i pozdravi ga vojnički: "Gospodaru, Slobodnjaci imaju privremeno sklonište u blizini gde bismo..."

"A šta je s onim tamo?"

Pol pokaza na plamen iznad udaljenog grebena - kuljanje ognja i

purpurni snopovi laserskih pištolja koji su parali pustinju.

Redak smešak pojavi se na Ajdahovom okruglom, staloženom licu.

"Gospodaru... ostavio sam im malo izne..."

Jarkobela svetlost suknu pustinjom - blistava poput sunca - od čega im se senke oštro ocrtaju na stenovitom tlu grbine. Ajdaho munjevito zgrabi jednom rukom Pola za mišicu, a drugom Džesiku za rame i povuče ih sa isturenog mesta grbine u bazen. Samo što su pali na pesak, iznad njih zatutnja grmljavina eksplozije. Silina njenog udarnog talasa raspršila je unaokolo deliće stene sa grbine na kojoj su do malopre stajali.

Ajdaho sede i počne da se čisti od peska.

"Pomislila sam da su porodični atomici...", reče Džesika.

"Podmetnuo si im štitnike tamo", reče Pol.

"Jedan veliki... i to uključen na najjače", uzvratila Ajdaho. "Čim ga je dodirnuo laserski snop..." On slegnu ramenima.

"Subatomska fuzija", reče Džesika. "To je opasno oružje."

"Ne oružje, moja gospo, već odbrana. Taj ološ će ubuduće dva puta razmisliti pre no što ponovo upotrebi laserske pištolje."

Slobodnjaci iz ornitoptera pojaviše se nad njima. Jedan im se obrati prigušenim glasom: "Moramo u zaklon, prijatelji."

Pol se sam podiže, a Ajdaho pomože Džesiki da ustane.

"Eksplozija će privući svačiju pažnju, gospodaru", reče Ajdaho.

Gospodaru, pomisli Pol.

Ta reč zvučala je krajnje neobično kada je njemu bila upućena. Gospodar je oduvek bio njegov otac.

Najednom oseti kako ga je nejasno prožela proročka moć; iskusio je prisustvo pomamne kolektivne svesti u sebi, koja je Vaseljenu ljudi nagonila u sunovrat. Od te vizije uzdrhta, tako da je morao da dopusti Ajdahu da ga povede duž ruba bazena ka jednom kamenom ispustu. Slobodnjaci koji su tu bili načinili su otvor koji je vodio u peščana nedra, upotrebivši statički kompresor.

"Mogu li da vam ponesem vreću, gospodaru?" upita Ajdaho.

"Nije teška, Dankane", reče Pol.

"Nemate telesni štitnik", reče Ajdaho. "Hoćete li moj?" On baci pogled prema udaljenom grebenu. "Doduše, malo je verovatno da će u skorije vreme biti još pucnjave iz laserskih pištolja."

"Zadrži svoj štitnik, Dankane. Tvoja je desnica sasvim dovoljna

zaštita za mene."

Džesika primeti da je ova pohvala delovala na Ajdaha, koji se primakao bliže Polu; ona pomisli: moj sin zna kako treba da postupa sa svojim ljudima.

Slobodnjaci ukloniše kameni zatvarač, ispod koga se ukazao ulaz u prirodni pustinjiski podzemni kompleks. Otvor je bio dobro zakamufliran.

"Ovuda", reče jedan od Slobodnjaka, povevši ih kamenim stepenicama u tamu.

Iza njih kamena zaptivka utrnu mesečinu. Istog časa ispred se pojavi prigušena, zelena svetlost, obasjavši stepenice i kamene zidove koji su skretali ulevo. Slobodnjaci u pustinjским odelima bili su sada svuda oko njih, potiskujući ih nadole. Skrenuli su iza okuke, a zatim novim prolazom ponovo krenuli nadole. Na njegovom kraju čekala ih je gruba pećinska prostorija.

Pred njima je stajao Kines sa zabačenom kapuljačom svog jubaogrtača. Vratni deo njegovog pustinjskog odela presijavao se na zelenkastoj svetlosti. Dugačka kosa i brada bile su mu razbarušene. Potpuno plave oči ličile su na dva tamna zdenca ispod gustih obrva. U trenutku susreta, Kines se zapita u sebi: Zašto pomažem ovim ljudima? To je najopasniji poduhvat koji sam ikada preduzeo. Mogla bi da me snađe zla kob, kao i njih.

Zatim podiže bezazlen pogled prema Polu i ugleda pred sobom dečaka koji je već odrastao; umeo je da potisne bol i da sve drugo baci u zaleđe, izuzev vojvodskog stava koji mu je sada jedini priličio. Istog trena, Kinesu postade jasno da vojvodstvo nije umrlo sa Vojvodom - da i dalje živi u ovom dečaku i da se nipošto ne treba olako uzeti.

Džesika se osvrnu po prostoriji, pomno je osmotrivši svojim benegeritskim očima: laboratorija, mesto puno uglova i kvadrata, u drevnom, građanskom duhu.

"Ovo je jedna od carskih ekoloških istraživačkih stanica koju je moj otac želeo kao isturenu bazu", reče Pol.

Njegov otac je želeo, pomisli Kines.

A onda se ponovo zapita: Pravim li budalu od sebe što pomažem ovim beguncima? Zbog čega to činim? Bilo bi sasvim lako svršiti sa njima sada i tako steći poverenje Harkonena.

Pol se povede za majčinim primerom i dobro osmotri prostoriju; u oči su mu posebno pali radna tezga, koja se pružala sa jedne strane, i gole stene koje su predstavljale zidove. Na tezgi se nalazilo mnoštvo instrumenata: brojčanici su se sjajili pokraj koordinantnih ravni iz kojih su virile izlebljene staklene šipke. U prostoriji se osećao snažan miris ozona.

Nekoliko Slobodnjaka poče nešto da radi u jednom skrivenom uglu i odatle se razlegoše novi zvuci: kašljucanje mašina, škripa prenosnih kaiševa.

Pol baci pogled prema kraju prostorije i ugleda tamo kaveze sa malim životinjama, naslagane uza zid.

"Tačno ste prepoznali mesto", reče Kines. "Za šta biste ga vi iskoristili, Pole Atreidu?"

"Da od ove planete napravim svet pogodan za život ljudi", reče Pol.

Možda je to razlog što im pomažem, pomisli Kines.

Buka mašine najednom prestade i sve utonu u tišinu. Iz kaveza se iznenada razleže cijuk neke životinjice, ali isto tako brzo zamuknu, kao da se zbog nečega predomisli.

Pol ponovo upravi pažnju prema kavezima i primeti da su životinje šišmiši smeđih krila. Automatska hranilica pružala se iz zida pokraj kaveza.

Jedan Slobodnjak iziđe iz skrivenog dela prostorije i obrati se Kinesu: "Liete, uređaji za generisanje polja ne rade. Ne mogu više da nas prikrijem od detektora blizine."

"Možeš li da ih opraviš?" upita Kines.

"Ne brzo. Rezervni delovi..." Čovek slegnu ramenima.

"Da", uzvratu Kines. "Onda ćemo morati da se snađemo bez uređaja. Donesi sa površine ručnu pumpu za vazduh."

"Odmah!" Čovek pohita napolje.

Kines se ponovo okrenu prema Polu. "Dopada mi se vaš odgovor."

Džesika primeti blagu naglašenost čovekovog glasa. Bio je to kraljevski glas, naviknut da izdaje naređenja. Takođe joj nije promaklo da su mu se obratili sa 'Liete'. Liet je bio slobodnjački alter ego, drugo lice krotkog planetologa.

"Veoma smo vam zahvalni na pomoći, doktore Kines", reče ona.

"Hm-m-m, videćemo", uzvratu Kines, a zatim klimnu jednom od svojih ljudi. "Začinsku kafu u moje odaje, Šamire."

"Smesta, Liete!" reče čovek.

Kines pokaza na jedan lučni otvor u zidu prostorije. "Izvolite, molim." Džesika dopusti sebi jedan kraljevski pokret glavom pre no što je prihvatila poziv. Primetila je kako je Pol rukom dao signal Ajdahu da postavi stražu kraj ulaza.

Na kraju prolaza, dugačkog svega dva koraka, nalazila su se teška vrata, koja su vodila u četvrtastu sobu, osvetljenu zlatnim sjajnim kuglama. Džesika prevuče rukom preko vrata dok je ulazila i sa iznenađenjem ustanovi da je posredi plastični čelik.

Pol napravi tri koraka kroz sobu i spusti na pod balu. Začuo je iza sebe kako se vrata zatvaraju, a zatim brzo proučio pogledom prostoriju: zidovi od prirodne stene boje karija, dugački oko osam metara; sa njegove desne strane zid je bio prošaran metalnim arhivskim ormanima. Niski radni sto, sa mlečnobelom plohom, prošaranom u unutrašnjosti žutim mehurovima, zauzimao je središte prostorije. Okružavale su ga četiri suspenzorske stolice.

Kines prođe pokraj Pola i pridrža Džesiki stolicu. Ona sede, primetivši pri tom da joj sin pomno motri sobu.

Pol je još trenutak ostao da stoji. Jedva primetna nepravilnost u vazдушnim strujama prostorije stavila mu je do znanja da postoji tajni izlaz sa njegove desne strane, iza arhivskih ormana.

"Sedite, Pole Atreide", reče mu Kines.

Kako mi samo lukavo izbegava titulu, pomisli Pol. Ali on ipak prihvati ponuđenu stolicu i ostade da čuti dok je Kines sedao.

"Osetili ste da bi Arakis mogao biti raj", reče Kines. "Međutim, kao što vidite, carstvo šalje ovamo samo svoje uvežbane vazale, lovce na začini!"

Pol podiže palac sa vojvodskim pečatom na prstenu. "Vidite li ovaj prsten?"

"Vidim."

"Znate li šta on znači?"

Džesika se oštro okrenu i pogleda sina.

"Otac vam leži mrtav u ruševinama Arakena", uzvratila Kines.

"Tehnički posmatrano, vi ste Vojvoda."

"Ja sam vojnik carstva", reče Pol. "Tehnički posmatrano, vazal."

Kinesovo lice se smračilo. "Bez obzira na to što vam nad očevim lešom stoje Sardaukari?"

"Sardaukari su jedno, a zakonita osnova moje vlasti drugo", uzvratil Pol.

"Arakis poseduje svoj način da odredi ko nosi plašt vlasti", reče Kines.

Okrenuvši se da ga pogleda, Džesika pomisli: postoji nešto čelično u ovom čoveku; taj čelik nikakva rđa još nije nagrizla... a nama je čelik potreban. Pol se izlaže opasnosti.

Pol reče: "Sardaukari na Arakisu predstavljaju meru u kojoj se naš voljeni Car plašio mog oca. Sada ću ja biti taj koji će pružiti Caru Padišahu razloge za strah..."

"Momče", reče Kines, "postoje stvari koje ne..."

"Obraćajte mi se sa Gospodarom", reče Pol.

Polako, pomisli Džesika.

Kines se zagleda u Pola i Džesika spazi odsev divljenja na planetologovom licu, znak naklonosti.

"Gospodaru", reče Kines.

"Ja sam smetnja za Cara", nastavi Pol. "Ja sam smetnja za sve koji hoće samo da raskrčme Arakis. Dok budem živ, nastaviću da predstavljam takvu smetnju, koja će im na kraju doći glave!"

"Reči", uzvratil Kines.

Pol ga pogleda, a onda reče: "Vi imate legendu o Lisanu al-Gaibu, Glasu sa Spoljnjeg Sveta, čoveku koji će Slobodnjake povesti u raj. Vaši su ljudi..."

"Praznoverica!" reče Kines.

"Možda", složi se Pol. "A možda i ne. Praznoverje ponekad ima neobične korene i još neobičnija grananja."

"Imate neki plan na umu", reče Kines. "To je prilično očigledno... gospodarom."

"Mogu li mi vaši Slobodnjaci pružiti nepobitan dokaz da su Sardaukari ovde u harkonenskim uniformama?"

"Mogu."

"Car će ponovo poveriti upravu nad Arakisom nekom Harkonenu", reče Pol. "Možda čak i Zveri Rabanu. Ali neka. Kada dovoljno duboko bude ogrezao u krivicu, neka se suoči sa obavezom da pred Landsradom polaže računa. Neka odgovori na pitanje..."

"Pole!" reče Džesika.

"Ukoliko bi Veliko Veće Landsrada prihvatilo vaše optužbe", reče

Kines, "postojao bi samo jedan ishod: rat između carstva i Velikih Kuća."

"Rasulo", reče Džesika.

"Ali, ja ću najpre izložiti celu stvar pred Carem", reče Pol "i pružiti mu alternativu za kaos."

"Ucena?" upita Džesika suvim glasom.

"Jedno od oruđa vladanja, kako si sama kazala", podseti je Pol, a Džesika razabra gorčinu u njegovom tonu. "Car nema sinove, već samo kćeri."

"Da ti to ne pretenduješ na presto?" upita ga Džesika.

"Car neće rizikovati da mu sveobuhvatni rat razori carstvo", reče Pol.

"Planete uništene, svuda nered - ne, neće on to rizikovati."

"Vaš predlog mi liči na korak očajnika", reče Kines.

"Čega se Velike Kuće Landsrada najviše boje?" upita Pol. "Najviše se boje upravo onoga što se sada zbiva na Arakisu - Sardaukara koji će ih pokokati jednu za drugom. Baš zato i postoji Landsrad. To je lepak Velikog Dogovora. Jedino ujedinjeni mogu da se uhvate ukoštac sa carskim snagama."

"Ali, oni su..."

"Toga se boje", reče Pol. "Arakis će postati saživni poklič. Svako od njih videće sebe u mom ocu - odsečen od stada i ubijen."

Kines se obrati Džesiki: "Da li će mu plan uspeti?"

"Ja nisam Mentat", uzvratila Džesika.

"Ali zato ste Bene Geserit."

Ona mu uputi podozriv pogled, a onda reče: "Plan mu ima i dobrih i loših strana... kao što bi imao i svaki drugi na ovom nivou. Jedan plan u podjednako meri zavisi od načina na koji se sprovodi u delo, kao i od toga kako je zamišljen."

"Zakon je krajnja nauka", navede citat Pol. "To stoji ispisano iznad Carevih vrata. Ono što predlažem jeste da mu pokažem zakon."

"Nisam siguran da mogu verovati osobi koja je skovala ovaj plan", reče Kines. "Arakis ima svoj plan koji mi..."

"Sa prestola", prekide ga Pol, "mogao bih da od Arakisa napravim raj prostim pokretom ruke. To je zaloga koju nudim za vašu podršku."

Kines se ukruti. "Moja lojalnost nije na prodaju, gospodaru."

Pol podiže pogled preko stola u pravcu sagovornika, susrevši se sa hladnim sjajem potpuno plavih očiju. Nekoliko trenutaka je bez reči

posmatrao bradato lice, koje je zračilo zapovedničkim izrazom, a onda mu na usnama zaigra blag smešak i on reče: "Dobro rečeno. Izvinjavam se."

Kines izdrža Polov pogled i uzvрати: "Nijedan Harkonen nikada nije priznao da je počinio grešku. Možda im vi niste slični... Atreidi."

"Verovatno je posredi greška u obrazovanju", reče Pol. "Kažete da niste na prodaju, ali čini mi se da imam valutu kojom ću vas kupiti. Za vašu lojalnost meni, nudim vam moju lojalnost vama... u potpunosti."

Sin mi ima atreidsku iskrenost, pomisli Džesika. Posедуje onu neizmernu, gotovo naivnu čast. A kakva je to samo snaga!

Ona primeti da su Polove reči delovale na Kinesa.

"To je besmislica", reče Kines. "Vi ste još dečak i..."

"Ja sam Vojvoda", reče Pol. "Ja sam Atreid. Nijedan Atreid nikada nije prekršio takav zavet."

Kines proguta pljuvačku.

"Kad sam rekao 'u potpunosti'", nastavi Pol, "mislio sam to u doslovnom smislu. Dao bih moj život za vaš."

"Gospodaru!" reče Kines. Ova reč kao da je bila istrgnuta iz njega, ali Džesika primeti da se tog trenutka nije obratio dečaku od petnaest godina, već odraslom čoveku, pretpostavljenom. Sada je Kines govorio u doslovnom smislu.

U ovom trenutku on bi dao svoj život za Pola, pomisli ona. Kako Atreidima polaze ovakve stvari za rukom - i to tako brzo i tako lako?

"Znam da ste mislili u doslovnom smislu", reče Kines. "Pa ipak, Harkon..."

Vrata iza Pola otvoriše se uz tresak. On se munjevito okrenu i ugleda žestoku pometnju - uzvike, jeku čelika, voštana lica koja su se grčila u prolazu.

Sa majkom pokraj sebe, Pol priskoči do vrata, primetivši kako Ajdaho blokira prolaz; kroz titranje štitnika videle su mu se zakrvavljene oči, šake koje su posezale da ga šćepaju, čelični luci koji su uzaludno parali po štitniku. Blesnuo je narandžasti sjaj ošamućivača, čije se tane odbilo od zida štitnika. Ajdahove oštrice munjevito su sevale unaokolo, a sa svakim zamahom sveža krv slivala se sa njih.

A onda Kines priskoči do Pola i oni nalegoše svom težinom na vrata.

Pol je uspeo da baci poslednji pogled na Ajdaha koji je odvažno stajao usred mnoštva harkonenskih unoforni; trzavo njihanje bilo mu je još kontrolisano, iako mu se na crnoj kosi širio crveni cvet smrti. A onda se vrata zatvoriše i začu se reski zvuk kada Kines hitrim pokretom spusti rezu.

"Mislim da sam doneo odluku", reče Kines.

"Neko vam je otkrio napravu, pre no što je isključena", reče Pol. On povuče majku dalje od vrata, opazivši pri tom očajanje u njenim očima.

"Trebalo je da pretpostavim da će biti neprilika kada kafa nikako nije stizala", reče Kines.

"Imate izlaz za slučaj opasnosti", reče Pol. "Da ga iskoristimo?"

Kines duboko udahnu vazduh i reče: "Ova vrata bi trebalo još dvadesetak minuta da izdrže sve drugo osim laserskih pištolja."

"Neće se usuditi da upotrebe laserske pištolje iz straha da sa ove strane imamo uključene štitnike", uzvрати Pol.

"Bili su to Sardaukari u harkonenskim uniformama", prošaputa Džesika.

A onda se začuše udarci o vrata, koji su se ritmički ponavljali.

Kines pokaza na ormane duž desnog zida i reče: "Ovuda!" Prišao je prvom u nizu, otvorio jednu fioku i pokrenuo neku polugu u njoj. Čitav zid sa ormanima se raskrili i iza njega se ukazaše crna usta nekog tunela. "I ova vrata su od plastičnog čelika", reče Kines.

"Dobro ste se pripremili", reče Džesika.

"Već osamdeset godina živimo pod Harkonenima", uzvрати Kines. On ih povede u tamu i zatvori vrata za sobom.

U iznenadnoj pomrčini Džesika ugleda svetlu strelicu na tlu pred sobom.

Kinesov glas začu se iza njih: "Ovde ćemo se razdvojiti. Ovaj zid je znatno otporniji. Izdržaće najmanje jedan sat. Sledite ove strelice koje vidite na podu. One će se gasiti kada vi budete prošli. Pomoću njih naći ćete put kroz lavirint do izlaza gde sam sakrio topter. U pustinji noćas besni oluja. Jedina nada vam je da pohitate za njom, stignete do njenog jezgra i prepustite se da vas ona nosi. Moji ljudi to često čine kada krađu toptere. Ako ostanete visoko u oluji, preživeteće."

"A šta je sa vama?" upita Pol.

"Ja ću pokušati da umaknem drugim putem. Ako me uhvate... pa, još sam carski planetolog. Objasniću im da sam bio vaš zarobljenik."

Bežimo kao kukavice, pomisli Pol. Ali nema drugog načina da se izbacim odavde i osvetim oca. On se okrenu i baci pogled prema vratima.

Džesika začu ovu kretnju i reče: "Dankan je mrtav, Pole. Video si mu ranu. Ništa više ne možeš učiniti za njega."

"Naplatiću se za sve njih jednoga dana", reče Pol.

"Nećete, ako sada ne budete pohitali", reče mu Kines.

Pol oseti čovekovu ruku na ramenu.

"Gde ćemo se ponovo videti, Kinese?" upita ga Pol.

"Poslaću Slobodnjake u potragu za vama. Putanja kojom se kreće oluja dobro je poznata. Požurite sada i neka vam Velika Majka podari hitrinu i sreću."

Po škriputavom zvuku koraka u tami razabraše da se udaljuje. Džesika pronađe Polovu ruku i blago je povuče. "Ne smemo se razdvajati", reče mu ona.

"Tako je."

Krenuo je za njom u pravcu prve strelice, primetivši u trenutku kako se ona gasi čim su stali na nju. Istog časa, međutim, pred njima se upali novi putokaz.

Počeše da trče.

Planovi u planovima u planovima u planovima, pomisli Džesika. Nismo li sada postali deo nečijeg tuđeg plana?

Strelice su ih vodile oko okretišta, pokraj bočnih otvora, koji su se jedva nazirali pri sasvim slabom sjaju. Put im je neko vreme išao nizbrdo, a zatim stalno uzbrdo. Konačno su došli do nekih stepenica, zašli za jedan ugao i našli se pred sjajnim zidom, u čijem se središtu videla tamna ručka.

Pol pritisnu ručku.

Zid skliznu u stranu. Blesnu svetlost na kojoj se ukaza prizor veštački izdubljene pećine, u čijem je središtu čučao jedan ornitopter. Na suprotnoj strani, iza letelice, stajao je ravan, suv zid sa oznakom vrata na sebi.

"Kuda je otišao Kines?" upita Džesika.

"Povukao je potez za koji bi se odlučio svaki dobar predvodnik gerile", reče Pol. "Razdvojio nas je u dve grupe i pobrinuo se da ne

zna gde se nalazimo ukoliko ga uhvate i podvrgnu ispitivanju."

Pol povede majku u pećinu, primetivši pri tom kako im stopala pri hodu podižu prašinu sa poda.

"Nikoga ovde nije bilo već dugo vremena", reče on.

"Izgledao je prilično siguran u to da će Slobodnjaci moći da nas pronađu."

"Ja delim tu uverenost."

Pol joj pusti ruku, priđe do levih vrata ornitoptera, otvori ih i smesti balu u stražnji deo. "Letelica je obezbeđena od traganja detektorom blizine", reče on. "Na komandnoj tabli nalazi se uređaj za daljinsku kontrolu vrata i svetiljki. Osamdeset godina pod Harkonenima naučilo ih je da u svemu budu vrlo temeljiti."

Džesika se naže prema drugoj strani letelice, zadržavši dah.

"Harkoneni sigurno imaju dobar uvid u zbivanja na ovom području", reče ona. "Nisu oni glupi." Za trenutak se usredsredila na izvežban osećaj za orijentaciju, a onda pokaza nadesno. "Oluja koju smo videli je iz ovog pravca."

Pol klimnu glavom, oduprevši se iznenadnoj nevoljnosti da se pokrene. Znao je šta je uzrok tome, ali mu to nije mnogo pomoglo. U jednom trenutku tokom noći prešao je delikatnu granicu prema dubokom nepoznatom. Poznavao je vremensko područje koje ih je okružavalo, ali su sada-i-ovde postojali kao nešto tajanstveno. Bilo je to kao da je video samoga sebe kako u daljini iščezava sa vidika, ulazeći u neku dolinu. Od neprojenih staza koje su vodile iz te doline neke su mogle da se vrate u vidno polje Pola Atreida, ali mnoge nisu "Što duže čekamo, oni će se bolje pripremiti", reče Džesika.

"Uđi i priveži se", uzvratila joj on.

On joj se pridruži u ornitopteru, još se boreći sa pomišlju da je ovo slepi teren, koji još nije video u proročkim vizijama. A onda, gotovo uz šok, shvati da se sve više oslanja na proročko sećanje, što ga je oslabilo za ovu posebno tešku situaciju.

'Ako se osloniš samo na oči, druga čula ti slabe.' Bio je to aksiom reda Bene Geserit. On ga uze k znanju u tom trenutku, obećavši samom sebi da više nikada neće pasti u istu zamku... ukoliko preživi ovo.

Pol pričvrsti bezbednosni pojas, uveri se da mu je sa majkom sve u redu i proveri komande letelice. Krila su bila potpuno raširena u

položaju mirovanja. Njihova delikatna unutrašnja gradnja bila je napeta. On pokrenu retraktorsku šipku i vide da se krila skraćuju za mlazno uzletanje; tome ga je naučio Gurni Halek. Starterski prekidač lako se okrenuo. Brojčanici na komandnoj tabli oživeše kada energija pokulja u mlaznice. Turbine započeše prigušeno da zuje.

"Spremna?" upita on.

"Da."

On pritisnu dugme za daljinsku kontrolu svetiljki.

Oko njih zavlada tama.

Ruka mu je predstavljala senku spram osvetljenih brojčanika dok je baratao oko daljinske kontrole vrata. Zvuk rešetke koja se pokreće oglasi se ispred njih. Šum peska koji pada potrajao je kratko, a onda se utiša. Prašnjavi lahor pomilova Pola po obrazima. On zatvori vrata sa svoje strane osetivši iznenadni pritisak.

Na mestu gde su se nalazila vrata-zid pojavio se širok odsečak zvezdanog neba zamućenog prašinom, uokviren sa svih strana tamom. Svetlost zvezda ovičavala je neko spoljne uzdignuće, prekriveno talasastim nanosom peska.

Pol pritisnu svetli prekidač na kontrolnoj tabli kojim se letelica stavlja u pokret. Krila zalepršaše - gore-dole, podigavši topter iz njegovog gnezda. Gas šiknu iz mlaznica kada su krila zauzela položaj za uzletanje.

Džesika dopusti da joj ruke lako klize po duplim kontrolnim uređajima, osećajući sigurnost sinovljevih kretnji. Bila je zaplašena, ali i uzbuđena. Sada je Polova uvežbanost naša jedina nada, pomisli ona. Njegova mladost i brzina.

Pol dodade gas u mlaznice. Topter poskoči, potisnuvši ih dublje u sedišta, a tamni zid stade da se pomera spram zvezdanog zaleđa. On ponovo dodade gas, podesivši pri tom krila. Još nekoliko lepeta i oni izbiše iznad stena, srebrnastomrznutih hrbati i izbočina obasjanih sjajem zvezda. Iznad obzorja, sa njihove desne strane, ukaza se drugi mesec, crven od naslaga prašine, ocrtavši svojim sjajem rep koji se vukao za olujom poput neke trake.

Polove šake letele su po kontrolnim uređajima. Krila počеше brzo da trepere kao kod nekog insekta. Sila teže stade snažno da deluje na njih kada letelica počе da pravi polukrug, zanevši se na jednu stranu.

"Mlaznice iza nas!" reče Džesika.

"Vidim ih."

On snažno pritisnu napred ručicu za gas.

Topter im poskoči poput uplašene životinje i upravi se prema jugozapadu, u pravcu oluje i velike krivine pustinje. Na nevelikoj udaljenosti, Pol razabra raštrkane senke, koje mu staviše do znanja gde se okončava linija stena, podzemni kompleks koji je stajao ispod dina. Sa druge strane izduženih prstiju senke, obasjanih mesečinom, dine su se nastavljale jedna na drugu, sve manje i manje.

A povrh obzorja uspinjala se ravna ogromnost oluje poput kakvog zida spram zvezda.

Nešto trgnu topter.

"Gađaju nas!" uzviknu Džesika. "Imaju nekakve projekte koje ispaljuju!"

Na Polovom licu najednom se pojavi životinjsko cerenje. "Izgleda da izbegavaju upotrebu laserskih pištolja", reče on.

"Ali mi nemamo štitnik!"

"Znaju li oni to?"

Topter se ponovo zanjaha.

Pol se okrenu i pogleda pozadi. "Čini mi se da je samo jedan od njih dovoljno brz da drži korak sa nama."

On ponovo upravi pažnju na kurs letelice, primetivši kako zid oluje raste pred njima. Uznosio se ispred poput nekog čvrstog, opipljivog predmeta.

"Projektili, lanseri, rakete - sve samo starinsko oružje. Moraćemo da njime opskrbimo Slobodnjake", prošaputa Pol.

"Oluja", reče Džesika. "Kako bi bilo da se vratimo?"

"Šta je sa letelicom iza nas?"

"Okreće!"

"Sada!"

Pol skupi krila i naže letelicu na levu stranu, prema na izgled sporom ključanju zida oluje, osetivši kako mu se obrazi ulubljuju usled snažnog dejstva sile teže.

Uleteli su u lagano komešanje oblaka prašine, koja je postajala sve gušća, da bi na kraju potpuno pomračila pustinju i mesec. Letelica se pretvorila u dugačak, vodoravni šapat tame, osvetljen jedino zelenkastim sjajem komandne table.

Kroz Džesikin um prostružaše sva upozorenja koja je čula o ovakvim olujama - da seku metal kao da je buter, skidaju meso sa kostiju, a zatim satiru i same kosti. Ona poče da oseća udare vetra ispunjenog prašinom. On poče da ih okreće, dok se Pol borio sa komandama. Džesika primeti sina kako oduzima gas, osetivši pri tom kako se letelica ponovo propinje. Metal oko njih poče da pišti i podrhtava. "Pesak!" uzviknu Džesika. Pri slaboj svetlosti sa panela ona vide da on odmahuje glavom. "Nema mnogo peska na ovoj visini."

Ali, ona je pouzdano osećala da sve dublje tonu u vrtlog oluje.

Pol raširi krila do kraja i začu kako pucketaju od prekomernog i napornog istezanja. Nije skidao oči sa instrumenata, vozeći sada potpuno instiktivno, u grozničavom naporu da povрати visinu.

Zvuk kretanja im se prituli.

Topter poče da im se naginje na levu stranu. Pol usredsredi punu pažnju na sjajnu kuglu u krivulji visine, nastojeći da povрати letelicu u vodoravan položaj.

Džesiku obuze jeziv osećaj da su prestali da se kreću, da se, zapravo, pomicao jedino dekor oko njih. Mutno žutilo koje je promicalo pokraj prozora, ispunjeno brektavim pištanjem, koje ju je podsećalo na sile što su besnele unaokolo.

Brzina vetra dostiže sedam ili osam stotina kilometara na čas, pomisli ona. Vene joj zapljusnu plima adrenalina. Ne smem da se bojim, prozbori ona u sebi, ponavljaajući reči iz litanije Bene Geserita: Strah je ubica uma.

Polako, duge godine obuke odnesoš prevag u njoj.

Pribranost se povрати.

"U škripcu smo", prošaputa iznenada Pol. "Ne možemo dole, ne možemo da se spustimo... a bojim se da nisam kadar da nas podignem iznad ovoga. Izgleda da ćemo morati da iziđemo napolje." Pribranost ponovo iščili iz nje. Osetivši kako zubi počinju da joj cvokoću, ona ih čvrsto stisnu. A onda začu Polov glas, prigušen i staložen, kako ponavlja litaniju:

"Strah je ubica uma. Strah je mala smrt koja donosi potpuno brisanje. Suočiću se sa strahom. Dopustiću mu da prođe preko mene i kroz mene. A kada me mine, osvrnuću se da mu vidim trag. Tamo gde je strah prošao, neće biti ničega. Preostaću samo ja."

4.

Šta prezireš? Po tome te najbolje poznaju.

Iz 'Priručnika o Muad'Dibu' princeze Irulan

"Mrtvi su, Barone", reče Jakin Nefud, kapetan straže. "I žena i dečak sigurno su mrtvi."

Baron Vladimir Harkonen uspravi se u spavaćim suspenzorima svoje privatne odaje. Obavijajući ga poput jajeta sa mnogo opni, oko njega se pružala svemirska fregata u kojoj se spustio na Arakis. U ovoj prostoriji, međutim, grub brodski metal bio je prekriven draperijama, tapecirungom i retkim umetničkim delima.

"Sasvim je sigurno", ponovi kapetan straže. "Mrtvi su!"

Baron pomeri masivno telo u suspenzorima i usredsredi pažnju na ebalinsku statu dečaka koji skače, u niši sa druge strane sobe. Sna mu nestade sa očiju. Bilo je očigledno da se čovek nalazio duboko pod dejstvom droge kada je primio ovaj izveštaj; jedva da je imao vremena da uzme pilulu za protivdejstvo, pre no što je dojurio ovamo.

"Imam puni izveštaj", reče Nefud.

Neka se malo preznoji, pomisli Baron. Oruđa vladanja moraju se neprekidno držati oštra i pripravna. Moć i strah - oštro i pripravno.

"Jesi li im video tela?" zabrunđa Baron.

Nefud ne odgovori ništa.

"Dakle?"

"Gospodaru... viđeni su kako poniru u peščanu oluju... vetrovi su duvali brzinom od osam stotina kilometara na sat. Ništa ne može da preživi takvu oluju, gospodaru. Ništa! Čak je i jedna naša letelica stradala dok smo ih progonili."

Baron podrobno osmotri Nefuda, opazivši nervozni grč u makazastom obliku čovekovog viličnog mišića, osoben način na koji mu se brada pomerila dok je progutao pljuvačku.

"Video si tela?" ponovi Baron.

"Gospodaru..."

"Zašto si onda došao ovamo, zvekećući oklopom?" zabruna Baron.
"Da me uveriš kako je nešto sigurno kada nije? Da ne misliš, možda, da ću te pohvaliti za takvu glupost, da ću ti dati novo unapređenje?"

Nefudovo lice postade mrtvački bledo.

Vidi ovog strašljivca, pomisli Baron. Okružen sam sve samim beskorisnim tikvanima. Kada bih prosuo pesak pred ovim bilmezom i kazao mu da je to život, on bi počeo da ga kljuca kao neko pile.

"Onaj Ajdaho nas je odveo do njih, zar ne?" upita Baron.

"Da, gospodaru!"

Pazi kako je postao brbljiv, pomisli Baron, a onda reče: "Pokušali su da pobegnu Slobodnjacima, a?"

"Da, gospodaru!"

"Ima li još nešto u tom... izveštaju?"

"U stvar je umešan i carski planetolog Kines, gospodaru. Ajdaho se spandao sa Kinesom pod tajanstvenim okolnostima... čak bih rekao sumnjivim okolnostima."

"Tako?"

"Oni su... ovaj... otišli zajedno do jednog mesta u pustinji gde su se, kako izgleda, krili dečak i njegova majka. U žaru potere nekoliko naših grupa stradalo je u eksploziji izazvanoj dejstvom laserskih pištolja na uključeni štitnik."

"Koliki su nam gubici?"

"Nisam... ovaj... još siguran, gospodaru."

Laže, pomisli Baron. Mora da je bilans prilično rđav.

"Taj carski lakej, Kines...", reče Baron. "Izgleda da igra dvostruku igru, a?"

"Kladim se u svoj ugled da je tako, gospodaru."

Njegov ugled!

"Smaknite ga", reče Baron.

"Gospodaru, Kines je carski planetolog, u ličnoj službi Njegovog veličan..."

"Dobro, neka onda izgleda kao nesrećan slučaj!"

"Gospodaru, Sardaukari su učestvovali u našim snagama u osvajanju tog slobodnjačkog osinjaka. Kines je sada njihov zarobljenik."

"Izbavite ga od njih. Kaži im da želim lično da ga ispitam."

"Ako se usprotive?"

"Neće, ukoliko ispravno postupiš."

Nefud proguta pljuvačku. "Razumem, gospodaru."

"Taj tip mora da umre", zabrunđa Baron. "Pokušao je da pomogne mojim neprijateljima."

Nefud prebaci težinu s jedne noge na drugu.

"Šta je?"

"Gospodaru, Sardaukari imaju... dve osobe u zatvoru koje bi mogle da vas zanimaju. Uхватili su i Vojvodinog Starešinu Ubica."

"Havata? Tufira Havata?"

"Lično sam video zarobljenika, gospodaru. Tog Havata."

"Ne verujem. To je nemoguće!"

"Kažu da su ga onesvestili ošamućivačem, gospodaru. To se zbilo u pustinji, gde nije mogao da koristi štitnik. Ne fali mu ni dlaka s glave. Ako bismo uspeli da ga se domognemo, bilo bi vrlo zabavno."

"Čovek o kome govoriš je Mentat", odbrusi Baron. "A Mentati se ne traće tek tako. Je li progovorio? Šta kaže o svom porazu? Ima li pojma o razmerama... ali ne."

"Propevao je taman toliko, gospodaru, da saznamo kako veruje da ih je izdala Gospa Džesika."

"Ah-h-h-h."

Baron se dublje zaveli, razmišljajući za trenutak, a onda reče: "Jesi li siguran? Kivan je na gospu Džesiku?"

"Kazao je to u mom prisustvu, gospodaru."

"Pusti ga onda neka veruje da je ona još živa."

"Ali, gospodaru..."

"Tišina! Želim da se prema Havatu blago postupa. Ne sme ništa da sazna o pokojnom doktoru Juehu, pravom izdajniku. Kažite mu da je doktor Jueh poginuo braneći svog Vojvodu. To je čak, u izvesnom smislu, tačno. Istovremeno ćemo podsticati njegove sumnje u gospu Džesiku."

"Da, gospodaru, ali..."

"Je li Havat gladan? Žedan?"

"Gospodaru, Havat je još u rukama Sardaukara!"

"Da. Tako je. Ali i Sardaukarima je podjednako stalo do Havatovih informacija, kao i meni. Zapazio sam jednu stvar u vezi sa našim saveznicima, Nefude. Oni nisu mnogo okolišni... u političkom smislu. Mislim da je to sračunata crta: Car želi da tako bude. Da. Čini mi se.

Podsetićeš komandanta Sardaukara da sam čuven u dobijanju informacija od ćutljivih zatvorenika."

Nefud je izgledao nesrećan. "Da, gospodaru."

"Kazaćeš komandantu Sardaukara da istovremeno želim da ispitam Havata i Kinesa, kako bih ih naterao da se okrenu jedan protiv drugoga. Nadam se da će toliko biti kadar da razume."

"Da, gospodaru."

"A kada nam jednom dopadnu šaka..." Baron klimnu glavom.

"Gospodaru, Sardaukari će želiti da upute posmatrača koji će nadzirati... saslušavanje."

"Siguran sam da možemo smisliti neki plan kojim ćemo se otarasiti svih neželjenih posmatrača, Nefude."

"Razumem, gospodaru. Tada će se, dakle, sa Kinesom dogoditi nesrećni slučaj."

"I sa Kinesom i sa Havatom, Nefude. Ali samo će Kinesov biti pravi. Havat mi je još potreban. Da! Ah, da!"

Nefud zažmirka i proguta pljuvačku. Zaustio je da upita još nešto, ali se predomisli u poslednji čas.

"Havatu neka se da hrana i voda", reče Baron. "Postupajte sa njim blago i prijateljski. U vodu ćete mu stavljati stalni otrov koji je napravio pokojni Piter de Vries. Istovremeno ćeš se pobrinuti da protivotrov postane redovan deo Havatove ishrane... sve dok ja ne budem naredio suprotno."

"Protivotrov, da." Nefud odmahnu glavom. "Ali..."

"Ne budi glup, Nefude. Vojvoda me umalo nije ubio kapsulom otrova koji je imao u zubu. Gas koji je izbacio iz usta u mom prisustvu lišio me je dragocenog Mentata, Pitera. Potrebna mi je zamena."

"Havat?"

"Havat!"

"Ali..."

"Hteo si da kažeš kako je Havat potpuno odan Atreidima. Tačno! Ali, Atreidi su mrtvi. Poćećemo da mu se ulagujemo. Moramo ga ubediti da on nije kriv za Vojvodinu smrt. Sve je to zakuvala ona benegeseritska veštica. Imao je inferiornog gospodara, ćiji su zdrav razum pomraćila osećanja. Mentati se dive sposobnosti bestrasnog rezonovanja, Nefude. Ulagivaćemo se izvrsnom Tufiru Havatu."

"Ulagivaćemo mu se. Da, gospodaru."

"Havat je, na žalost, imao gospodara čije su moći bile oskudne, koji nije bio kadar da uzdigne Mentata do vrhunskih visova mozganja, na šta ovaj ima puno pravo. Havat će prozreti izvesnu istinitost u tome. Vojvoda nije mogao da dopusti sebi posedovanje najboljih špijuna koji bi pribavili Mentatu neophodne informacije." Baron se zagleda u Nefuda.

"Ali, ne obmanjujmo se, Nefude. Istina je moćno oružje. Mi znamo kako smo savladali Atreide. I Havat to zna. Uspelo nam je to novcem."

"Novcem. Da, gospodaru."

"Ulagivaćemo se Havatu", reče Baron. "Sakrićemo ga od Sardaukara... A za svaki slučaj, uvek ćemo moći da mu u hranu ne stavimo protivotrov, nema drugog načina da se neutrališe dejstvo stalnog otrova. Ali, Nefude, pazi: Havat ne sme ni u šta da posumnja. Otkrivač otrova neće reagovati na protivotrov. Havat može da ispituje hranu koliko mu drago, ali u njoj neće pronaći ni traga otrova."

Nefud razrogači oči kada je najzad shvatio u čemu je stvar.

"Odsustvo neke stvari", reče Baron, "može biti podjednako pogubno kao i prisustvo. Odsustvo vazduha, na primer. Ili odsustvo vode. Odsustvo bilo čega na čije smo se konzumiranje navikli." Baron klimnu glavom. "Razumeš li me, Nefude?"

Nefud proguta pljuvačku. "Da, gospodaru."

"Onda na posao. Pronađi komandanta Sardaukara i pokreni celu stvar."

"Smesta, gospodaru." Nefud se pokloni, okrenu i pohita napolje.

Havat na mojoj strani! pomisli Baron. Sardaukari će mi ga dati. Ako postanu sumnjičavi, jedino će moći da zaključe kako želim da uništim tog Mentata. A takve sumnje ću podgrejavati! Budale! Jedan od najizvrsnijih Mentata u svekolikoj istoriji, Mentat obučen da ubija - a oni će mi ga prepustiti, poput neke glupe igračke koju treba razbiti. Pokazaću ja njima kako se samo može iskoristiti takva igračka!

Baron posegnu iza jedne draperije u blizini svoje suspenzorske postelje, pritisnu dugme i pozva svog starijeg nećaka Rabana. Zatim se ponovo zavalu, osmehnuvši se.

A svi Atreidi mrtvi!

Glupi kapetan straže bio je u pravu, razume se. Niko, naravno, ne

može da preživi u središtu peščane oluje na Arakisu. Nikakav ornitopter... niti ljudi koji su u njemu. Žena i dečak su mrtvi. Treba samo podmazati na pravom mestu i pripremiti se za nezamislive troškove da bi se na ovu planetu dovela ubojita vojna sila... mnoštvo lukavih izveštaja, skrojenih samo za Carevo uvo, mnoštvo preciznih planova, koji su na kraju u potpunosti urodili plodom.

Moć i strah - strah i moć!

Baron je jasno video put pred sobom. Jednoga dana, neko od Harkonena biće Car. Neće to biti on lično, niti njegov direktni potomak. Ali, u svakom slučaju, neki Harkonen. Doduše, sigurno ne ovaj Raban koga je pozvao, već Rabanov mlađi brat. Mladi Fejd-Rauta. Dečak se odlikovao oštrinom koja se Baronu dopadala... okrutnošću.

Divan dečko, pomisli Baron. Još godinu ili dve, kad napuni sedamnaestu, i znaću da li je on oruđe kojim će se Kuća Harkonena domoći prestola.

"Gospodaru, Barone."

Čovek koji je stajao pred poljem vrata Baronove spavaonice bio je niskog rasta, debeo u licu i telu, sa zbijenim očima i isturenim ramenima, što je predstavljalo porodičnu sliku Harkonena. Postojala je, međutim, izvesna čvrstina u njegovoj gojaznosti, premda je bilo očigledno da će doći dan kada će početi da upotrebljava noseće suspenzore da mu olakšaju teret suviše težine.

Mišićav um u tanku od mozga, pomisli Baron. Nije Mentat moj nećak... ne jedan Piter de Vries... ali je zato možda nešto neuporedivo dragocenije za zadatak koji mi predstoji. Ako mu dam određene ruke da to obavi, samleće sve pred sobom. Oh, kako će ga samo mrzeti ovde na Arakisu!

"Dragi moj Rabane", reče Baron. Isključio je polje vrata, ali je zato telesni štitnik držao na punoj snazi, znajući da će mu se svetlucanje videti povrh sjajne kugle pokraj kreveta.

"Pozvali ste me", reče Raban. Zakoračio je u sobu, za trenutak bacio pogled na vazdušne smetnje izazvane radom telesnog štitnika i potražio neku suspenzorsku stolicu, ali nije našao nijednu.

"Primakni se malo da mogu dobro da te vidim", reče Baron.

Raban napravi još jedan korak, pomislivši pri tom kako je ovaj vražji matorac namerno uklonio sve stolice da bi posetioce nagnao da

stoje.

"Atreidi su mrtvi", reče Baron. "Svi do jednoga. Zato sam te pozvao ovde na Arakis. Planeta je ponovo tvoja."

Raban zažmirka. "Ali, mislio sam da nameravate da naimenujete Pitera de Vriesa..."

"I Piter je mrtav."

"Piter?"

"Piter."

Baron ponovo uključi polje vrata i obezbedi ga protiv svih energetskih prodora.

"Konačno ste ga se zasitili, a?" upita Raban.

Glas mu zazvuča ravno i beživotno u sobi tapeciranoj od upliva energije.

"Nešto ću ti odmah reći", zabrunđa Baron. "Podmećeš mi da sam se otarasio Pitera kao što bih se otarasio neke bezvredne sitnice." On pucnu debelim prstima. "Ovako, a? Ne, nisam ja tako glup, nećaće. Smatraću to kao uvredu ako ikada ponovo rečju ili delom budeš pokazao da me smatraš za budalu."

U Rabanovim žmirkavim očima pojavi se strah. Znao je, u okviru određenih granica, koliko je stari Baron spreman da ide protiv svoje porodice. Retko je to kada bila smrt, osim ako u pitanju nije bio neki izuzetan profit ili kakva sračunata provokacija. Ali, i manja porodična kažnjavanja mogla su biti bolna.

"Oprostite mi, gospodaru Barone", reče Raban. Spustio je pogled kako bi prikrio ljutnju, ali i pokazao spremnost na poslušnost.

"Ne pravi budalu od mene, Rabane", reče Baron.

Raban proguta knedlu, ne podižući pogled.

"Reći ću ti nešto", reče Baron. "Nikad nemoj bez razmišljanja da odbaciš nekog čoveka, kao što bi to učinio feudalac, držeći se kruto slova zakona. Uvek to čini samo zbog nekog važnog cilja - a taj cilj nastoj što bolje da upoznaš!"

Ljutnja pokulja iz Rabana: "Ali vi ste odbacili izdajnika, Jueha! Video sam kako mu iznose telo dok sam sinoć dolazio."

Raban podozrivo pogleda ujaka, najednom uplašen zvukom ovih reči.

Ali Baron se osmehnu. "Veoma sam oprezan kada su u pitanju opasna oružja", reče on. "Doktor Jueh bio je izdajnik. Izručio mi je

Vojvodu." Baronov glas najednom postade snažniji. "Naveo sam na krivokletstvo jednog doktora Suk Škole! Unutrašnje Škole! Shvataš li to, momče? Ali pogubno je opasno ostaviti to oružje da se slobodno vrzma unaokolo. Nisam ga odbacio bez razloga."

"Zna li Car da ste jednog Suk doktora naveli na krivokletstvo?"

Provokativno pitanje, pomisli Baron. Da nisam možda pogrešno procenio mog nećaka?

"Car još ne zna", reče Baron. "Ali, o tome će ga sigurno obavestiti Sardaukari. No, pre no što se to dogodi, ja ću mu dostaviti svoj izveštaj preko CHOAM kompanije. Objasniću mu da sam, srećnim sticajem okolnosti, otkrio doktora koji se pretvarao da je uslovljen. Lažni doktor, shvataš? S obzirom da svi znaju da se uslovljenost Suk Škole ne može ukinuti, moja verzija biće prihvaćena."

"Ah-h-h, shvatam", promrmlja Raban.

Nadam se da je tako, pomisli Baron. Nadam se da ti je stvarno jasno od kolike je važnosti da ovo ostane u tajnosti. A onda, Baron se najednom upita: Zašto to činim? Zašto se razmećem pred ovom budalom od mog nećaka - nećaka koga moram da upotrebim, a zatim odbacim? Barona obuze srdžba. Osećao se izdanim.

"To se mora držati u tajnosti", reče Raban. "Shvatam."

Baron uzdahnu. "Ovoga puta daću ti različita uputstva o Arakisu, nećače. Kada si prošli put vladao ovim svetom, sputavao sam te u mnogo čemu. Sada, imam samo jedan zahtev."

"Gospodaru?"

"Profit."

"Profit?"

"Imaš li neku predstavu, Rabane, koliko nas je stajalo što smo doveli ovakvu vojnu silu da porazimo Atreide? Možeš li i da pretpostaviš koliko Esnaf traži za prevoz vojske?"

"Mora da je vrlo skupo, a?"

"Skupo, nego šta!"

Baron ispruži debelu ruku prema Rabanu. "Ako iz Arakisa iscediš svaki groš koji može da da tokom narednih šezdeset godina, samo ćeš pokriti troškove!"

Raban zinu od čuda, a zatim zatvori usta, ne progovorivši ni reči.

"Skupo, a?" ponovi podrugljivo Baron. "Vražji monopol Esnafa na svemirski prevoz doveo bi nas do prosjačkog štapa da poodavno

nisam računao na ovaj izdatak. Moraš da znaš, Rabane, da je celokupan trošak išao na naš račun. Čak smo platili i prevoz Sardaukara."

Baron se upita tog časa, premda ne po prvi put, da li će doći dan kada će Esnaf moći da se zaobiđe. Bili su veoma podmukli: sisali bi ti krv pomalo, taman toliko da se ne usprotiviš, a onda, kada bi im potpuno dopao šaka, počeli bi nemilosrdno da te muzuju.

Prekomerni zahtevi uvek su pratili vojne poduhvate. "Tarifa rizika", objašnjavali bi slatkorečivi agenti Esnafa. A na svakog agenta koga bi ti uspeo da ubaciš kao psa čuvara u strukturu esnafske banke, oni bi u tvoj sistem ubacili dvojicu.

Nedopustivo!

"Profit, dakle", reče Raban.

Baron spusti ruku, stisnuvši šaku u pesnicu. "Moraš da ih mužeš."

"A sve dok ih budem muzao, mogu da činim šta mi je volja?"

"Sve."

"Topovi koje ste doneli", reče Raban. "Da li bih mogao..."

"Uklanjam ih", uzvratila Baron.

"Ali, vi ste..."

"Neće ti biti potrebne te igračke. Predstavljale su naročitu novotariju, ali su sada beskorisne. Potreban nam je metal. One ne mogu protiv štitnika, Rabane. Imali smo uspeha sa njima samo zato što ih niko nije očekivao. Moglo se predvideti da će se Vojvodini ljudi povući u pećine ove izrodske planete. Topovima smo ih jednostavno začaurili tamo."

"Slobodnjaci ne koriste štitnike."

"Možeš da uzmeš nekoliko laserskih pištolja ako želiš."

"Da, gospodaru. I kažete da imam odrešene ruke."

"Sve dok god ih mužeš."

Na Rabanovim usnama zatitra zloradi osmeh. "Savršeno vas razumem, gospodaru."

"Ništa ti savršeno ne razumeš", zabruna Baron. "Neka to bude jasno od početka. Jedino što treba da razumeš jeste kako treba da sprovodiš u delo moja naređenja. Da li ti je ikada palo na pamet, nećaće, da na ovoj planeti živi najmanje pet miliona ljudi?"

"Zaboravlja li moj gospodar da sam ja bio njegov namesnik-siridar ovde? I, ako mi gospodar oprost, bojim se da mu je procena

pogrešna. Teško je prebrojati populaciju raštrkanu po sinkovima i panovima. A ako se uzmu u obzir i Slobodnjaci iz..."

"Nije vredno truda uzimati u obzir Slobodnjake!"

"Oprostite mi, gospodaru, ali Sardaukari su suprotnog mišljenja."

Baron zastade, pogledavši podozrivo nećaka. "Znaš nešto?"

"Gospodar mi se odmarao kad sam sinoć stigao. Ja sam... ovaj... uzeo slobodu da stupim u vezu sa nekim od mojih predašnjih... oficira. Oni su išli sa Sardaukarima kao vodiči. Obavestili su me da je jedna slobodnjačka banda uhvatila u stupicu četu Sardaukara negde na jugoistoku i naprosto je zbrisala."

"Zbrisala četu Sardaukara?"

"Tako je, gospodaru."

"Nemoguće!"

Raban slegnu ramenima.

"Slobodnjaci porazli Sardaukare", zabruna Baron.

"Ponovio sam samo ono o čemu sam izvešten", reče Raban.

"Takođe sam čuo da su slobodnjačke snage već uhvatile Vojvodinog vrlog Tufira Havata."

"Ah-h-h-h-h-h."

Baron klimnu glavom, osmehnuvši se.

"Verujem u izveštaj", reče Raban. "Uopšte ne slutite kakav su problem predstavljali Slobodnjaci."

"Možda, ali to nisu bili Slobodnjaci koje su tvoji oficiri videli. Siguran sam da je reč o Vojvodinim ljudima, prerušenim u slobodnjačke odore, koje je Havat dobro obučio. To je jedini mogući odgovor."

Raban ponovo slegnu ramenima. "U svakom slučaju, Sardaukari smatraju da su posredi bili Slobodnjaci. Sardaukari su već započeli pogrom da satru sve Slobodnjake."

"Odlično!"

"Ali..."

"To će potpuno zaokupiti Sardaukare. A mi ćemo uskoro dobiti Havata. Znam to! Osećam! Ah, to je bio dan! Sardaukari nestali sa scene, loveći nekoliko beskorisnih pustinskih bandi, a mi dobili glavnu nagradu!"

"Gospodaru", zausti Raban, ali onda zastade, nabravši obrve.

"Oduvek mi se činilo da potcenjujemo Slobodnjake, kako u pogledu brojnosti, tako i..."

"Zaboravi na njih, momče! Oni su ološ. Nas jedino zanimaju naseljeni gradovi, varoši i sela. A tamo ima mnogo žitelja, zar ne?"

"Veoma mnogo, gospodaru."

"Oni me brinu, Rabane."

"Brinu vas?"

"Oh... devedeset odsto njih je nevažno. Ali uvek postoji izvestan broj... Male kuće i tako dalje, ambiciozni ljudi, spremni da se upuste u opasne stvari. Ako se dogodi da neko od njih ode sa Arakisa sa neprijatnom pričom o onome šta se događa ovde, to bi me veoma ozlojedilo. Možeš li da zamisliš koliko bih bio ozlojeđen?"

Raban proguta pljuvačku.

"Moraš odmah preduzeti mere da uzmeš po jednog taoca iz svake Male Kuće", reče Baron. "Izvan Arakisa svi moraju da veruju kako je to samo okršaj između dve Kuće. Sardaukari ne smeju da imaju nikakvog udela u tome, shvataš? Vojvodi je ponuđeno uobičajeno pomilovanje i izgnanstvo, ali je on umro u jednom nesrećnom slučaju pre no što je stigao da to prihvati. Upravo je, naime, nameravao da to učini. To je priča. A sva šuškanja o tome kako su ovde bili Sardaukari moraju se izvrći ruglu."

"Kako Car želi", reče Raban.

"Kako Car želi."

"Šta je sa krijumčarima?"

"Niko ne veruje krijumčarima, Rabane. Njih podnose, ali im ne veruju. U svakom slučaju, podmazaćeš tu i tamo među njima... a preduzećeš i druge mere, za koje sam siguran da si kadar da ih izmisliš."

"Da, gospodaru."

"Dve stvari, dakle, hoću na Arakisu, Rabane: profit i nemilosrdnu pesnicu. Ne smeš da budeš nimalo milostiv ovde. Misli o ovim tikvanima kao o onome što stvarno jesu: robovi koji zavide svojim gospodarima i jedva čekaju da im se ukaže prilika za dizanje bune. Prema njima ne smeš da ispoljiš ni trunku samilosti ili sažaljenja."

"Može li se istrebiti čitava planeta?" upita Raban.

"Istrebiti?" U načinu na koji je Baron brzo okrenuo glavu očitivalo se iznenađenje. "Ko je govorio o istrebljenju?"

"Pa... ovaj... pretpostavio sam da nameravate da uvedete nove namete i..."

"Kazao sam da ih izmužeš, a ne istrebiš, nećaće. Nemoj da uništavaš populaciju, već je samo dovedi u stanje potpune pokornosti. Moraš biti mesožder, moj dećaće." On se osmehnu. Na debelom licu mu se pojavi detinji osmeh. "Mesožder se nikad ne zaustavlja. On nema milosti. On nikada ne zastaje. Samilost je himera. Nju može poraziti stomak koji krči od gladi, vrat koji stenje od žeđi. Budi stoga uvek gladan i žedan." Baron pogladi svoje izbočine ispod suspenzora. "Kao ja."

"Razumem, gospodaru."

Raban se osvrnu levo, pa desno.

"Sve ti je, dakle, jasno, nećaće?"

"Izuzev jedne stvari, ujaće: šta je sa planetologom Kinesom?"

"Ah, da, Kines."

"On je Carev čovek, gospodaru. Može da dolazi i odlazi kako mu drago. Osim toga, veoma je blizak sa Slobodnjacima... oženjen je jednom od njihovih."

"Kines će biti mrtav do sutra uveče."

"To je opasan potez, ujaće. Ne smemo ubiti Carevog slugu."

"Šta misliš kako sam ovoliko daleko dogurao tako brzo?" upita Baron. Glas mu je bio prigušen, pun neizrečenih prideva. "Osim toga, uopšte se ne moraš bojati da će Kines napustiti Arakis. Zaboravio si da je on navikao na uzimanje droge."

"Tako je!"

"Narkomani se dobro čuvaju da ne dovedu u opasnost svoje uobičajeno sledovanje", reče Baron. "Kines sigurno nije izuzetak."

"Smetnuo sam s uma", reče Raban.

Nekoliko trenutaka posmatrali su se u tišini.

Konačno, Baron prvi progovori: "Uzgred budi rečeno, neka ti prva briga bude moje sledovanje. Imam, doduše, poprilične privatne zalihe, ali je prilikom onog samoubilačkog upada Vojvodinih ljudi stradalo gotovo sve što je bilo namenjeno prodaji."

Raban klimnu glavom. "Razumem, gospodaru."

Baronovo lice se razvedri. "Sutra ujutro sakupićeš ostatke ovdašnje organizacije i reći ćeš im: 'Naš uzvišeni Padišah Car dao mi je u posed ovu planetu i naložio mi da okončam sve razmirice na njoj.'"

"Shvatam, gospodaru."

"Ovoga puta ti verujem. Sutra ćemo celu stvar detaljnije razmotriti."

A sada me ostavi da još malo odspavam."

Baron isključi polje vrata i isprati nećaka pogledom.

Tank-mozak. Mišićav um u tanku od mozga, pomisli Baron. Pretvoriće se u krvavu kašu kada ih on propusti kroz šake. A kada onda budem poslao Fejd-Rautu da im skine jaram, proslaviće ga kao oslobodioca. Voljeni Fejd-Rauta. Blagonakloni Fejd-Rauta, samilosni, koji ih je spasao zveri. Fejd-Rauta: čovek koga treba slediti i dati vlastiti život za njega. Do tada će dečak da nauči veštinu tlačenja bez ličnog izlaganja ili rizika. Siguran sam da je on taj koji nam je potreban. Naučiće on već sve. A uz to još ima i tako divno telo. Stvarno zlatan dečak.

5.

Već u petnaestoj godini naučio je tišinu.

Iz 'Istorije Muad'Diba za decu' princeze Irulan

Boreći se sa kontrolnim uređajima toptera, Pol je polako postajao svestan da se otima prepletenim olujnim silama; govorio mu je to njegov više nego mentatski um, obavljajući složena izračunavanja na osnovu sićušnih pojedinosti. Osećao je frontove prašine, talasanja, mešanja turbulencija, povremene kovitlace.

Unutrašnjost kabine ličila je na uzavrelu kutiju, obasjanu zelenim sjajem panela sa očitavalima i brojčanicima. Žučkasti protok prašine napolju izgledao je bezobličan, ali njegovo unutrašnje čulo počelo je da prozire tu koprenu.

Moram pronaći pravi vrtlog, pomisli on.

Sada je već poprilično vremena osećao kako silina oluje jenjava, premda ih je još žestoko drmala. Čekao je da naiđu na novu turbulenciju.

Vrtlog je započeo kao iznenadno talasanje, koje je potreslo ceo brod. Pol potisnu strah u sebi i nagnu topter skroz na levu stranu.

Džesika primeti taj manevar jedino na globusu za visinu.

"Pole!" uzviknu ona.

Vrtlog je stao da ih okreće, izvija, pretura. Podizao je topter poput iverke na gežiru - a onda ih najednom šiknuo žestoko uvis i napolje, kao kakvo krilato zrnce prašine, zapretano u srcu uskovitlanog peska, obasjanog svetlošću drugog meseca.

Pol baci pogled dole i ugleda prašinasti stub vrelog vetra koji ih je izbljunuo, ugleda zamiruću oluju kako krivudavo nastavlja svoj put bez njih, slična suvoj reci u pustinji; ta kretnja, optočena mesečevim sivilom, postojala je sve neprimetnija pod njima kako su oni grabili uvis.

"Izišli smo", prošaputa Džesika.

Pol je usmerio letelicu u smeru suprotnom od oluje i žestoko je poterao napred, osmatrajući pri tom noćno nebo.

"Umakli smo neprijatelju", reče on.

Džesika oseti srce kako joj snažno kuca. Prisilila je sebe da se primiri, a onda bacila pogled prema oluji u daljini. Čulo za vreme kazalo joj je da su se gotovo četiri časa nosili sa tom smešom elementarnih sila, ali je jednim delom uma osećala da je boravak u srcu uragana trajao čitavu večnost. Imala je utisak da je ponovo rođena.

Ličilo je na litaniju, pomisli ona. Suočili smo se sa olujom i nismo joj se odupreli. Ona je prošla kroz nas i oko nas. Sada je otišla, ali smo mi ostali.

"Ne dopada mi se zvuk naših krila", reče Pol. "Mora da smo pretrpeli neko oštećenje."

Po reagovanju komandnih uređaja na kontrolnoj tabli razabrao je da im je let postao nepravilan, neujednačen. Nalazili su se izvan oluje, ali još ne u punom vidokrugu njegove proročke vizije. Pa ipak, pošlo im je za rukom da se spasu - i Pol najednom oseti kako drhti na rubu otkrovenja.

Prože ga jeza.

Taj osećaj bio je magnetski i užasavajući; iznenada počeo da ga mori pitanje šta je izazvalo tu uzdrhtalu svest. Deo odgovora po svoj prilici se krio u arakenskoj ishrani, koja je obilovala začinom. Ali podozrevao je da je uzročnik delimično i litanija; kao da su njene reči imale neku naročitu, svojstvenu snagu.

Neću se plašiti...

Uzrok i posledica: ostao je živ uprkos dejstvu pogubnih sila, a i osećao je da se nalazi na rubu samosvesti, do koje nije mogao da dođe bez čarolije litanije.

Reči iz Oranjske Katoličke Biblije odjeknuše mu na površini sećanja: Koja nam čula nedostaju, te nismo kadri da vidimo i čujemo drugi svet svuda oko nas?

"Svuda unaokolo su stene", reče Džesika.

Pol upravi pažnju na spuštanje toptera, zatresavši glavom da bi je malo razbistrio. Pogledao je u pravcu gde mu je majka pokazala i ugledao uzdignuta stenovita obličja, crna spram peska koji se pružao ispred i sa desne strane. Osećao je struju vetra oko članaka i sićušne kovitlace prašine u kabini. Negde je postojala rupa - još jedno nasledstvo koje im je ostalo od oluje.

"Najbolje bi bilo da se odmah spustimo na pesak", reče Džesika. "Možda nećemo moći da usporimo krilima."

On pokaza glavom u pravcu jednog mesta pred njima, gde su se peskom optočene grbine uzdizale na mesečini povrhu dina. "Spustiću se negde blizu onih stena. Proveri da li si dobro vezana."

Ona ga poslušala, pomislivši pri tom: Imamo vode i pustinjaška odela. Ako pronađemo hranu, moći ćemo dugo da opstanemo u pustinji. I Slobodnjaci ovde žive. A ono što mogu oni, možemo i mi.

"Pojuri prema onim stenama čim se spustimo", reče Pol. "Ja ću poneti balu."

"Da pojuri...", zausti ona, ali onda začuta klimnuvši glavom. "Crv." "

"Naši prijatelji crvi", ispravi je on. "Progutaće ovaj topter tako da neće ostati ni traga na mestu gde se budemo spustili."

Kako mu brzo radi um, pomisli ona.

Počeli su da se spuštaju... sve niže... i niže...

Poniranje se na izgled odvijalo veoma brzo: pored njih su promicale nejasne senke dina, a stene su se uzdizale poput ostrva u peščanom moru. A onda topter dodirnu vrh jedne dine uz blag trzaj, prelete preko peščane udoline i ponovo okrznu izbočinu naredne dine.

Smanjuje brzinu na pesku, pomisli Džesika, osetivši divljenje prema sinovljevoj umešnosti.

"Drži se dobro!" upozori je Pol.

On pritisnu krilne kočnice, najpre lagano, a onda sve jače. Osetio je kako se krila suprotstavljaju vazduhu, obuzdavajući silinu kretanja. Vetar je urlao kroz preklope i pokrivke na krilima.

Najednom, uz jedva primetan trzaj upozorenja, levo krilo, oštećeno u oluji, izvi se nagore i povi unutra, tresnuvši o bok toptera. Letelica se zanese preko vrha jedne dine i okrenu na levu stranu. Trenutak potom stropoštavala se niz blagu kosinu peščane izbočine i zarila nos u narednu dinu, usred kaskade peska. Zaustavili su se na strani sa slomljenim krilom, tako da im je zdravo bilo upravljeno prema zvezdama.

Pol hitro otkači sigurnosni pojas i podiže se iznad majke, otvorivši vrata snažnim cimajem. Istog časa pesak počeo da se sliva oko njih u kabinu, donevši sa sobom suv miris sagorelog kremenja. Zgrabio je balu iz stražnjeg dela letelice i primetio da mu se i majka oslobodila

sigurnosnog pojasa. Iskobeljala se pored desnog sedišta i izašla na spoljni oklop toptera. Pol krenu za njom, vukući balu za remenove. "Trči!" naredi joj on.

Pokazao je negde iza pročelja dine, u pravcu gde se videla kamena kula, potkresana žestokim peščanim vetrovima.

Džesika skoči sa toptera i potrča, grabeći i hitajući uz dinu. Čula je Pola kako dahtavo napreduje za njom. Ubrzo su izbili na peščanu grbinu, koja je zavojito vodila prema stenama.

"Idi grbinom", naredi joj Pol. "To je najbrže."

Oni pojuriše prema stenama dok im je pesak škripao pod stopalima. A onda do njih stade da dopire novi zvuk: prigušeni šapat, pisak, oporo gamizanje.

"Crv", reče Pol.

Zvuk postade snažniji.

"Brže!" uzviknu Pol.

Prva kamena ploča, poput obale koja se uzdiže iz peščanog mora, bila je udaljena jedva desetak metara, kada začuše krckanje i lom metala iza sebe.

Pol podiže balu u desnu ruku, držeći je za remene. Udarala mu je o bok dok je trčao. Drugom rukom uhvatio je majku. Uspentraše se na uzdignutu stenu, čija je površina bila prekrivena prilepljenim oblucima, iskoristivši jedan krivudav kanal, koji je izdubio vetar. Dah im je bio suv i isprekidan kada su zastali.

"Ne mogu dalje", iznemoglo prodahta Džesika.

Pol zastade, gurnu majku u jedno udubljenje u steni, a onda se okrenu i pogleda prema pustinji. Jedno uzdignuće, slično kakvoj humci, jurilo je uporedo sa njihovim kamenim ostrvom - mreškanje obasjano mesečinom, peščani talasi, izbočen prokop gotovo na istom nivou kao i Polove oči, premda udaljen gotovo kilometar. Poravnate dine na mestu gde je crv prošao oblikovale su samo jednu krivinu - kratku petlju duž poteza pustinje, koja je hitala u susret skrhanom ornitopteru.

A onda, tamo gde je stigao crv više nije bilo ni traga od letelice.

Prokopana humka krenu tada natrag prema pustinji, idući vlastitim tragom i još istražujući.

"Veći je od esnafskog svemirskog broda", prošaputa Pol. "Rečeno mi je da crvi iz srca pustinje dostižu ogromne razmere, ali ni slutio

nisam... da mogu biti ovoliki."

"Nisam ni ja", prodahta Džesika.

Čudovište ponovo skrenu od stena i zakrivljenom putanjom ubrza prema obzorju. Osluškivali su sve dok se zvuk njegovog kretanja nije utopio u prigušenu škripu peska koja ih je okružavala.

Pol duboko udahnu vazduh, podiže pogled prema strmini optočenoj mesečinom i reče jedan navod iz Kitab al-Ibara: Putuj noću, a odmaraj se u tamnoj senci danju. On pogleda majku: "Noć će potrajati još nekoliko časova. Možeš li da nastaviš put?"

"Samo još trenutak."

Pol zakorači na kameni ispust, podiže balu na rame i podesi remenove. Zastao je tu nekoliko časaka, držeći parakompas u ruci.

"Krenućemo čim budeš spremna", reče on.

Ona se odgurnu od stene, osetivši kako joj se snaga vraća. "Kuda idemo?"

"Tamo gde se pruža ona grbina", pokaza on.

"U srcu pustinje", reče ona.

"Slobodnjačke pustinje", prošaputa Pol.

A onda zastade, obuzet najednom sećanjem na jasan prizor proročke vizije koju je iskusio na Kaladanu. Video je ovu pustinju. Ali, ustrojstvo njegove vizije delimično se razlikovalo, poput kakve optičke slike koja mu je nestala u ponorima svesti, gde ju je apsorbovalo sećanje, da bi sada, suočena sa pravim prizorom, doživela izvesna tanušna odstupanja. Vizija kao da se malo pomerila i prišla mu iz drugog ugla, dok je on ostao nepomičan.

Ajdaho je bio sa nama u viziji, priseti se on. Ali, Ajdaho je sada mrtav.

"Znaš li kuda treba da idemo?" upita ga Džesika, rdavo protumačivši njegovo oklevanje.

"Ne", uzvрати on, "ali u svakom slučaju moramo krenuti."

On pritegnu balu na leđima, a zatim krenu jednim kanalom u steni, prekrivenim peskom. Kanal je izbio na kamenitu zaravan obasjanu mesečinom; podalje, na jugu, pljosnata ispupčenja pela su se prema nebu.

Pol krenu prema prvom od njih, pope se na njega, a to isto uradi i Džesika.

Ubrzo je postala svesna da njihovo kretanje predstavlja spoj

improvizacije i kompromisa. Peščani džepovi između stena, gde su usporavali korake, vetrom izoštrani hrbati koji su im sekli ruke, prepreke koje su nalagale izbor: zaobići ih ili preći? Teren je nalagao osoben tempo napredovanja. Razgovarali su jedino kada je to bilo neophodno, ali i tada glasovi su im bili hrapavi od napora.

"Pazi ovde - ispupčenje je klizavo od peska."

"Vodi računa da ne udariš glavom o ovaj ispust."

"Ostani ispod grebena; mesec nam je za leđima, tako da bi nas svako ko se nalazi ispred lako otkrio po senci."

Pol zastade kod jedne uvučene stene i spusti balu na jedno nisko ispupčenje.

Džesika se nasloni pokraj njega, zadovoljna zbog kratkotrajnog odmora. Začula je kako Pol sisa na cev u svom pustinjском odelu, pa i ona otpi nekoliko gutljaja vlastite sakupljene vode. Imala je bljutav ukus i ona se tada seti voda Kaladana - visokog vrela, koje kao da šiklja sve do samog neba, raskošnog obilja tečnosti, koja je sama po sebi bila beznačajna... Jedino je bio važan njen oblik, odsjaji ili zvuci koje je slušala dok je stajala u blizini.

Zaustaviti se, pomisli ona. Zaustaviti se... i stvarno odmoriti.

Tog trenutka joj pade na um da se prava sreća sastoji upravo u tome: zaustaviti se, makar i na trenutak. Tamo gde je to bilo nemoguće, ni sreća nije mogla da postoji.

Pol se okrenu od stenovitog ispupčenja, okrenu se i pope uz strmi nagib. Uzdahnuvši, Džesika krenu za njim.

Spustili su se na jednu prostranu platformu, koja je vodila oko neke okomite kamene litice. Ponovo su morali da se pokore neujednačenom ritmu kretanja po ovom neravnom terenu.

Džesika postade svesna kako je najjači osećaj u noći poticao od sitnih predmeta koje je gazila nogama ili pritiskala šakama - obluci, šljunak, kamenčići, skamenjeni pesak, obični pesak, krupni pesak, prašina, fini prah.

Taj prah je lako prodirao kroz nosne filtre i morao se izduvati. Šljunak i skamenjeni pesak kotrljali su se po čvrstoj površini, tako da se o njih lako moglo okliznuti. Izbočine stena sekle su im šake.

A nepregledno more peska usporavalo je hod umornih nogu.

Pol se naglo zaustavi na jednoj kamenoj izbočini, zadržavši majku koja je naletela na njega.

On pokaza na levu stranu i ona pogleda u tom pravcu, videvši da stoje na vrhu jednog grebena, oko koga se pružala pustinja, slična kakvom nepomičnom okeanu, dve stotine metara ispod. Prostranstvo je ležalo okamenjeno, sa ukočenim talasima, optočenim srebrnastom patinom mesečine - senke uglova koje su se pretapale u blage krivine, a ove, u daljini, podizale u maglovito sivilo novih uzvisina i strmina.

"Otvorena pustinja", reče ona.

"Potrebno je mnogo vremena da bi se prešla", reče Pol; glas mu je zazvučao promenjeno usled filtera koji su mu stajali preko lica.

Džesika se osvrnu levo i desno - pod njima nije bilo ničeg drugog do peska.

Polov pogled bio je uprt pravo napred preko otvorenih dina; posmatrao je kretanja senki izazvanih prolaskom meseca. "Ima tri ili četiri kilometra", reče on.

"A crvi?" upita ona.

"Sigurno ih ima."

Ona upravi svu pažnju na iznurenost koja je počela da je slama, na mišiće čiji joj je bol otupljivao čula. "Da se odmorimo malo i pojedemo nešto?"

Pol skide balu, sede i nasloni se na nju. Džesika se uhvatila za sinovljevo rame dok se spuštala na stenu pokraj njega. Osetila je kako se Pol okrenuo kada se smestila i začula ga je kako pretura po vreći.

"Evo", reče on.

Osetila je suvoću njegove ruke kada joj je dodao dve energetske kapsule.

Progutala ih je odmah, otpivši preko volje malo vode iz cevi u pustinjskom odelu.

"Ispij svu vodu", reče Pol. "Pravilo glasi: najbolje mesto za očuvanje vode jeste vlastito telo. Tako ti se održava energija. Postaješ snažniji. Imaj poverenja u pustinjsko odelo."

Ona ga poslušala i iskapi sabirnice, osetivši kako joj se snaga vraća. Na um joj tada pade kako je ovde mirno i spokojno u ovom trenutku umora - i priseti se da je jednom čula pevača-ratnika Gurnija Haleka, koji je rekao: 'Bolje suva korica i mir uz nju nego kuća puna žrtvi i razdora.'

Džesika ponovi te reči Polu.

"Tipično za Gurnija", reče on.

Ona razabra poseban ton njegovog glasa, kao da govori o nekome ko je mrtav, i pomisli: Da, nije isključeno da je jadni Gurni mrtav. Snage Atreida bile su mrtve, uhvaćene ili izgubljene poput njih negde na prostranstvima ovog bezvodnog sveta.

"Gurni je uvek imao spreman prikladan navod", reče Pol. "Kao da ga sad čujem: 'Isušiću ove reke i rasprodaću zemlju rđavima: zatim ću opustošiti zemlju i sve što je na njoj rukama stranaca.'"

Džesika zaklopi oči, osetivši kako se nalazi na rubu da zaplače, ganuta patosom u sinovljevim rečima i glasu.

Posle nekoliko trenutaka Pol reče: "Kako se... osećaš?"

Shvatila je da se pitanje ticalo njene trudnoće i zato odgovori: "Proći će još mnogo meseci pre no što ti se sestra rodi. Fizički je... još sve u redu sa mnom."

Istog trenutka, kroz glavu joj prostruja: Kako ukrućeno formalno razgovaram sa sopstvenim sinom! A onda, budući da je to bio benegeseritski način da se u vlastitom biću potraže odgovori na slične neobičnosti, ona posegnu u sebe i uskoro otkri izvor tog zvaničnog držanja: Bojim se svog sina; plašim se njegove čudnovatosti; strah me je od onoga što može da vidi pred nama u vremenu, onoga što može da mi kaže.

Pol navuče kapuljaču preko očiju i stade da osluškuje šaputave šumove noći. Pluća su mu bila ispunjena sopstvenom tišinom. Nos ga je svrbeo. Protrljao ga je, skinuo filter i postao svestan obilnog mirisa cimeta.

"U blizini ima melanža", reče on.

Blagi vetar pomilova ga po obrazima i zaleluja nabore njegovog burnusa. Ali, lahor nije nosio u sebi znamenje predstojeće oluje; Pol je već bio kadar da uočava ovakve tananosti.

"Uskoro će svanuti", reče on.

Džesika klimnu glavom.

"Postoji način da se bezbedno prevali put preko otvorenog peska", reče Pol. "Slobodnjacima to uspeva."

"A crvi?"

"Ako uzmemo jedan udarač iz bale za opremu i postavimo ga tamo, pozadi, na stene", uzvratil Pol, "to će neko vreme zadržati crva."

On baci pogled na prostranstvo pustinje koja se kupala u mesečini između njih i narednog uzdignuća. "Hoće li biti dovoljno vremena da prevalimo četiri kilometra?"

"Možda. A ako prilikom prelaska budemo proizvodili samo prirodne zvuke, koji ne privlače crve..."

Pol se zadubio u osmatranje pustinje, prebirajući po svom proročkom sećanju, razmišljajući o tajanstvenim aluzijama vezanim za udarače i tvorčeve kuke u priručniku za upotrebu stvari iz bale, koji su dobili usput. Bilo mu je čudno što ga jedino obuzima užas pri pomisli na crve. Znao je, negde na rubu svesti, da crve valja poštovati, a ne bojati ih se... ako... ako...

On zatrese glavom.

"To bi trebalo da budu zvuci bez ritma", reče Džesika.

"Šta? Oh. Da. Ako budemo hodali nepravilnim korakom... pesak se svaki čas pomera. Crvi ne mogu da proveravaju baš svaki šušanj. Moramo se, međutim, potpuno odmoriti pre no što preduzmemo tako nešto."

On baci pogled prema pročelju velike stene sa druge strane pustinjskog bazena, opazivši znamenje protoka vremena u okomitim mesečevim senkama. "Svanuće kroz jedan sat."

"Gde ćemo provesti dan?" upita ga ona.

Pol se okrenu na levu stranu i pokaza tamo. "Greben skreće prema severu. Po ožiljcima koje je ostavio vetar vidi se da je ta strana stalno izložena olujama. Tamo mora da bude pukotina - i to dubokih."

"Kako bi bilo da odmah krenemo?" upita ona.

On ustade, a zatim pomože i njoj. "Jesi li dovoljno odmorna za spuštanje? Želeo bih da se približimo što je moguće više nivou pustinje pre no što se ulogorimo."

"Dovoljno je." Ona mu dade glavom znak da krenu.

On zastade za trenutak, a onda podiže balu, smesti je na pleća i okrenu se prema grebenu.

Kada bismo samo imali suspnzore, pomisli Džesika. Bez po muke bismo skočili do dole. Ali, možda suspnzore takođe treba izbegavati u otvorenoj pustinji. Nije isključeno da i oni privlače crve, kao štitnici. Naišli su na niz grebena, koji su se spuštali nadole i nestajali sa vidika, i ugledali jednu pukotinu, čije su ivice bile ocrtane

mesečevom senkom koja je prodirala unutra.

Pol poče da se spušta, krećući se oprezno, ali i žurno, pošto je bilo očigledno da mesečina neće još dugo potrajati. Vijugavo su išli nadole, ulazeći u svet sve dubljih senki. Kruta kamena oblička uspinjala su se put zvezda oko njih. Širina pukotine smanjila se na samo desetak metara na rubu tamnosive peščane strmine, koja je oštro ponirala u tamu.

"Možemo li dole?" prošaputa Džesika.

"Mislim da možemo."

On oprezno opipa nogom površinu.

"Otklizaćemo se do dole", reče Pol. "Idem ja prvi. Pođi za mnom kad čuješ da sam se zaustavio."

"Budi oprezan", reče ona.

On zakorači niz strminu i stade da klizi nizbrdo po mekoj površini, sve dok nije stigao do gotovo ravnog terena od nabijenog peska. Mesto se nalazilo duboko zapretano u kamenim zidovima.

Iza njega se začu zvuk peska koji se kliže. On pokuša da podigne pogled uz strminu koja je bila u tami, ali gotovo ga zatrpa peščana kaskada. Ovaj suvi pljusak potrajao je nekoliko trenutaka, a onda je sve ponovo utonulo u tišinu.

"Majko?" reče on.

Nije bilo odgovora.

"Majko?"

On odbaci balu i pohita uz strminu grabeći, kopajući, odbacujući pesak poput ludaka. "Majko!" produha on ponovo. "Majko, gde si?" Na njega se sruči nova kaskada peska, zatrpavši ga do pasa. Bilo mu je potrebno nekoliko trenutaka da se iskobelja.

Prekrila ju je peščana lavina, pomisli on. Zatrpana je. Moram da budem staložen i da pažljivo postupam. Neće se odmah ugušiti. Ući će u stanje bindu suspenzije kako bi smanjila potrebe za kiseonikom. Zna da ću je iskopati.

Na benegeseritski način, kome ga je ona naučila, Pol najpre primiri mahnite otkucaje srca, a zatim potpuno isprazni um od svih drugih utisaka, kako bi poslednjih nekoliko minuta potpuno došlo do izražaja u njemu. Svaka kretnja i mreškanje klizišta ponovili su mu se u pamćenju, odvijajući se osobenom unutrašnjom dostojanstvenošću i usporenošću, koja je stajala nasuprot deliću

sekunde stvarnog vremena, potrebnog za dokučivanje sveukupnog sećanja.

Trenutak potom, Pol krenu iskosa uz strminu, ispipavajući oprezno, sve dok nije pronašao zid pukotine, ispupčenu, oblu stenu. Počeo je da kopa, brižljivo uklanjajući pesak, kako ne bi izazvao novo obrušavanje. A onda mu se pod rukom nađe komad neke tkanine. On pođe za njim i uskoro otkri ruku. Blago je stao da razgrće pesak oko nje, došao do ramena i konačno oslobodio lice.

"Čuješ li me?" prošaputa on.

Nije bilo odgovora.

Počeo je da kopa brže i oslobodio i drugo rame. Osećao je da joj je telo mlitavo i opušteno, ali je ipak uspeo da napipa spore otkucaje srca.

Bindu suspenzija, reče on u sebi.

Uspeo je da joj očisti pesak do pojasa, zatim joj prebacio ruke preko svojih ramena i stao da je izvlači, najpre polako, a zatim što je brže mogao, osećajući kako pesak polako popušta iznad njega. Izvlačio ju je sve hitrije, dahćući od napora i boreći se da očuva ravnotežu. Konačno je stao na čvrsto tlo pukotine, podigavši majku na ramena, da bi se odmah potom dao u mahniti trk, pošto je čitav peščani obronak stao da klizi nadole, uz bučni pisak, čiji su odjeci pojačano odzvanjali niz kamene litice.

Zastao je na rubu pukotine, bacivši pogled prema uzdignutim dinama pustinje. Zatim blago spusti majku na pesak i stade da mrmlja reči koje je trebalo da je povrate iz ukočenosti.

Ona je dolazila k sebi polako, sve dublje udišući vazduh.

"Znala sam da ćeš me pronaći", prošaputa Džesika.

On se osvrnu prema pukotini. "Možda bi bilo bolje da nisam."

"Pole!"

"Izgubio sam balu", reče on. "Zatrpana je ispod stotinu tona peska... najmanje."

"Sve?"

"Rezerve vode, pustinjski šator - sve što je važno." On se potapša po džepu. "Tu mi je još parakompas." Zatim opipa opasač. "Nož i dogled. Bar možemo dobro da osmotrimo mesto gde ćemo umreti."

Tog trenutka sunce se podiže iznad obzorja negde na levoj strani, povrhu ruba pukotine. Boje se rasprsnuše po pesku otvorene pustinje.

Hor ptica oglasi se gromkim pojem iz skrovitih mesta u stenama.

Ali Džesika je imala oči samo za očaj na Polovom licu. Izabravši boju glasa začinjenu primesom prezira, ona reče: "Jesmo li te tako naučili?"

"Zar ne shvataš?" upita on. "Sve što nam je neophodno da bismo opstali na ovom mestu nalazi se pod onim brdom peska."

"Pronašao si mene", reče ona sada glasom koji je zvučao blago, uviđavno.

Pol čučnu pokraj nje.

Posle nekoliko trenutaka on podiže pogled uz pukotinu prema novoj strmini, proučavajući je, ispitujući trošnost peska.

"Kada bismo mogli da imobilizujemo malo područje te strmine, a zatim da iskopamo rupu u pesku, došli bismo do bale. Voda bi nam u tome mnogo pomogla, ali nje nemamo dovoljno ni za..." Pol najednom začuta, a onda izusti: "Pena."

Džesika ostade nepomična kako ne bi omela hiperfunkcionisanje sinovljevog uma.

Pol pogleda prema otvorenim dinama, tragajući istovremeno očima i nozdrvama; kada je pronašao traženi pravac, upravio je pažnju na zatamnjeni potez peska pod njima.

"Začin", reče on. "Njegov koncentrat je veoma alkalna. A ja imam parakompas. Baterija mu je na bazi kiseline."

Džesika se uspravi uz stenu.

Pol ne obrati pažnju na majku, već skoči na noge i pohita niz nagib, očvrstnuo od dejstva vetra, koji je vodio od ruba pukotine do nivoa pustinje.

Posmatrala ga je kako korača nepravilnim hodom: korak... pauza, korak-korak... klizanje... pauza...

Nije postojala nikakva pravilnost u tome koja bi stavila do znanja nekom pljačkaški nastrojenom crvu da se pustinjom kreće nešto strano.

Pol stiže do poteza sa začinom, zahvati izvesnu količinu u skut odore i vrati se do pukotine. Izručio je začin na pesak pred Džesikom, čučnuo i počeo da rastavlja parakompas, koristeći za to vrh noža. Najpre je odvojio prednji deo kompasa. Zatim je skinuo opasač i rasprostro unutrašnje delove kompasa po njemu, da bi najzad stigao do baterije. Onda je došao na red mehanizam sa

brojčanikom i pokazateljem, tako da je na kraju od instrumenta ostao samo šupalj metalni okvir.

"Biće ti potrebna voda", reče Džesika.

Pol uze sabirnu cev sa vratnog dela pustinjskog odela, isisa iz nje puna usta tečnosti i ispljunu je u šupalj metalni okvir.

Ako ne uspe, biće to bačena voda, pomisli Džesika. Ali, u tom slučaju biće ionako svejedno.

Pomoću noža Pol otvori bateriju i izruči njene kristale u vodu. Napravila se blaga pena, a zatim se talog slegao.

Džesika slučajno opazi kretnju iznad njih. Ona podiže pogled i spazi niz sokolova duž ivice pukotine. Netremice su zurili u otvorenu vodu.

Velika Majko, pomisli ona. U stanju su da osete vodu čak i sa te udaljenosti!

Pol je vratio poklopac na parakompas, izostavivši dugme za ponovno stavljanje u pogon, tako da je ostala rupica koja je vodila do tečnosti. Uzevši delimično sklopljeni uređaj u jednu ruku i pregršt začina u drugu, Pol se uputi u pukotinu, proučavajući pogledom oblik strmine. Odora mu se blago vijorila, pošto je više nije držao opasač. Uspeo se komad puta uz strminu, izazivajući pojavu peščanih potočića, kovitlaca prašine.

A onda zastade, usu malo začina u parakompas i promućka novu sadržinu kutije uređaja.

Zelena pena stade da izbija iz rupe gde se nalazilo dugme za ponovno stavljanje u pogon. Pol je upravi prema strmini, rasu tanak sloj po njoj, a onda poče da odstranjuje pesak koji se nalazio ispod, imobilisajući pri tom gornju plohu dodatnim naslagama pene.

Džesika priđe do podnožja strmine i upita ga: "Mogu li da ti pomognem?"

"Popni se i kopaj", uzvratila on. "Moramo da prodremo do dubine od oko tri metra. Nije mnogo daleko." Dok je to govorio, pena je prestala da ističe iz uređaja.

"Brzo", reče Pol. "Ne znam koliko će pena da drži pesak."

Džesika se uspela do Pola upravo u trenutku kada je on dodao novu količinu začina u rupicu i promućkao kutiju parakompasa. Pena ponovo pokulja iz nje.

Dok je Pol nanosio novi sloj pene, Džesika je stala da rukama kopa rupu, odbacujući pesak niz strminu. "Na kojoj dubini?" prodahta ona.

"Oko tri metra", reče on. "Mogu samo približno da odredim položaj. Možda ćemo morati da proširujemo rupu." On koraknu u stranu, okliznuvši se o trošan pesak. "Odbacuj iskopani pesak pozadi. Nemoj pravo dole."

Džesika ga poslušala.

Kopanje rupe lagano je napredovalo, sve dok nisu stigli do nivoa površine pustinje, ali još nije bilo ni traga od bale.

Zar sam pogrešio u proračunu, upita se Pol. Obuzela me je panika i zbog toga sam negde pogrešio. Strah mi je ugrozio sposobnosti.

On zaviri u parakompas. Preostalo je manje od dve unce kiseline rastvorene u vodi.

Džesika se ispravi u rupi i prevuče šakom prljavom od pene preko obraza. Pogled joj se sretne sa Polovim.

"Gornji deo", reče Pol. "Lagano sada." Dodao je novu količinu začina u kontejner i osetio kako pena vri oko Džesikinih ruku dok je počinjala da pravi okomit rez u gornjoj kosini rupe. Prilikom drugog zahvata šake joj naiđoše na nešto tvrdo. Lagano, ona razgrnu pesak oko jednog remena sa plastičnom kopčom.

"Ne mrdaj više sa tim", reče Pol gotovo šapatom. "Nemamo više pene."

Džesika steže remen jednom rukom i podiže pogled prema sinu.

Pol odbaci prazan parakompas u pustinju i reče: "Pruži mi slobodnu ruku i pažljivo me slušaj. Vući ću te u stranu i nadole. Nipošto ne ispuštaj remen. Odozgo se neće sručiti mnogo peska. Nagib se stabilizovao. Jedino je važno da ti zadržim ruku iznad peska. Čak i ako se rupa bude zatrpala, moći ću da te iskopam i izvučem balu."

"Razumela sam", reče ona.

"Spremna?"

"Spremna." Ona čvršće obavi prste oko remena.

Uz snažan cimaj Pol izvuče majku do pola iz rupe, držeći joj glavu što je mogao više kada je barijera pene popustila i pesak stao da kulja dole. Kada je lavina prestala, Džesika je ostala zatrpána do pojasa; zbog kosine rupe, leva ruka i rame još su joj bili pod peskom, a bradu joj je štitio nabor Polove odore. Rame ju je žestoko bolelo od napora kome je bilo izloženo.

"Još držim remen", reče ona.

Lagano, Pol zavuče ruku u pesak pokraj majke i pronađe remen.

"Zajedno", reče on. "Postojano i ravnomerno vučenje. Ne smemo ga prekinuti."

Pesak se neprekidno slivao dok su se upirali da razgrnu balu. Kada su sasvim oslobodili remen, Pol zastade i najpre izvuče majku iz peska. Zatim, udruženim snagama, konačno iščupaše balu iz stupice u kojoj je ležala zapretana.

Nekoliko trenutaka potom, stajali su na čvrstom dnu pukotine, držeći među sobom dragoceni ranac.

Pol pogleda majku. Lice joj je bilo umrljano od pene, baš kao i odora. Pesak se nahvatao na mestima gde se pena osušila. Ličila je na metu za gađanje lopticama od vlažnog, zelenog peska.

"Sva si musava", reče on.

"Ni ti ne izgledaš mnogo lepše", uzvratila ona.

Oboje se nasmejaše, a zatim zamukoše.

"Nije trebalo da dođe do cele stvari", reče Pol. "Ja sam bio neoprezan."

Ona slegnu ramenima, osećajući kako joj zgrudvani pesak otpada sa odore.

"Postaviću šator", reče on. "Svuci tu odoru i dobro je istresi." On se okrenu i uze balu.

Džesika klimnu glavom, osetivši se najednom odveć umornom da bi bilo šta odgovorila.

"Postoje rupe od kočeva u steni", reče Pol. "Neko je već ranije ovde podizao bivak."

A što da ne?, pomisli ona, čisteći odoru. Mesto je bilo sasvim prikladno - duboko u kamenim nedrima, a naspram drugog grebena, udaljenog oko četiri kilometra - na popriličnoj visini iznad pustinje, tako da nije postojala opasnost od crva, ali i dovoljno blizu za lako spuštanje pre prelaska.

Ona se okrenu i vide da je Pol postavio šator; rebrasta kupola već se stopila sa kamenim zidovima pukotine. Pol prođe pokraj majke, podigavši dogled. Brzim pokretom podesio je unutrašnji pritisak naprave, doveo u žižu uljana sočiva i bacio pogled prema drugom grebenu, koji se uzdizao zlatnožut spram jutarnjeg svetla preko otvorenog peska.

Džesika ga je posmatrala dok je proučavao pogledom apokaliptični predeo, zavirujući u peščane reke i kanjone.

"Postoji neko rastinje tamo", reče joj on.

Džesika pronade rezervni dogled u bali pokraj šatora i priđe Polu.

"Tamo", reče on, držeći dogled jednom rukom, a pokazujući drugom.

Ona pogleda u tom pravcu.

"Saguaro", reče ona. "Kržljava biljka."

"Možda ima ljudi u blizini", reče Pol.

"Nije isključeno da su to samo ostaci botaničke ogledne stanice", uzvratila ona.

"Ona je prilično južno u pustinji", odgovori on. Zatim spusti dogled, počela se ispod filterske pregrade i pomisli na neuobičajenu suvoću i ispuhalost usana, osetivši prašnjav ukus žedi u ustima. "Pre mi liči na slobodnjačko mesto", reče on.

"Jesi li siguran da će Slobodnjaci biti prijateljski nastrojeni?" upita ga ona.

"Kines nam je obećao njihovu pomoć."

Ali, narod pustinje obuzet je očajanjem, pomisli ona. I mene danas obuzima isto osećanje. A očajnici bi mogli da nas poubijaju zbog vode.

Ona zaklopi oči i, kao protivtežu pustoši koja ju je okružavala, prizva u mislima jedan prizor sa Kaladana. Setila se jednog putovanja na koje su Vojvoda Leto i ona pošli pre Polovog rođenja. Leteli su iznad južnih džungli, povrh bučnih stepskih prostranstava i pirinčanih polja u deltama. Videli su mravolike kolone u zelenom rastinju - čete ljudi koji nose svoj tovar na suspenzorskim podupiračima pričvršćenim za ramena. A na morskim prostranstvima stajale su bele latice trimaranskih jedara.

Sad je sve to nestalo.

Džesika otvori oči i ponovo se zagleda u stvarnost pustinje; unaokolo je vladala tišina, a toplota predstojećeg dana polako je rasla. Neumorni vragovi vrućine već su počeli da nagone vazduh da podrhtava povrh otvorenog peska. Pročelje naspramnog grebena sve više je ličilo na stvar viđenu kroz nepravilno staklo.

Peščani odron za trenutak je prevukao zastor preko otvorenog kraja pukotine. Padao je uz pisak, raspršivan naletima jutarnjeg povetarca i lepetom krila sokolova, koji su stali da uzleću sa vrha stene. Kada je odron prestao, ona je još čula njegov piskutav zvuk. A kada se pisak pojačao, shvatila je da to nije odjek odrona; ko je jednom čuo

taj zvuk, nikada ga više nije mogao pobrkati sa nekim drugim.

"Crv", prošaputa Pol.

Došao je sa desne strane; nastup mu se odlikovao svojevrsnom nehajnom veličanstvenošću, koja se nije mogla prenebreći. Izvijena prokop-humka peska koja je sekla dinu u njihovom vidnom polju. Humka je bila podignuta prednjim delom, raspršujući pesak unaokolo, slično pramčanom talasu u vodi. A onda je čudovište nestalo, pošto je najednom skrenulo levo i izgubilo se iz vidika.

Zvuk je postajao sve prigušeniji, da bi konačno zamro.

"Video sam svemirske fregate koje su bile manje", prošaputa Pol.

Ona klimnu glavom, i dalje zureći preko pustinje. Na mestu gde je crv prošao ostao je uznemirujući procep. Trag se pružao unedogled pred njima, a činilo im se da mogu da ga vide i ispod mesta gde je zašao za obzorje.

"Kada se budemo odmorili", reče Džesika, "nastavićemo tvoje lekcije."

Obuzdavši iznenadnu plimu srdžbe, on reče: "Majko, zar ne misliš da bismo mogli i bez..."

"Danas te je obuzela panika", prekide ga ona. "Ti možda poznaješ svoj um i bindu nervno ustrojstvo bolje nego ja, ali još mnogo imaš da naučiš o telesnoj prana muskulaturi. Telo ponekad čini izvesne stvari samo od sebe, Pole, a ja bih želela da te podučim u tome. Moraš da stekneš sposobnost da upravljaš svakim mišićem, svakim vlaknom svog tela. Najpre ćemo razmotriti ruke. Počecemo sa mišićima prstiju, tetivama dlana i osetljivošću jabučica." Ona se okrenu. "Hodi u šator sada."

On opruži prste leve ruke, posmatrajući je kako se provlači kroz steznički ventil; znao je da je ne može odvratiti od tog nauma... da mora popustiti.

Ma šta da mi je učinjeno, bio sam deo toga, pomisli on.

Ponovo razmatranje ruku!

On pogleda vlastitu šaku. Kako je samo neprilično izgledala u poređenju sa jednim takvim stvorenjem kao što je crv.

6.

Došli smo sa Kaladana - rajskog sveta za naš oblik života. Na Kaladanu nije bilo nikakve potrebe da se sazdaže fizički raj ili raj uma - pošto je to već postojalo svuda oko nas. A cena koju smo platili bila je ista ona koju su ljudi odvajkada plaćali za sticanje raja u ovom životu - omekšali smo, izgubili oštrinu.

Iz 'Razgovora sa Muad'Dibom' princeze Irulan

"Ti si, dakle, veliki Gurni Halek", reče čovek.

Stojeći u okrugloj pećinskoj prostoriji, Halek je oštro motrio krijumčara, koji je sedeo za metalnim stolom. Čovek je nosio slobodnjačku odoru i imao je otvorenoplave oči, što je ukazivalo na vanarakijske sastojke u njegovoj ishrani. Prostorija je predstavljala vernu kopiju kontrolnog centra zapovednika svemirske fregate: duž lučnog zida, koji je zaklapao ugao od trideset stepeni, stajali su komunikacioni uređaji i video-ekrani, zajedno sa daljinskim manipulatorima i komandama za aktiviranje naoružanja; čak je i sto izgledao kao da je izrastao iz zida - kao da je deo bočne strane luka. "Ja sam Staban Tuek, sin Esmara Tueka", reče krijumčar.

"Onda si ti čovek kome dugujem zahvalnost za pomoć koju smo dobili", uzvratila Halek.

"Ah-h-h, zahvalnost", reče krijumčar. "Sedi."

Pokraj ekrana iz zida iziđe okruglo sedište, tipično za svemirske brodove, i Halek se, ispustivši vazduh, zavalio u njega, osetivši najednom koliko je umoran. Iz ovog položaja video je svoj odraz u tamnoj površini pokraj krijumčara i odmah se namrgodio čim je opazio nesumnjive znake iscrpljenosti na grubom licu. Ožiljak od inkvajna duž vilice zgrčio se uporedo sa grimasom nezadovoljstva.

Halek odvratila pogled od vlastitog odraza i ponovo osmotri Tueka. Sada je uspeo da razabere porodičnu sličnost u liku krijumčara - očeve guste, nadnete obrve, kamene površi obraza i nos.

"Tvoji ljudi mi rekoše da ti je otac mrtav, da su ga ubili Harkoneni", reče Halek.

"Harkoneni ili izdajnik među tvojim ljudima", uzvratu Tuek.

Ljutnja nadjača deo Halekovog umora. On se uspravi i reče: "Znaš li ko je izdajnik?"

"Tufir Havat sumnja na gospu Džesiku."

"Ah-h-h, benegeseritska čarobnica... možda. Ali, Havat je sada zarobljenik Harkonena."

"Čuo sam." Halek duboko udahnu vazduh. "Izgleda da nam predstoji još ubijanja."

"Ničim nećemo svratiti pažnju na nas", reče Tuek.

Halek se ukruti. "Ali..."

"Ti i tvoji ljudi koje smo spasili dobrodošli ste u utočište među nas", reče Tuek. "Govoriš o zahvalnosti. Vrlo dobro; dobićeš priliku da nam se odužiš. Kod nas će uvek biti posla za dobre ljude. Međutim, svršićemo sa vama po kratkom postupku, ukoliko bilo šta javno preduzmete protiv Harkonena."

"Ali, oni su ti ubili oca, čoveče!"

"Možda. Čak i da je tako, reći ću ti šta je moj otac odgovarao onima koji delaju bez razmišljanja: 'Kamen je težak i pesak je težak; ali gnev budale ubedljivo je najteži.'"

"Nemaš, dakle, nameru ništa da preduzimaš?" ljutito upita Halek.

"Nisam to rekao. Samo sam kazao da ćemo zaštititi naš ugovor sa Esnafom. Esnaf nam nalaže da igramo obazrivu igru. Postoje i drugi načini da se uništi neprijatelj."

"Ah-h-h-h."

"Stvarno ah. Ako želite da se date u potragu za čarobnicom, samo izvolite. Ali upozoravam vas da je verovatno već kasno... Uostalom, sumnjamo da je ona osoba koju tražite."

"Havat retko greši."

"Dopustio je da padne Harkonenima u ruke."

"Misliš li da je on izdajnik?"

Tuek slegnu ramenima. "To sad nije važno. Smatramo da je čarobnica mrtva. Odnosno, tako bar veruju Harkoneni."

"Izgleda da ste dobro obavešteni o Harkonenima."

"Nagoveštaji i migovi... glasine i govorkanja."

"Nas je sedamdeset četvorica", reče Halek. "Ako ozbiljno želite da vam se priključimo, onda ste sigurno uvereni da je Vojvoda mrtav."

"Leš mu je viđen."

"A dečak - mladi gospodar Pol?" upita Halek, pokušavši uzaludno da proguta pljuvačku kroz suvo grlo.

"Prema poslednjoj vesti koju smo dobili, izgubljen je zajedno sa majkom u pustinjskoj oluji. Verovatno im nikada ni kosti neće biti pronađene."

"Čarobnica je, dakle, mrtva... svi su mrtvi."

Tuek klimnu glavom. "A Zver Raban, kako kažu, ponovo će se domoći moći ovde na Dini."

"Grof Raban od Lankiveila?"

"Da."

Haleku je bilo potrebno nekoliko trenutaka da obuzda talas srdžbe koji je zapretio da ga preplavi. Kada je konačno progovorio, glas mu je bio dahtav "Imam ja neke lične račune da sredim sa Rabanom. Moram da mu vratim dug za živote članova moje porodice..." on protrlja ožiljak duž vilice, "...kao i za ovo..."

"Ne stavlja se sve na kocku da bi se računi sredili pre pravog vremena", uzvratu Tuek. Zatim se namrgodi, opazivši igru mišića duž Halekove vilice, odsutan pogled u očima.

"Znam... znam." Halek duboko udahnu vazduh.

"Ti i tvoji ljudi možete da odradite za odlazak sa Arakisa tako što ćete stupiti kod nas u službu. Ima mnogo mesta gde..."

"Oslobađam svoje ljude svake obaveze prema meni; neka izaberu prema svom nahodjenju. Pošto je Raban ovde - ja ostajem."

"Nisam siguran da to želimo, sve dok si u ovakvom raspoloženju."

Halek osmotri krijumčara. "Sumnjaš u moju reč?"

"Ne-e-e..."

"Izbavio si me od Harkonena. Razlog zbog koga sam se zarekao na vernost Vojvodi Letou nije bio veći. Ostaću na Arakisu - sa vama... ili sa Slobodnjacima."

"Bez obzira na to da li je neka misao izgovorena ili ne, ona predstavlja stvarnost i poseduje moć", uzvratu Tuek. "Možda ćeš među Harkonenima ustanoviti da je linija koja razdvaja život od smrti odveć oštra i brza."

Halek za trenutak zaklopi oči, osećajući kako ga umor slama. "Gde je Gospod koji nas vodi kroz ovu zemlju pustinja i provalija?" promrmlja on.

"Ne budi brzoplet i kucnuće čas tvoje osвете", reče Tuek. "Brzina je

oruđe Šaitana. Obuzdaj tugu - naći ćemo ti neku rasonodu zauzvrat; postoje tri stvari koje gode srcu - voda, zelena trava i lepota žene."

Halek otvori oči. "Više bi mi se dopalo da krv Rabana Harkonena poteče oko mojih nogu." On pogleda Tueka. "Misliš li da će taj čas kucnuti?"

"Nemam ja mnogo veze sa tim kako ćeš ti dočekati sutra, Gurni Haleče. Jedino ti mogu pomoći kad je danas u pitanju."

"Onda ću prihvatiti pomoć i ostaću do onoga dana kada mi budeš kazao da osvetim tvog oca i sve ostale koji..."

"Slušaj me dobro, borče", prekide ga Tuek. On se naže preko stola tako da su mu ramena došla na isti nivo sa ušima, a u očima se pojavio sjaj. Krijumčarevo lice najednom je steklo izgled stene nagrižene zubom vremena. "Vodu mog oca - ja ću je se sam domoći, vlastitom oštricom."

Halek uzvratu Tueku pogled. U tom trenutku krijumčar ga je podsetio na Vojvodu Letoa; vođa ljudi, hrabar, siguran u svoj položaj i smer kojim je odlučio da ide. Ličio je na Vojvodu... pre Arakisa.

"Želiš li moju oštricu uza se?" upita Halek.

Tuek se zavalu natrag u stolicu, opusti i nastavi bez reči da posmatra Haleka.

"Misliš li da sam ja borac?" upita Halek.

"Ti si jedini od Vojvodinih oficira kome je pošlo za rukom da pobegne", reče Tuek. "Neprijatelj vam je bio premoćniji, ali si ipak izišao na kraj sa njim... Porazio si ga onako kako mi savlađujemo Arakis."

"A?"

"Nije nam lako ovde, Gurni Haleče", reče Tuek. "Arakis je naš neprijatelj."

"A neprijatelja treba napadati jednog po jednog, zar ne?"

"Tako je."

"Je li to metod Slobodnjaka?"

"Možda."

"Kazao si da bi mi život kod Slobodnjaka možda izgledao pretežak. Da li je to zbog toga što oni žive u pustinji, na otvorenom?"

"Ko zna gde Slobodnjaci žive? Za nas je Centralna Zaravan ničija zemlja. Ali, hteo bih sada da porazgovaramo o..."

"Čuo sam da Esnaf retko zalazi sa svojim teretnjacima u pustinju",

reče Halek. "A šuška se i da se tu i tamo može videti malo zelenila, samo ako znaš gde da potražiš."

"Šuškanja!" prezrivo odbrusi Tuek. "Hoćeš li da izabereš sada između mene i Slobodnjaka? I mi imamo mere bezbednosti, naš sieč izdubljen u steni, skrovite bazene. Živimo životom civilizovanih ljudi. Slobodnjaci predstavljaju samo dronjave razbojнике koje mi koristimo kao lovce na začin."

"Ali oni su kadri da ubijaju Harkonene."

"A hoćeš li da znaš šta dobijaju zauzvrat? Još ih progone kao životinje - i to laserskim pištoljima, budući da nemaju štitnike. Polako ih istrebljuju. Zašto? Baš zato što ubijaju Harkonene."

"Jesu li stvarno ubijali Harkonene?" upita Halek.

"Šta hoćeš da kažeš?"

"Zar nisu čuo da su među Harkonenima bili i Sardaukari?"

"Opet samo glasine."

"Ali pogrom - to nije svojstveno Harkonenima. Pogrom je traćenje..."

"Verujem u ono što vidim sopstvenim očima", reče Tuek. "Izaberi najzad, borče. Ja ili Slobodnjaci. Obećaću ti utočište i priliku da se domogneš krvi za kojom obojica žudimo. Možeš se pouzdati u to. Slobodnjaci će ti ponuditi samo život progonjene životinje."

Halek poče da okleva, osećajući mudrost i naklonost u Tuekovim rečima, ali i uznemiren zbog nečeg što nije umeo da objasni.

"Imaj poverenja u vlastite sposobnosti", reče mu Tuek. "Čije su ti odlike omogućile da prebrodiš sve dosadašnje bitke? Tvoje vlastite! Odluči, dakle!"

"Da, tako je", složi se Halek. "A Vojvoda i njegov sin su mrtvi?"

"Harkoneni veruju u to. A kada su ovakve stvari u pitanju, ja držim do mišljenja Harkonena." Na uglovima Tuekovih usana zatitra kratkotrajno cerenje. "Doduše, to je jedina prilika kada držim do toga."

"Dobro, u redu", reče Halek. On ispruži desnu ruku sa dlanom okrenutim nagore i palcem zgrčenim na njemu, što je predstavljalo tradicionalan gest zakletve. "Dajem ti svoj mač."

"Prihvatam ga."

"Želiš li da ubedim svoje ljude?"

"Zar bi im dopustio da sami odluče?"

"Do sada su me sledili, ali većina njih rođena je na Kaladanu. Arakis

nije ono što su očekivali da će biti. Ovde su izgubili sve drugo, izuzev vlastitih života. Stvarno bi bilo bolje da sada sami odluče."

"Ne bi valjalo da se sada povučeš", reče Tuek. "Sam kažeš da su te do sada sledili."

"Potrebni su ti, u tome je stvar, zar ne?"

"Uvek će se naći posao za iskusne borce... u ovim vremenima naročito."

"Prihvatio si moj mač. Hoćeš li da ubedim ostale?"

"Mislim da će se povesti za tvojim primerom, Gurni Haleče."

"Nadajmo se."

"Tako je."

"Mogu, dakle, sam da odlučim u toj stvari?"

"Odluči sam."

Halek ustade iz okruglog sedišta, začuđen količinom preostale snage koju je morao da uloži u taj jednostavan napor. "Najpre bih želeo da ih dobro smestim", reče on.

"Porazgovaraj sa mojim intendantom o tome", reče Tuek. "Zove se Drisk. Kaži mu da sam naredio da ti se daju sve povlastice. Uskoro ću ti se pridružiti. Moram prethodno da vidim kako stoje stvari sa otpremanjem začina, koje se upravo obavlja."

"Sreća svuda stigne", reče Halek.

"Svuda", uzvratila Tuek. "Revolucije su retka prilika u našem poslu."

Halek klimnu glavom; u trenutku kada su se automatska vrata otvorila pokraj njega, začuo je prigušeno zujanje i osetio kratkotrajno vazdušno kretanje. Okrenuo se i izišao iz prostorije.

Obreo se u većnici, kroz koju su njega i njegove ljude doveli Tuekovi pomoćnici. Bila je to dugačka, prilično uska sala, izdubljena u živoj steni; glatki zidovi ukazivali su da su pri ovom poslu korišćeni plameni sekači. Plafon se nalazio dovoljno visoko da predstavlja prirodni nastavak potporne zakrivljenosti glavnog masiva stene, kao i da omogući cirkulaciju vazduha. Duž zidova stajale su police i ormani sa oružjem.

Halek najpre primeti, ne bez ponosa, da su oni njegovi ljudi, koji su za to bili u stanju, još stajali - za njih nije bilo odmora u iznurenosti i porazu. Lekari krijumčara kretali su se među njima, vidajući ranjenike. Teži slučajevi, koji su zahtevali nosila, bili su skupljeni na jednom mestu sa leve strane; uz svakog od ovih ranjenika nalazio se

po jedan zdrav saborac.

Atreidska obuka - Mi vodimo računa o našima - u ljudima je još postojalo jezgro žive stene, primeti Halek.

Jedan od njegovih oficira istupi napred, vadeći iz futrole Halekov devetostruni baliset. Čovek propisno salutira i reče: "Ser, lekari kažu da nema nade za Matajia. Ovde nemaju banke kostiju i organa - samo instrumente poljske bolnice. Mataji neće još dugo, tako da vas je nešto zamolio."

"Šta?"

Oficir pruži baliset. "Mataji moli da se oprostite uz pesmu, ser. Kaže da vi znate koja se njemu sviđa... često vas je molio da mu je pevate."

Oficir proguta pljuvačku. "Naslov joj je 'Moja žena', ser. Ako biste..."

"Znam." Halek uze baliset i izvadi višestruku trzalicu iz ležišta u telu instrumenta. Prešao je rukom blago preko žica, primetivši da ih je neko već naštimovao. Oči su ga pekale, ali on je odagnao umor iz misli i krenuo napred, prebirajući po strunama i nastojeći da se nehajno osmehuje.

Nekoliko njegovih ljudi i jedan krijumčarski lekar stajali su nagnuti iznad jednih nosila. Jedan čovek počeo da pevuši kada im je Halek pristupio, lako uhvativši poznati ritam:

Moja žena stoji kraj prozora,
oble linije spram četvrtastog stakla.
Podiže ruke... povija se... priklanja
sunčevom smiraju, crvenom i zlatnom -
Hodi kod mene...
Hodi kod mene, devojko toplih ruku.
Za mene...
Za mene, devojko toplih ruku.

Pevač začuta, podiže previjenu ruku i zaklopi oči čoveku na nosilima.

Halek prevuče poslednji put po strunama baliseta, pomislivši pri tom: Sada nas je sedamdeset trojica.

7.

Mnogi ljudi teško mogu da shvate porodični život u Carskom haremu, ali pokušaću da vam dočaram izvesnu predstavu o njemu. Čini mi se da je moj otac imao samo jednog pravog prijatelja. Bio je to grof Hasimir Fenring, genetski evnuh i jedan od najopakijih boraca carstva. Kočoperan i ružan oniži čovek, grof je jednog dana doveo mome ocu novu robinju-naložnicu i majka me je poslala da uhodim zbivanja oko nje. Svi smo mi, lične zaštite radi, uhodili oca. Jedna robinja-naložnica, koju je moj otac dobio na osnovu dogovora između Bene Geserita i Esnafa, nije mogla, razume se, da donese na svet carskog naslednika, ali su i u takvim prilikama spletke ipak bile neizbežne i nimalo prijatne. Majka, sestra i ja postale smo veoma vične izvrđavanju tananih oruđa smrti. Možda je to užasno reći, ali uopšte nisam sigurna da je otac imao čiste ruke u svim tim pokušajima. Carska Porodica nije kao ostale porodice. Stigla je, dakle, nova robinja-naložnica, riđokosa kao i moj otac, vitka i ljupka. Imala je mišiće igračice, a u obuku joj je nesumnjivo bilo uključeno i neuro-zavođenje. Otac ju je dugo posmatrao kada su je izložili nagu pred njim, a onda je konačno rekao: 'Odveć je lepa. Sačuvaćemo je za poklon.' Ne možete ni da naslutite kakvu je zapanjenost ova odluka izazvala u Carskom Haremu. Lukavost i samokontrola bile su, uostalom, najpogubnije pretnje po sve nas.

'U očevoj kući' princeze Irulan

Pol je izišao iz pustinjskog šatora u pozno popodne. Pukotina gde je podigao bivak nalazila se sada u dubokoj senci. On baci pogled preko otvorenog peska u pravcu udaljenog grebena, zapitavši se da li da probudi majku, koja je još spavala u šatoru.

Nabori dina pružali su se unedogled oko njihovog skloništa. Na suprotnoj strani od zalaska sunca, ova peščana uzvišenja bacala su guste senke, čija se tmastost nije mogla razlikovati od noći.

Sve je bilo tako ravno.

Um mu je potražio nešto visoko u domenu prostranog vidokruga. Ali,

nije bilo ničeg što bi štrčalo iz pregrejanog vazduha i nadvišavalo obzorje - nikakvog cveta ili rastinja po čijem bi se lelujanju opazio dah lahora... samo dine i taj udaljeni greben pod nebeskom kapom spržene srebrnaste plaveti.

Šta ako se preko ne nalazi napuštena ogledna stanica?, upita se on. Šta ako nema ni Slobodnjaka? Šta ako su biljke koje smo videli izrasle slučajno?

Džesika se probudi u šatoru, okrenu se na leđa i baci pogled postrance, kroz providni zid, prema Polu. Stajao joj je okrenut leđima, a nešto u njegovom držanju podsetilo ju je na Vojvodu. Osetivši kako plima bola navire u njoj, ona se okrenu na drugu stranu.

Posle nekog vremena je ustala, doterala pustinjsko odelo, osvežila se vodom iz šatorske sabirnice, protegnuvši se da bi odagnala san iz mišića i udova.

Pol joj se obrati, ne okrenuvši se: "Dopada mi se spokoj koji vlada unaokolo."

Kako se samo um prilagođava okolini, pomisli ona, a onda se priseti pravila Bene Geserita: Pod dejstvom stresa, um može da skrene u oba pravca: ka pozitivnom ili ka negativnom, da bude uključen ili isključen. Razmišljaj o tome kao o spektru čije su krajnje tačke nesvesnost na negativnom kraju i hipersvesnost na pozitivnom. Smer kome će se um prikloniti pod uticajem stresa veoma zavisi od obuke.

"Život bi ovde mogao da bude dobar", reče Pol.

Ona pokušava da vidi pustinju njegovim očima, nastojeći da obuhvati tim pogledom sve tegobe sa kojima se ova planeta srodila; na um joj padoše tog trenutka raznolike moguće budućnosti koje je Pol dokučio. Čovek može biti sam ovde, pomisli ona, bez bojazni da će neko naići s leđa, bez bojazni od lovaca.

Ona priđe Polu, podiže dvogled, podesi uljana sočiva i stade da proučava pogledom stenovitu izbočinu naspram njih. Da, saguaro u procepima, kao i drugo bodljasto rastinje... busen niske trave, žuto-zelene boje u senci.

"Srušiću bivak", reče Pol.

Džesika klimnu glavom, a zatim ode do ruba pukotine, odakle joj se pružao široki vidik na pustinju, i upravi dvogled na levu stranu. Soni

pan belasio se u tom pravcu, zamrljan žutim prelivima po rubovima - polje beline na mestu gde je belina značila smrt. Ali, pan je ukazivao na nešto drugo: voda. Nekada je voda tekla preko te bleštave beline. Ona spusti dvogled, podesi burnus i stade nekoliko trenutaka da osluškuje zvuke Polovog kretanja.

Sunce se spustilo niže. Senke se izdužiše preko sonog pana. Pruge živih boja rasprostreše se po obzorju gde je sunce zalazilo. Prelivi počеше da poniru u prste tame, ispipavajući pesak. A onda senke stadoše da se zgušnjavaju i zatamnjuju, sve dok se konačno gusti pokrov noći nije spustio na pustinju.

Zvezde!

Ona podiže pogled prema njima, osetivši istovremeno Polove kretnje dok joj je prilazio. Pustinjska noć kao da je hrlila nagore, posežući prema zvezdama. Težina dana je jenjavala. Struja lahora za trenutak joj pređe preko lica.

"Prvi mesec uskoro će izići", reče Pol. "Spremio sam stvari u balu i postavio udarač."

Mogli bismo nepovratno da budemo izgubljeni u ovom paklu, pomisli ona, a da niko ne zna.

Noćni vetar počе da nosi zrnca peska, koja su blago udarala u lice, donoseći miris cimeta: pljusak nosnih nadražaja u tami.

"Osećaš li?" upita je Pol.

"Čak kroz filter", uzvratila Džesika. "Miris je veoma gust i bogat. Ali, da li će nam doneti vodu?" Ona pokaza preko bazena. "Ne vidim nikakvu veštačku svetlost tamo."

"Slobodnjaci bi bili skriveni u sieču, u unutrašnjosti stena", reče on.

Srebrni srp izroni povrhu obzorja sa njihove desne strane: prvi mesec. Jasno se mogao razabrati; na licu mu se videlo ravno ustrojstvo ljudske šake. Džesika počе da osmatra srebrnu belinu peska obasjanu mesečinom.

"Postavio sam udarač u najdubljem delu pukotine", reče Pol. "Kad mu upalim fitilj, imaćemo na raspolaganju oko trideset minuta."

"Trideset minuta?"

"Pre no što počne da doziva... crva."

"Oh. Dobro, spremna sam."

On se okrenu i ona začu kako se vraća u nedra pukotine.

Noć je tunel, pomisli ona, rupa u sutrašnjici... ako uopšte budemo

imali sutrašnjicu. Ona odmahnu glavom. Zašto sam tako morbidna? Zar me nisu naučili boljem držanju?

Pol se vrati, podiže balu i spusti se do prve dine; tu zastade i sačeka da ga majka stigne. Čuo je njene meke korake i zvuk krutog curenja sitnih zrna - tajni jezik pustinje, kojim se ona brani od ostalog sveta.

"Ne smemo da idemo pravilnim, ritmičnim korakom", reče Pol, prizvavši u mislima spomen na čoveka koji korača po pesku... sećanje istovremeno proročko i pravo.

"Posmatraj mene kako to činim", reče joj on. "Na taj način Slobodnjaci idu pustinjom."

On stupi na stranu dine okrenutu prema vetru i stade da ide njenom zakrivljenom ivicom, koračajući izvan svakog ritma.

Džesika ga je pomno posmatrala dok je napravio desetak koračaja, a zatim krenu za njim, oponašajući ga. Bio joj je jasan smisao cele stvari: moraju da proizvode zvuk sličan prirodnom pomeranju peska... sličan vetru. Ali, mišići su se bunili protiv ovog neprirodnog, aritmičnog tempa: korak... vučenje noge... vučenje noge... korak... korak... pauza... vučenje noge... korak...

Vreme je proticalo oko njih, ali pročelje naspramne stene kao da se uopšte nije približavalo, dok je ono iza njih ostajalo podjednako visoko.

"Tup! Tup! Tup! Tup!"

Bubnjanje je započelo iz grebena sa koga su krenuli. "Udarač", produha Pol.

Dobovanje se nastavljalo, a njima je bilo sve teže da ne hvataju njegov pravilan ritam.

"Tup... tup... tup... tup..."

Kretali su se kroz peščanu zdelu, obasjanu mesečinom, koju su ispunjavali jednolični, tupi udarci. Gore i dole preko oblih dina: korak... vučenje noge... pauza... korak... pauza... korak...

A sve vreme uši su im pomno osluškivale ne bi li razabrale onaj osobeni šum.

Kada se najzad pojavio, u početku je bio tako tih da ga nisu mogli razlikovati od zvuka svog nepravilnog koračanja. Ali, polako se pojačavao... pojačavao... dolazeći sa zapada.

"Tup... tup... tup... tup...", bubnjao je udarač.

Šum se sada jasno razlegao kroz noć iza njih. Okrenuše glave u

hodu i ugledaše humku crva u punom kretanju.

"Idi napred", prošaputa Pol. "Ne osvrći se."

Reski zvuk oslobođene siline razleže se sa stenovite senke iz koje su krenuli. A onda usledi lavina buke.

"Samo napred", ponovi Pol.

Opazio je da su stigli do jedne fiktivne tačke na putu, odakle su oba kamena pročelja - ono iza i ono ispred - izgledala podjednako udaljena.

A u pozadini, gromovito, mahnito komadanje stena i dalje je odjekivalo u noći.

Nastavili su da koračaju napred... napred... napred... Bol koji su osećali u mišićima pretvorio se u osobeno mehaničko svojstvo, koje kao da ih je skroz prožimalo; no, Pol je već opažao kako se greben pred njima povećava.

Džesika se kretala kroz potpunu unutrašnju prazninu, svesna da je još drži jedino snaga volje. Suvoća u ustima ju je pekla, ali su zato zvuci iza nje odagnavali svaku nadu u eventualno zaustavljanje da bi ispila koji gutljaj iz sabirnice u pustinjском odelu.

"Tup... tup..."

Mahnita silina ponovo grunu sa udaljenog grebena nadjačavši bubnjanje.

Tišina.

"Brže", prošapta Pol.

Ona klimnu glavom, svesna da on to ne može da vidi; učinila je to ipak da bi samoj sebi stavila do znanja da je neophodno zatražiti od mišića poslednje atome snage, iako su se oni već nalazili na granici svojih moći... usled ovog neprirodnog koračanja...

Kameno ostrvo bezbednosti pred njima uspinjalo se prema zvezdama i Pol primeti glatku peščanu zaravan koja se pružala oko podnožja grebena. On stupi na nju; istog časa posrnu od umora i instinktivno ispruži nogu napred kako ne bi pao.

Zvonki tutanj zaori se u pesku oko njega.

Pol odskoči dva koraka u stranu.

"Bum! Bum!"

"Peščani bubnjevi!" prodahta Džesika.

Pol povrati ravnotežu, a onda pređe brzim pogledom po pesku koji se pružao pred njima: do kamenog ostrva nije ih delilo više od dve

stotine metara.

A onda iza sebe začuše šum - sličan zvuku vetra, priobalnom talasanju na svetu gde nije bilo vode. "Trči!" povika Džesika. "Trči, Pole!"

I oni potrčaše.

Bubnjanje stade da im gromko odjekuje pod nogama. A onda pretrčaše preko zvučne zone i obreše se na šljunkovitom tlu. Trčanje je neko vreme predstavljalo olakšanje za mišiće, koji su ih boleli od neobičnog, aritmičnog napora. Najzad su ponovo došli u priliku da preduzmu jednu dobru poznatu akciju. Akciju punu pravilnog ritma. Ali, pesak i šljunak otežavali su im hod. A šumno približavanje crva predstavljalo je olujni zvuk koji je rastao odasvud oko njih.

Džesika posrnu na kolena. Jedino je bila u stanju da misli na umor, zvuk i užas.

Pol je podiže.

Potrčaše ponovo, držeći se za ruke.

Tanak stub pojavi se u pesku pred njima. Oni prodoše pored njega, a onda ugledaše još jedan.

Džesikin um nije uspeo da registruje stubove sve dok nisu promakli pokraj njih.

Naišli su na još jedan - vetrom obrađena površina iznikla je iz jedne pukotine u steni.

Pa na još jedan.

Stena!

Osetila ju je pod nogama; od dodira sa čvrstom površinom korak joj je najednom postao lakši.

Duboka pukotina bacala je svoju okomitu senku u greben pred njima. Oni pojuriše ka njoj i uleteše u usku jamu.

Iza njih prestade zvuk crvovog kretanja.

Džesika i Pol se okrenuše i baciše pogled prema pustinji.

Na mestu gde su počinjale dine, možda pedesetak metara od podnožja kamenog ostrva, srebrnosiva oblina nicala je iz pustinje, odbacujući unaokolo reke peska i kaskade prašine. Rasla je sve više, da bi se konačno pretvorila u džinovsku, razjapljenu čeljust.. Bila je to okrugla, crna rupa, čiji su se rubovi sjajili na mesečini.

Čeljust se ustremi prema uskoj pukotini u kojoj su se Pol i Džesika šćućurili. Miris cimeta zapahnu im nozdrve. Mesečina blesnu na

kristalnim zubima.

Ogromna čeljust stade da se njiše napred-nazad.

Pol prestade da diše.

Džesika se još više zguri, ne skidajući pogled sa čudovišta.

Bila joj je potrebna puna usredsređenost benegeseritske obuke da obuzda iskonske užase i potisne strah izazvan sećanjem rase, koji je zapretio da joj parališe um.

Pola najednom obuze čudno ushićenje. Trenutak pre toga, prešao je preko vremenske barijere na nepoznatu teritoriju. Osećao je tamu pred sobom, kroz koju nije moglo da pronikne čak ni njegovo unutrašnje oko. Izgledalo je kao da je nekim nesmotrenim korakom pao u kakav bunar... ili u dolju talasa gde je budućnost bila nevidljiva. Predeo je pretrpeo korenito pomeranje.

Umesto da ga zaplaši, senzacija vremenske tame izazva u njemu hiperubrzanje ostalih čula. Počeo je da registruje sve vidove stvari koja se dizala iz peska, nastojeći da ga se dočepa. Promer čeljusti dostizao je osamdeset metara... Po ivicama su se belasali kristalni zubi, sa zaobljenim obličjem kris-noža... Rikavi dah sa oporim mirisom cimeta, uz izvesne primese aldehida... kiselina...

Crv zapreči mesečinu kada se očešao o stenu nad njima. Malo skrovište zapljusnuše kaskade kamenčića i peska.

Pol nagna majku da se još više zguri.

Cimet!

Miris ga žestoko zapahnu.

Kakve veze crv ima sa začinom, melanžom, upita se on. A onda se seti da je Liet-Kines jednom prilikom izrekao neku neodređenu opasku o povezanosti crva i začina.

"Barruum!"

Prasak je ličio na zvuk opore grmljavine, koja je doprla iz daljine, sa desne strane.

Ponovo: "Barruum!"

Crv se povuče na pesak i ostade tamo da leži za trenutak, dok su mu kristalni zubi odbleskivali mesečinu.

"Tup! Tup! Tup! Tup!"

Još jedan udarač, pomisli Pol.

I ovaj zvuk oglasio se iz daljine sa njihove desne strane.

Crva prože drhtaj. On se povuče dalje u pesak. Samo je gornji

polukrug čeljusti ostao iznad površine, sličan kakvom humkolikom zvonu ili ulazu u tunel koji je stajao nad dinamama.

Pesak zašušta.

Čudovište poče da uranja, povlačeći se i okrećući. Uskoro se pretvorilo u peščanu krestu, koja je vijugavo stala da se udaljuje kroz dine.

Pol iziđe iz pukotine i stade da posmatra odmicanje peščanog talasa kroz pustinjski predeo u pravcu novog izvora dobovanja.

Džesika iziđe za sinom, takođe osluškajući: "Tup... tup... tup... tup... tup..."

A onda zvuka nestade.

Pol pronađe cevčicu u pustinjskom odelu i stade da sisa vodu iz nje.

Džesika je posmatrala šta joj sin radi, ali se nije povelala za njegovim primerom, pošto joj je um bio potpuno blokiran umorom i upravo doživljenim užasom. "Je li stvarno otišao?" prošaputa ona.

"Neko ga je pozvao", reče Pol. "Slobodnjaci."

Ona oseti kako joj se pribranost polako vraća. "Bio je tako veliki!"

"Ne toliko kao onaj koji nam je progutao topter."

"Jesi li siguran da su to bili Slobodnjaci?"

"Upotrebili su udarač."

"Zašto bi nam pomogli?"

"Možda uopšte nisu imali nameru da nam pomažu. Možda su naprosto dozivali crva."

"Zašto?"

Odgovor mu je ležao na samom rubu svesti, ali nikako nije mogao da ga dokuči. U umu mu je stajala vizija o tome da nešto treba da uradi sa bodljikavim šipkama na uvlačenje, koje je imao u bali - takozvanim 'tvorčevim kukama'.

"Zašto bi pozvali crva?, upita Džesika.

Plima straha dodirnu mu um i on nagna sebe da se okrene od majke i pogleda uz greben. "Bolje da se nekako probijemo do gore pre svanuća." On pokaza rukom. "Oni stubovi koje smo prošli: ima ih još."

Ona pogleda u tom pravcu i vide stubove, slične kakvim putokazima koje je vetar uobličio; a onda uoči i senku jedne ispupčene ivice, koja se pretvarala u pukotinu visoko nad njima.

"Stubovi pokazuju put uz grebe", reče Pol. On prebaci balu preko

ramena, pride podnožju ispupčene stene i poče da se penje uz nju. Džesika je ostala nepomična još nekoliko trenutaka, odmarajući se, prikupljajući snagu; zatim krenu za sinom.

Peli su se, sledeći putokaz stubova, sve dok se litica nije pretvorila u tanku usnu na otvoru tamne pukotine.

Pol isturi glavu i baci pogled u senoviti procep. Osećao je da mu noge nesigurno stoje na tankoj izbočini, ali ipak nije neoprezno ušao unutra. U pukotini je nazirao jedino tamu. Pružala se nagore, otvorena ka zvezdama na vrhu. Do ušiju su mu dopirali jedino očekivani zvuci - tanušno obrušavanje peska, zujanje nekog insekta, trk neke životinje koja je strugnula sa vidika. Pružio je jednu nogu u tamu pukotine, osetivši stenu ispod tankog peščanog sloja. Lagano je zašao za ugao, davši majci znak da pođe sa njim. Uhvatio je jedan kraj njene odore i pomogao joj da savlada krivinu.

Oboje baciše pogled prema zvezdanom sjaju, uokvirenom otvorom pukotine. Pol je video majku pokraj sebe kao maglovitu, sivkastu kretnju. "Kad bismo samo smeli da rizikujemo i upalimo svetiljku", prošaputa on.

"Imamo i druga čula, pored očiju", uzvratila ona takođe prigušenim glasom.

Pol pomeri nogu napred, prebaci težinu na nju, zatim isturi drugu nogu, ali naiđe na prepreku. Poče da diže nogu i ustanovi da je u pitanju stepenik, a onda se pope na njega. Posle toga pruži ruku iza sebe, napipa majčinu mišicu i povuče je blago za odoru, stavivši joj time do znanja da pođe za njim.

Još jedan stepenik.

"Čini mi se da idu sve do vrha", prošaputa on.

Niski i ravni stepenici, pomisli Džesika. Nesumnjivo predstavljaju delo ljudskih ruku.

Ona krenu za senovitim kretnjama Polovog penjanja, ispipavajući nogom svaki stepenik na koji bi stupila. Kameni zidovi su se sužavali, tako da je na kraju mogla da ih očeše ramenima. Stepenice su se okončale prosečenim tesnacem, dugačkim dvadesetak metara; dno mu je bilo ravno, a suprotan kraj mu je izbijao na plitak bazen, obasjan mesečinom.

Pol stupi na ivicu bazena i prošaputa: "Divnog li mesta!"

Sa mesta gde je stajala, korak iza sina, Džesika je mogla samo

nemo da se složi, zureći preda se.

Uprkos umoru, uprkos žuljanju cevi za otpadne materije, nosnica i stešnjenosti pustinjskog odela, uprkos strahu i bolnoj želji za odmorom, lepota bazena očara joj sva čula, nagnavši je da zastane i da se zadivi.

"Kao iz bajke", prošaputa Pol.

Džesika klimnu glavom.

Pred njom se pružalo polje pustinjskog rastinja - grmlje, kaktusi, mali buseni lišća - koje je treperilo na mesečini. Okolni zidovi stajali su tamni sa leve strane, a okovani sjajem meseca sa desne.

"Ovo je sigurno slobodnjačko mesto", reče Pol.

"Da bi sve ove biljke opstale, neophodno je prisustvo ljudi", složi se ona. Zatim skide poklopac sa cevi u pustinjskom odelu i ispi malo vode iz sabirnice. Niz grlo joj kliznu topla i pomalo opora tečnost. Odmah je osetila da ju je voda osvežila. Poklopac cevi zaškripa o zrnca peska, dok ga je vraćala na mesto.

Istog časa, Polovu pažnju privuče jedna kretnja - desno, dole u bazenu, koji se oblo spuštao prema središtu. On baci brz pogled prema dimnom žbunju i korovu, kroz koji se nazirala peščana ploha obasjana mesečinom i puna sićušnih pokreta: op, cup, skok.

"Miševi!" prošaputa on.

Op-cup-cup munjevito strugnuše u senku i nestadoše.

Nešto bešumno skliznu pokraj njihovih očiju i sjuri se u miševe. Sa mesta gde su se nalazili oglasi se tanušno skičanje, lepet krila i kratkotrajno komešanje, a onda se jedna avetinjski siva ptica podiže iznad bezena, noseći u kandžama sitnu, tamnu senku.

Korisna opomena, pomisli Džesika.

Pol je i dalje netremice gledao prema bazenu. Udahnuo je vazduh, osetivši blagoopor miris žalfije koji je ispunjavao noć. Ptica grabljivica - da, bilo je to pravo oličenje pustinje. Donela je tišinu u bazen, koja je bila tako potpuna, da se gotovo moglo čuti slivanje plavomlečne mesečine na saguaro stražare i bodljikavo grmlje. To prigušeno zujanje svetlosti bilo je skladnije od bilo koje druge muzike u Vaseljenu.

"Treba da pronađemo mesto za podizanje šatora", reče on. "Sutra možemo pokušati da pronađemo Slobodnjake koji..."

"Većina uljeza zažali što je pronašla Slobodnjake!"

Bio je to dubok muški glas koji ga je prekinuo usred rečenice, raspršivši čaroliju trenutka. Došao je negde odozgo, sa desne strane.

"Molim vas, ne bežite, uljezi", ponovo se začu glas kada je Pol napravio kretnju kao da će da se povuče natrag u tesnac. "Bežanjem ćete samo traćiti telesnu vodu."

Potrebni smo im zbog naše telesne vode, pomisli Džesika. Mišići joj nadvladaše umor i munjevito dođoše u stanje pune pripravnosti, premda se to spolja nikako nije moglo videti. Ona otkri mesto sa koga dopire glas, pomislivši: Kako je samo lukav! Uopšte ga nisam čula. Istog časa je postala svesna da je čovek koji im se obratio učinio to prigušenim glasom, sasvim u skladu sa prirodnom zvučnom kulisom pustinje.

A onda se začu novi glas sa ruba pustinje, levo od njih. "Završi s tim brzo, Stile. Uzmimo im vodu i nastavimo put. Malo nam je još vremena preostalo do zore."

Slabije uslovljen za hitne reakcije od majke, Pol sa žaljenjem ustanovi da se sav ukočio i da je pokušao da se da u beg. Sposobnosti su mu bile blokirane trenutnom panikom. Prislio je sebe da se drži njenih uputstava: najpre se opusti, zatim uđi u stanje prividne opuštenosti, pa u fazu pune napetosti mišića, da bi najzad bio kadar da udariš u bilo kom pravcu.

Pa ipak, još je osećao primese straha u sebi i znao je odakle to. Bilo je to slepo vreme, nikakva budućnost nije se mogla videti... a nalazili su se u stupici divljih Slobodnjaka koje je jedino zanimala voda sadržana u njihovim nezaštićenim telima.

8.

Slobodnjačko religijsko prilagođenje predstavlja, dakle, izvor onoga u čemu mi danas vidimo 'Stubove Vaseljene', čiji su Kvizara Tafvidi među nama, sa znamenjima, dokazima i proročanstvom. Oni nam donose arakensko mističko sjedinjenje, čiju duboku lepotu simbolizuje uzbudljiva muzika, sazdana u starim oblicima, ali prožeta novim buđenjem. Ko još nije čuo 'Starčevu himnu' i ima li takvog čoveka na koga ona nije snažno delovala?

Vučem noge kroz pustinju
gde fatamorgana treperi poput roja.
Pohlepan slave, gramziv na opasnost,
tumaram obzorjima al-Kalaba,
posmatrajući kako vreme ruši planine
u traganju i žudnji za mnom.
I videh vrapce kako brzo doleću,
smelije od vuka što kidiše.
Rasprhnuše se po krošnjama moje mladosti.
Tad začuh jato na mojim granama,
ali me dočepaše njihovi kljunovi i kandže.

Iz 'Arakiskog buđenja' princeze Irulan

Čovek je puzao preko vrha dine. Predstavljao je zrnce prašine uhvaćeno u sjaju podnevnog sunca. Bio je odeven samo u poderane ostatke juba-ogrtača, tako da mu je vrelina dopirala do kože kroz dronjke. Kapuljača je bila otrgnuta sa ogrtača, ali čovek je kao zamenu napravio turban od poderanih traka odeće. Iz turbana su virili čuperci peščane kose, istovetne sa retkom bradom i gustim obrvama. Ispod potpuno plavih očiju, duž obraza su se pružali ostaci tamnih mrlja. Slepljeno ulegnuće na brkovima i bradi ukazivalo je na mesto gde se cev pustinjskog odela pružala od nosa do sabirnice za vodu.

Čovek se zaustavio na pola puta preko kreste dine, ruku opruženih

prema kliskom obronku. Krv mu se zgrušala na leđima, rukama i nogama. Sloj žućkasto zelenog peska nahvatao se na rane. Lagano je podvio ruke pod se, odupro se o njih, pridigao i počeo u tom stavu da se njiše napred-nazad. Čak se i u toj, gotovo nekontrolisanoj kretnji moglo razabrati nekada odmereno držanje.

"Ja sam Liet-Kines", reče on, obrativši se pustom obzorju glasom koji je sada predstavljao samo hrapavu karikaturu negdašnje snage. "Ja sam planetolog Njegovog carskog veličanstva", prošaputa on, "planetni ekolog Arakisa. Ja sam nadzornik ove zemlje."

Zatetura se i pade postrance na skorenu površinu obronka dine okrenutog vetru. Šake mu se malaksalo zariše u pesak.

Ja sam nadzornik ovog peska, pomisli on.

Tog trenutka mu postade jasno da se nalazi u poluošamućenom stanju, da se mora zakopati u pesak, pronaći neki srazmerno hladan sloj i prekriti se njime. Ali, još je osećao guste, sladunjave estere prezačinskog džepa, koji se nalazio negde pod tim peskom. Bolje od bilo kog drugog Slobodnjaka poznavao je opasnosti koje su se u tome krile. Činjenica da je mogao da namiriše prezačinsku masu značila je da se gasovi duboko pod peskom nalaze blizu eksplozivnog pritiska. Morao je što pre da se skloni odavde.

Ruke stadoše da mu slabašno grebu po padini dine.

Jedna misao mu tada blesnu u svesti - jasna, određena: Pravo bogatstvo svake planete ogleda se u njenim predelima, a na te predele možemo da utičemo posredstvom temeljne civilizacijske delatnosti - zemljoradnje.

A onda pomisli kako je čudno što um, dugo usredsređen na neku stvar, teško može da je se oslobodi. Harkonenovi vojnici ostavili su ga ovde bez vode i pustinjskog odela, uvereni da će ga dokrajčiti crvi, ako ga pustinja poštedi. Činilo im se zabavno da ga ostave da polako umire pod bezličnim dejstvom planete.

Harkoneni su uvek nanovo otkrivali kako je teško ubiti Slobodnjaka, pomisli on. Mi ne umiremo lako. Trebalo je da sam do sada već mrtav... Uskoro ću biti... ali ne mogu prestati da budem ekolog.

"Najvažnija funkcija ekologije jeste razumevanje posledica."

Glas ga je šokirao zato što ga je prepoznao i zato što je znao da je onaj ko ga je posedovao odavno mrtav. Bio je to glas njegovog oca, koji je radio ovde kao planetolog pre njega - glas davno umrlog oca,

poginulog prilikom odrona kod Gipsanog Bazena.

"Gadno si se uvalio, sine", reče mu otac. "Morao si da shvatiš do kakvih će posledica dovesti pružanje pomoći detetu tog Vojvode."

Potpuno sam ošamućen, pomisli Kines.

Izgledalo je da glas dopire sa desne strane. Kines zari lice u pesak, okrećući se da pogleda u tom pravcu; ali tamo nije bilo ničega izuzev oblog prevoja dine, po kojoj su igrali vragovi toplote pri punom bleštanju sunca.

"Što ima više života u datom sistemu, to je više i legla za život", reče mu otac. Sada je glas dopro sa leve strane, negde iza njega.

Zašto se vrti oko mene?, upita se Kines. Zar ne želi da ga vidim?

"Život poboljšava sposobnost prirodne sredine da sadrži život", reče mu otac. "Život čini dostupnijom neophodnu hranu, vezuje znatno više energije u sistem putem beskrajno složenih i prepletenih odnosa između mnogobrojnih organizama."

Zašto se drži kao pijan plota iste teme, upita se Kines. Znao sam to još kao desetogodišnjak.

Pustinjski sokoli koji su, kao i većina zverinja na ovom svetu, bili lešinari, počеше da kruže iznad njega. Kines primeti kako mu jedna senka skliznu pokraj ruke i preduze napor da glavu okrene naviše. Ptičurine su mu ličile na nejasne mrlje spram srebrnoplavog neba - udaljene, čađave pege koje lete nad njim.

"Mi se bavimo uopštavanjima", reče mu otac. "Nije moguće jasno razgraničiti probleme planetnih razmera. Planetologija je nauka rezanja i uklapanja."

Šta to pokušava da mi kaže?, upita se Kines. Da ne postoji, možda, neka posledica koju sam propustio da uočim?

Obrazi mu ponovo klonuše u vrelo pesak, a nozdrve mu zapahnu miris spržene stene ispod prezačinskih gasova. Neki logički deo njegovog uma oformi pitanje: Iznad mene lete lešinari. Možda će ih primetiti neki od mojih Slobodnjaka i doći da izvide u čemu je stvar.

"Delatnom planetologu najvažnije oruđe su ljudska bića", reče mu otac. "Moraš da neguješ ekološku pismenost među ljudima. To je razlog što sam stvorio potpuno novu ekološku azbuku."

Ponavlja stvari koje mi je kazao dok sam još bio dete, pomisli Kines. Počelo je da mu biva zima, ali onaj ugao logike u njegovom umu reče mu: Sunce je još visoko na nebu. Nemaš pustinjsko odelo i

vrućina ti je; sunce ti crpe vlagu iz tela.

Prsti mu se slabašno zariše u pesak.

Mogli su da mi ostave bar pustinjsko odelo!

"Prisustvo vlage u vazduhu pomaže da se spreči prebrzo isparavanje živih tela", reče mu otac.

Zašto neprekidno ponavlja očiglednosti, upita se Kines.

Pokušao je da razmišlja o vlazi u vazduhu - travi koja pokriva ovu dinu... otvorenoj vodi negde pod njim, dugačkom kanalu koji vodi kroz pustinju, drvoredu koji ga ovičava. Nikada nije video vodu otvorenu prema nebu izuzev u ilustracijama knjiga. Otvorena voda... voda za navodnjavanje... potrebno je pet hiljada kubnih metara vode da bi se navodnio jedan hektar zemljišta u sezoni rasta žitarica, priseti se.

"Naš prvi cilj na Arakisu", reče mu otac, "jeste stvaranje travnatih područja. Poćemo sa ovim mutiranim oblicima sušne trave. A kada vežemo vlagu u travnate terene, preći ćemo na pošumljavanje uzvisina; zatim nam predstoji otvaranje nekoliko vodnih bazena - najpre malih i smeštenih duž pravca strujanja glavnih vetrova; istom trasom postavice sabirnice vlage, da bi oduzele vetru ono što je ukrao. Moramo stvoriti pravi južni vetar - vlažni vetar - ali nikada se nećemo osloboditi zavisnosti sabirnica vetra."

I dalje mi drži predavanje, pomisli Kines. Zašto malo ne začuti? Zar ne vidi da umirem?

"Uskoro ćeš umreti", reče mu otac, "ukoliko se ne skloniš sa usključalog grotla koje se nalazi tačno pod tobom. Tu je i ti dobro znaš. Osećaš prezačinske gasove. Svestan si da mali tvorci počinju da gube deo svoje vode u toj masi."

Pomisao na vodu pod njim bila je zaludujuća. Lako je mogao da je predoči: smežurane polubiljke-poluživotinje, mali tvorci, zapreli su je u slojeve porozne stene - a onda mala naprsina kroz koju pokulja svež kladenac najbistrije, čiste, tečne, okrepljujuće vode...

Prezačinska masa!

On udahnu vazduh, a težak, sladunjav miris ispuni mu pluća. Postao je znatno gušći nego malo pre.

Kines se podiže na kolena, začuvši ptičje kričanje i žurni lepet krila.

Ovo je začinska pustinja, pomisli on. U blizini mora da ima Slobodnjaka, čak i usred bela dana. Sigurno će primetiti ptičurine i

doći da izvide u čemu je stvar.

"Kretanje zemljom predstavlja neophodnost životinjskog života", reče mu otac. "Nomadi podležu istoj potrebi. Pravci tih migracija uslovljeni su neprekidnim potrebama za vodom, hranom, mineralima. Moramo podvrći kontroli to kretanje, ukrotiti ga za naše potrebe."

"Umukni, starče", promrmlja Kines.

"Moramo na Arakisu preduzeti nešto što još nikada nije preduzeto u planetnim razmerama", reče mu otac. "Moramo da upotrebimo čoveka kao konstruktivnu ekološku silu - da odomaćimo prilagođeni zemaljski oblik života: biljku ovde, životinju tamo, pa onda čoveka - moramo preobraziti vodni ciklus, preoblikovati ceo predeo i teren."

"Umukni!" zakrešta Kines.

"Upravo su migracione linije bile te koje su nam prve ukazale na odnos između crva i začina", reče mu otac.

Crv, pomisli Kines, obuzet iznenadnom nadom. Tvorac će neizostavno doći kada mehur pada mnom bude prsnuo. Ali, ja nemam kuke. Kako da se popnem na velikog tvorca bez kuka?

Osetio je kako mu u razočarenju kopni i ono malo preostale snage. Voda je tako blizu - samo stotinak metara ispod njega; crv će sigurno doći, ali nema načina da se on uhvati na površini i iskoristi.

Kines se ponovo skljojka na pesak i pade u plitko udubljenje koje je izdubio svojim pokretima. Osetio je vrelinu peska na levom obrazu, ali ta senzacija bila je nekako daleka.

"Prirodna sredina Arakena pretvorila se u evolucionu sredinu lokalnih oblika života", reče mu otac. "Baš je čudno što je svega nekoliko ljudi odvratilo pažnju sa začina i stiglo da se začudi zbog gotovo idealne ravnoteže vodonika, kiseonika i CO₂, koja je veoma postojana ovde, bez obzira na odsustvo velikih biljnih površina. Postoji energetska sfera planete, koju treba uočiti i razumeti; njen proces je, doduše, nemilosrdan, ali je ipak proces. Postoji pukotina u njemu? Onda je nešto popunjava. Nauka zna za mnoštvo stvari koje postaju očigledne tek kada se objasne. Znao sam za postojanje malih tvoraca, duboko u pesku, znatno pre no što sam ih video."

"Molim te, prekini da mi držiš pridiku, oče", prošaputa Kines.

Jedan soko spusti se na pesak pored njegove ispružene ruke. Kines vide kako ptica skuplja krila i povija glavu da bi ga osmotrila. On sakupi poslednju snagu i zakrešta na nju. Ptica odskoči dva koraka,

ali ne odvрати pogled od njega.

"Ljudi i radovi koje su obavljali predstavljali su pogubnu boljku za površine planeta do sada", reče mu otac. "Priroda teži da pruži kompenzaciju za te bolesti, da ih iskoreni ili obuzda, da ih ugradi u sistem na svoj način."

Soko pognu glavu, raširi krila, pa ih ponovo skupi. Zatim upravi pažnju na ispruženu ruku.

Kines otkri da više nema snage da zagrakće na ptičurinu.

"Istorijski sistem uzajamnog pljačkanja i otimanja prekida se ovde na Arakisu", reče mu otac. "Ne možeš unedogled nastaviti da kradeš ono što je potrebno, ne vodeći pri tom računa o onima koji dolaze posle tebe. Fizička svojstva planete zapisana su u ekonomskim i političkim dokumentima. Ti dokumenti sada su pred nama i naš smer je očigledan."

Nikada nije prestao da mi drži predavanja, pomisli Kines. Predavanja, predavanja, predavanja - uvek predavanja.

Soko cupnu korak bliže Kinesovoj ispruženoj ruci, a zatim okrenu glavu najpre na jednu, pa na drugu stranu, odmerivši pogledom izloženo meso.

"Arakis je planeta jedne žetve", reče mu otac. "Jedne žetve. Ona izdržava vladajuću klasu koja živi na način kako su vladajuće klase živele u svim vremenima, dok, pod njom, poluljudska masa polurobova tavori svoj vek na bednim ostacima. Upravo te mase i ti ostaci privlače našu pažnju. Njihova vrednost znatno je veća nego što se podozrevalo."

"Ne obraćam pažnju na tebe, oče", prošaputa Kines. "Odlazi!"

Istovremeno kroz glavu mu prođe: U blizini mora da se nalazi neki od mojih Slobodnjaka. Sigurno će primetiti ove ptičurine. Poći će da izvide stvar, ako ni zbog čega drugog, ono da provere ima li slobodne vlage.

"Masa Arakisa znaće da je cilj svega što činimo to da ovim kopnom poteče voda", reče mu otac. "Većina njih će, razume se, imati samo polumističnu predstavu o tome kako mi to nameravamo da izvedemo. Mnogi će pomisliti da želimo da donesemo vodu sa neke druge planete, koja obiluje njome, ne shvativši da se tome protive ogromne razmere problema. No, neka misle šta im drago, sve dok nam veruju."

Još trenutak - i ustaću da mu kažem šta ja mislim o njemu, pomisli Kines. Stoji tu i drži mi predavanje umesto da mi pruži pomoć.

Ptica cupnu još korak bliže Kinesovoj ispruženoj ruci. A onda se još dva sokola spustiše na pesak iza ovoga.

"Religija i zakon moraju među našim masama biti jedno te isto", reče mu otac. "Čin neposlušnosti predstavljaće greh i nalagaće religijsko kažnjavanje. Od ovoga će korist biti dvostruka: tako će se povećati poslušnost i čestitost. Ne smemo, međutim, toliko zavisiti od čestitosti pojedinaca, koliko od čestitosti cele populacije."

Gde mi je populacija sada kada mi je potrebna, pomisli Kines. On prikupi svu preostalu snagu i pomeri ruku za širinu prsta prema najbližem sokolu. On odskoči natrag među svoje sadruge i sve tri ptice pripraviše se da polete.

"Naš raspored dostići će nivo prirodnog fenomena", reče mu otac.

"Planetni život predstavlja ogromno, gusto, prepleteno tkanje. Biljne i životinjske razmene najpre će određivati sirove fizičke sile kojima ćemo mi manipulirati. Kada to uhvati korena, međutim, prvobitne promene postaće kontrolisani uticaji, usmereni u dobrom cilju - kojima ćemo se i mi morati da podredimo. Imaj na umu da nam je potrebno da kontrolišemo samo tri odsto površinske energije - samo tri odsto - da bismo celokupnu strukturu podveli pod naš samodovoljan sistem."

Zašto mi ne pomogneš, zapita Kines. Stalno isto: kada si mi najviše potreban, onda me izneveriš. Hteo je da okrene glavu, da pogleda u smeru očevog glasa, da ga zgromi pogledom. Ali, mišići odbiše da poslušaju naređenja koja su stizala iz mozga.

Kines primeti kako se soko pomerio. Približio mu se ruci, načinivši obazriv korak, dok su ga sudruzi prividno nezainteresovano čekali. Soko se zaustavi samo na pedalj od šake.

Potpuna jasnoća prože Kinesov um. Najednom mu pred oči stade ogroman potencijal za Arakis koji je njegovom ocu potpuno promakao. Mogućnosti koje su nicala na tom drugačijem putu nahrupiše kroz njega.

"Nema veće opasnosti za tvoje ljude do one koja će ih snaći ako dođu u ruke nekog Junaka", reče mu otac.

Čita mi misli!, prostruja Kinesu kroz glavu. Pa... neka, svejedno.

Poruke su već upućene u moja siečka sela, pomisli on. Ništa ih ne

može zaustaviti. Ako je Vojvodin sin živ, oni će ga pronaći i zaštititi, shodno mom naređenju. Ženu mogu da odbace, dečakovu majku, ali njega će spasiti.

Soko cupnu još jednom i primače se na udaljenost sa koje je mogao preći u napad na ispruženu ruku. Ptica pognu glavu da bi bolje osmotrila mlohavo meso. A onda se naglo uspravi, podiže glavu uvis i uz reski krik prhne u vazduh, odletevši sa svojim sadruzima negde iznad Kinesove glave.

Došli su!, pomisli Kines. Moji Slobodnjaci su me našli!

A onda začu tutnjavu peska.

Svaki Slobodnjak dobro je poznao taj zvuk i lako je mogao da ga razlikuje od šuma koji stvaraju crvi ili druga pustinjska stvorenja. Negde ispod njega, prezačinska masa akumulirala je dovoljno vode i organske materije iz malih tvoraca i dostigla kritičnu tačku svog neobuzdanog rasta. Džinovski mehur ugljen-dioksida nastao je duboko u nedrima peska i pohrlio nagore žestokom silinom, dok mu se u središtu mahnito okretao kovitlac prašine. On će razmeniti ono što se izleglo u peščanim dubinama za ono što se nalazilo na površini.

Kričeći zbog neuspeha, sokolovi su kružili nebom. Znali su šta se događa. Svaki pustinjski stvor znao je to.

I ja sam pustinjski stvor, pomisli Kines. Vidiš li me, oče? Ja sam pustinjski stvor.

Osetio je kako ga mehur podiže, kako se zatim rasprskava i kako ga kovitlac prašine obavija, vukući ga dole, sa sobom, u prohodnu tamu. Za trenutak, osećaj svežine i vlage predstavljao je blaženo olakšanje. A onda, dok ga je planeta ubijala, Kinesu pade na um da i otac i svi ostali naučnici nisu bili u pravu, da su najpostojanija načela Vaseljene proizvod pukog slučaja i greške.

Čak su i sokolovi to mogli da uvide.

9.

Proročanstvo i predskazanje - kako se oni mogu podvrći ispitivanju, suočeni sa pitanjima bez odgovora? Razmislite: u kojoj meri je 'talasni oblik' (kako je Muad'Dib nazivao svoju viziju-sliku) pravo predviđanje i koliko prorok oblikuje budućnost da bi se uklopila u njegovo proročanstvo? Šta je sa harmonijom koja je svojstvena činu proricanja? Vidi li prorok budućnost ili, možda, liniju slabosti, grešku u rascepu koju rečima i odlukama može da skrha kao što rezač dijamanta razbija dragulj udarcem noža?

'Privatna razmišljanja o Muad'Dibu' princeze Irulan

"Uzmi im vodu", oglasi se čovek iz noći. Obuzdavši strah u sebi, Pol pogleda majku. Uvežbanim očima opazio je njenu pripravnost za borbu, napetost mišića koji su svakog trenutka mogli da stupe u dejstvo.

"Biće šteta ako budemo morali odmah da vas uništimo", reče glas iznad njih.

To je onaj koji nam se prvi obratio, pomisli Džesika. Ima ih najmanje dvojica - jedan sa desne strane, a drugi sa leve.

"Cignoro hrobosa sukares hin mange la pchagavas doi me kamavas na beslas lele pal hrobas!"

Bio je to čovek sa njihove desne strane, čiji je glas dopirao sa suprotnog kraja bazena.

Polu su reči bile potpuno nejasne, ali zato je Džesika, zahvaljujući svojoj benegeseritskoj obuci, prepoznala jezik. Bio je to čakobsa, jedan od drevnih lovačkih jezika, a čovek koji ga je upotrebio kazao je da su njih dvoje možda oni stranci za kojima Slobodnjaci tragaju.

U iznenadnoj tišini koja je zavladała pošto je ova pretpostavka izrečena, kolutasto lice drugog meseca - slonovača sa plavim prelivima - podiglo se površ stena sa suprotne strane bazena, sjajno i radoznalo.

Škripavi zvuci oglasiše se sa stena - iznad njih i bočno, sa obe strane... tamne kretnje na mesečini. Mnoštvo prilika izroni iz senke.

Čitava četa, pomisli Pol, osetivši kako srce počinje brže da mu kuca. Jedan visok čovek, u šarenom burnusu, istupi pred Džesiku. Maska na ustima bila mu je uklonjena da bi mogao jasno da govori, a ispod, obasjana bočnim sjajem meseca, videla se gusta brada, dok su lice i oči bili zaklonjeni kapuljačom.

"Šta su ovo - džinovi ili ljudi?" upita on.

Razabravši šaljivi prizvuk u njegovom glasu, Džesika malo odahnu. Bio je to zapovednički glas, glas koji im se prvi gromko obratio iz noći.

"Ljudi, rekao bih", dodade čovek.

Džesika pre oseti nego što vide nož skriven u naborima čovekove odore. Za trenutak je obuzelo gorko žaljenje što su ona i Pol bez štitnika.

"Umete li da govorite?" upita čovek.

Džesika skupi svu raspoloživu kraljevsku arogantnost i unese je u držanje i glas. Odgovor je usledio odmah, ali ona nije u dovoljnoj meri čula čoveka da bi pouzdano mogla da odredi njegov kulturni nivo i eventualne slabosti.

"Ko je to nasrnuo na nas kao zločinac iz noćne busije?" upita ona.

Čovek sa kapuljačom burnusa navučenom preko glave za trenutak se trže, a zatim lagano uspostavi kontrolu nad sobom. Bio je to veoma rečit gest: nepoznati je očigledno izvrsno umeo da vlada sobom.

Pol se odmače od majke da ne bi predstavljali istu metu i da oboje imaju prostora za eventualnu akciju.

Glava sa kapuljačom okrenu se na Polovu kretnju, otkrivši deo lica obasjan mesečinom. Džesika ugleda oštar nos i jedno sjajno oko - tamno, potpuno tamno, bez traga beonjače - kao i gustu obrvu i nagore povijene brkove.

"Lukavo štene", reče čovek. "Ako ste begunci od Harkonena, onda ste nam dobrodošli. Dakle, dečače?"

Razne mogućnosti sinuše u Polovoj svesti: Trik? Iskrenost? Bilo je neophodno smesta reagovati.

"Zašto biste sa dobrodošlicom dočekali begunce?" upita on.

"Dete koje misli i govori kao odrastao čovek", uzvratu visoki čovek.

"Pa dobro, da ti odgovorim na pitanje, mladi moj Vali: ja sam onaj koji ne plaća fai, danak na vodu, Harkonenima. To je razlog zbog

koga dobrodošlicom dočekujem begunca."

Zna ko smo mi, pomisli Pol. Krije to, ali mu se može otkriti po glasu.

"Ja sam Stilgar, Slobodnjak", reče visoki čovek. "Hoće li ti to razvezati jezik, dečače?"

Glas je isti, pomisli Pol, setivši se veća na kome se pojavio ovaj čovek, zatraživši telo prijatelja koga su zaklali Harkoneni.

"Poznajem te, Stilgare", reče Pol. "Bio sam sa ocem u veću kada si došao po vodu svog prijatelja. Poveo si sa sobom i jednog očevog čoveka, Dankana Ajdaha - u znak razmene prijatelja."

"A Ajdaho nas je napustio da bi se vratio svom Vojvodi", reče Stilgar. Džesika razabra primesu prekora u njegovom glasu i pripremi se za napad.

Glas sa stene iznad njih doviknu: "Samo gubimo vreme, Stile."

"To je Vojvodin sin", uzvratilo oštro Stilgar. "On je onaj koga nam je Liet naložio da potražimo."

"Ali... dete, Stile."

"Vojvoda je bio čovek, a ovaj momak je upotrebio udarač", reče Stilgar. "Preduzeo je smeo poduhvat, krenuvši stazom šai-huluda."

Džesika primeti kako je visoki Slobodnjak potpuno isključuje iz misli. Da li joj je već izrekao presudu?

"Nemamo vreme za ogled", usprotivi se glas iznad njih.

"Šta ako je on Lisan al-Gaib?" upita Stilgar.

Traži neko znamenje, pomisli Džesika.

"Ali žena", ponovo se javi glas iznad njih.

Džesika se ponovo pripravi. Glas je odisao smrću.

"Da, žena", reče Stilgar. "I njena voda."

"Poznat ti je zakon", reče glas sa stene. "Onaj ko ne može da opstane u pustinji..."

"Umukni", naredi mu Stilgar. "Vremena su se promenila."

"Je li Liet to naredio?" upita glas sa stene.

"Čuo si glas sielaga, Jamise", reče Stilgar. "Zašto onda navaljuješ?"

Kroz Džesikinu glavu prostruja: Sielago! Ova reč najednom joj otvori široke puteve razumevanja. Bio je to jezik Ilma i Fika, na kome je sielago značio šišmiš, mali leteći sisar. Glas sielaga: primili su distrans poruku da pronađu nju i Pola.

"Samo te podsećam na tvoje dužnosti, prijatelju Stilgare", reče glas iznad njih.

"Moja dužnost je snaga plemena", reče Stilgar. "To mi je jedina dužnost. Niko ne treba da me podseća na to. Ovo dete-čovek me zanima. Telo mu je jedro. Živeo je na mnogo vode. Živeo je daleko od oca sunca. Nema oči ibada. Pa ipak, ne govori niti se ponaša kao slabić iz pana. I otac mu je bio takav. Kako je to moguće?"

"Ne možemo celu noć da provedemo ovde raspravljajući se", reče glas sa stene. "Ako neka patrola..."

"Više te neću upozoravati, Jamise, da začutiš", uzvratila Stilgar.

Čovek iznad njih utonu u tišinu, ali Džesika začu kako se pokreće, preskače neku pukotinu i počinje da se spušta prema dnu bazena, dolazeći sa njihove leve strane.

"Glas sielaga je rekao da ćemo imati koristi od toga ako vas spasemo", reče Stilgar. "Vidim mogućnosti u ovom snažnom dečaku-čoveku: mlad je i može da uči. Ali, šta je sa tobom, ženo?" On pogleda Džesiku.

Sada sam registrovala njegov glas i ustrojstvo, pomisli Džesika. Mogu da ovladam njime samo uz pomoć jedne reči, ali on je jak čovek... može nam zato više koristiti ako je nesputan, ako ima punu slobodu delanja. Videćemo.

"Ja sam majka ovog dečaka", reče Džesika. "Njegova snaga, kojoj se diviš, delimično je proizvod moje obuke."

"Snaga žene može biti neizmerna", uzvratila Stilgar. "To je jamačno slučaj sa Časnom Majkom. Jesi li ti Časna Majka?"

Džesika za trenutak pređe preko implikacija ovog pitanja i iskreno odgovori: "Nisam."

"Jesi li obučena za pustinju?"

"Nisam, ali mnogi drže da je moja obuka dragocena."

"Mi sami procenjujemo vrednosti", reče Stilgar.

"Svaki čovek ima na to pravo", uzvratila ona.

"Dobro je što to uviđaš", reče Stilgar. "Ne možemo sad da gubimo vreme podvrgavajući te ogledu, ženo. Razumeš? Ne želimo da nas tvoja senka okuži. Uzeću dečaka-čoveka, tvog sina, pod moju zaštitu, daću mu utočište u mom plemenu. Ali što se tebe tiče, ženo - shvataš li da u ovome nema ničega ličnog? Takvo je pravilo. Istislah, opšti interes. Je li ti to dovoljno?"

Pol iskorači pola koraka napred. "O čemu to govoriš?"

Stilgar uputi brz pogled prema Polu, ali zadrža glavninu pažnje na

Džesiki. "Osim ako nisi potpuno obučena od detinjstva da živiš ovde, donećeš propast celom plemenu. To je zakon, ne možemo prihvatiti bezvredne..."

Džesikina kretnja započe kao teturavo, varljivo padanje u nesvest. Bila je to očigledna i razumljiva reakcija slabog došljaka, a očiglednosti najčešće uspore reakcije protivnika. Potrebno je neko vreme da se protumači poznata stvar kada se pojavi u nepoznatom vidu. Pokrenula se onog časa kada je ugledala kako mu se desno rame spušta da bi šaka dohvatila oružje iz nabora odore i upravila ga prema njoj. Okret, odsečan udarac ruku, kovitlac izmešanih odora - i ona se našla leđima okrenuta steni, dok je čovek bespomoćno stajao pred njom.

Čim mu je majka stupila u dejstvo, Pol se povuče dva koraka unazad. Kada je prešla u napad, on se baci u senku. Jedan bradati čovek ispreči mu se na putu, u polučučućem stavu, a onda se baci napred, držeći oružje u jednoj ruci. Pol reskim karate zahvatom udari čoveka ispod grudne kosti, odskoči u stranu, a onda ga još bridom šake tresnu po vratu, oduzevši mu oružje dok je padao.

Zatim pohita u senku i stade da se penje uz stene, zadenuvši prethodno oružje za pojas. Prepoznao ga je, uprkos neobičnom obliku - projektilno oružje; to mu je u isti mah otkrilo nove pojedinosti o ovom mestu i pružilo dodatno objašnjenje zašto se tu štitovi ne koriste.

Usredsrediće se na majku i onog Stilgara. Ona može da izađe sa njim na kraj. Moram da se domognem nekog bezbednog mesta odakle ih mogu imati na nišanu i tako njoj omogućiti da pobegne. Začu se hor reskih metalnih zvukova iz bazena. Projektili stadoše da udaraju o stene oko njega. Jedan mu prostreli rub odore. On hitro zađe za jednu stenovitu izbočinu i obre se u uskoj, okomitoj pukotini; odmah poče da se uspinje - leđa oslonjenih uz jedan zid, a stopala o drugi - lagano i što je nečujnije mogao.

Najednom, do njega dopre grmljavina Stilgarovog glasa: "Nazad, vi crvljive vaši! Slomiće mi vrat ako se pomaknete još jedan korak."

Jedan glas iz bazena mu uzvratil: "Dečak je utekao, Stile. Šta ćemo..."

"Sigurno da je utekao, vi peskoglavci... Uh-h-h! Polako, ženo!"

"Reci im da prestanu da mi progone sina!" naredi mu Džesika.

"Prestali su, ženo. Umakao im je, kao što si i očekivala. Veliki podzemni bogovi! Zašto nisi kazala da si čarobnica i izvrstan borac?" "Reci svojim ljudima da odstupe", naredi mu ponovo Džesika. "Kaži im da se okupe u bazenu gde mogu da ih držim na oku. Uopšte ne moraš da sumnjaš da tačno znam koliko ih ima!"

Ovo je kritičan trenutak, pomisli ona. Ali, ako je ovaj čovek oštrouman, kao što pretpostavljam, onda će nam se ukazati prilika. Pol nastavi da polako napreduje prema vrhu i ubrzo naiđe na jedan uzak isput, gde je mogao da zastane i baci pogled prema bazenu. Do njega dopre Stilgarov glas.

"A ako odbijem? Kako možeš da... Uh-h-h! Dobro, neka ti bude, ženo! Ništa ti više nećemo učiniti. Veliki bogovi! Ako si u stanju da uradiš ovo najsnažnijem među nama, onda vrediš koliko i tvoja deseterostruka težina u vodi."

A sada ogled razuma, pomisli Džesika, a onda reče: "Tražiš Lisana al-Gaiba."

"Nije isključeno da ste vi ličnosti iz legende", uzvрати on, "ali poverovaću u to tek kad ogledom bude dokazano. Sve što znam u ovom trenutku jeste da ste došli ovamo sa onim glupim Vojvodom... Jao! Ženo! Svejedno mi je da li ćeš me ubiti! On je bio častan i hrabar, ali glupo je postupio što je dozvolio da upadne u zamku Harkonena!"

Tišina.

Trenutak potom Džesika reče: "Nije imao drugog izbora, ali nećemo se sad raspravljati oko toga. Bolje reci svom čoveku iza onog grma da prestane da nišani na mene ili ću Vaseljenu lišiti tvog daljeg prisustva, a onda srediti račune sa njim."

"Ti tamo!" zabrunđa Stilgar. "Poslušaj je!"

"Ali, Stile..."

"Poslušaj je ti crvoliki, puzavi, peskoglavu komadu gmizavčevog izmeta! Učini kako ti kaže ili ću joj ja pomoći da te raščereči! Zar ne uviđaš vrednost ove žene?"

Čovek iza grma pridiže se u uspravan položaj i spusti oružje.

"Poslušao je", reče Stilgar.

"A sad", reče Džesika, "objasni lepo svojim ljudima šta je to što hoćeš od mene. Ne bih volela da neki žutokljunac usijane glave počini budalastu grešku."

"Kada zalazimo u sela ili gradove, moramo da prikrivamo svoj identitet, da se predstavljamo kao žitelji pana i grabena", uzvratil Stilgar. "Tada ne nosimo sa sobom oružje, pošto je kris-nož svet. Ali, ti, ženo, poseduješ čarobnjačku borbenu sposobnost. Čuli smo ranije o tome, ali mnogi su sumnjali; ne može se, međutim, više sumnjati u ono što se vidi sopstvenim očima. Savladala si naoružanog Slobodnjaka. Tvoje oružje nikakva pretraga ne može da otkrije."

U bazenu je došlo do komešanja kada je Stilgar prestao da govori.

"A ako pristanem da te uputim u tu... čarobnjačku veštinu?"

"Primiću i tebe pod svoje okrilje, baš kao i tvog sina."

"Kako da budemo sigurni da ćeš održati obećanje?"

Stilgarov glas najednom izgubi blagu primesu razložnosti i oboji se prelivom gorčine. "Na ovom mestu, ženo, nema papira za ugovore. Ali zato ne dajemo uveče obećanja da bismo ih ujutro prekršili. Kada čovek nešto kaže, onda je to ugovor. Kao vođa mog naroda, ja sam i njega obavezao svojom rečju. Nauči nas svom čarobnjaštvu i dobićeš utočište među nama koliko budeš želela. Tvoja voda moći će da se izmeša sa našom vodom."

"Govoriš li u ime svih Slobodnjaka?" upita Džesika.

"S vremenom će i do toga doći. Ali, sada jedino moj brat Liet govori u ime svih Slobodnjaka. Ovde ti obećavam jedino tajnost. Moji ljudi neće ni u jednom sieču pričati o vama. Harkoneni su se silom vratili na Dinu i tvoj Vojvoda je mrtav. Pronele su se glasine da ste vas dvoje stradali u Majci oluji. Lovac ne goni mrtav plen."

Ima jemstva u tome, pomisli Džesika. Ali, ovi ljudi poseduju dobre komunikacije, tako da poruka može da procuri.

"Čini mi se da su nam glave bile ucenjene", reče Džesika.

Stilgar ne odgovori ništa; gotovo je mogla da vidi kako mu se misli roje po glavi, da oseti pod rukama kako mu se mišići grče.

Konačno on reče: "Ponoviću ti još jednom: obavezao sam celo pleme. Moji ljudi znaju koliko nam vredite. Šta bismo od Harkonena mogli da dobijemo zauzvrat? Slobodu? Ha! Ne, vi ste takva, ona što nam može pribaviti veću korist od sveukupnog začina u skladištima Harkonena."

"Onda ću vas naučiti mojoj borilačkoj veštini", reče Džesika, osetivši nesvestan obredni naboj u svojim rečima.

"Hoćeš li me sada pustiti?"

"Neka bude tako", uzvratila Džesika. Ona ga oslobodi i zakorači u stranu, tako da su svi mogli dobro da je vide iz bazena. Rizik je velik, pomisli ona. Ali, Pol mora da bude načisto sa njima, čak i po cenu da ja to platim glavom.

U tišini punoj iščekivanja Pol se sporo uspinjao da bi imao što bolji vidik prema mestu na kome mu je majka stajala. Najednom, u blizini začu teško disanje, koje je trenutak potom zamrlo u okomitoj pukotini iznad njega; podigavši pogled, on ugleda slabašnu senku kako se ocrtava spram zvezdanog zaleđa.

Stilgarov glas zaori se iz bazena: "Ti, gore! Prekini da progoniš dečaka. Uskoro će se spustiti dole."

Iz tame iznad Pola začu se glas nekog dečaka ili devojčice: "Ali, Stile, on nije mnogo..."

"Rekoh ti da ga pustiš, Čani! Ti, gušterska ikro!"

Iznad Pola se začu šaputavo proklinjanje, a onda glas prigušeno promrmlja: "Mene je nazvao gušterskom ikrom!" Trenutak potom senka nestade sa vidika.

Pol ponovo upravi pažnju prema bazenu, razabravši sivkaste kretnje senki Stilgara i svoje majke.

"Hodite svi ovamo", pozva ih Stilgar, a zatim se okrenu prema Džesiki. "Sad je na mene red da pitam kako da budemo sigurni da ćeš ti ispuniti svoj deo pogodbe? Spadaš li u one ljude koji drže do hartija, praznih ugovora i..."

"Pripadnice reda Bene Geseriti podjedanko se čvrsto drže datih zaveta kao i vi", uzvratila Džesika.

Usledila je nešto duža tišina, a zatim se sa svih strana razlegoše prigušeni glasovi: "Benegeseritska čarobnica!"

Pol izvadi zarobljeno oružje iz opasača i uperi ga prema tamnoj prilici Stilgara, ali on i njegovi sudruzi ostadoše nepomični, zureći u Džesiku.

"To je legenda", reče neko.

"Čuli smo da je Šedut Mejps to izvestila o tebi", reče joj Stilgar. "Ali, tako važna stvar mora se podvrći ogledu. Ako si ti stvarno ona Bene Geserit iz legende čiji će nam sin pokazati put u raj..." On slegnu ramenima.

Džesika uzdahnu, pomislivši: Naša Misionarija Protektiva uspela je da čak i u ovoj rupi postavi religijske sigurnosne ventile. Pa lepo...

imaćemo koristi od toga, baš kao što je i predviđeno.

Ona reče: "Vidovnjakinja koja vam je donela legendu saopštila vam je pod obavezom karama i ijaza, čuda i jedinstvena proročanstva - to znam. Hoćete li znamenje?"

Stilgarove nozdrve stadoše da se šire na mesečini. "Ne možemo sada da traćimo vreme na obrede", prošaputa on.

Džesika se seti mape koju joj je Kines pokazao dok su se dogovarali o planu bekstva iz podzemnog skrovišta. Kako je to sada daleko izgledalo! Na mapi je postojalo neko mesto pod nazivom 'Sieč Tabr', a pokraj njega oznaka Stilgar.

"Možda će biti vremena kad stignemo u Sieč Tabr", reče ona.

Pomen ovog imena delovao je snagom šoka na njega; Džesika pomisli: Kada bi samo znao za trikove koje koristimo! Bila je stvarno dobra - ta Bene Geserit iz Misionarije Protektive.

Stilgar se nelagodno promeškolji. "Moramo poći sada."

Ona klimnu glavom stavivši mu time do znanja da imaju i njenu dozvolu.

On podiže pogled prema grebenu, gotovo u onom pravcu gde je Pol čučao na stenovitom ispustu. "Hej, momče, možeš sada da siđeš."

Stilgar zatim ponovo upravi pažnju na Džesiku, obrativši joj se izvinjavajućim tonom: "Sin ti je podigao grdnu buku dok se peo. Moraće mnogo da nauči kako nas ne bi sve odreda doveo u opasnost; ali, ima vremena - još je mlad."

"Nesumnjivo je da imamo mnogo da naučimo jedni od drugih", uzvratila Džesika. "U međuvremenu bolje se pobrini za svog druga tamo. Moj bučni sin bio je nešto grublji dok ga je razoružavao."

Stilgar se naglo okrenu, tako da mu je kapuljača zalepršala. "Gde?"

"Iza onog grmlja." Ona pokaza rukom.

Stilgar dodirnu dva svoja čoveka. "Pronađite ga." Zatim se osvrnu po svojim pratiocima, ispitujući pogledom koga nema. "Jamis nedostaje." On se okrenu prema Džesiki. "I tvoje štene zna čarobnjačke veštine."

"A nije zgoreg ni da primetiš da mi sin nije sišao odozgo, kao što si naredio", reče Džesika.

Dva čoveka koje je Stilgar poslao vratiše se, pridržavajući trećeg koji je teturao i stenjao među njima. Stilgar ih popreko pogleda, a zatim ponovo upravi pažnju na Džesiku. "Sin ti, dakle, sluša samo tvoja

naređenja, a? Dobro. Vičan je disciplini."

"Pole, možeš da siđeš", reče Džesika.

Pol se uspravi i iskorači na mesečinu iza grebena gde se krio, vrativši slobodnjačko oružje za pojas. Kada se okrenuo, jedna prilika izniče iza stene i suoči se sa njim.

Pri mesečini i sivkastim odrazima od okolnog stenja Pol ugleda jednu malu priliku u slobodnjačkoj odori, zasenčeno lice koje ga je netremice posmatralo iza kapuljače i cev projektilnog oružja, uperenu na njega iz nabora odore."Ja sam Čani, Lietova kćer."

Glas je bio pevušan i sa primesom smeha.

"Ne bih ti dopustila da mi ugroziš sudruga", reče ona.

Pol proguta pljuvačku. Prilika pred njim pomeri se na mesečinu i on ugleda vragolasto lice sa tamnim zdencima očiju. Poznatost tog lica, čije je crte zapamtio iz nebrojenih vizija u ranijim predviđanjima, natera Pola da se ukoči. Na um mu pade ljutito razmetanje hrabrošču, koje ga je svojevremeno nagnalo da opiše to lice iz sna, rekavši pri tom Časnoj Majci Gaius Helen Mohijam: 'Srešću se sa njom.'

A sada je lice bilo tu, ali ovaj susret nikada mu nije došao u snu.

"Digao si buku kao pobesneli šai-hulud", reče mu ona. "Osim toga, izabrao si najteži uspon do vrha. Pođi sad za mnom; pokazaću ti lakši put dole."

On sasvim iziđe iz procepa i krenu za kovitlacem njene odore preko neravnog predela. Kretala se poput gazele, igrajući povrhu stena. Pol oseti kako mu vrela krv nadire u lice; bio je zahvalan sudbini što je unaokolo tama.

Ista devojkica! Bila je kao prst sudbine. Osetio je kao da je uhvaćen na jednom talasu, kao da ide uporedo sa nekim kretanjem, koje mu je silno sokolilo duh.

Konačno se obreše među ostalim Slobodnjacima na dnu bazena.

Džesika uputi kratak smešak Polu, ali se obrati Stilgaru: "Ovo je dobra razmena nauka. Nadam se da se ti i tvoji ljudi ne ljutite zbog našeg nasilnog nastupa. Izgleda... da je bilo neophodno. Bili ste na putu... da počinite grešku."

"Poštedeti nekoga greške predstavlja rajski dar", uzvratila Stilgar. On dodirnu usne levom rukom, a zatim desnom izvuče Polu oružje iza pojasa i dade ga jednom od svojih ljudi. "Dobićeš svoj maula pištolj,

momče, kada ga budeš zaslužio."

Pol zausti da nešto kaže, ali se onda predomisli, setivši se majčinog nauka: Počeci su veoma delikatna vremena.

"Moj sin ima oružja koja su mu potrebna", reče Džesika. Ona osmotri Stilgara, prisilivši ga da se seti kako je Pol stekao pištolj.

Stilgar pogleda čoveka koga je Pol savladao - Jamisu. Čovek je stajao sa strane, oborene glave i teško dišući. "Ti si teška žena", reče Stilgar, a zatim ispruži levu ruku prema jednom sudrugu i pucnu prstima. "Kusthi bakka te."

Ponovo čakobsa, pomisli Džesika.

Čovek dodade Stilgaru dva kvadrata gaze. Ovaj ih provuče kroz prste, a zatim stavi jedan Džesiki oko vrata, ispod kapuljače, pa drugi Polu.

"Sada nosite maramu bake", reče on. "Ako se dogodi da se razdvojimo, po tome će svi znati da pripadate Stilgarovom sieću. Drugi put ćemo razgovarati o oružju."

On krenu među svoje ljude, zagledajući ih, a zatim dade jednom od njih Polovu slobodnjačku balu da je ponese.

Baka, pomisli Džesika, prepoznavši religijski termin: baka - narikača. Najednom oseti kako simbolika marama ujedinjuje ovu grupu. Zašto ih naricanje ujedinjuje?, upita se ona.

Stilgar dođe do mlade devojke koja je dovela u nepriliku Pola i reče joj: "Čani, uzmi pod svoje ovo dete-čoveka. Pazi da ne zapadne u neprilike."

Čani lako dodirnu Pola po ruci. "Pođi sa mnom, dete-čoveče."

Prikrivši srdžbu u glasu, Pol uzvratil: "Zovem se Pol. Bilo bi bolje da..."

"Mi ćemo ti dati ime, mali čoveče", reče Stilgar, "za vreme mihne, pri ogledu akle."

Ogled razuma, prevede Džesika. Iznenadna potreba za Polovom nadmoći nadjača sve ostale obzire i ona uzviknu: "Sin mi je podvrgnut ogledu sa gom džabarom!"

U muku koji je usledio ona shvati da je pogodila na pravo mesto.

"Ima mnogo stvari koje ne znamo jedni o drugima", reče Stilgar. "Ali već smo protraćili puno vremena. Sunce nas ne sme zateći na otvorenom." On priđe čoveku koga je Pol savladao i upita ga: "Jamise, možeš li da putuješ?"

Ovaj brundavo uzvratil: "Iznenadio me, jeste! Sasvim slučajno. Sigurno da mogu da putujem."

"Neka ne bude više slučajeva", reče Stilgar. "Ti i Čani ste mi lično odgovorni za momkovu bezbednost, Jamise. Ovi ljudi su pod mojim okriljem."

Džesika podrobno osmotri Jamisa. Bio je to glas koji se raspravljao sa Stilgarom sa stene. Glas u kome je bilo smrti. Stilgar je morao da upotrebi sav svoj autoritet da bi ga nadjačao.

Stilgar ispitivački osmotri grupu, a onda mahnu prema dvojici muškaraca. "Laruse i Faruče, prikritje nam tragove. Pazite da ništa ne ostane. Otvorite četvoro očiju - sa nama su dvoje koji nisu obučeni." On se okrenu, podiže ruku i upravi je preko bazena. "U vrstu - stražari s boka - polazimo. Moramo stići do Pećine Grebena pre svitanja."

Džesika stupi u kolonu pokraj Stilgara, prebrojavajući ljude. Bilo je ukupno četrdeset Slobodnjaka - plus ona i Pol. Kreću se kao stroj vojnika, pomisli ona. Čak i devojka, Čani.

Pol zauze mesto u koloni uza Čani. Uspeo je da odagna nelagodna osećanja vezana za ovu devojku. U glavi mu sada beše sećanje, prizvano majčinim malopredašnjim uzvikom: 'Sin mi je podvrgnut ogledu sa gom džabarom!' Najednom mu se javio utisak da mu ruka još bridi od pretrpljenog bola.

"Pazi kuda ideš", prošaputa Čani. "Nastoj da se ne okrzneš o lišće, pošto možeš da ostaviš neku nit koja bi otkrila da smo ovuda prošli." Pol proguta pljuvačku i klimnu glavom.

Džesika stade da osluškuje zvuke kolone, ali jedino je uspela da razabere bat svojih i Polovih koraka, što je ispuni divljenjem prema načinu na koji su se Slobodnjaci kretali. Četrdeset ljudi prelazilo je preko bazena, a mogli su se čuti samo prirodni zvuci tog mesta - avetinjski fijuci, odore koje promiču kroz senke. Odredište im je bio Sieč Tabr - Stilgarov sieč.

Ona poče da razmišlja o ovoj reči: sieč. Poticala je iz Čakobsa jezika i stolecima je zadržala svoje izvorno značenje u drevnom lovačkom govoru. Sieč: zborna mesto u trenucima opasnosti. Duboke implikacije ovog izraza i jezika tek sad su počele da joj dopiru do svesti, kada je malo popustila napetost izazvana burnim susretom.

"Dobro napredujemo", reče Stilgar. "Ako nam Šai-hulud bude

naklonjen, stići ćemo do pećine grebena pre zore."

Džesika klimnu glavom, čuvajući snagu. Počela je polako da oseća nesnosno breme umora koje je do sada držala podalje od sebe zahvaljujući ogromnoj snazi volje... i, sada je mogla da prizna, snazi ushićenosti. Um joj se potpuno usredsredi na vrednost čete u kojoj je koračala: žudno je upijala ono što se oko nje otkrivalo o slobodnjačkoj kulturi.

Svi oni, pomisli Džesika, čitava kultura obučena u vojničkom duhu. Kakvog li neprocenjivog blaga za jednog izgnanog Vojvodu!

10.

Slobodnjaci su izvrsno ovladali onim svojstvom koje su stari nazivali 'španungsbogen' - veština samokontrole u procepu između željenja neke stvari i čina njenog uzimanja.

Iz 'Mudrosti Muad'Diba' princeze Irulan

Stigli su do Pećine Grebena u sam osvit i stali da se kreću procepom u zidu bazena, koji je bio tako uzak da su morali da se okrenu postrance kako bi mogli da napreduju. Džesika vide kako je Stilgar odaslao stražare u prigušenoj svetlosti praskozorja i isprati ih pogledom dok su započinjali da se uspinju uz greben.

Pol je podigao glavu dok je koračao procepom i stao da posmatra planetnu tapiseriju oličenu u okomitom proseku koji je hrlio uvis, put plavog neba.

Čani ga povuče za odoru, požurujući ga. "Brzo", reče mu ona. "Dan samo što nije svanuo."

"Šta je sa onim ljudima koji su se uzverali gore?" prošaputa Pol.

"Oni su prva dnevna straža", uzvratila devojka. "Požuri sad!"

Jedan stražar ostavljen je napolju, pomisli Pol. Mudro. Ali, bilo bi još mudrije da smo došli ovamo u odvojenim grupama. Tako bi bila manja opasnost da izgubimo celu četvu. Načas prestade da razmišlja, shvativši da se upravlja načelima gerilske borbe i setivši se tim povodom očevog straha da Atreidi ne postanu gerilska kuća.

"Brže", prošaputa Čani.

Pol ubrza korak, začuvši šuškanje odora iza sebe. Na um mu tog časa padoše reči sirata i Juehove sćušne O.K. Biblije.

Raj mi je sa desne strane, pakao sa leve, a anđeo smrti pozadi. On stade da prebira po navodu u mislima.

Zašli su za jedan ugao iza koga se prolaz proširio. Stilgar stade sa strane i pokaza im prema niskoj rupi koja je zjapila pod pravim uglom.

"Brzo!" prošaputa on. Bićemo kao zečevi u kavezu ako nas patrola ovde iznenadi."

Pol se nagnu kod otvora i krenu sa Čani u pećinu, osvetljenu slabašnom sivkastom svetlošću, koja je dopirala negde odozgo.

"Možeš da se uspraviš", reče mu ona.

On je poslušao i stade da proučava pogledom mesto: bio je to dubok i širok prostor, sa kupolastim gornjim delom, koji kao da se zakrivljavao tik izvan čovekovog domašaja. Četa se razmili kroz senke. Pol primeti kako mu majka kreće prema jednoj strani i ispituje pogledom njihove nove prijatelje. Odmah je primetio kako se ipak razlikovala od Slobodnjaka, iako su svi imali iste odore. Posedovala je krajnje osoben način kretanja - pun moći i gracioznosti.

"Pronađi neko mesto da se odmoriš i ne smetaj drugima da prolaze, dete-čoveče", reče Čani. "Evo ti hrane." Ona mu pruži dva komada zamota u listove, koja su snažno mirisala na začim.

Stilgar dođe do Džesike i izda naređenje grupi sa leve strane. "Postavite hermetička vrata i postarajte se za obezbeđenje vlage." Zatim se okrenu prema jednom Slobodnjaku: "Lemile, daj sjajne kugle." On uze Džesiku za ruku. "Želim da ti pokažem nešto, čarobnice." Poveo je iza jedne krivine u zidu stene prema izvoru svetlosti.

Džesika se nađe pred novim otvorom u pećinu, koji se nalazio visoko na pročelju grebena i odakle se pružao pogled preko bazena dugačkog deset ili dvanaest kilometara. Bazen je bio ograđen visokim kamenim zidovima. Unaokolo su stajali raštrkani retki busenovi kržljivog rastinja.

Dok je posmatrala bazen, obasjan sivilom zore, sunce se podiglo iznad naspramnog obronka, osvetlivši predeo stenja i peska, koji je imao boju dvopeka. A onda postade svesna čudnog privida: sunce Arakisa kao da je poigravalo povrhu obzorja.

To je zato što želimo da ga zadržimo, pomisli ona. Noć je bezbednija od dana. Tog trenutka u njoj se javi čežnja za dugom na ovom mestu koje nikada neće upoznati kišu. Moram da potisnem ovakve čežnje, pomisli ona. One predstavljaju slabosti. A slabosti više ne smem sebi da dopustim.

Stilgar je uhvati za mišicu i pokaza negde preko bazena. "Tamo! Tamo se nalaze prave Druze."

Ona pogleda u naznačenom pravcu i zapazi neko komešanje: ljudi na dnu bazena, raštrkani pri dnevnom svetlu u senkama

naspramnog zida grebena. Uprkos udaljenosti, kretnje su im se mogle jasno razabrati u bistrom vazduhu. Ona podiže dogled iz odore, a zatim podesi uljana sočiva na udaljene prilike. Marame su se vijorile, stvarajući utisak lepršanja raznobojnih leptirova.

"To je dom", reče Stilgar. "Večeras ćemo stići tamo." Stao je da gleda preko bazena, uvijajući pri tom brkove. "Ljudi su mi nešto duže ostali na radu. To znači da unaokolo nema patrola. Poslaću im signal kasnije i oni će se pripremiti da nas dočekaju."

"Ljudi su ti veoma disciplinovani", reče Džesika. Ona spusti dogled i primeti da ga Stilgar posmatra.

"Pokoravaju se zakonima koji jemče očuvanje plemena", reče on. "Shodno tim zakonima, naš vođa je onaj ko je najjači, ko je kadar da obezbedi vodu i sigurnost." On upravi pažnju na njeno lice.

Ona mu uzvratila pogled, opazivši oči bez beonjača, šarene očne kapke, prašnjavu bradu i brkove, cev koja je vodila iz nozdrva u sabirnicu u pustinjском odelu.

"Jesam li te ugrozila na mestu vođe time što sam te savladala, Stilgare?" upita ona.

"Nisi me izazvala", uzvratila joj on.

"Važno je da vođa sačuva ugled kod svojih ljudi", reče ona.

"Sa svim tim peščanim vašima ja mogu da iziđem na kraj", reče Stilgar. "Kada si savladala mene, savladala si sve nas. Sad svi očekuju da nešto nauče od tebe... čarobnjačke veštine... a neki se interesuju da li nameravaš da me izazoveš."

Ona proceni skrivena značenja ovog izraza. "Da te savladam u zvaničnoj borbi?"

On klimnu glavom. "Ali, ne bih ti to savetovao, zato što te oni ne bi sledili. Ti nisi sa peska. Primetili su to dok smo noćas išli."

"Praktični ljudi", reče ona.

"Baš tako." On pogleda prema bazenu. "Mi znamo naše potrebe. Ali mnogi se ne upuštaju u dublja razmišljanja sada kada smo tako blizu kući. Izbivali smo duže vremena sređujući stvari oko isporučenja naše kvote začina slobodnim trgovcima za prokleti Esnaf... neka bi im lica zauvek ostala crna!"

Upravo se okrećući na drugu stranu, Džesika se zaustavi u pola kretnje i pogleda ga u lice. "Esnaf? Kakve veze ima Esnaf sa vašim načinom?"

"To je Lietovo naređenje", reče Stilgar. "Razlog nam je poznat, ali nam njegov ukus ne prija. Podmićujemo Esnaf ogromnim svotama u začinu da nam nebo poštedi satelita, kako niko ne bi mogao da nadzire odozgo šta radimo na površini Arakisa."

Ona pažljivo odmeri šta će reći, setivši se da joj je Pol kazao kako je to jamačno razlog što oko Arakisa nema satelita. "A šta vi to radite na površini Arakisa što ne bi smelo da se vidi?"

"Menjamo je... polako ali sigurno... da bismo je učinili pogodnom za ljudski život. Naše pokolenje neće to dočekati, ni naša deca, ni deca naše dece, niti unuci njihove dece... ali taj dan će jednom doći." On pogleda zamućenim očima preko bazena. "Otvorena voda, visoke zelene biljke i ljudi koji slobodno idu bez pustinjskih odela."

To je, dakle, san tog Lieta-Kinesa, pomisli ona, a onda reče: "Podmićivanje je opasno; kad jednom uzme maha, postaje neobuzdano."

"Tako je", uzvratila on. "Ali, spori put je najbezbedniji put."

Džesika se okrenu i baci pogled preko bazena, pokušavajući da ga vidi očima kojima ga je Stilgar posmatrao u mašti. Ali, videla je jedino sivkastožutu boju udaljenog stenja i jedan iznenadan magloviti pokret na nebu povrh grebena.

"Ah-h-h-h", izusti Stilgar.

U prvi mah je pomislila da je to neka letelica patrole, a onda shvati da je u pitanju fatamorgana - utvarni predeo koji je stao da lebdi iznad pustinjskog peska; prizor je prikazivao udaljeno njihanje zelenila, ispod koga je jedan dugačak crv putovao površinom, dok mu se na stražnjem delu vijorilo nešto što je ličilo na slobodnjačku odoru.

Fatamorgana nestade.

"Bilo bi najbolje da ga pojašemo", reče Stilgar, "ali ne smemo dozvoliti da tvorac uđe u ovaj bazen. Zato nam ne preostaje ništa drugo nego da se noćas peške zaputimo dalje."

Tvorac - njihova reč za crva, pomisli ona.

Ona odmeri važnost Stilgarovih reči, izjave da ne smeju dozvoliti ulazak crva u ovaj bazen. Znala je šta je videla u prikazi - Slobodnjake kako jašu na leđima džinovskog crva. Bilo joj je potrebno silno obuzdavanje da ne oda šok koji je prožeo pri pomisli na implikacije onoga što je videla.

"Moramo se vratiti ostalima", reče Stilgar. "Moji ljudi bi inače mogli da posumnjaju da ašikujem s tobom. Neki su već ispoljili ljubomoru što sam sinoć vršljao rukama po tebi dok smo se borili u Tuono Bazenu."

"Ni reči više o tome!" odbrusi Džesika.

"Bez uvrede", uzvratila Stilgar blagim glasom. "Žene se među nama ne uzimaju protiv njihove volje... a kad si ti u pitanju...", on slegnu ramenima, "...čak ni taj običaj nije potreban."

"Nemoj nikad smetnuti s uma da sam ja bila gospa jednog Vojvode", reče ona, ovoga puta staloženijim glasom.

"Kako želiš", reče on. "Vreme je da se hermetički zatvori ovaj otvor kako bismo mogli da predahnemo od pustinjaških odela. Ljudi moraju malo da otpočinu na miru, pošto im sutra porodice neće dati ni da danu dušom."

Među njima zavlada tišina.

Džesika baci pogled prema suncem obasjanom predelu. Jasno je razabrala smisao Stilgarovih reči - neizgovorenu ponudu za nešto više od okrilja. Da li mu je potrebna žena? Shvatila je da ne bi bilo neosnovano prihvatiti to. Bio bi to način da se razreši sukob oko upravljanja plemenom: žena bi postala ravna muškarcu.

Ali, šta bi onda bilo sa Polom? Ko zna kakva pravila roditeljstva vladaju ovde? Šta je, zatim, sa još nerođenom kćeri koju nosi u utrobi već nekoliko nedelja? Šta je sa kćeri mrtvog Vojvode? Ona tog časa odluči da se potpuno suoči sa značajem drugog deteta koje je raslo u njoj, da sagleda vlastite pobude koje su je nagnale da začne. Znala je šta je posredi: podlegla je jednom drevnom nagonu koji iskuse sva bića suočena sa smrću - nagonu da se potraži besmrtnost putem potomstva. Nagon plodnosti vrste odneo je prevagu.

Džesika pogleda Stilgara i primeti kako je on ispitivački promatra, čekajući u tišini. Kćer koju je ovde rodila žena udata za jednog ovakvog čoveka - kakva bi bila sudbina te kćeri? Da li bi on pokušao da ograniči neophodnosti kojima jedna Bene Geserit mora da se podvrgava?

Stilgar pročisti grlo i pokaza tada da shvata neka od pitanja koja su joj se rojila u glavi. "Za vođu je važno ono što ga čini vođom. To su potrebe njegovih ljudi. Ako me uputiš u tvoje moći, možda će doći

dan kada će jedno od nas morati da izazove drugo. Više bih voleo neko alternativno rešenje."

"Zar postoje alternative?" upita ona.

"Sajadina", uzvratila on. "Naša Časna Majka je stara."

Njihova Časna Majka!

Pre no što je stigla da razmisli o tome, on nastavi: "Ne nudim ti nužno sebe za muža. Nema ničeg ličnog u ovome; ti si veoma lepa i poželjna. Ako bi postala jedna od mojih žena, to bi moglo da navede neke od mlađih ljudi iz mog plemena na pomisao da su počela da me znatno više zanimaju telesna uživanja, a znatno manje kolektivne potrebe. Čak nas i sada prisluškuju i iz prikrajka posmatraju."

Čovek koji odmerava svoje odluke, koji uzima u obzir posledice, pomisli ona.

"Među mojim mlađim ljudima ima i takvih koji su stasali do uzrasta kada im duhovi postaju neobuzdani", reče on. "Mora im se pomoći da što lakše prebrode to razdoblje. Ne smem im davati mnogo povoda da me izazovu. U protivnom, našao bih se u situaciji da moram da osakatim ili ubijem nekog od njih. A to nije odličan postupak jednog vođe, ukoliko može časno da ga izbegne. Moraš shvatiti da je kod nas vođa jedna od glavnih stvari koja razlikuje masu od naroda. On održava nivo pojedinaca. Ukoliko ovih postane premalo, narod se pretvara u masu, rulju, svetinu."

Njegove reči, dubina njihove suvislosti, činjenica da se obraćao koliko njoj, toliko i onima koji su u potaji prisluškivali, nagna je da promeni mišljenje o njemu.

Ume da zauzme stav, pomisli ona. Gde je samo stekao takvu unutrašnju ravnotežu?

"Zakon koji nalaže naš način biranja vođe pravičan je", reče Stilgar.

"Ali odavde ne sledi da je pravda uvek ono što je potrebno ljudima. Ono što nam je u ovom trenutku stvarno potrebno jeste vreme da ojačamo i očvrsnemo, da se naše snage rašire na nova područja."

Kakvog li je porekla?, upita se ona. Odakle ovaj soj? "Stilgare", reče Džesika, "mislim da sam te potcenila."

"Podozrevao sam to", uzvratila on.

"Izgleda da smo se međusobno potcenili", reče ona.

"Voleo bih da to ostavimo iza sebe", reče on. "Želeo bih da sklopim

prijateljstvo sa tobom... da steknemo međusobno poverenje. Voleo bih da počnemo da poštujemo jedno drugo na način koji je nezavisan od seksa."

"Razumem", reče ona.

"Veruješ li mi?"

"Osećam tvoju iskrenost."

"Kod nas", reče on, "Sajadine, kada nisu formalne vođe, zauzimaju naročito počasno mesto. One uče. Održavaju snagu Boga ovde." On se dodirnu po prsima.

Moram sada da ispitam tu tajnu sa Časnom Majkom, pomisli ona, a onda reče: "Govoriš o vašoj Časnoj Majci... a čula sam i reči legende i proročanstva."

"Kažu da jedna Bene Geserit i njen potomak drže ključeve budućnosti", uzvratila on.

"Veruješ li da sam ja ta?"

Ona ga pogleda u lice, pomislivši: Mlada trska tako lako umire. Počeci su vremena velike opasnosti.

"Ne znamo", reče on.

Ona klimnu glavom, pomislivši: Častan je čovek. Hoće znamenje od mene, ali ne želi da kuša sudbinu tako što će otvoreno da mi ga zatraži.

Džesika okrenu glavu i baci pogled prema bazenu, u zlatne senke, purpurne senke, titranja prašinastog vazduha preko otvora pećine. Um joj se najednom ispuni mačjim oprezom. Poznavala je govor Misionarije Protektive, znala je kako da prilagodi tehnike legende, strah i nadu svojim hitnim potrebama, ali iznenada je osetila neobuzdane promene ovde... kao da je neko bio među Slobodnjacima i iskoristio nasleđe Misionarije Protektive.

Stilgar pročisti grlo.

Osetila je njegovo nestrpljenje i shvatila šta ga je izazvalo; dan je već dobro odmakao i ljudi su čekali da se otvori hermetički zatvore. Kucnuo je čas da pokaže hrabrost i ona shvati što joj je potrebno: neki dar-al-hikman, neka škola prevođenja koja bi joj dala...

"Adab", prošapta ona.

Istog časa osetila je kao da joj je um počeo da se okreće u njoj. Prepoznala je tu senzaciju i bilo je počelo brže da joj udara. Ništa drugo, u svekolikoj obuci Bene Geserita, nije posedovalo tako

moćan signal prepoznavanja. Jedino je mogao da bude adab, opsesivno sećanje koje se javlja samo od sebe. Ona mu se prepusti i reči potekoše iz nje.

"Ibn kirtaiba", reče ona, "tamo, daleko, gde se prašina okončava." Ona ispruži ruku iz odore i primeti kako se Stilgarove oči razrogačiše. Iz pozadine začu šuškanje mnogih odora. "Vidim jednog... Slobodnjaka sa knjigom primera", nastavi Džesika. "Čita je al-Latu, suncu koje je savladao i pokorio. Čita je Sadusu Suđenja, a evo šta:

Moji neprijatelji su kao iskrzane vlati zelene trave
Koje su stajale na putu oluje.
Zar nisi video šta je naš Gospod učinio?
Poslao je kugu na njih.
Zato što su se urotili protiv nas.
Sada su kao ptice koje je razjurio lovac.
Urota im je kao otrovana hrana,
Kuju nijedna usta neće."

Drhtaj joj prože telo. Ona spusti ruku.
Iza njenih leđa, iz senki pećine, razleže se šaptavi odgovor mnogih glasova: "A dela su im uništena."
"Božji plam upravlja tvojim srcem", reče ona, pomislivši pri tom: Sada sve ide kako treba.
"Božji plam se pali", usledi odgovor.
Ona klimnu glavom. "Tvoji neprijatelji će pasti", reče ona.
"Bi-la-kaifa", uzvратиše oni.
U iznenadnoj tišini, Stilgar se naže prema njoj. "Sajadina", reče on. "Ako Šai-Hulud da, onda možeš proći i postati Časna Majka."
Proći, pomisli Džesika. Čudan izraz u ovom kontekstu. Ali, ostalo se uklapa u obredni govor. Najednom oseti svojevrsnu ciničnu ogorčenost zbog onoga što je učinila. Retko se događa da Misionaria Protektiva zakaže. Mesto nam je bilo pripremljeno u ovoj pustoši. Molitva ovog salata stvorila nam je прибежиште. A sada... moram da igram ulogu Aulije, Prijateljice Boga... Sajadine ovog primitivnog naroda, na koga su naša benegeseritska predskazanja tako snažno delovala da je prozvao svoje glavne sveštenice Časnim

Majkama.

Pol je stajao pokraj Čani u senci pećine. U ustima je još osećao ukus hrane koju mu je dala - ptičje meso i testo zgotovljeno sa začinskim medom i obavijeno u listove. Okusivši je, odmah je shvatio da još nikada nije probao takav koncentrat začina i za trenutak obuzeo ga je strah. Znao je šta može da mu se dogodi od takvog koncentrata - začinska promena, koja bi još više podstakla proročku svest u njemu.

"Bi-la kaifa", prošaputa Čani.

On je pogleda, opazivši izraz strahopoštovanja kojim su svi Slobodnjaci dočekali reči njegove majke. Samo je čovek po imenu Jamis stajao nekako po strani ceremonije, držeći se izdvojeno, sa rukama prekrštenim na prsima.

"Duy yakha hin mange", prošaputa Čani. "Duy ponra hin mange. Imam dva oka. Imam dve pesnice."

Ona se zagleda u Pola sa izrazom čuđenja na licu.

Pol duboko udahnu vazduh, pokušavajući da obuzda buru u sebi. Majčine reči blokirale su dalje dejstvo koncentrata začina u njemu i on je sada osećao njen glas kako se podiže i spušta u njegovom biću poput senki otvorene vatre. Pa ipak, kroz celu tu tiradu nazirao je primesu ciničnosti - poznavao je majku odveć dobro - ali ništa više nije moglo da zaustavi preobražaj započet unošenjem hrane.

Vraška svrhovitost!

Osetio ju je - tu svest rase kojoj nije mogao da umakne. Usledila je oštra jasnoća, priliv podataka, hladna preciznost svesti. Spustio se na pod i seo leđima oslonjenim o stenoviti zid, potpuno se prepuštajući plimi koja je nadolazila. Um mu je uplovio u taj bezvremeni sloj, gde mu se pružao vidik na svekoliko vreme, gde su vodili svi putevi i gde su duvali svi vetrovi budućnosti... vetrovi prošlosti: jednooka vizija prošlosti, jednooka vizija sadašnjosti i jednooka vizija budućnosti - sve ujedinjene u troglednu zajedničku viziju, koja mu je omogućavala da vidi vreme kao prostor.

Postojala je opasnost, osećao je to, u prekoračenju svojih moći; morao je da se zadrži na svesti o sadašnjosti, osećajući zamućeno izobličenje iskustva, proticanje trenutka, neprekidno očvršćenje onoga što jeste u onom večnom što je bilo.

Hvatajući se grozničavo za sadašnjost, po prvi put je dokučio

masivnu postojanost kretanja vremena, koje su svuda remetile razne struje, talasi, plime i zapljuskivanja, što su se razbijali o stenovite hridi. Kroz sve to došao je do novog shvatanja prirode svog proricanja i uvideo je izvor slepog vremena, izvor greške u njemu, što ga je odmah ispunilo strahom.

Proricanje, shvatio je, predstavljalo je osvetljenje koje je obuhvatalo granice onoga što je otkrivalo - istovremeno izvor tačnosti i značajnu grešku. U stvar se uplela svojevrsna Hajzenbergova neodređenost: trošenje energije koje je otkrivalo ono što je video istovremeno je i menjalo to što je video.

A ono što je video bila je vremenska spona u ovoj pećini, ključanje mogućnosti dovedenih tu u žižu, gde je i najsićušnije dejstvo - treptaj oka, uzgredna reč, zrnice peska na pogrešnom mestu - pokretalo džinovsku polugu širom poznate Vaseljene. Video je nasilje čiji je ishod zavisio od toliko promenljivih da je i najmanja kretnja izazivala ogromna pomeranja u osnovnom ustrojstvu.

Ta vizija nagna ga da poželi da ostane ledeno nepomičan, ali i to je bilo dejstvo koje je imalo određene posledice.

Nebrojene posledice - linije koje su se pružale iz ove pećine, a na kraju većine tih posledičnih linija on je video vlastito mrtvo telo sa ranom od noža iz koje je tekla krv.

11.

Moj otac, Padišah Car, imao je sedamdeset dve godine, premda je izgledao kao da mu je najviše trideset pet, kada je čuo za smrt Vojvode Letoa i odlučio da Arakis vrati Harkonenima. Kad god bi se javno pojavljivao, na sebi je imao sardaukarsku uniformu i burseški crni šlem sa zlatnim carskim lavom na vrhu. Paradiranje u ovoj uniformi bilo je sračunato da sasvim jasno stavi do znanja gde leže njegove moći. On, međutim, nije uvek bio tako nadmen. Kada je hteo, mogao je da zrači šarmom i iskrenošću, ali često sam se pitala tokom poslednjih dana sa njim da li je bilo šta u vezi sa mojim ocem onako kao što je izgledalo. Sada mi se čini da je on čovek koji se neprekidno upinjao da umakne rešetkama jednog nevidljivog kaveza. Morate imati u vidu da je on bio car, poglavar dinastije koja vuče poreklo iz pradavnih vremena. Ali mi smo mu porekli mogućnost da ima zakonitog sina. Nije li to najteži poraz koji jedan vladar može da pretrpi? Moja majka je poslušala svoje Pretpostavljene Sestre u onoj stvari gde ih gospa Džesika nije poslušala. Koja je od njih dve bila jača? Istorija je već odgovorila na to.

'U očevoj kući' princeze Irulan

Džesika se probudila u tami pećine, osetivši komešanje Slobodnjaka oko sebe; nozdrve joj zapahnu kiselkast zadah pustinjskih odela. Njeno unutrašnje vremensko čulo kazalo joj je da će uskoro pasti noć napolju, ali u pećini je odavno vladala tama, pošto je ona bila hermetički zatvorena plastičnim zaptivačima, kako bi sva vlaga ostala unutra.

Shvatila je da je dugo i veoma duboko spavala, odagnavajući tako ogroman umor koji ju je skolio, što je istovremeno bio znak da je nesvesno već prihvatila činjenicu da joj je među Stilgarovim ljudima zajamčena lična bezbednost. Okrenula se u visećem krevetu, načinjenom od njene odore, i spustila noge na kameni pod, obuvši odmah pustinjske čizme.

Ne smem zaboraviti da ih prikladno zategnem, kako bih omogućila da mehanizam za pumpanje u pustinjskom odelu valjano funkcioniše, pomisli ona. Ima toliko stvari na koje valja pomno misliti. U ustima joj je još stajao ukus jutrošnjeg obeda - ptičje meso i testo izmešano sa začinskim medom i obavijeno u list - i to je podseti da je vreme ovde pretrpelo preokret: noć je bila doba kada se radilo, a dan kada se odmaralo.

Noć skriva; noć je bezbednija.

Ona skide odoru sa kuka za zakačinjanje visećeg kreveta u kamenom zidu; zatim stade da pipa tkaninu u tami, sve dok nije našla gornji deo, a onda je navuče na sebe.

Kako dostaviti poruku Bene Geseritu? - upita se ona. Moraju da budu izvešteni o njihovom bekstvu i nalaženju utočišta u slobodnjačkom svetilištu.

Dublje u pećini zasvetleše sjajne kugle. Ona primeti komešanje ljudi tamo; među njima je bio i Pol, već odeven i sa zabačenom kapuljačom, tako da mu je do izražaja dolazio orlovski atreidski profil.

Ponašao se tako čudno pre nego što su krenuli na počinak, pomisli ona. Povučeno. Ličio je na nekoga ko se vratio iz mrtvih, ali još nije potpuno svestan te činjenice; oči su mu bile poluzatvorene i staklaste, sa pogledom koji je bludeo negde unutra. Naveo ju je na pomisao o upozorenju na ishranu koja obiluje začinom: odavanje drogi.

Postoje li sekundarne posledice, upita se ona. Kazano je da je to u vezi sa njegovim proročkim moćima, ali neobično je što je ćutao o onome što vidi.

Stilgar izroni iz senke sa njene desne strane i priđe grupi ispod sjajnih kugli. Primetila je kako je provukao prste kroz bradu, kao i da mu se u očima pojavio oprezan, mačji pogled.

Najednom Džesiku prože strah kada joj do razbuđene svesti dopre predstava napetosti koja je vladala u ljudima okupljenim oko Pola - ukrućene kretnje, obredni položaji.

"Oni su pod mojim okriljem!" zabruna Stilgar.

Džesika odmah prepoznade čoveka kome se Stilgar obratio: Jamis! Istog časa ona primeti izraz srdžbe na njegovom licu, zgrčena ramena.

Jamis, čovek koga je Pol savladao!, pomisli ona.

"Poznato ti je pravilo, Stilgare", uzvratila Jamis.

"Zar ga iko zna bolje od mene?" upita Stilgar, a Džesika razabra prizvuk želje da se situacija stiša u njegovom glasu, pokušaj da se stvari nekako izglađe.

"Biram borbu", prosikta Jamis.

Džesika pojuri kroz pećinu, stiže do Stilgara i uhvati ga za ruku. "Šta se događa?" upita ona.

"U pitanju je amtal pravilo", reče Stilgar. "Jamis zahteva svoje pravo da proveri tvoj udeo u legendi."

"Ona mora imati nekoga ko će se boriti za nju", reče Jamis. "Ako njen borac pobedi, onda je legenda istinita. Ali, u njoj stoji..." On se osvrnu po okupljenim ljudima. "...da joj nije potreban borac iz redova Slobodnjaka - a to može samo da znači da svog borca vodi sa sobom."

Pa on to govori o borbi sa Polom!, pomisli Džesika.

Ona pusti Stilgarovu ruku i iskorači pola koraka napred. "Ja sam sama svoj borac", reče ona. "To mora da je svima ovde jasno..."

"Nećeš nam ti govoriti šta da radimo!" odbrusi Jamis.

"Sve dok ne pružiš znatno više dokaza od onoga što smo videli. Stilgar je jutros mogao da ti kaže šta da govoriš. Mogao je da ti napuni glavu gomilama reči koje bi nam ti potom izbrbljala, verujući da ćeš nas time moći obmanuti."

Mogu da izađem sa njim na kraj, pomisli Džesika, ali to bi protivuslovilo načinu na koji oni tumače legendu. Ponovo joj se učini čudnim kako su plodovi rada Misionarie Protektive delimično izobličeni na ovoj planeti.

Stilgar pogleda Džesiku, a onda progovori tihim glasom, ali za koji je bio siguran da ga svi čuju: "Jamis je pun srdžbe, Sajadina. Tvoj sin ga je savladao i..."

"Bilo je to slučajno!" zabruna Jamis. "Veštičje sile delovale su kod Tuono Bazena i ja ću to sada dokazati!"

"...A savladao sam ga i ja", nastavi Stilgar. "Sada pokušava ovim tahadi izazovom da se ponovo domogne mene. Ali Jamis je odveć nasilan da bi mogao biti dobar vođa - previše je podložan gafli. Usta su mu stalno puna pravila, a srce sarfe, odvrćanja od Boga. Ne, nikada od njega neće biti dobar vođa. Pošteđivao sam ga do sada

zato što je kao takav koristan u borbi, ali kada ga obuzme sličan bes, postaje opasan po sopstveno društvo."

"Stilgarrrreee!" zagrme Jamis.

Džesika tog trenutka postade svesna onoga što Stilgar radi: nastojao je da što više razgnevi Jamisa, kako bi odvratio izazov sa Pola.

Stilgar pogleda Jamisa pravo u oči i Džesika ponovo razabra umirujući prizvuk u njegovom glasu. "Jamise, on je još dete. Tek je..."

"Sam si ga nazvao čovekom", reče Jamis. "Majka mu je kazala da je prošao kroz ogled gom džabara. Normalno je razvijen i telo mu je prezasićeno vodom. Oni koji im nose balu tvrde da se u njoj nalaze litraši vode. Litraši! A mi k'o ludi cuclamo naše sabirnice čim se pojavi koja kap rose."

Stilgar pogleda Džesiku. "Je li to tačno? Ima li vode u vašoj bali?"

"Ima."

"Mnogo litraša?"

"Samo dva."

"Šta ste nameravali sa tim blagom?"

Blagom?, pomisli ona, a zatim odmahnu glavom, postavši svesna hladnoće u njegovom glasu.

"Na svetu gde sam rođena voda pada sa neba i teče kopnom u vidu velikih reka", reče ona. "Postoje okeani vode koji su tako prostrani da im se suprotna obala ne može videti. Nisam obučena u duhu vaše vodne discipline. Nikada ranije nisam morala da mislim na taj način."

Zajednički uzdah rezleže se iz okupljene mase: "Voda pada sa neba... teče kopnom."

"Da li si znala da među nama ima i takvih koji su slučajno rasuli vodu iz svojih sabirnica, tako da ih čekaju ozbiljne poteškoće pre no što ove noći stignemo u Tabr?"

"Kako sam to mogla da znam?" Džesika odmahnu glavom. "Ako im je voda neophodna, slobodno je uzmi iz bale i daj im."

"Jesi li to nameravala da uradiš sa tim blagom?"

"Nameravala sam da njime spasem živote", uzvratila ona.

"Onda prihvatamo tvoj blagoslov, Sajadina."

"Nećeš nas potkupiti svojom vodom", zabrunđa Jamis. "Niti ćeš ti uspeti da me napujdaš protiv sebe, Stilgare. Jasno mi je da pokušavaš da me nagnaš da te izazovem pre nego što dokažem

moje reči."

Stilgar pogleda Jamisa u oči. "Jesi li baš čvrsto odlučio da se boriš s tim detetom, Jamise?" Glas mu je bio prigušen, otrovan.

"Ona mora da ima svog borca."

"Bez obzira na to što se nalazi pod mojim okriljem?"

"Pozvao sam se na amtal pravilo", reče Jamis. "To je moje pravo."

Silgar klimnu glavom. "Dobro. Ali, ako te dečak ne bude savladao, onda te posle toga čeka suočenje sa mojim nožem. Ali, ovoga puta neću u poslednji čas zadržati oštricu, kao što sam to ranije činio."

"Ne možeš to dopustiti", reče Džesika. "Pa, Pol je samo..."

"Ne smeš se mešati, Sajadina", reče joj Stilgar. "Oh, znam da možeš sa mnom izići na kraj, što znači i sa svima ostalima ovde, ali ne možeš nas savladati sve zajedno. Ovo je neminovno; tako nalaže amtal pravilo."

Džesika začuta, netremice ga posmatrajući u zelenoj svetlosti sjajnih kugli; demonska krutost ukipila mu je crte lica. Ona zatim upravi pažnju na Jamisa, primeti zamišljen izraz njegovih veđa i pomisli: Trebalo je to ranije da shvatim. On je od one pritajene vrste koji gomila srdžbu u sebi. Morala sam da budem pripravna na to.

"Ako budeš naudio mom sinu", reče ona, "suočićeš se posle sa mnom. Izazivam te sada. Rasturiću te na komade kao..."

"Majko." Pol istupi i dodirnu je po rukavu. "Ako bih objasnio Jamisu kako..."

"Da objasniš!" odbrusi Jamis.

Pol začuta i oštro osmotri čoveka. Nije ga se bojao. Jamisovi pokreti izgledali su nezgrapni, a i odveć ga je lako savladao prilikom sinoćnjeg okršaja na pesku. Ali, Pol je još osećao uzavrelo žarište ove pećine, još se sećao proročkih vizija, na čijim ga je krajevima čekala smrt od noža. Bilo je tako malo uzmaka, bezbednih puteva...

Stilgar reče: "Sajadina, moraš se sada povući u stranu kako bi..."

"Prekini da je zoveš Sajadinom", odbrusi Jamis. "To tek treba da dokaže. Zna molitvu! Pa šta?! Zna je i svako dete među nama."

Dosta je govorio, pomisli Džesika. Imam ključ za njega. Mogu ga onesposobiti jednom rečju. Ona zastade u razmišljanju. Ali ne mogu ih sve zaustaviti.

"Odgovaraćeš lično meni", reče Džesika; glas joj je postao piskutav i izvijen, gotovo siktav.

Jamis se zabljuje u nju, a na licu mu se pojavi izraz straha.

"Pokazaću ti šta je agonija", nastavi ona istim tonom. "Imaj to na umu dok se boriš. Doživećeš takvu agoniju spram koje je gom džabar pravo blaženstvo. Propištaćeš celim..."

"Pokušava da baci čini na mene!" prodahta Jamis, stavivši stisnutu pesnicu pokraj uha. "Zahtevam da začuti."

"Neka bude tako", reče Stilgar, uputivši Džesiki opominjući pogled. "Ako ponovo progovoriš, Sajadina, znaćemo da su to tvoje čarolije i moraćeš da budeš kažnjena." On joj dade glavom znak da odstupi natrag.

Džesika oseti kako je ruke vuku, primoravajući je da odstupi, premda ne grubo. Zatim je primetila kako se Pol izdvaja iz gomile, dok mu devojka vragolastog lica, po imenu Čani, nešto šapuće na uho, pokazujući istovremeno glavom prema Jamisu.

Ljudi iz čete načiniše krug.

Doneto je još sjajnih kugli i sve su bile podešene na žutu rasvetu.

Jamis stupi u krug, skide odoru i dodade je nekome iz gomile. Stajao je u oblačnosivoj glatkoći pustinjskog odela, koje je sve bilo prošarano šavovima i sabirnim džepovima. Za trenutak pognu glavu, primakavši usta ramenu i otpi malo vode iz cevi sabirnice. A onda se uspravi, otkopča i skide odelo i pažljivo ga dodade nekome od okupljenih. Vratio se u krug i stao da čeka, odeven u komad sukna oko bedara i sa nekom stisnutom tkaninom preko stopala; u desnoj ruci držao je kris-nož.

Džesika vide kako devojka-dete Čani pomaže Polu, stavlja mu dršku kris-noža u dlan, kako ga, zatim, on hvata, oprobava težinu i ravnotežu. A onda joj na um pade da joj je sin upućen u tajne prane i bindua, nerva i vlakna - da je obučen za borbu u pogubnoj školi, gde su mu učitelji bili ljudi kao Dankan Ajdaho i Gurni Halek, koji su još za života postali legende. Dečak je takođe poznavao okolišne postupke Bene Geserita, a i izgledao je gibak i samopouzdan.

Ali, tek mu je petnaest godina, pomisli ona. Osim toga, nema ni štitnik. Moram prekinuti ovo. Mora da postoji neki način... Ona podiže pogled i primeti kako je Stilgar posmatra.

"Ne možeš sprečiti borbu", reče joj on. "Ne smeš govoriti."

Ona stavi ruku preko ustiju, pomislivši: Usadila sam strah u Jamisov um. To će ga malo usporiti... možda. Kad bih samo mogla da molim -

istinski da molim.

Pol se konačno nađe sam na rubu kruga, odeven u borbeni šorts, koji je nosio ispod pustinjskog odela. U desnoj ruci držao je kris-nož; stajao je bosim stopalima na kamenom podu, posutom peskom. Ajdaho ga je mnogo puta upozorio: Kada nisi siguran u pogledu terena, bosa stopala su najbolja. Osim toga, Čanina uputstva još su mu lelujala na površini svesti: Jamis se okreće na desnu stranu sa nožem posle pariranja udarca. Tu naviku smo kod njega svi zapazili. Pomno će ti motriti oči da bi u trenutku kada trepneš pokušao da ti zada udarac. U stanju je da se bori obema rukama; vodi dobro računa o kretanju noža.

Ali Pol je celim telom najizrazitije osećao moćno dejstvo obučenosti i mehanizma za instinktivne reakcije; oštrio se u tom pogledu iz dana u dan, iz časa u čas, u vežbaonici i borilištima.

Reči Gurni Haleka ponovo mu sinuše u svesti: Dobar borac noževima mora istovremeno da misli na vrh svog oružja, oštricu i balčak. Vrh može i da seče, oštrica da ubada, a balčak ne samo da služi za odbranu, nego i za napad.

Pol spusti pogled na kris-nož. Nije bilo balčaka; postojao je samo tanak prsten između oštrice i drške sa posuvraćenim ivicama, što je trebalo da štiti šaku. Pa ipak, još nije imao pojma o granicama gipkosti oštrice, pa čak nije znao ni da li se ona uopšte može slomiti. Stojeći naspram Pola, Jamis počeo da se kreće desno, duž ivice kruga.

Pol čučnu, postavši svestan tog trenutka da nema štitnik; bio je, međutim, obučen da se bori sa tim tananim poljem oko sebe, da u odbrani reaguje izuzetno hitro, dok mu je napad bio sračunato usporen, budući da se jedino tako moglo probiti zaštitno polje neprijatelja. Uprkos neprestanim upozorenjima trenera da se ne oslanja mnogo na uslovljenost brzine napada koju je određivalo polje, on je ipak znao da je taj tip reakcija duboko uvrežen u njemu. Jamis mu uputi obredni izazov: Neka ti se nož polomi i skrha!

Ovaj nož je, dakle, lomljiv, pomisli Pol.

A onda se priseti da je i Jamis bez štitnika, premda on i nije bio obučen da se koristi njime, nije imao uvrežene reakcije za borbu pod zaštitom polja.

Pol oštro osmotri Jamisa sa suprotne strane kruga. Čovekovo telo

ličilo je na čvornovati švigar biča, obmotan oko sasušenog kostura. Pri svetlosti sjajnih kugli kris-nož mu je pravio mlečnožute odsjaje. Najednom, plima straha prože Pola. Iznenada se osetio usamljenim i nagim, okružen ljudima pri tamnožutoj rasveti. Proročanstvo mu je ispunilo svest nebrojenim iskustvima, ukazavši na najsnažnije struje budućnosti i niti odluka koje su na njih uplivalisale, ali ovo je sada bila stvarnost. Bila je to smrt koja je proisticala iz beskrajnog broja sićušnih nezgoda i malera.

Sve može uticati na budućnost ovde, shvati on. Nečije nakašljavanje među posmatračima, sitno odvratanje pažnje. Jedva primetne promene rasvete sjajnih kugli, neka varljiva senka.

Bojim se, reče Pol u sebi.

A onda krenu oprezno duž ivice kruga, u istom smeru u kome i Jamis, ponavljajući bešumno u sebi benegeseritsku litaniju protiv straha. Strah je ubica uma...

Dejstvovala je poput vedra hladne vode, kojom ga je neko iznenada polio. Osetio je kako mu se mišići ujedinjaju, kako postaje napet i pripravan.

"Obložiću svoj nož tvojom krvlju", reče mu Jamis, nasrnuvši usled poslednje reči.

Primitivši ovu kretnju, Džesika priguši krik u sebi.

Na mestu odakle je čovek skočio sada se nalazio samo prazan vazduh i Pol se najednom obre iza Jamisa, sa mogućnošću da mu zada udarac u nebranjena leđa. Sada, Pole! Sada!, povika Džesika u sebi.

Polov pokret bio je usporen, divno odmeren, ali tako spor da je Jamis imao vremena da se izvije, okrene i sklizne udesno.

Pol se povuče i čučnu. "Moraš najpre doći do moje krvi", reče on.

Džesika uoči uslovljene pokrete borbe pod štitnikom kod svog sina i odmah joj sinu da je to mač sa dve oštrice. Dečakove reakcije bile su mladalačke i uvežbane, a umeće kojim je nastupao okupljeni ljudi još nisu videli. Ali, Polov napad bio je uslovljen osobenostima probijanja barijere štitnika. Štitnik bi odbio odveć brz udarac, a propustio jedino odmereno sporu kretnju. Bila je potrebna kontrola i veština da bi se probilo zaštitno polje.

Shvata li to Pol?, upita se ona. Mora da shvata!

Jamis ponovo krenu u napad; mastiljastotamne oči mu sevnuše, a

telo se pretvori u žućkastu mrlju pod svetlošću sjajnih kugli.

Pol se još jednom izmače, ali opet presporo uzvratu napad.

A onda još jednom.

I još jednom.

Svaki put, Polov protivudarc usledio je za trenutak prekasno.

Tog časa Džesika primeti nešto za šta se nadala da je promaklo Jamisu. Polove odbrambene reakcije bile su zaslepljujuće brze, ali su se svaki put odvijale pod određenim uglom, koji bi bio sasvim zadovoljavajući da je tu bilo polje koje bi delimično pariralo Jamisov udarac.

"Da li se to tvoj sin poigrava sa ovom jadnom budalom?" upita Stilgar, mahnuvši joj rukom pre no što je stigla da odgovori. "Izvini, smetnuo sam s uma da ne smeš da izustiš ni reč."

Dve prilike na kamenom podu stadoše sada da kruže jedna oko druge: Jamis, koji je ruku sa nožem držao daleko ispruženu i malo podignutu; Pol u polučučućem stavu sa spuštenim nožem.

Jamis ponovo suknu napred, izvivši se ovoga puta u desnu stranu, gde je Pol izmicao.

Umesto da se povuče i odstupi, Pol dočeka protivnikovu ruku sa nožem na vrh svoje oštrice. Gotovo istog trena odskoči u levu stranu, pomislivši sa zahvalnošću na Čanino upozorenje.

Jamis se povuče do ivice kruga, protjavši šaku u kojoj mu se nalazio nož. Krv za trenutak pokapa iz rane, a onda prestade. Oči su mu bile razrogačene - dve tamnoplave jame koje su zurile u Pola pri svetlosti sjajnih kugli, ispunjene nevericom.

"Ah, ranjen je", promrmlja Stilgar.

Pol zauze pripravan, čučajući stav, a onda reče u duhu onoga što su ga naučili da preduzme kada se prva krv prospe: "Predaješ li se?"

"Hah!" uzviknu Jamis.

Ljutito mrmljanje oglasi se iz gomile.

"Stanite!" zagrmje Stilgar. "Momak ne zna naše pravilo." Zatim se obrati Polu "Nema predaje u tahadi izazovu. Njegova zaloga je smrt."

Džesika primeti kako je Pol s naporom progutao pljuvačku. Nikada nije ubio čoveka ovako, pomisli ona. U pravoj borbi noževima. Da li će biti kadar za to?

Pol krenu lagano desno u krug, nagnan Jamisovim napredovanjem.

A onda ga ponovo preplavi proročka svest o vremenskom stecištu varijabili u ovoj pećini. Nova upućenost mu stavi do znanja da borba koju upravo vodi obiluje mnoštvom hitrih i zgusnutih odluka, tako da se pred njim u budućnosti nije mogao pokazati nijedan jasan put.

Varijabile su se rojile iz varijabili - to je i bio razlog što je ova pećina stajala kao zamućena žiža na njegovoj stazi. Ličila je na džinovsku stenu usred matice, koja stvara vrtlog u struji oko sebe.

"Okončaj stvar, momče", promrmlja Stilgar. "Ne poigravaj se s njim."

Pol nastavi da se kreće duž prstena brzinom koju mu je nametao protivnik.

Jamis je malo ustuknuo kada mu je do svesti stiglo da pred sobom nema mlakonju iz svemira u tahidi krugu, lak plen za slobodnjački kris-nož.

Džesika opazi senku očajanja na čovekovom licu. Sada je najopasniji, pomisli ona. Obuzelo ga je očajanje i kadar je za sve. Shvatio je da za protivnika nema žutokljunca, kakav bi bio Polov slobodnjački vršnjak, već borilačku mašinu rođenu i od detinjstva uvežbavanu za to. Kucnuo je čas da klica straha koju sam usadila u njega urodi plodom.

Tog trenutka ona otkri da oseća izvesno sažaljenje prema Jamisu - čustvo sputano svešću o neposrednoj opasnosti u kojoj joj se sin nalazio.

Jamis je kadar da učini sve... čak i krajnje nepredvidljive stvari, reče ona u sebi. A onda se upita da li je Pol video ovu budućnost, da li sada ponovo preživljava ovo iskustvo. Ali tada uoči način na koji joj se sin kretao, graške znoja na njegovom licu i ramenima, brižnu opreznost koja mu se ispoljavala u gibanju mišića. Tog trenutka po prvi put oseti, bez logičkog razumevanja, da Polova nadarenost poseduje određeni činilac neodređenosti.

Pol počne ponovo da se pripravlja za okršaj, još kružeći, ali ne napadajući. Video je da mu je protivnika obuzeo strah. Sećanje na glas Dankana Ajdaha preplavi Polovu svest: Kada te se suparnik uplaši, onda je trenutak da popustiš dizgine, da omogućiš strahu da uhvati maha. Neka se pretvori u užas. Užasnut čovek bori se sam protiv sebe. Konačno, on prelazi u napad iz očajanja. To je najopasniji momenat, ali za čoveka obuzetog užasom može se sa sigurnošću smatrati da će počinuti odsudnu grešku. A ti si obučen da

takvu grešku uočiš i iskoristiš.

Ljudi u pećini počеше da mrmljaju.

Misle da se Pol poigrava sa Jamisom, pomisli Džesika. Smatraju da je Pol bezrazložno okrutan.

Ali, ona takođe uoči dodatnu pobudu za uzbuđenje mase, njeno uživanje u prizoru. Istovremeno je primetila kako pritisak raste u Jamisu. Bilo joj je jasno, baš kao i samom Jamisu, odnosno Polu, da je kucnuo čas kada on više neće moći da se obuzdava.

Jamis visoko poskoči, fintirajući napad desnom rukom, ali ona je bila prazna. Kris-nož se nalazio u levoj ruci.

Džesika se ukoči.

No, Čani je upozorila Pola: Jamis se bori obema rukama. Zahvaljujući temeljnosti obuke koju je dobio, on je pomno registrovao taj trik. Vodi računa o nožu, a ne o ruci koja ga drži, stalno mu je govorio Gurni Halek. Nož je opasniji od ruke, a može da se nalazi kako u levoj, tako i u desnoj.

Tog trenutka Pol uoči Jamisovu grešku: rđavo se odrazio, tako da je pri odskoku izgubio trenutak više nego što je potrebno i na taj način proigrao adut iznenađanja kojim je trebalo da zbuni Pola i ne dozvoli mu da primeti prebacivanje noža iz ruke u ruku.

Sa izuzetkom žućkaste svetlosti sjajnih kugli i mastiljavih očiju gomile, koja je netremice posmatrala, ceo dvoboj ličio je na običan trening u vežbaonici. Štitnici više nisu bili od značaja, pošto su mogli da im se suprotstave sami telesni pokreti. Pol munjevito suknu svoj nož, izvi ga u stranu i rinu nagore, prema mestu gde su se Jamisova prsa spuštala - a onda ga uz cimaj povuče i pusti čoveka da se skljoka pored njega.

Jamis pade kao mlohava vreća, sa licem nadole, zakrklja i okrenu se prema Polu, a onda se umiri na kamenom podu. Mrtve oči zurile su mu uvis kao tamna staklena zrna.

Nije odveć viteški ubiti vrhom noža, kazao je Ajdah o jednom prilikom Polu, ali neka te ta činjenica ne sputa kada dođe do gustog.

Ljudi pohriše napred u borilački krug, potisnuvši Pola u stranu i zaklonivši Jamisa žurnim, uzmuvanim pokretima. Nekoliko trenutaka potom iz mase se izdvoji grupa i pohita u dubinu pećine, noseći neki tovar obavijen u odoru.

Na kamenom podu više nije bilo tela.

Džesika stade da krči put prema sinu. Imala je utisak da pliva u moru leđa, optočenih odorama i punih zadaha, u masi koja je bila neobično utihla.

Sada je kritičan trenutak, pomisli ona. Ubio je čoveka pri jasnoj umnoj i telesnoj nadmoćnosti. Ne smem mu dozvoliti da počne uživati u takvoj pobedi.

Ona se probi kroz prve redove posmatrača i izbi na mali čist prostor gde su dvojica bradatih Slobodnjaka pomagali Polu da navuče pustinjsko odelo.

Džesika pogleda sina. Polove oči bile su svetle. Teško je disao i više se prepustio rukama pomagača nego što je učestvovao u njihovim naporima.

"Uhvatio se ukoštac sa Jamisom i prošao bez ogrebotine", promrmlja jedan od njih.

Čini je stajala po strani i netremice posmatrala Pola. Džesika uoči devojčino uzbuđenje, izraz divljenja na vragolastom licu.

Stvar se mora obaviti smesta i to brzo, pomisli Džesika.

Kada je progovorila, u glas i mimiku unela je krajnji prezir: "Pa, kako se osećaš kao ubica?"

Pol se ukoči, kao da ga je neko udario. Suoči se sa majčinim ledenim pogledom i lice mu se zajapuri od naglog priliva krvi. On nevoljno osmotri mesto na podu pećine gde je Jamis pao.

Stilgar prokrči sebi put do Džesike, vrativši se iz stražnjeg dela pećine, gde je odneseno Jamisovo telo. Obrati se Polu oporim, kontrolisanim glasom: "Kada kucne čas da izazoveš mene i posegneš za mojom burdom, nemoj se nadati da ćeš se i sa mnom poigravati kao sa Jamisom."

Džesika oseti kako njene reči i Stilgarova opomena ostavljaju snažnog traga na dečaku. Greška koju su ovi ljudi počinili sada je postala svrsishodna. Ona se osvrnu po licima oko sebe, baš kao što je učinio i Pol, i vide isto što i on. Divljenje, da, i strah... a na nekima i - gnušanje. Ona baci pogled prema Stilgaru i razabra fatalizam koji ga je obuzeo, što je dovoljno govorilo o tome kako je borba delovala na njega.

Pol oštro pogleda majku. "Ti si znala istinu", reče joj on.

Odmah je razabrala da je Pol ponovo pri zdravom razumu: glas mu je bio pun pokajanja. Džesika pređe pogledom preko ljudi i reče: "Pol

još nikada nije ubio čoveka golom oštricom noža."

Stilgar je osmotri sa izvesnom nevericom na licu.

"Nisam se poigravao sa njim", reče Pol. On stade naspram majke, ispravi odoru i spusti pogled prema tamnoj mrlji Jamisove krvi na podu pećine. "Nisam hteo da ga ubijem."

Džesika primeti kako Stilgar počinje polako da veruje i opazi olakšanje koje ga je obuzelo dok je prste žilave šake provlačio kroz bradu. Istovremeno začu kako se kroz gomilu širi mrmljanje.

"Zato si i zatražio da se preda", reče Stilgar. "Shvatam. Naši metodi su drugačiji, ali ti ćeš se već razabrati u njima. Mislio sam da smo dopustili da se među nas uvuče škorpija." On zastade, a zatim dodade: "Više te neću zvati 'momče'."

Jedan glas dobaci iz gomile: "Potrebno mu je ime, Stile."

Stilgar klimnu glavom, ponovo počevši bradu. "Vidim snagu u tebi... sličnu snazi pod stubom." Opet zastade, pa dodade: "Među nama ćeš biti poznat kao Usul, osnova stuba. To ti je tajno ime, ime u četi. Možemo ga koristiti mi iz Sieč Tabra, ali niko više... Usule."

Žagor se ponovo razleže masom: "Dobar izbor... jak... doneće nam sreću." Džesika oseti prihvatanje, shvativši da se ono odnosi i na nju, a ne samo na njenog borca. Sada je stvarno postala Sajadina.

"Dobro, a kako hoćeš da te mi javno zovemo? Izaberi neko ime", reče mu Stilgar.

Pol uputi pogled prema majci, a zatim ga vrati na Stilgara. Delići i fragmenti ovog trenutka bili su mu urezani u proročkom pamćenju, ali je sada osetio izvesnu razliku, kao da su stekli neko fizičko svojstvo, određen pritisak koji ga je nezadrživo gurao kroz uska vrata sadašnjosti.

"Kako zovete onog malog, skakutavog miša?" upita Pol, setivši se cupkavog kretanja u Tuono Bazenu. Rukom je pokazao na šta misli. Kikot se razleže gomilom.

"Zovemo ga muad'dib", uzvрати Stilgar.

Džesika zadrža dah. Bilo je to ime koje joj je Pol kazao kada ju je uveravao da će ih Slobodnjaci prihvatiti i zvati ga upravo tako. Najednom je obuze strah od sina i za sina.

Pol proguta pljuvačku. Osetio je da u ovom času igra ulogu koju je prethodno nebrojeno puta igrao u svom umu... pa ipak... postojala je izvesna razlika. Video je sebe kako se nalazi u vrtoglavom vrhu,

pošto je iskusio mnogo i stekao ogromno znanje, ali svuda oko njega zjapio je ponor.

A onda se ponovo priseti vizije fanatičnih legija pod zeleno-cрном zastavom Atreida, koje žare i pale po Vaseljeni u ime svog proroka Muad'Diba.

To se ne sme dogoditi, reče on u sebi.

"Je li Muad'Dib ime koje hoćeš?, upita Stilgar.

"Ja sam Atreid", prošaputa Pol, a zatim dodade naglas: "Nije pravedno da se sasvim odreknem imena koje mi je otac dao. Mogu li među vama da budem poznat kao Pol Muad'Dib?"

"Možeš, Pole Muad'Dibe", uzvratila Stilgar.

To nije bilo ni u jednoj viziji, pomisli Pol. Učinio sam nešto različito.

Ali osećao je da ponor i dalje zjapi oko njega.

Iz gomile se ponovo razleže žamor, kada se lica upraviše jedna prema drugima. "Mudrost sa snagom... Ne možeš tražiti više... To je legenda, nesumnjivo... Lisan al-Gaib... Lisan al-Gaib..."

"Reći ću ti nešto o tvom novom imenu", obrati mu se Stilgar. "Tvoj izbor nam se dopada. Muad'Dib je mudar na pustinjaski način. Muad'Dib stvara sam sebi vodu. Muad'Dib se krije od sunca i putuje u senci noći. Muad'Dib je plodan i množi se pod zemljom. Muad'Diba zovemo 'učiteljem dečaka'. To je moćan temelj na kome sazdaješ život, Pole Muad'Dibe, koji si Usul među nama. Pozdravljamo tvoj dolazak."

Stilgar dodirnu dlanom Polovo čelo, zatim povuče ruku, zagrlila Pola i promrmlja: "Usule."

Kada ga je Stilgar pustio, prišao mu je drugi član grupe, takođe ga zagrlila i ponovio njegovo ime. Zatim su na red došli ostali: Pol je išao iz zagrljaja u zagrljaj, slušajući stalno istu reč "Usule... Usule... Usule." Već je neke od ljudi mogao da prepozna po imenu. Tu je, osim toga, bila i Čani, koja ga je pomilovala obrazom kada ga je zagrlila i izgovorila mu novo ime.

A onda se Pol ponovo nađe pred Stilgarom koji reče: "Sada si Ihvan Bedvine, naš brat." Lice mu očvrsnu i on progovori zapovedničkim glasom. "A sad, Pole Muad'Dibe, dovedi u red to pustinjasko odelo." On uputi pogled Čani. "Čani! nikad još nisam video da nosne utičnice tako rđavo stoje kao kod Pola Muad'Diba! Čini mi se da sam ti naredio da vodiš računa o njemu!"

"Nemam tampone, Stile", reče ona. Sada su tu Jamisovi, naravno, ali..."

"Prekini!"

"Onda ću mu dati jedan od mojih", reče ona. "Biće mi dovoljan samo jedan dok..."

"Nećeš", reče Stilgar. "Znam da imamo i rezervne komade. Gde su oni? Jesmo li mi jedinstvena četa ili buljuk divljaka?"

Iz gomile se podiže mnogo ruku, nudeći čvrste, vlaknaste predmete. Stilgar izabra četiri i dade ih Čani. "Namesti ih Usulu i Sajadini."

Jedan glas sa kraja gomile upita: "Šta je sa vodom, Stile? Šta je sa litrašima u bali?"

"Nisam zaboravio na tebe, Faroče", reče Stilgar. "Majstor za vodu... gde je majstor za vodu? Ah, Šimune, pobrini se da svako dobije koliko mu je potrebno. Samo ono što je najnužnije - ni kapi više. Voda je vlasništvo Sajadine i biće plaćena u Sieču po pustinjskoj tarifi umanjenoj za cenu ambalaže."

"Koliko iznosi ta pustinjska tarifa?" upita Džesika.

"Deset prema jedan", uzvratila Stilgar.

"Ali..."

"Pravilo je vrlo mudro, kao što ćete uskoro videti", reče Stilgar.

Šuškanje odora značilo je komešanje na kraju okupljene gomile, kada se ljudi okrenuše da dobiju porcije vode.

Stilgar podiže ruku i istog trenutka zavlada tišina. "Što se Jamisa tiče", reče on, "naredio sam celokupnu ceremoniju. Jamis je bio naš sudrug i brat po lhvan Bedvini. Nećemo otići odavde bez odavanja počasti onome koji je iskušao našu sreću svojim tahadi izazovom. Nalažem obred... u sumrak, kada se tamna senka spusti na njega."

Čuvši ove reči, Pol istog časa shvati da ponovo ponire u bezdan... slepo vreme. Nije postojala prošlost koja zauzima budućnost u njegovom umu... osim... osim... još je mogao da vidi vijorenje zeleno-crnih zastava Atreida... negde pred sobom... da vidi krvave mačeve džihada i fanatične legije.

To neće biti, reče on u sebi. Ne smem to dopustiti.

12.

Bog je stvorio Arakis da obučava vernike.

Iz 'Mudrosti Muad'Diba' princeze Irulan

U tišini pećine Džesika je slušala škripu peska, izazvanu kretanjem ljudi, i udaljene dozive ptica, za koje je Stilgar kazao da predstavljaju, u stvari, signale njegovih stražara.

Veliki plastični, hermetični zaklopci uklonjeni sa otvora pećine. Mogla je da vidi hod večernjih senki preko kamenog procepa pred sobom, kao i otvoreni bazen u pozadini. Osećala je kako dnevna svetlost odlazi, razaznavajući to kako po suvoj omorini, tako i po senkama. Znala je da će joj njena izvežbana svest uskoro dati ono što su Slobodnjaci očigledno već posedovali: sposobnost da oseti čak i najtananije promene vlažnosti vazduha.

Kako su se samo uzmuvali da brže-bolje pritegnu pustinjaška odela kada je pećina otvorena!

Duboko u nedrima pećine neko počeo da peva:

Ima trava okolo!

I korenje okolo!

Džesika prevedde napev u sebi: Ovo je pepeo! A ovo je korenje!
Autor najpre daje dva navedena stiha u izvorniku - na srpskom jeziku(!), a onda ih prilično slobodno prevodi, pri čemu naša reč 'trava' postaje 'ashes' ('pepeo') - prim. prev.

Jamisova pogrebna svetkovina upravo je počela.

Ona pogleda prema arakenskom smiraju sunca, prema zgusnutim prelivima boja na nebu. Noć je već stala da razastire svoje senke po udaljenim stenama i dinama.

Ali, sparina je i dalje bila žestoka.

Toplota joj prizva u mislima vodu, što je podseti na nedavno uočenu činjenicu da je ceo ovaj narod bio obučen da oseća žeđ samo u određeno vreme.

Žeđ.

Na um joj tada padoše talasi obasjani kaladanskom mesečinom, koji su zaodevali priobalne hridi belim, penušavim odorama... i vetar pun vlage. Lahor koji joj se sada poigravao skutima odore isušivao je vrelinom izloženu kožu na obrazima i čelu. Nove utičnice za nos počele su da je nadražuju i najednom je shvatila da prekomerno oseća cev koja joj se preko lica spuštala u pustinjsko odelo, hvatajući vlažnost njenih izdisaja.

Samo odelo predstavljalo je pravu saunu.

Odelo će ti biti ugodnije kada se prilagodiš manjoj telesnoj sadržini vode, rekao joj je Stilgar.

Znala je da je u pravu, ali od tog saznanja u ovom trenutku nije joj bilo ništa prijatnije. Nesvesna zabrinutost za vodu i dalje ju je opterećivala. Ne, ispravi se ona, bila je to zabrinutost za vlagu.

A to je bilo nešto tananije i dublje.

Najednom začu korake kako se približavaju, okrenu se i ugleda Pola, koji je dolazio iz dubine pećine u pratnji devojke vragolastog lica po imenu Čani.

Postoji još nešto, pomisli Džesika, Pol mora biti na oprezu sa ovdašnjim ženama. Pustinjske žene ne bi bile prikladne za Vojvodinu suprugu. Za naložnice - da, ali ne i za suprugu.

A onda se trže u sebi i upita: Jesam li ja to uhvaćena u mrežu njegovih planova? I tog trenutka joj postade jasno u kolikoj je meri uslovljena. Razmišljam o bračnim potrebama čoveka kraljevske krvi, previdevši pri tom potpuno da sam i sama bila naložnica. Doduše... bila sam ipak nešto više od obične naložnice.

"Majko."

Pol stade pred njom. Čani se zaustavila pored njega.

"Majko, znaš li šta rade tamo pozadi?"

Džesika osmotri tamnu zonu njegovih očiju koje su zurile iz kapuljače. "Mislim da znam."

"Čani mi je pokazala... zato što je bilo potrebno da to vidim i da dam... dozvolu za merenje vode."

Džesika pogleda Čani.

"Uzimaju natrag Jamisovu vodu", reče Čani glasom koji je za nijansu postao dublji zato što je prolazio pokraj nosnih utičnica. "Takvo je pravilo. Meso pripada osobi, ali voda pripada plemenu... osim kada

je u pitanju borba."

"Kažu da je voda moja", reče Pol.

Džesika se tog trenutka upita zašto je zbog ovoga najednom postala oprezna i obazriva.

"Voda stečena borbom pripada pobedniku", reče Čani. "To je stoga što moraš da se boriš na otvorenom bez pustinjskog odela. Pobednik mora da povрати vodu koju je izgubio prilikom borbe."

"Ne želim njegovu vodu", promrmlja Pol. Osetio je da predstavlja deo mnogih prikaza koje se istovremeno kreću u iskrzanim oblicima, koji su rastrojavali unutrašnje oko. Nije bio načisto oko toga šta će učiniti, ali u jedno je bio siguran: nije hteo vodu destilovanu iz Jamisovog tela.

"Ali... to je... voda", reče Čani.

Džesiku je zadivio način na koji je devojkа to kazala. Voda. Običan zvuk, a tako pun značenja. Na um joj tog trenutka pade aksiom Bene Geserita: Opstanak predstavlja sposobnost da se pliva u stranoj vodi. Ona pomisli: Pol i ja - mi moramo pronaći struje i brzake u ovoj stranoj vodi... ako želimo da opstanemo.

"Prihvatićeš vodu", reče Džesika.

Prepoznala je ton sopstvenog glasa. Upotrebila ga je već jednom sa Letoom, rekavši svom sada izgubljenom Vojvodi da prihvati izvesnu veliku svotu koja mu je ponuđena na ime pomoći u nekom sumnjivom poduhvatu - zato što je novac održavao moć Atreida.

Na Arakisu - voda je bila novac. To joj je bilo sasvim jasno.

Pol ništa nije odgovorio, shvativši da će učiniti kao što mu je naredeno - ali ne zato što je ona to naredila, već zato što ga je ton njenog glasa nagnao da celu stvar preispita. Odbiti vodu značilo bi doći u sukob sa prihvaćenim slobodnjačkim običajem.

Polu iznenada padoše na um reči iz 467. Kalime u Juehovoј O.K. Bibliji. On reče: "Iz vode je sam život počeo."

Džesika ga podozrivo osmotri. Odakle je naučio taj navod?, upita se ona. Nije proučavao misterije.

"Tako je rečeno", prozbori Čani. "Giudikar mantene: u Šah-Nami je zapisano da je od svih stvari najpre stvorena voda."

Iz nekog razloga koji nije umela da objasni (a to ju je uznemiravalo više od same stvari) Džesika najednom zadrhta. Okrenula se u stranu da prikrije pometenost, i to upravo u završnom trenutku

sunčevog smiraja. Silna raskoš boja oblila je nebeski svod kada je velika, užarena kugla zašla za obzorje.

"Vreme je!"

Bio je to Stilgarov glas koji je zvonko odjeknuo u pećini. "Jamisovo oružje je ubijeno. Pozvao ga je On, Šai-Hulud, koji je odredio faze meseca, što iz dana u dan kopne i na kraju se pojavljuju kao savijene i sasušene grančice." Stilgarov glas postade tiši. "Tako je i sa Jamisom."

Tišina se spusti poput zastora na pećinu.

Džesika opazi zelenkasto-senovite kretnje Stilgara, sličnog kakvoj avetinjskoj prilici u tamnim nedrima pećine. Zatim se osvrnu prema bazenu, osetivši dah svežine.

"Doći će Jamisovi prijatelji", reče Stilgar.

Ljudi se uputiše iza Džesike i navukoše zastor preko otvora. Duboko u pećini bila je upaljena samo jedna sjajna kugla. Pri ovoj žućkastoj rasveti moglo se razabrati nekoliko prilika koje su se približavale. Džesika začu šuškanje odora.

Čani se povuče jedan korak, kao da je bila privučena svetlošću.

Džesika pognu glavu do Polovog uha i obrati mu se porodičnim šifrovanim jezikom: "Pusti da oni vode; čini isto što i oni. Biće to jednostavna ceremonija primirenja Jamisove seni."

Biće više od toga, pomisli Pol, iskusivši najednom neobičan osećaj u svesti, kao da pokušava da nešto uhvati dok se kreće, a zaustavlja ga.

Čani priđe Džesiki i uze je za ruku. "Hodi, Sajadina. Moramo se povući."

Pol ih vide kako odlaze u senku, ostavljajući ga samog. Najednom se osetio napuštenim.

Ljudi koji su spustili zastor dođoše pred njega.

"Hodi, Usule."

On dopusti da ga povedu napred i uvedu u krug ljudi, okupljenih oko Stilgara, koji je stajao ispod sjajne kugle, a pored nekog zgurenog, savijenog i uglastog obličja, prekrivenog odorom na kamenom podu. Na Stilgarov znak rukom, ljudi čučnuše; odore zašuštaše prilikom ovih kretnji. Pol im se pridruži, posmatrajući Stilgara; ugao pod kojim ga je svetlost obasjavala učinio je da mu oči izgledaju kao dva zdenca, dok mu se na vratu isticao komad jarke zelene tkanine. Pol

zatim upravi pažnju na izbočinu prekrivenu odorom na podu, pokraj Stilgarovih nogu, prepoznavši vrat baliseta, koji je malo virio ispod tkanine.

"Duh napušta telesnu vodu kada se prvi mesec digno", reče Stilgar. "Tako je kazano. Kada večeras budemo videli prvi mesec kako se diže, koga će on zvati?"

"Jamisa", uzvratila okupljena masa.

Stilgar se okrenu pun krug na peti, preletevši pogledom po prstenu lica. "Ja sam bio Jamisov prijatelj", reče on. "Kada se Sokolja letelica ustremila prema nama kod Rupe u Steni, Jamis me je spasao smrti." On se naže prema izbočenju na podu i podiže odoru. "Uzeću ovu odoru kao Jamisov prijatelj - to je pravo vođe." Zatim prebaci odoru preko ramena i ispravi se.

Pol konačno dođe u priliku da vidi stvari koje su bile pokrivene: sjajno, sivkasto pustinjaško odelo, ulubljen litraš, marama sa malom knjigom na sredini, drška kris-noža bez oštrice, prazne korice, neki zamotuljak, parakompas, distrans, udarač, hrpa metalnih kuka veličine pesnice, gomila nečega što je ličilo na oblutke u nekakvom platnu, svežanj povezanih pera... i baliset, koji je stajao pokraj zamotuljka.

Jamis je, dakle, svirao na balisetu, pomisli Pol. Instrument ga podseti na Gurni Haleka, kao i na sve ono što je sad bilo izgubljeno. Na osnovu svog sećanja na budućnost u prošlosti, Pol je znao da se na nekim slučajnim stazama još može sresti sa Halekom, ali ovi susreti bili su retki i obavijeni senkom. Zbunjivali su ga. Činilac neodređenosti ispunio ga je čuđenjem. Znači li to da nešto što ću učiniti... što bih mogao da učinim... može da uništi Gurnija... ili da ga vrati u život... ili...

Pol proguta pljuvačku i odmahnu glavom.

Stilgar se ponovo naže nad hrpu stvari.

"Za Jamisovu ženu i za stražare", reče on. Obluci i knjiga nestadoše u naborima njegove odore.

"Pravo vođe", uzvratiliše okupljeni.

"Obeležavač za Jamisov servis za kafu", reče Stilgar i podiže pljosnatu, okruglu ploču od zelenog metala. "To će biti dato Usulu uz prikladnu ceremoniju kada se budemo vratili u sieč."

"Pravo vođe", uzvratiliše okupljeni.

Na kraju on uze dršku kris-noža i podiže je. "Za sahranu", reče on. "Za sahranu", odgovoriše okupljeni.

Stojeći u krugu naspram Pola, Džesika klimnu glavom, prepoznavši drevno poreklo obreda i pomislivši pri tom: Sretanje neznanja i znanja, okrutnosti i kulture - počinje dostojanstvom kojim postupamo prema mrtvima. Ona uputi pogled prema Polu, upitavši se: Da li će uvideti to? Da li će znati šta mu valja činiti?

"Mi smo Jamisovi prijatelji", reče Stilgar. "Mi ne oplakujemo naše mrtvace kao buljuk garvarga."

Jedan čovek sede brade, sa Polove leve strane, ustade. "Bio sam Jamisov prijatelj", reče on. Zatim priđe gomili stvari na tlu i podiže distrans. "Kada mi je ponestalo vode prilikom opsade kod Dve Ptice, Jamis mi je dao deo svoje." Čovek se vrati na svoje mesto u krugu.

Treba li i ja da kažem da sam Jamisov prijatelj? upita se Pol. Da li očekuju da i ja uzmem nešto sa gomile? Videvši da se lica okreću prema njemu, on odvrati pogled. Očekuju!

Jedan drugi čovek naspram Pola ustade, priđe gomili i uze parakompas. "Bio sam Jamisov prijatelj", reče on. Kad nas je patrola presrela kod Zatona Grebena, bio sam ranjen, a Jamis je odvuкао Harkonene na drugu stranu, tako da smo mi ranjenici mogli da budemo spašeni." I on se vrati na svoje mesto u krugu.

Lica se ponovo upraviše prema Polu i on razabra izraz očekivanja na njima, spustivši pogled. Jedan lakat ga blago munu i jedan glas prošaputa: "Hoćeš li da nam doneseš propast?"

Kako mogu da kažem da sam mu bio prijatelj? upita se Pol.

Nova prilika ustade iz kruga naspram Pola; kada je svetlost obasjala lice obavijeno kapuljačom, on shvati da mu je to majka. Ona podiže maramu sa gomile. "Bila sam Jamisov prijatelj", reče Džesika. "Kada je duh duhova uvideo u njemu potrebe istine, on se povukao i poštedeo mog sina." Ona se vrati na svoje mesto.

Pol se iznenada seti prezira u majčinom glasu kada mu je prišla posle dvoboja i upitala ga: Pa, kako se osećaš kao ubica?

Ponovo primeti kako se lica upravljaju prema njemu; osećao je kako ljutnja i strah uzimaju maha među ljudima. I tog trenutka jedan odlomak iz filmske knjige "Kult mrtvih", koju mu je majka davno pokazala, sinu mu u svesti. U magnovenju je shvatio šta mu valja učiniti.

Lagano, Pol ustade.

Uzdah olakšanja prostruja krugom.

Pol je imao osećaj da mu se vlastito biće smanjuje dok je napredovao prema središtu. Činilo mu se da je izgubio deo sebe - deo koji je tamo pošao da potraži. Nagnuo se na gomilu stvari koje su pripadale njegovom mrtvom protivniku i podigao baliset. Jedna struna blago zabruja, zakačivši se za nešto čvrsto iz gomile.

"Bio sam Jamisov prijatelj", prošaputa Pol.

Osetio je kako mu suze naviru na oči i nagnao sebe da pojača glas. "Jamis me je naučio... da... kad ubiješ... plaćaš za to. Žao mi je što nisam bolje upoznao Jamisa."

Ne videći ništa pred sobom, on krenu ka svom mestu u krugu i spusti se na kameni pod.

Jedan glas prošaputa: "Lije suze!"

Šapat prostruja krugom: "Usul daje vlagu mrtvima!"

Osećao je prste kako počinju da mu dodiruju vlažne obraze, slušao šapat prožet strahopoštovanjem.

Čuvši ove prigušene glasove, Džesika shvati svu dubinu ovog iskustva, užasna sputavanja koja su se protivila prolivanju suza. Ona se usredsredi na reči: Daje vlagu mrtvima. Bio je to dar svetlu senki - suze. One će nesumnjivo postati svete.

Ništa na ovoj planeti nije joj tako moćno predočilo neizmerljivu vrednost vode. Nisu to bili ni prodavci vode niti isušena koža domorodaca, niti pustinjska odela, ni pravila vodne discipline. Ovde je postojala jedna stvar dragocenija od svih drugih - bio je to sam život, skroz prožet simbolima i obredima.

Voda.

"Dodirnuo sam mu obraz", prošaputa neko. "Osetio sam dar."

Prsti koji su mu dodirivali lice u prvi mah su uplašili Pola. Stisnuo je hladni vrat baliseta, osećajući kako mu se strune urezuju u dlan. A onda ugleda lica iza ispruženih ruku - razrogačene, začuđene oči.

Trenutak potom, ruke se povukoše. Pogrebna ceremonija se nastavljala. Ali, sada je oko Pola postojao mali slobodan prostor, ljudi su se malo povukli i ukazali mu počast tom izolovanošću u kojoj je ostao.

Ceremonija se okončala tihom pesmom:

Puni mesec te zove...
Šai-huluda ćeš videti;
Crvena noć, tamno nebo,
Krvava smrt te umorila.
Molimo se mesecu: okrugao je...
Stići će nas silna sreća,
Što tražimo, naći ćemo
Tamo gde je zemlja čvrsta.

Kraj Stilgarovih nogu stajala je jedna nabrekla vreća. On čučnu i položi dlanove na nju. Neko priđe sa strane, čučnu pokraj njega i Pol prepoznađe Čanino lice obavijeno kapuljačom.

"Jamis je nosio trideset tri litre plus sedam celih i tri kroz trideset dve drahme plemenske vode", reče Čani. "Blagosiljam je sada u prisustvu Sajadine. Ekeri-akairi, to je voda, filisin-folasi Pola Muad'Diba! Kivi akavi, nikad više, nakalas! Nakelas! Izmeriti i izračunati, ukair-an! Otkucajima srca jan-jan-jan našeg prijatelja... Jamisa."

U iznenadnoj i mukloj tišini Čani se okrenu i pogleda Pola, a onda reče: "Gde sam ja vatra, ti budi ugalj. Gde sam ja rosa, ti budi voda." "Bi-lal kaifa", uzvратиše okupljeni.

"Ovo sledovanje ide Polu Muad'Dibu", reče Čani. "Neka ga on čuva za pleme, neka pazi da ga iz nehata ne izgubi. Neka bude darežljiv sa njim u doba oskudice. Neka ga preda plemenu kada mu dođe sudnji čas."

"Bi-lal kaifa", uzvратиše okupljeni.

Moram da prihvatim tu vodu, pomisli Pol. On lagano ustade i uputi se prema Čani. Stilgar se povuče korak unazad da bi mu napravio mesta i uze mu baliset blago iz ruke.

"Klekni", reče Čani.

Pol kleknu.

Ona ga uze za ruke i postavi mu ih na elastičnu površinu vreće za vodu. "Pleme ti poverava ovu vodu", reče ona. "Jamisa je nestalo iz nje. Uzmi je u miru." Ona ustade, povukavši i Pola za sobom.

Stilgar mu vrati baliset, ispruživši istovremeno i dlan sa malom gomilom metalnih prstenova na njemu. Pol ih pogleda uočivši da su različite veličine i opazivši neobične odsjaje prigušene pećinske

rasvete.

Čani uze najveći prsten i stavi ga na jedan prst. "Trideset litara", reče ona. Zatim nastavi da uzima i ostale, jedan po jedan, pokazujući svaki Polu i brojeći ih. "Dve litre, jedan litar, sedam vodnih brojača od po drahmu; jedan vodni brojač od tri kroz trideset dve drahme. Ukupno - trideset tri litre plus sedam celih i tri kroz trideset dve drahme."

Ona ih podiže na prstu da bi ih Pol video.

"Prihvataš li ih?" upita Stilgar.

Pol proguta pljuvačku i klimnu glavom. "Da."

"Kasnije ću ti pokazati", reče Čani, "kako da ih vežeš u maramu da ti ne bi zveckali i uznemiravali te kada ti je potrebna tišina." Ona pruži ruku.

"Da li bi ih... čuvala za mene?" upita Pol.

Čani uputi zbunjen pogled prema Stilgaru.

On se osmehnu i reče: "Pol Muad'Dib, koji je Usul, još ne zna naše običaje, Čani. Zadrži privremeno te vodne brojače dok ne dođe vreme da mu pokažeš kako se nose."

Ona klimnu glavom, izvadi jednu štofanu traku iz odore, naniza prstenove na nju i veza ih sa dve strane, a zatim zastade za trenutak, a onda ih stavi u opasač ispod odore.

Nešto mi je ovde promaklo, pomisli Pol. Osetio je najednom kako se raspoloženje promenilo oko njega, postalo vedrije, čak veselo; istog časa u svesti mu sinu proročko sećanje: vodni brojači ponuđeni nekoj ženi - ritual udvaranja.

"Majstori vode", reče Stilgar.

U gomili se začu šuškanje odora. Dva čoveka istupiše i podigoše vreću za vodu. Stilgar skide sjajnu kuglu i krenu sa njom u dubinu pećine.

Potisnut iza Čani, Pol stade da posmatra mekane odseve svetiljki na kamenim zidovima, treperavu igru senki; u tišini ispunjenoj očekivanjem osetio je kako raste uzbuđenje ljudi oko njega.

Odgurnuta u kraj grupe nestrpljivim rukama, okružena uzmuvanim telima, Džesika za trenutak oseti kako je obuzima panika. Prepoznala je odlomke rituala, razabrala primese Čakobsa i Botani-džib jezika u uzvicima; potpuno je bila svesna da iz tih na izgled jednostavnih trenutaka svakog časa može da pokulja mahnita

nasilnost.

Jan-jan-jan, pomisli ona. Go-go-go.

Sve je ličilo na neku dečju igru, koja je izgubila sve inhibicije u rukama odraslih.

Stilgar zastade kod žutog kamenitog zida. Pritisnuo je jednu izbočinu i zid bešumno skliznu u stranu, a iza njega se ukaza otvor u neku nepravilnu pukotinu. Stilgar povede ljude unutra pored jedne tamne, saćaste rešetke, iz koje je prohladna vazдушna struja zapahnula Pola kada je prošao pokraj nje.

Pol upitno pogleda Čani, blago je povukavši za ruku. "Vazduh je bio vlažan", reče on.

"Psst", prošaputa ona.

Ali čovek koji je išao iza njih reče: "Ima mnogo vode u sabirnici noćas. To nam Jamis stavlja do znanja da je zadovoljan."

Džesika prođe kroz tajna vrata i ubrzo začu kako se ona zatvaraju iza nje. Primetila je da su svi Slobodnjaci malo usporili hod dok su prolazili pokraj saćaste rešetke, a onda je i sama osetila vlažan vazduh kad se našla pred njom.

Sabirnica vetra, pomisli ona. Imaju skrivenu sabirnicu vetra negde na površini, kojom dovlače vazduh dole, gde je hladnije, a onda izdvajaju vlagu iz njega.

Prošli su kroz još jedna kamena vrata sa rešetkom odozgo, koja su se takođe zatvorila za njima. Vazдушna struja, koja im je dolazila s leđa, imala je jasno uočljive primese vlažnosti, tako da su je osetili čak i Džesika i Pol.

Na čelu povorke, sjajna kugla u Stilgarovoj ruci spustila se ispod nivoa glava ispred Pola. Narednog trenutka on oseti pod nogama stepenice koje su u luku skretale nalevo. Svetlost stade da se odražava unatrag, preko kapuljača, obasjavši vijugavu traku ljudi koja se spuštala niz stepenice.

Džesika oseti kako u ljudima oko nje raste uzbuđenje, pritisak tišine, čija joj je potisnuta hitnja raspinjala živce.

Stepenice se okončaju i povorka prođe kroz još jedna niska vrata. Svetlost sjajne kugle rasplinula se u velikom prostoru sa visokim, oivičenim svodom.

Video sam ovo mesto u snu, pomisli Pol.

Ova pomisao bila je istovremeno ospokojavajuća i uznemiravajuća.

Negde ispred njega, na ovom putu, fanatične horde sejale su nemilice smrt po Vaseljenu u njegovo ime. Zeleno-crna zastava Atreida postaće simbol užasa. Divlje legije srljaće u nove okršaje, uzvikujući svoj ratni poklič: 'Muad'Dib!'

To ne sme biti, pomisli on. Ne smem dopustiti da se to dogodi.

Ali osećao je opsesivnu svest rase u sebi, sopstvenu vrašku svrhovitost, znajući da nikakva sitnica nije u stanju da obuzda tu plahovitu, nezadrživu silu. Ona je neprekidno dobijala na težini i zamahu. Ukoliko bi umro ovog trenutka, stvar bi se nastavila kroz njegovu majku i još nerođenu sestru. Ništa drugo do pogibije svih ljudi okupljenih sada ovde - uključujući tu i njega i Džesiku - nije moglo da zaustavi neumitno.

Pol se osvrnu unaokolo, primetivši kako se ljudi razilaze desno i levo. Masa ga potisnu do niske ograde, isklesane u kamenu. Sa druge strane ograde Pol ugleda, u sjaju Stilgarove kugle, glatku i tamnu površinu vode. Gubila se u senci - duboka i crna - dok je suprotan zid bio jedva vidljiv, na udaljenosti od možda stotinu metara.

Džesika oseti kako joj suva zategnutost kože na obrazima i čelu popušta u prisustvu vlage. Bazen sa vodom bio je dubok; osećala je njegovu dubinu, ali je uspela da odoli iskušenju i nije zaronila ruke unutra.

Šum pljuskanja vode začu se sa njene leve strane. Ona baci pogled niz senovitu kolonu Slobodnjaka, ugledavši Stilgara i Pola, a pokraj njih majstore vode, koji su upravo počeli da izručuju svoj tovar u bazen kroz merač protoka. Merač je predstavljao okruglo, sivo oko iznad ruba bazena. Opazila je kako mu se sjajni pokazatelj kreće dok je voda proticala kroz njega, da bi se zaustavio na trideset tri litre i sedam celih i tri kroz trideset dve drahme.

Vrhunska tačnost u merenju vode, pomisli Džesika. Istovremeno je primetila da se na zidovima merača nije zadržala ni najmanja količina vlage posle prolaska vode. Voda je proklizila uza zidove suda, a na nju nije delovala nikakva kohezijska sila. Ta jednostavna činjenica predstavljala je izuzetno važno znamenje slobodnjačke tehnologije: oni su bili perfekcionista.

Džesika prokrči put kroz gomilu do mesta uz ogradu gde je stajao Stilgar. Ovoga puta, za to joj je bilo potrebno znatno manje napora

nego ranije, pošto su se ljudi s poštovanjem sklanjali u stranu. Primitila je odsutan pogled u Polovim očima, ali u mislima joj je trenutno bilo mesta samo za tajnu ovog velikog bazena vode.

Stilgar je pogleda. "Među nama ima onih kojima je voda preko potrebna", reče on, "ali oni ipak neće posegnuti za ovom vodom kada se nađu ovde. Znaš li to?"

"Ne, ali verujem", uzvratila ona.

On skrenu pogled prema bazenu. "Ovde imamo više od trideset osam miliona dekalitara", reče on. "Voda je obezbeđena debelim zidovima od malih tvoraca, skrivena, sačuvana."

"Prava riznica", reče ona.

Stilgar podiže kuglu da bi je pogledao u oči. "Veće je to od riznice. Imamo na hiljade ovakvih tajnih skladišta. Samo ih nekolicina nas sve zna." On odmahnu glavom na jednu stranu. Kugla je bacala žućkastosenoviti sjaj po licima i bradama. "Čuješ li ovo?"

Svi stadoše da oslušuju.

Veliku prostoriju ispuni zvuk kapanja vode uhvaćene sabirnicom vetra. Džesika primeti da su se svi okupljeni pretvorili u uho. Jedino je Pol izgledao nekako odsutan i dalek od svega toga.

Njemu se taj zvuk činio sličan otkucavanju trenutaka. Osećao je vreme kako protiče kroz njega, časke koji nikada više neće biti uhvaćeni. Iskusio je potrebu da donese odluku, ali nije imao snage da načini prvi korak.

"Proračunato je kolika nam je količina potrebna. Kada je budemo sakupili, promenice lice Arakisa."

Prigušeni šapat odgovora razleže se gomilom: "Bi-lal kaifa."

"Fiksiraćemo dine ispod travnih pokrova", reče Stilgar. Glas mu je postao snažniji. "Vezaćemo vodu za tle pomoću drveća i žbunja."

"Bi-lal kaifa", uzvratiliše okupljeni.

"Svake godine polarni led se povlači", reče Stilgar.

"Bi-lal kaifa", usledi napev.

"Pripitomićemo ceo Arakis - sočivima za otapanje na polovima, jezerima u umerenim zonama, a jedino će duboka pustinja ostati za tvorca i njegov začim."

"Bi-lal kaifa."

"I nijedan čovek više neće trpeti zbog oskudice vode. Moći će da je zahvata iz bunara, bazena, jezera ili kanala. Teći će mnogim

kanalima i napajati naše biljke. Stajace na raspolaganju svakom čoveku. Biće mu uvek nadohvat ruke."

"Bi-lal kaifa."

Džesika oseti prizvuk religijskog obreda u rečima, postavši svesna da ju je i samu, instinktivno, obuzelo strahopoštovanje. U savezu sa budućnošću, pomisli ona. Imaju planinu na koju im se valja uspeti. To je san nekog naučnika... san kojim su prožeti ovi jednostavni ljudi, seljaci.

Misli joj skrenuše na Liet-Kinesa, Carevog planetnog ekologa, čoveka koji se ovde sasvim srodio - i ona poče da ga dočarava u svesti. San koji je maločas čula bio je sasvim dovoljan da sasvim obuzme čoveka - i ona je osećala ekologove prste u svemu tome. Bio je to san za koji se dobrovoljno moglo poći u smrt. A to je predstavljalo jedan od bitnih činilaca neophodnih njenom sinu: ljudi koji imaju određen cilj pred sobom. A u takve ljude mogla se, bez po muke, usaditi žestina i fanatizam. Njima se moglo vitlati kao mačem koji bi Polu povratio izgubljeno mesto.

"Polazimo sada", reče Stilgar. "Sačekaćemo da iziđe prvi mesec. Kada Jamis bezbedno bude krenuo na svoj put, i mi ćemo krenuti kući."

Uz prigušeno mrmljanje, ljudi nevoljno pođoše za njim, ostavljajući za sobom ogradu bazena i zaputivši se uz stepenice.

Koračajući iza Čani, Pol oseti da je vitalni trenutak minuo, da mu je promakla ključna odluka, tako da je sada bio uhvaćen u vlastitom mitu. Znao je da je već ranije video ovo mesto, da ga je iskusio u delićima proročkog sna na dalekom Kaladanu, ali pojedinosti koje su mu onda promakle sada su bile dopunjene. Ponovo ga je obuzelo čuđenje zbog ograničenja vlastitvog dara. Činilo mu se da se kreće zajedno sa talasom vremena; čas se nalazio u njegovoj dolji, a čas na vrhu - dok su se svuda unaokolo podizali i spuštali drugi talasi, otkrivajući, pa skrivajući ono što su nosili na površini.

Kroz sve to mahniti džihad i dalje se pomaljao pred njim, pun nasilja i koljačkog orgijanja. Ličio je na kakvu hrid koja se nadnosi nad talase. Ljudi prođoše kroz poslednja vrata i vratiliše se u pećinu. Ulaz se hermetički zatvori. Svetla su bila pogašena, a poklopci uklonjeni sa otvora u pećinu; napolju se nazirala noć puna zvezda, koje su treperile nad pustinjom.

Džesika priđe izlazu iz pećine i podiže pogled prema zvezdanom svodu. Zvezde su izgledale oštre i bliske. Osetila je komešanje ljudi oko sebe, a onda začula zvuk štimovanja baliseta negde pozadi i Polov glas koji je pevušio. Odmah je razaznala primesu setnosti u njemu koju ranije nije primetila.

Napev prekide Čanin glas negde iz tamne dubine pećine. "Pričaj mi o vodama tvog rodnog sveta, Pole Muad'Dibe."

"Drugi put, Čani. Obećavam ti", uzvratu Pol.

Toliko tuge.

"To je dobar baliset", reče Čani.

"Veoma dobar", uzvratu joj Pol. "Misliš li da će se Jamis ljutiti što ga koristim?"

Govori o mrtvome kao da je živ, pomisli Džesika. Ta činjenica je uznemiri.

"Jamis je voleo muziku", umeša se glas nekog čoveka.

"Otpevaj mi jednu od tvojih pesama", ponovo ga zamoli Čani.

Toliko ženstvenosti i privlačnosti u glasu ove devojčice-deteta, pomisli Džesika. Moram skrenuti pažnju Polu o ovdašnjim ženama... i to što pre.

"Ovo je bila pesma jednog mog prijatelja", reče Pol. "Mislim da je sada mrtav. Zvao se Gurni. Nazivao ju je večernjom pesmom."

Ljudi utonuše u tišinu, slušajući prve akorde Polovog dečaćkog tenora, skladno praćenog brujanjem baliseta:

Zgodnog li časa da se vidi žeravica...

Dok zlatno sunce optače prvi sumrak.

Koji mahniti osećaji, očajan mošus

Prate tragove sećanja.

Džesika oseti tu verbalnu muziku u svojim nedrima - pagansku i punu zvukova koji su je najednom i u potpunosti učinili svesnom celog njenog bića, njenog tela i njegovih potreba. Nastavila je da sluša u tišini punoj pritajene napetosti.

Noćni rekvijem perli...

Samo za nas!

Da divnih li radosti...

I sjaja u očima...
Kojih li cvetnih ljubavi
što pune nam srca...
Kojih li cvetnih ljubavi
što želje nam znaju.

Džesika se sva pretvori u uho, osluškajući muklu tišinu koja je ostala u vazduhu kada je zamrlo poslednje titranje strune. Zašto mi sin peva ljubavnu pesmu toj devojci-detetu?, upita se ona. Najednom je obuze strah. Osećala je život kako protiče oko nje, a ona nije nikako mogla da ga zaustavi. Zašto je izabrao baš tu pesmu?, upita se ona. Nagoni su ponekad istiniti. Zašto je to učinio?

Pol je bešumno sedeo u tami, dok mu se glavom motala samo jedna misao: Majka mi je neprijatelj. Ona to ne zna, ali ipak jeste. Ona donosi džihad. Rodila je mene; obučila me je. Ona mi je neprijatelj.

13.

Ideja o napretku deluje kao odbrambeni mehanizam koji nas štiti od užasa budućnosti.

Iz 'Sabranih izreka Muad'Diba' princeze Irulan

Na svoj sedamnaesti rođendan Fejd-Rauta Harkonen ubio je stotog roba gladijatora u porodičnim igrama. Tom događaju, koji se zbio na Giedi Jedan, matičnom svetu Harkonena, prisustvovali su i posmatrači carskog dvora - grof i gospa Fenring; bili su pozvani da tog popodneva zajedno sa najbližom porodicom prisustvuju predstavi u zlatnom boksu iznad trougaone arene.

U čast godišnjice rođenja na-Barona, kao i da bi se svim Harkonenima i poznicima stavilo do znanja da je Fejd-Rauta određen za naslednika, na Giedi Jedan bio je praznik. Stari Baron izdao je dekret u kome je naredio dan odmora i s tim u vezi preduzeti su naponi da se u porodičnom gradu Harkou stvori privid vedrog i veselog raspoloženja: na zgradama su lepršale zastave, a duž Carskog Druma zidovi kuća bili su sveže obojeni.

Ali, izvan tog glavnog puta grof Fenring i njegova gospa primetili su gomile smeća, oronule, smeđe zidove kako se odražavaju u tamnim barama po ulicama, kao i uplašeno kretanje ljudi.

U Baronovoj tvrđavi plavih zidina vladalo je zastrašujuće savršenstvo, ali su grof i njegova gospa odmah uočili cenu koja je za to plaćena: straža se nalazila posvuda, a oružje je imalo onaj naročiti sjaj koji je izvežbanom oku jasno stavljao do znanja da se nalazilo u redovnoj upotrebi. Postojali su kontrolni punktovi za rutinski prelaz iz jednog kraja u drugi, čak i unutar tvrđave. Nameštenici i službenici ispoljavali su svoju vojnu obuku u načinu na koji su hodali, držali ramena... i pomno posmatrali na sve strane.

"Pritisak počinje da dejstvuje", otpevuši grof svojoj gospi na njihovom tajnom jeziku. "Baron upravo počinje da uviđa cenu koju je stvarno platio da bi se otarasio Vojvode Letoa."

"S vremena na vreme moraću ponovo da ti pričam legendu o

feniksu", reče ona.

Nalazili su se u prijemnoj dvorani tvrđave, gde su čekali da se priključe porodičnim igrama. Dvorana nije bila velika, možda četrdeset metara dugačka, a dvostruko manje široka, ali lažni stubovi koji su se pružali uza zidove bili su tako oblikovani da je izgledalo da se iznenada završavaju zašiljeno, dok je plafon izgrađen u obliku blagog luka, što je sve stvaralo privid znatno većeg prostora.

"Ah-h-h, evo nam Barona", reče grof.

Baron im se približavao sa suprotnog kraja dvorane svojim neobičnim, gegavim korakom, uslovljenim neophodnošću da se održava težina poduprta suspensorima. Vilica mu je išla gore-dole; suspenzori su mu poigravali i tresli se ispod narandžaste odore. Prstenje mu se presijavalo na rukama, a opaplami su se sjajili na mestima gde su bili utkani u odoru.

Pokraj Barona išao je Fejd-Rauta. Kosa mu je bila isfrizirana u guste uvojke, koji su izgledali neskladno veseli iznad natmurenih očiju. Bio je odeven u pripijenu crnu tuniku i tesne pantalone, malo proširene pri kraju nogavica. Na nogama je imao patike sa mekim đonom, koje su mu još više umanjivale ionako sitna stopala.

Primitivši mladićevo pribrano držanje i skladnu mišićnu građu ispod tunike, gospa Fenring pomisli: Ovaj neće dozvoliti da se previše udeblja.

Baron se zaustavi pred njima, posesivno uhvati Fejda-Rautu za ruku i reče: "Moj nećak, na-Baron, Fejd-Rauta Harkonen." Okrenuvši zatim svoje bebasto, punačko lice prema Fejdu-Rauti, on dodade: "Grof i gospa Fenring o kojima sam ti govorio."

Kako je to učtivost nalagala, Fejd Rauta se nakloni. A onda mu se pogled zadrža na gospi Fenring. Bila je zlatokosa i vitka, dok joj je savršen torzo bio odeven u lepršav ogrtač od ekrua - jednostavna skladnost oblika bez dodatnih ukrasa. Sivozelene oči uzvратиše mu pogled. Posedovala je onu benegeseritsku vedru mirnoću i staloženost koja se mladiću učinila blago uznemirujućom.

"Um-m-m-m-ah-hm-m-m-m... uredan mladi čovek, ah, dragi... hm-m-m-m... moj?" On skrenu pogled prema Baronu. "Dragi moj Barone, kažete da ste govorili o nama ovom urednom mladom čoveku? A šta ste to rekli?"

"Ispričao sam nećaku o tome kako vas Car izuzetno ceni, grofe Fenring", reče Baron, pomislivši pri tom: Dobro ga osmotri, Fejde! Ubica sa manirima zeca - to je najopasnija vrsta.

"Razume se!" uzvratu grof, osmehnuvši se svojoj gospi.

Ophođenje i reči ovog čoveka učiniše se Fejd-Rauti gotovo uvredljivi. Stajali su na samoj granici otvorenog izazivanja. Mladić upravi pažnju na grofa: nizak čovek i, bar po izgledu, ne osobito snažan. Imao je lukavo lice sa prekomerno velikim, tamnim očima. Zalisci su mu bili sedi. A onda kretanje: pomerio bi ruku ili okrenuo glavu na jedan način, a zatim progovorio u sasvim suprotnom maniru. Teško ga je bilo pratiti.

"Um-m-m-m-ah-h-h-hm-m-m, retko se sreće takva...mm-m-m... urednost", reče grof, obrativši se Baronu. "Ja vam...ah, čestitam na... hm-m-m... s obzirom na onog... hm-m-m... starijeg, reklo bi se."

"Veoma ste ljubazni", uzvratu Baron. On se nakloni, ali Fejd-Rauta opazi da se ujakove oči ne slažu sa ovom uljudnošću.

"Činjenica da ste... mm-m-m-m... ironični, znači da... ah-h-h... imate... hm-m-m-m... duboke misli", reče grof.

Evo ga opet, pomisli Fejd-Rauta. Izgleda kao da te uvredi, ali ne postoji ništa zbog čega bi mogao da tražiš zadovoljenje.

Dok je slušao grofa, Fejd-Rauta je imao osećaj da mu je glava zagnjurenjena u kakvu kašu... um-m-mah-h-h-hm-m-m-! On zatim ponovo upravi pažnju na gospu Fenring.

"Čini mi se da... ah-h-h... odveć traćimo mladićevo vreme", reče ona. "Ako se ne varam, on bi trebalo da se pojavi u areni danas."

Za huriju u carskom haremu sasvim je prikladna!, pomisli Fejd-Rauta, a zatim reče: "Danas ću ubiti za vas, moja gospo. Posvetiću vam taj čin u areni, sa vašim dopuštenjem."

Ona se okrenu i uputi mu vedar pogled, ali ga zato njen glas ošinu kao bičem kada je rekla: "Nemate moje dopuštenje."

"Fejde", reče Baron, pomislivši pri tom: Baš je nerazuman! Zar hoće da ga ovaj opaki grof izazove?

Ali grof se samo nasmeši i reče: "Hm-m-m-um-m-m..."

"Stvarno je vreme da se pripremiš za arenu, Fejde", reče Baron. "Moraš biti odmoran i ne smeš se upuštati ni u kakve budalaste rizike."

Fejd-Rauta se nakloni, a lice mu se smraču od ozlojeđenosti.

"Siguran sam da će sve biti kako želite, ujače." Zatim prema gospi: "Moja gospo." Onda se okrenu i krupnim korakom iziđe iz dvorane, gotovo se ne osvrnuvši na grupu predstavnika Malih Porodica koja je stajala blizu dvostrukih vrata.

"Tako je mlad", uzdahnu Baron.

"Um-m-m-m-ah... stvarno... hmmm", uzvratu grof.

Gospa Fenring pomisli: Da li je to taj mladić na koga je Časna Majka mislila? Je li to loza koju moramo da sačuvamo?

"Preostao nam je još dobar sat pre odlaska u arenu", reče Baron.

"Možda ne bi bilo zgoreg da sad obavimo naš mali razgovor, grofe Fenring." On nagnu debelu glavu na desnu stranu. "Valja nam razmotriti mnoštvo stvari."

Istovremeno, Baron pomisli: Da vidimo kako će sada Carev potrčko saopštiti tu poruku koju nosi, a koju ne sme otvoreno da iznese.

Grof se obrati svojoj gospi: "Um-m-m-m-ah-h-h-hm-m-m, ovaj, mm-m, da li bi nas, ah-h-h, izvinila, draga?"

"Svaki dan, a ponekad svaki sat donosi promene", reče ona. "Mm-m-m-m." Zatim se slatko osmehnu Baronu, pa se okrenu. Dugačka suknja šuškala joj je dok se udaljavala kraljevskim korakom, uspravljenih leđa, prema dvostrukim vratima na kraju dvorane.

Baron zapazi kako je svaki razgovor među Malim Kućama zamro kada se ona približila, a sve se oči upravile ka njoj. Bene Geserit, pomisli Baron. Svet bi bio kudikamo bolji kada bismo ih se otarasili!

"Kupa tišine nalazi se između dva stuba tamo, sa leve strane", reče Baron. "Tamo ćemo moći da razgovaramo bez bojazni da će nas neko čuti." On krenu ispred grofa svojim gegavim korakom prema polju za izolaciju zvuka; kada su se obreli u njemu, stalna zvučna kulisa tvrđave postala je najednom prigušena i daleka.

Grof uđe za Baronom u kupu tišine, a onda se obojica okrenuše prema zidu kako niko ne bi mogao da im čita sa usana.

"Nismo zadovoljni načinom na koji ste otposlali Sardaukare sa Arakisa", reče grof.

Bez okolišenja!, pomisli Baron.

"Sardaukari nisu mogli duže da ostanu zato što bismo se time izložili opasnosti da drugi saznaju kako mi je Car pomogao", reče Baron.

"Ali, vaš nećak Raban kao da se ne upire dovoljno da reši problem Slobodnjaka. Južna pustinja je nenastanjiva, a nad severnom

neprekidno bdiju naše patrole."

"Ko kaže da je južna pustinja nenastanjiva?"

"Vaš sopstveni planetolog, dragi moj grofe."

"Ali, doktor Kines je mrtav."

"Ah, da... na žalost."

"Dobili smo izveštaj sa jednog preletanja južnih područja", reče grof.

"Postoje dokazi o biljnom životu."

"Znači li to da se Esnaf složio da osmatra iz svemira?"

"Ne pravite se naivni, Barone. Car nema zakonite osnove da naloži osmatranje Arakisa."

"A ja to nisam u stanju da obezbedim", reče Baron. "Ko je preleteo?"

"Jedan... krijumčar."

"Neko vas je slagao, grofe", reče Baron. "Krijumčari nisu kadri da navigavaju iznad južnih oblasti ništa bolje od Rabanovih ljudi. Oluje, peščana statika i slično, znate. Navigacioni markeri bivaju srušeni još pre nego što se čestito i podignu."

"Nekom drugom prilikom temeljito ćemo pretresti razne vrste statike", reče grof.

Ah-h-h-h, pomisli Baron. "Da niste možda pronašli neku grešku u mojim knjigama", upita on.

"Kada zamislite greške, ne može biti samoodbrane", reče grof.

Hotimice pokušava da me razgnevi, pomisli Baron. On dva puta duboko udahnu vazduh da bi se malo pribrao. Osećao je miris vlastitog znoja, a opasači suspenzora počеше najednom da ga iritiraju i nagone na češanje.

"Car ne bi trebalo da bude nesrećan zbog smrti naložnice i dečaka", reče Baron. "Odleteli su u pustinju baš kada je u njoj besnela oluja."

"Da, bilo je prilično zgodnih nesrećnih slučajeva", složi se grof.

"Ne dopada mi se vaš ton, grofe", reče Baron.

"Ljutnja je jedno, a nasilje sasvim drugo", reče grof. "Dopustite mi da vas upozorim: ukoliko bi se i meni dogodio nesrećan slučaj ovde, Velike Kuće bi saznale šta ste učinili na Arakisu. Odavno već podozrevaju kakvim se sredstvima služite."

"Koliko me pamćenje služi, ta sredstva sam poslednji put upotrebio kada sam prevezao nekoliko legija Sardaukara na Arakis", uzvratila Baron.

"Mislite da to možete natovariti Caru na vrat?"

"Nije mi ni na kraj pameti!"

Grof se osmehnu. "Lako ćemo naći komandante Sardaukara koji će priznati da su delali bez naređenja zato što su želeli okršaj sa vašim slobodnjačkim ološem."

"Mnogima će takvo priznanje izgledati sumnjivo", reče Baron, ali ga je pretnja ipak uznemirila. Jesu li Saradaukari stvarno toliko disciplinovani?, upita se on.

"Car želi da prekontroliše vaše knjige", reče grof.

"U svako doba."

"Vi... ovaj... nemate ništa protiv?"

"Baš ništa. Slobodno možete podvrći najdetaljnijem ispitivanju moje rukovođenje CHOAM kompanijom." Istovremeno, kroz glavu mu prođe: Neka samo podigne neosnovanu optužbu i svima je obznani. Ja ću postojano, prometejski stajati i ponavljati: 'Gledajte me, naneta mi je nepravda.' Kada me posle optuži za nešto drugo, pa bilo to i osnovano, stvari će se već izmeniti. Velike Kuće neće ponovo poverovati tužiocu koji je već jednom pogrešio.

"Ne sumnjam da će vam knjige izdržati i najdetaljnije ispitivanje", promrmlja grof.

"Zašto je Caru toliko stalo da istrebi sve Slobodnjake?" upita Baron.

"Želite da promenimo temu razgovora, a?" Grof slegnu ramenima.

"Sardaukari to žele, a ne Car. Potrebno im je vežbanje u ubijanju... a osim toga mrze kada neki posao ostave neokončan."

Pokušava li on to da me zaplaši time što me podseća da iza njega stoje krvožedni koljači?, upita se Baron.

"Izvestan broj ubistava oduvek je predstavljao valjano poslovno oruđe", reče Baron, "ali negde se mora povući granična linija. Neko se, najzad, mora ostaviti da radi na začinu."

Grof se nasmeja kratko i hrapavo. "Mislite da možete da podjarmite Slobodnjake?"

"Nikada ih nije bilo dovoljno za to", uzvratila Baron. "Ali ubijanje je unelo nemir u preostali deo moje populacije. Situacija je došla do tog nivoa da sam prinuđen da razmotrim jedno drugo rešenje arakiskog problema, dragi moj Fenrinže. A moram priznati da caru dugujem zahvalnost za nadahnuće."

"Ah-h-h?"

"Stvar je u sledećem, grofe: nadahnula me je, zapravo, Careva

zatvorska planeta Salusa Sekundus."

Grof stade da ga netremice posmatra sjajnim očima. "Kakve veze ima Arakis sa Salusom Sekundus?"

Primitivši izraz opreznosti na Fenringovom licu, Baron reče: "Nikakve - još."

"Još?"

"Složićete se da bi se na Arakisu pojavilo radne snage u izobilju - ukoliko bi se on iskoristio kao zatvorska planeta."

"Predviđate povećanje broja zatvorenika?"

"Došlo je do nemira", saglasi se Baron. "Morao sam da ih prilično stisnem, Fenrinže. Uostalom, vama je poznata cena koju sam platio vražjem Esnafu za prebacivanje naših zajedničkih snaga na Arakis. Taj novac mora odnekle da potiče."

"Savetujem vam da ne pretvarate Arakis u zatvorsku planetu bez Careve dozvole, Barone."

"Razume se da neću", uzvratil Baron, zbunjen iznenadnom ledenošću Fenringovog tona.

"Još nešto", reče grof. "Saznali smo da mentat Vojvode Letoa, Tufir Havat, nije mrtav, već da se nalazi u vašoj službi."

"Nisam mogao dopustiti da propadne", uzvratil Baron.

"Slagali ste našeg komandanta Sardaukara kada ste mu kazali da je Havat mrtav."

"Bila je to bezazlena laž, dragi moj grofe. Nisam imao nerava da se dugo objašnjavam sa tim čovekom."

"Da li je Havat pravi izdajnik?"

"Oh, zaboga, ne! Bio je to lažni doktor." Baron obrisa znoj sa vrata.

"Morate razumeti, Fenrinže, da sam ostao bez Mentata. To vam je poznato. A nikada nisam bio bez Mentata. To je krajnje neprijatno."

"Kako ste privoleli Havata da vam se priključi?"

"Vojvoda mu je poginuo." Na Baronovom licu pojavi se smešak.

"Nema razloga za strah od Havata, dragi moj grofe. Mentatovo telo zasićeno je latentnim otrovom. Dajemo mu neprekidno protivotrov u hrani. Ukoliko bi propustio da ga uzme, otrov bi odmah stupio u dejstvo - i on bi umro za svega nekoliko dana."

"Uskratite mu protivotrov", reče grof.

"Ali on je koristan."

"I zna toliko stvari koje nijedan živi čovek ne bi smeo da zna."

"Kazali ste da se Car ne boji činjenica."

"Ne igrajte se sa mnom, Barone!"

"Kada mi se uputi takvo naređenje iznad carskog pečata, onda mi nema druge nego da poslušam", uzvratiti Baron. "Ali neću udovoljiti vašem ćefu."

"Mislite li da je to ćef?"

"Što bi drugo moglo biti? Ni Car nije bez obaveza prema meni, Fenrinže. Oslobodio sam ga nezgodnog Vojvode."

"Uz pomoć nekoliko Sardaukara."

"Gde bi drugde Car našao kuću koja bi mu obezbedila uniforme za prerusavanje koje bi prikriale njegovu upletenost u celu stvar?"

"I on je sebi postavio isto pitanje, ali sa malo drugačijim naglaskom."

Baron podozrivo osmotri Fenringa, opazivši ukrućenost viličnih mišića - znak pomne samokontrole. "Ah-h-h, pa dobro", reče Baron.

"Nadam se da Car ne misli da može delati protiv mene u potpunoj tajnosti."

"A on se nada da to neće biti neophodno."

"Car valjda ne veruje da mu ja pretim!" U Baronovom glasu zatitra primesa ljutnje i tuge; on pomisli: Neka mi nanese nepravdu! Busajući se u grudi kako sam žrtva nepravde još bih mogao da se popnem na presto.

Grofov glas postade suv i dalek kada je rekao: "Car veruje u ono što mu saopštavaju čula."

"Da li bi se Car usudio da me pred celim Većem Landsrada optuži za izdaju?" Baron zadržava dah nadajući se potvrdnom odgovoru.

"Car ne mora ništa da se usuđuje."

Baron se okrenu u stranu sa suspenzorima kako bi prikrio izraz lica. Još bi moglo da se dogodi za mog veka, pomisli on. Car! Neka mi nanese nepravdu! A onda - mito i prisila, oslanjanje na Velike Kuće; pohitaće pod moju zastavu poput seljaka koji traže zaštitu. Stvar koje se najviše boje jeste da Carevi Sardaukari stanu da osvajaju Kuću po Kuću.

"Car se iskreno nada da neće morati da vas optuži zbog izdaje", reče grof.

Baron je tek uz prilično napora uspeo da odagna prizvuk ironičnosti iz glasa i da na lice stavi izraz povređenog čoveka. "Ja sam bio najodaniji podanik. Ove reči su me uvredile više nego što bih to

umeo da izrazim."

"Um-m-m-mah-hm-m-m", reče grof.

Oni iziđoše iz kupe tišine i, koračajući uporedo, krenuše prema grupama predstavnika Malih Kuća na kraju dvorane. Negde u tvrđavi jedno zvono poče da odjekuje sporim odzvanjanjem - što je predstavljalo signal da je za okupljanje u areni preostalo još dvadeset minuta.

"Predstavnici Malih Kuća čekaju da ih povedete", reče grof, klimnuvši glavom u pravcu ljudi prema kojima su išli.

Dvostruko značenje... dvostruko značenje, pomisli Baron.

On podiže pogled prema novim talismanima koji su stajali oko ulaza u dvoranu - glava bika i portret u ulju starog Vojvode Atreida, oca pokojnog Vojvode Letoa. Talismani ispuniše Barona neobičnim osećanjem zle slutnje i on se upita kakvim su mislima nadahnjivali Vojvodu Letoa dok su visili u dvoranama Kaladana, a potom i Arakisa - junački otac i bik koji ga je usmratio.

"Ljudski rod ima... ah... samo jednu... mm-m... nauku", reče grof kada je iza njih krenula svita pratilaca; iz dvorane su izišli u čekaonicu - tesnu prostoriju sa visokim zidovima i podom prekrivenim šarom belih i crvenih pločica.

"Koja je to nauka?" upita Baron.

"To je... um-m-mah-h... nauka... ah-h-h... nezadovoljstva", uzvratila grof.

Predstavnici Malih Kuća iza njih, sa ovčijim izrazima lica, prikladno su reagovali i nasmejali se tonom koji je odavao razumevanje, ali ovaj zvuk sadržao je primesu nesklada, budući da se sučelio sa iznenadnom bukom motora, koja se razlegla kada su paževi otvorili spoljna vrata, otkrivajući niz površinskih vozila, sa zastavicama koje su lepršale na povetarcu.

Baron podiže glas da nadjača iznenadnu buku: "Nadam se da nećete biti nezadovoljni predstavom moga nećaka danas, grofe Fenring?"

"Jedino me... ah-h-h... ispunjava... um-m-m... neko predosećanje da", uzvratila grof, "kada je u pitanju... ah-h-h... proces verbal... mora se... um-m-mah-h-h-h... uzeti u obzir mesto porekla."

Baron prikri iznenađenost koja ga je najednom obuzela tako što se tobože spotakao o prvi stepenik na izlazu. Proces verbal! Bio je to

izveštaj o zločinu protiv Carstva!

Ali grof se zakikota da bi sve okrenuo na šalu i potapša Barona po mišici.

Celim putem do arene, međutim, Baron je sedeo zavaljen među jastucima u svojim blindiranim kolima, kradomice pogledajući grofa, koji se nalazio pokraj njega, i pitajući se zašto je Carev potrčko smatrao neophodnim da se baš na taj način našali pred predstavnicima Malih Kuća. Bilo je očigledno da je Fenring retko činio ma šta što nije smatrao neophodnim; nikada nije upotrebio dve reči tamo gde je i jedna bila dovoljna; isto tako, nikada se nije ograničavao na iskaze koji bi imali samo jedno značenje.

Zauzeli su mesta u zlatnom boksu iznad trougaone arene; rogovi su se orili, gledalište oko i iznad njih bilo je krcato ljudima, zastavice su lepršale - i u jeku te vreve odgovor sinu Baronu.

"Dragi moj Barone", reče grof sagnuvši glavu do njegovog uha, "vi znate, zar ne, da Car zvanično nije odobrio vaš izbor naslednika."

Baron se najednom osetio kao usred neke svoje zasebne kupe tišine stvorene dejstvom iznenadnog šoka. On se zabulji u Fenringa, gotovo i ne primetivši grofovou gospu kako prolazi kroz špalir stražara i pridružuje se društvu u zlatnom boksu.

"To je zapravo razlog zbog koga sam danas ovde", reče grof. "Car želi da ga izvestim da li ste izabrali valjanog naslednika. A nema ničeg boljeg od arene da otkrije pravu ličnost ispod bilo koje maske."

"Car mi je obećao slobodan izbor naslednika", zabrunđa Baron.

"Videćemo", uzvratila Fenring i okrenu se na drugu stranu da bi pozdravio svoju gospu. Ona sede pokraj njega, uputi smešak Baronu, a zatim upravi pažnju na peščani teren pod njima gde se upravo pojavio Fejd-Rauta u jeleku i pripijenim pantalonama - sa crnom rukavicom i dugačkim nožem u desnoj ruci, odnosno belom rukavicom i kratkim nožem u levoj.

"Belo za otrov, crno za čistotu", reče gospa Fenring. "Neobičan običaj, zar ne, dragi?"

"Um-m-m-m", uzvratila grof.

Pozdravni poklič zaori se sa porodičnih galerija i Fejd-Rauta podiže glavu u tom pravcu, osmotrivši lica rođaka, polubrača, naložnica i neizvesnih srodnika. Mnoštvo ružičastih, trubastih usta koja su neumorno mlela usred šarolike vreve odora i zastava svih boja.

Fejd-Rauti sinu tog trenutka da bi ti zbijeni nizovi lica sa podjednakom radošću dočekali njegovu krv, kao i krv roba-gladijatora. Razume se, u pogledu ishoda predstojeće borbe nije postojala nikakva sumnja. Ovde je postojala samo forma, a ne i suština opasnosti - ali ipak...

Fejd-Rauta podiže noževe prema suncu i na starinski način pozdravi tri ugla arene. Kratak nož u šaci sa belom rukavicom (belo, znak otrova) prvi je ušao u korice. Zatim je došao red na dugačak nož u šaci sa crnom rukavicom - čista oštrica koja više nije bila čista, njegovo tajno oružje kojim je planirao da ovaj dan pretvori u čisto ličnu pobedu: otrov na crnoj oštrici.

Na podešavanje telesnog štitnika utrošio je samo trenutak; sačekao je da oseti kako mu se koža na čelu zateže, što je predstavljalo pouzdan znak da je valjano zaštićen.

Trenutak je odisao osobenom napetošću i Fejd-Rauta je odigrao svoju ulogu manicom iskusnog glumca; klimnuo je glavom pomoćnicima i pikadorima i pažljivim pogledom odmerio opremu: oštre i blistave bodlje štrčale su iz narukvica na zglavcima, a plave trake lepršale su na čakljama i kukama.

Fejd-Rauta daje znak muzičarima.

Otpoče spori marš, zvonak i pun drevne pompe; Fejd-Rauta povede povorku preko arene na poklonjenje kod podnožja ujakovog boksa, uhvativši usput ceremonijalni ključ koji mu je bio dobačen.

Muzika prestade.

U iznenadnoj tišini on se povuče dva koraka, podiže ceremonijalni ključ i uzviknu: "Posvećujem ovu istinu..." Tu zastade za trenutak znajući da je kroz ujakovu glavu upravo proletelo: Balava budala posvetiće borbu gospi Fenring i uprskaće stvar!

"...mom ujaku i patronu, Baronu Vladimiru Harkonenu!" završi Fejd-Rauta.

Bio je očaran kada je primetio ujakov uzdah.

Muzika sada otpoče brzi marš i Fejd-Rauta povede svoje ljude trčećim korakom preko arene prema vratima za uzmak, kroz koja su mogli da prođu samo oni sa odgovarajućom trakom za identifikaciju. Fejd-Rauta se dičio time da se nikada nije poslužio pru-vratima, a samo mu je nekoliko puta bila potrebna pomoć pikadora. Ali nije bilo naodmet znati da takav uzmak danas postoji - budući da su naročiti

planovi ponekad uzrokovali naročite opasnosti.

Tišina ponovo zavlada arenom.

Fejd-Rauta se okrenu i baci pogled prema velikim crvenim vratima na suprotnoj strani kroz koja će ući gladijator.

Naročiti gladijator.

Plan koji je skovao Tufir Havat bio je zadivljujuće jednostavan i neposredan, pomisli Fejd-Rauta. Rob neće biti drogiran - u tome se očitovala opasnost. Umesto toga u podsvest mu je usađena lozinka koja je trebalo da mu ukoči mišiće u kritičnom trenutku. Fejd-Rauta za trenutak ponovi u sebi tu ključnu reč, bešumno je izgovorivši: Ološe! Gledaoci će steći utisak da je u arenu ušao nedrogiran rob da ubije na-Barona. A sve brižljivo montirane činjenice ukazivaće na učitelja gladijatora.

Prigušeno zujanje oglasi se sa crvenih vrata, kada servo motori počеше da ih podižu.

Fejd-Rauta usredsredi svu pažnju na tu stranu. Prvi trenutak bio je kritičan. Izgled gladijatora, kada bi se pojavio na vratima, kazivao je izvežbanom oku mnogo toga što je valjalo znati. Svi gladijatori primili su obilate doze elaka droge da bi se na poprištu borbe pojavljivali u ubilačkom raspoloženju - ali valjalo je posmatrati kako barataju nožem, na koji se način postavljaju u odbrani, da li su uopšte svesni publike u gledalištu. Položaj robove glave, na primer, mogao je da pruži ključne podatke za protivnapad i smicalice.

Crvena vrata konačno se, uz tresak, otvoriše.

Unutra uđe jedan visok, mišićav čovek, obrijane glave i tamnih upalih očiju. Koža mu je bila boje šargarepe; elaka droga izazivala je takvu pigmentaciju, ali Fejd-Rauta je znao da je posredi veštački premaz. Rob je nosio zelene pripijene pantalone i crveni pojas poluštitnika; strelica na pojasu bila je okrenuta nalevo, što je značilo da je leva strana robovog tela zaštićena. Držao je nož na način na koji se drži mač, pomalo istureno, što je odražavalo manir izvežbanog borca. Polako je ušao u arenu, okrenuvši zaštićenu stranu tela prema Fejd-Rauti i njegovim pomoćnicima kod pru-vrata.

"Ne dopada mi se izgled ovog tipa", reče jedan od Fejd-Rautinih čakljara. "Jeste li sigurni da je drogiran, gospodaru?"

"Zar mu ne vidiš boju?" uzvratu pitanjem Fejd-Rauta.

"Pa ipak, drži se kao normalan borac", primeti drugi pomoćnik.

Fejd-Rauta istupi dva koraka na pesku i stade da osmatra roba pred sobom.

"Šta je to uradio sa rukom?" upita jedan od pikadora.

Fejd-Rauta baci pogled na okrvavljenu ogrebotinu na čovekovo podlaktici, a zatim ga spusti do šake, koja je pokazivala na jedan crtež narisane krvlju na levoj nogavici uskih zelenih pantalona - grube i vlažne konture sokola.

Soko!

Fejd-Rauta podiže pogled do tamnih, upalih očiju i opazi kako zure u njega neobičnim žarom.

To je jedan od boraca Vojvode Letoa koje smo zarobili na Arakisu!, pomisli Fejd-Rauta. Nije to običan gladijator! Za trenutak ga prože jeza i on se upita, nije li Havat pripremio dodatni plan za ovu arenu - fintu u okviru finte u okviru finte. A breme krivice poneo bi na svojim plećima jedino učitelj gladijatora!

Fejd-Rauti priđe glavni pomoćnik i došapnu mu na uho: "Ne dopada mi se izgled ovog tipa, gospodaru. Dopustite mi da mu zarijem čaklju ili dve u ruku u kojoj drži nož - da ga malo isprobamo."

"Sam ću mu zariti čaklje", reče Fejd-Rauta. On uze dve motke sa kukama na vrhu od pomoćnika, oproba im težinu i ravnotežu. I čaklje je trebalo da budu drogirane - ali ovoga puta nisu bile, što je moglo da košta glave glavnog pomoćnika. No, i to je bio deo plana.

Izaći ćeš iz cele stvari kao heroj, kazao mu je Havat. Ubićeš svoga gladijatora uprkos izdaji. Učitelj gladijatora biće pogubljen, a na njegovo mesto stupiće tvoj čovek.

Fejd-Rauta istupi još pet koraka u arenu; učini to gizdavo i pompezno, pomno osmatrajući roba. Znao je da su stručnjaci u gledalištu iznad njega već postali svesni da nešto nije u redu. Gladijator je imao odgovarajuću boju kože za drogiranog čoveka, ali je zato postojano stajao i nije drhtao. Navijači sad sigurno šapuću među sobom: 'Vidiš kako se drži. Trebalo bi da je uzmuvan - da napada ili da se povlači. Vidiš kako čuva snagu, kako čeka. Ne bi smeo da čeka.'

Fejd-Rauta oseti kako u njemu raste uzbuđenje. Pa šta ako je Havat i skovao plan o izdaji, pomisli on. Izići ću ja na kraj sa ovim robom. Otrov se krije u mom dugačkom nožu ovoga puta, a ne u kratkome. To čak ni Havat ne zna.

"Ave, Hrakonene!" uzviknu rob. "Jesi li spreman da umreš?"

Samrtna tišina zavlada u areni. Robovi ne upućuju ovakve izazove!

Fejd-Rauta je sada jasno mogao da vidi gladijatorove oči, da razabere silinu i očaj u njima. Posebno je bio upadljiv način na koji je čovek stajao, opušten i pripravan, mišići spremni na pobjedu. Neko mu je očigledno dostavio Havatovu poruku: Ukazaće ti se istinska prilika da ubiješ na-Barona. Ali, i to je bio deo plana...

Usiljeni smešak pojavi se na usnama Fejd-Raute. On podiže čaklje, zaključivši po načinu na koji je gladijator stajao da će mu naum uspeti.

"Hai! Hai!" uskliknu ponovo rob i krenu dva koraka napred.

Niko u gledalištu ne može više da sumnja, pomisli Fejd-Rauta.

Rob je trebalo delimično da bude užasnut pomoću naročite droge. Svakom kretnjom trebalo je da izražava neumitnu svest o tome kako za njega nema nikakve nade - kako ne može da pobedi. Trebalo je da bude nakljukan pričama o otrovima koje je na-Baron izabrao za oštricu u šaci sa belom rukavicom. Na-Baron nikada nije dopuštao da mu žrtve brzo umru; uživao je u pokazivanju dejstva retkih otrova i neretko bi se prilično zadržao u areni, čekajući na zanimljive sekundarne posledice kod žrtvi koje su se grčile i izvijale. U robu se očitovao strah, da - ali ne i užas.

Fejd-Rauta podiže visoko čaklje i klimnu glavom, što je gotovo ličilo na pozdrav.

Gladijator suknu napred.

Finta i protivnapad izgledali su Fejd-Rauti kao izraz vrhunskog borilačkog umeća. Dobro nanišanjen bočni udarac samo je za dlaku promašio tetivu na-Baronove leve noge.

Fejd-Rauta munjevito odskoči u stranu, ostavivši pri tom čaklju u robovoj desnoj podlaktici; kuka je bila potpuno zarivena u meso, tako da čovek nije mogao da je izvuče, a da pri tom ne pokida sve tetive.

Iz gledališta se zaori složni poklič.

Taj zvuk ispuni Fejd-Rautu ushićenjem.

Znao je kako mu se ujak sada oseća dok sedi gore sa bračnim parom Fenring, posmatračima carskog dvora. Sa borbom nije smelo biti nikakvih problema. Forma se morala zadovoljiti u prisustvu svedoka. A Baron će protumačiti zbivanje u areni samo na jedan način - kao pretnju njemu lično.

Rob ustuknu, držeći nož među zubima, a onda zaveza dršku čaklje zastavicom za mišicu. "Uopšte ne osećam tvoju iglicu!" uzviknu on. Zatim ponovo suknu napred, okrenut na levu stranu, sa pripravnim nožem; telo mu je bilo povijeno unatrag kako bi imao što veću zaštitu od poluštinitnika.

I ovu akciju gledalište je burno propratilo. Reski uzvici razlegoše se iz porodičnih boksova. Pomoćnici Fejd-Raute doviknuše mu nekoliko puta da im kaže kako da mu pomognu.

Ali, on im samo odmahnu rukom.

Prirediću im predstavu kakvu još nisu videli, pomisli Fejd-Rauta. Neće ovoga puta prisustvovati dobro izrežiranom ubistvu, koje mogu da posmatraju dokono zavaljeni, razmenjujući misli o finesama stila. Od ovoga će ih podići pravi žmarci i prevrnuće im se utroba. Kada postanem Baron, uvek će se sećati ovoga dana i premreće od straha pri pomisli na njega.

Fejd-Rauta poče polako da uzmiče pred robovim rakolikim napredovanjem. Pesak arene škripao im je pod nogama. Čuo je roba kako dahće, osećao vonj vlastitog znoja, kao i jedva primetan miris krvi u vazduhu.

Na-Baron je i dalje uzmicao, a onda se okrenuo na desnu stranu i pripravio drugu čaklju. Rob krenu bočno. Fejd-Rauta se napravi da je posrnuo i istog časa začu krike iz gledališta.

Gladijator krenu u napad.

Blagi bože, kakav borac!, pomisli Fejd-Rauta, eskivirajući nasrtaj. Spasila ga je samo mladalačka brzina, koja mu je takođe omogućila da zarije drugu čaklju u deltoidni mišić robove desne nadlaktice.

Piskutavi povici odobravanja zaoriše se sa tribina.

Sada me pozdravljaju, pomisli Fejd-Rauta. Razabrao je divlju plahovitost u glasovima, baš kao što je Havat predskazao. Još nikada nisu na taj način pozdravljali porodičnog borca. Tog trenutka mu pade na um nešto što mu je takođe Havat rekao i što ga je u izvesnoj meri ozlojeđivalo: Čovek lakše biva užasnut neprijateljem kome se divi.

Fejd-Rauta se brzo povuče do središta arene gde su ga svi mogli jasno videti. Izvukao je dugačko sečivo, čučnuo i stao da čeka roba koji se približavao.

Čovek se zadržao samo toliko da veže drugu čaklju za mišicu, a

onda se dao u poteru za protivnikom.

Neka me porodica dobro vidi kako ovo obavljam, pomisli Fejd-Rauta. Ja sam njihov neprijatelj: neka uvek imaju ovo na umu kada pomisle na mene.

On izvuče i kratko sečivo.

"Ne bojim te se, harkonenska svinjo", reče mu gladijator. "Tvoje muke ne mogu nauditi mrtvom čoveku. Prekratiću sam sebi muke pre no što bilo koji od tvojih pomoćnika stigne da mi se približi. A uz mene ćeš ležati mrtav i ti!"

Fejd-Rauta se isceri i isturi dugačko sečivo, premazano otrovom. "Iskušaj ovo", reče on i napravi fintu kratkim nožem u drugoj ruci.

Rob podiže ruke sa noževima kako bi parirao udarac na-Baronove kratke oštrice - čija se drška nalazila u šaci sa belom rukavicom i koja je prema tradiciji bila premazana otrovom.

"Umrećeš, Harkonene", produha gladijator.

Borili su se u bočnim položajima na pesku arene. Na mestu gde su se dodirivali Fejd-Rautin štitnik i robov poluštinitnik, plavičasti sjaj pucketavo je treperio. Vazduh oko njih ispunio se ozonom iz elektromagnetskih polja.

"Umri od sopstvenog otrova!" uzviknu rob.

Počeo je da potiskuje šaku u beloj rukavici, izvijajući oštricu za koju je mislio da je otrovana.

Neka dobro nauči lekciju!, pomisli Fejd-Rauta. On zamahnu i udari dugačkim nožem, ali oseti kako je oružje tupo odjeknulo o drške čaklji, koje su bile privezane za robovu mišicu.

Za trenutak Fejd-Rautu obuze očajanje. Ni na kraj pameti mu nije bilo da drške čaklji mogu postati prednost za gladijatora. One su mu sada predstavljale dodatni štitnik. A tu je bila i robova snaga! Kratki nož sve više je bio potiskivan prema na-Baronu i njemu neumitno postade jasno da čovek može da strada i od neotrovne oštrice.

"Ološe!" uzviknu Fejd-Rauta.

Kada je ključna reč bila izgovorena, gladijatorovi mišići se za trenutak poslušno olabaviše. To je bilo dovoljno Fejd-Rauti. On se malo izmače da bi imao dovoljno prostora da upotrebi dugački nož. Otrovani vrh suknu i povuče crvenu liniju preko robovih grudi. Otrov je dovodio do trenutne agonije. Čovekov zahvat sasvim popusti i on se zatetura unazad.

Neka sada moja draga porodica dobro gleda, pomisli Fejd-Rauta. Neka dobro razmisle o ovom robu koji je pokušao da okrene protiv mene nož za koji je držao da je otrovan. Neka se pitaju kako je jedan gladijator mogao da dođe u ovu arenu spreman na tako nešto. I neka uvek imaju na umu da nikada ne mogu zasigurno znati u kojoj ruci držim otrov.

Fejd-Rauta je stajao u tišini, posmatrajući usporene pokrete roba. Čovekova svest postala je troma i oklevajuća. Na licu mu je sada stajao ortografski znak koji je svaki posmatrač mogao da prepozna. Tu je bila ispisana smrt. Rob je znao šta ga je snašlo i kako se to dogodilo. Otrovan se nalazio na pogrešnoj oštrici.

"Ti!" zakrklja čovek.

Fejd-Rauta se izmače da bi pružio prostor smrti. Paralizujuća droga u otrovu tek je trebalo da uzme punog maha, a sporost čovekovih kretnji jasno je stavljala do znanja da je taj trenutak sasvim blizu.

Rob se zatetura napred kao da ga je neko povukao užetom - napravivši nekoliko nesigurnih koraka. Svaki je predstavljao jedinstvenu stvar u njegovoj vasseljeni. Još je čvrsto držao nož, ali vrh mu je sada podrhtavao.

"Jednoga dana... neko... od nas... doći će... ti... glave", promuća on.

Mala, tužna grimasa izobličila mu usta. On se pognu, zguri, pade na kolena, a onda opruži pred Fejd-Rautom, sa licem okrenutim nadole. Fejd-Rauta mu priđe u utihloj areni, podvuče nogu ispod njega i okrenu ga na leđa, kako bi gledaoci jasno mogli da vide gladijatorovo lice kada otrov otpočne svoje grčevite, izvijajuće dejstvo na mišiće. Ali, kada se našao sa leđima na pesku, rob je u grudima imao zariven vlastiti nož.

Uprkos neprijatnom iznenađenju, Fejd-Rauta ipak oseti izvesno divljenje prema naporu tog roba da nadjača paralizujuću i prekрати muke. Uz divljenje došlo je i uviđanje da strah od ovog čoveka uopšte nije bio bezrazložan.

Užasavajuće je ono što čoveka čini nadljudskim.

Usredsredivši se na tu misao, Fejd-Rauta nije odmah postao svestan erupcije graje sa okolnih tribina i galerija. Masa je urlala krajnje razuzdano.

Fejd-Rauta se okrenu i pogleda uskipele ljude.

Svi su bili razdragani izuzev Barona, koji je sedeo, držeći ruke ispod

brade, u duboko zamišljenoj pozi - i grofa i njegove gospe, koji su ga netremice posmatrali sa pritvornim osmesima na licu.

Grof Fenring se okrenu prema svojoj gospi i reče: "Ah-h-um-m-m-m, snalažljiv... um-m-m-m... mladić. Zar ne...mm-m-m-ah... draga?"

"Sinoptičke reakcije su mu... ah-h-h... veoma brze", reče ona.

Baron je pogleda, pa onda grofa, da bi na kraju ponovo usredsredio pažnju na arenu, pomislivši: Kako je samo do ovoga moglo da dođe! Strah ga je polako napuštao, a na njegovo mesto dolazio je bes. Umoriću učitelja gladijatora na sporim mukama još večeras... a ako ovaj grof i njegova gospa imaju nekog udela u svemu tome...

Razgovor u Baronovom boksu predstavljao je za Fejd-Rautu samo daleko zbivanje, a glasovi su sasvim bili prigušeni skandiranjem koje je sada dopiralo sa svih strana:

"Glavu! Glavu! Glavu! Glavu!"

Baron se namrgodi, opazivši način na koji se Fejd-Rauta okrenu prema njemu. Mlitavim pokretom, jedva obuzdavajući bes, Baron mahnu rukom mladiću koji je stajao u areni pokraj opruženog tela mrtvog roba. Ostavi momku glavu. Zaslužio je to, prokazavši učitelja gladijatora.

Opazivši znak saglasnosti, Fejd-Rauta pomisli: Misle da mi time čine čast. Neka vide šta ja mislim!

Istog trenutka on primeti kako mu se približavaju pomoćnici sa testerastim nožem da obave posao; odmahnu im rukom, a onda ponovi tu kretnju kada vide da oklevaju. Misle da će mi učiniti počast samo jednom glavom!, reče on u sebi. Zatim se sagnu, prekrsti gladijatorove ruke oko drške noža koja je štrčala iz grudiju, pa izvadi nož i stavi ga u mlitave ruke mrtvacu.

Sve je bilo obavljeno za trenutak. On se uspravi i domahnu svojim pomoćnicima. "Sahranite ovog roba ovako kako sad izgleda, sa nožem u rukama", reče on. "Čovek je to zaslužio."

U zlatnom boksu grof Fenring se primače Baronu i reče mu: "Velikodušan gest - prava bravura. Vaš nećak ima stila i hrabrosti."

"Uvredio je gomilu time što je odbio glavu", promrmlja Baron.

"Nipošto", reče gospa Fenring. Zatim se okrenu i baci pogled prema gledalištu.

Baronov pogled zadrža se, međutim, na liniji njenog vrata - skladnom i gipkom sklopu mišića - kao kod kakvog zgodnog dečaka.

"Dopada mi se ono što je vaš nećak učinio", reče gospa Fenring. Kada je važnost Fejd-Rautinog gesta prodrila do najudaljenijih sedišta i kada su ljudi videli da pomoćnici odnose nedirnuto gladijatorovo telo, Baron ih dobro osmotri i postade mu jasno da im je gospa Fenring ispravno protumačila reakcije. Masa je sasvim pomahnitala, međusobno se tapkala i pljeskala, urlala i udarala nogama.

Baron progovori bezvoljnim glasom: "Moraću da naredim svetkovinu. Ne možete ljude poslati kući u ovakvom stanju - sa još neutrošenom energijom. Moraju videti da i ja delim njihovo ushićenje." On dade rukom znak stražaru i jedan sluga ispred njih mahnu narandžastom zastavom Harkonena iznad boksa - jednom, dva puta, tri puta, što je predstavljalo signal za svetkovinu.

Fejd-Rauta pređe preko arene i zaustavi se podno zlatnog boksa; noževi su mu bili u koricama, a čaklje i kuke uz bokove. Nadjačavši mahnito urlanje gomile, on uzviknu: "Svetkovina, ujače?"

Buka poče da zamire kada ljudi opaziše da je započeo razgovor između poglavara i njegovog naslednika.

"U tvoju čast, Fejde!" uzvratu mu Baron, a zatim još jednom naredi da se da signal zastavom.

Sa druge strane arene pru-prepreke bile su uklonjene i mladići iz gledališta pohrliše u arenu, uputivši se prema Fejd-Rauti.

"Naredili ste da se isključe pru-štitnici, Barone?" upita grof.

"Niko neće nauditi momku", uzvratu Baron. "Sada je junak."

Prvi gledaoci stigoše do Fejd-Raute, podigoše ga na ramena i počeše da paradiraju arenom.

"Noćas bi mogao da se šeta bez oružja i bez štitnika kroz najsiromašnije četvrti Harkoa", reče Baron. "Tamo bi za njegovo društvo dali poslednji zalogaj hrane i poslednji gutljaj pića."

Baron se odgurnu iz stolice i prebaci težinu na suspenzore. "Izvinićete me, molim vas. Izvesne stvari zahtevaju moje neposredno prisustvo. Straža će se pobrinuti da vas otprati do tvrđave."

Grof ustade i nakloni se. "Svakako, Barone. Radujemo se predstojećoj svetkovini. Ja još... ah-h-h-mm-m-m... još nikada nisam video jednu harkonensku svetkovinu."

"Da", uzvratu Baron. "Svetkovina." On se okrenu, okružiše ga stražari, a zatim se zajedno uputiše prema privatnom izlazu iz boksa.

Jedan kapetan straže priđe grofu Fenringu. "Vaša naređenja, gospodaru?"

"Sačekaćemo... ah-h-h da glavna gužva... mm-m-m... prođe", uzvratila grof.

"Razumem, gospodaru." Čovek se nakloni i povuče tri koraka.

Grof Fenring pogleda svoju gospu i ponovo joj se obrati njihovim šifrovanim jezikom: "Sve si videla, naravno?"

Istim kodiranim govorom ona mu izvratila: "Mladić je znao da gladijator neće biti drogiran. Za trenutak ga je obuzeo strah, da, ali nije bio iznenađen."

"Bilo je planirano", reče on. "Cela predstava."

"Nesumnjivo."

"Miriše mi na Havata."

"I meni se čini", reče ona.

"Već sam zahtevao da Baron eliminiše Havata."

"Bilo je to pogrešno, dragi."

"Sad mi je jasno."

"Lako se može dogoditi da Harkoneni uskoro dobiju novog Barona."

"Ako je to Havatov plan."

"Stvar valja ispitati", reče ona.

"Mladić će biti pogodniji za kontrolu."

"Za nas... posle onoga što sledi večeras", reče ona.

"Nadam se da ne računaš na poteškoće u zavođenju momka, mala moja priplodna majko?"

"Ne, ljubavi. Video si kako me je gutao očima."

"Da, a sada mi je jasno i zašto moramo da sačuvamo tu lozu."

"Tako je. Očigledno je da ga nipošto ne smemo ispustiti. Usadiću u najdublji deo njegovog bića neophodne prana-bindu fraze da ga potčinim."

"Krenućemo odavde što je pre moguće - čim budeš sigurna", reče on.

Ona slegnu ramenima. "U svakom slučaju. Ne bih volela da rodim dete na ovom užasnom mestu."

"Te stvari radimo u ime ljudskog roda", reče on.

"Tvoja uloga je lakša", reče ona.

"Postoje neke drevne predrasude koje sam prevazišao", reče on.

"Krajnje su iskonske, znaš."

"Jadni moj dragi", reče ona potapšavši ga po obrazu. "Vrlo dobro znaš da je ovo jedini način da sačuvamo tu lozu."

On uzvratu suvim glasom "Potpuno razumem ono što činimo."

"Uspećemo", reče ona.

"Krivica započinje kao osećanje neuspeha", podseti je on.

"Neće biti nikakve krivice", uzvratu ona. "Hipno-vezivanje psihe tog Fejd-Raute i njegovo dete je u mojoj materici - a onda idemo."

"Taj ujak", reče on. "Jesi li ikada videla takvu izvitoperenost?"

"Prilično je svirep", reče ona, "ali lako se može dogoditi da ga nećak nadmaši."

"Zahvaljujući ujaku. Znaš, kad samo pomislim šta je od tog momka moglo da postane uz neko drugo vaspitanje - uz atreidski odgoj, recimo."

"Baš tužno", složi se ona.

"Kad bismo samo mogli da spasemo i mladog Atreida i ovog momka. Koliko sam čuo, mladi Pol je u svemu vredan divljenja: idealan sklad nasleđa i obuke." On odmahnu glavom. "Ali ne bi trebalo da žalimo aristokratiju koja je zapala u nemilost sreće."

"Postoji jedna benegeseritska izreka", reče ona.

"Vi imate izreku za svaku priliku", usprotivi se on.

"Ova će ti se dopasti", reče ona. "Evo kako glasi: 'Ne računaj da je čovek mrtav sve dok ne vidiš leš. Pa čak i onda možeš da pogrešiš.'"

14.

Muad'Dib nam kaže u 'Vremenu razmišljanja' da je prvo sučeljavanje sa neophodnostima Arakisa predstavljalo pravi početak njegovog obrazovanja. Tada je naučio kako da buši pesak da bi se domogao vode u njemu, naučio je jezik vetrovih iglica koje ga bockaju po koži, naučio je kako nos može da bridi od peščanog svraba i kako da sakuplja dragocenu vlagu svog tela oko sebe, da vodi računa o njoj i da je čuva. Kada su mu oči stekle plavet Ibada, sasvim je ušao u duh Čakobse.

Stilgarov predgovor za delo 'Muad'Dib, Čovek' princeze Irulan

Vraćajući se u sieč, sa dvoje zalutalih koje su pronašli u pustinji, Stilgarovi ljudi počeli su da se uspinju iz bazena pri sve slabijem sjaju prvog meseca. Prilike odevene u odore ubrzale su korak kada su im nozdrve počeli da zapahnjuju mirisi sve bližeg doma. Siva linija praskozorja iza njih bila je najsvetlija na onom zarezu njihovog obzorja-kalendara koji je označavao sredinu jeseni, mesec Kaprok. Uvelo lišće, koje je vetar skinuo sa grana, stajalo je zgrnuto u podnožju grebena, gde su ga deca iz sieča sakupila i ostavila, ali zvuci kretanja čete (sa izuzetkom povremenih, nespretnih koraka Pola i njegove majke) nisu se mogli razlikovati od prirodnih šumova noći.

Pol obrisa sa čela znoj izmešan sa prašinom, a onda oseti kako ga neko vuče za ruku i začu Čanin šaputavi glas: "Učini kako sam ti kazala: navuci kapuljaču skroz preko čela! Ostavi samo oči nepokrivene. Ovako rasipaš vlagu."

Prigušena komanda iza njih naredi tišinu: "Pustinja vas čuje!"

Neka ptica zacvrkuta sa stena visoko iznad njih.

Četa zastade i Pol oseti iznenadnu napetost.

Sa stene se uskoro oglasi jedva čujno dobovanje, ne glasnije od zvuka koji miš pravi kada skače po pesku.

Ptica ponovo zacvrkuta.

Kratkotrajno komešanje prostruja kolonom. A onda mišje dobovanje

opet šmugnu po pesku.

Još jednom zacvrkuta ptica.

Četa nastavi uspinjanje kroz pukotinu u steni, ali sada je izgledalo kao da su Slobodnjaci prestali i da dišu, što je Pola navelo da bude oprezan i on opazi kradomične poglede upućene prema Čani, kao i to da se ona najednom povukla u sebe, sasvim utišala.

Sada su koračali stenovitim tлом; nedugo potom sive odore počеше blago da šušaju i Pol oseti kako disciplinovani marš malo popušta; Čani se, međutim, i dalje držala čudno, baš kao i ostali oko nje. On je pratio jednu senovitu priliku - najpre je bilo nekoliko stepenica, pa krivina, zatim još stepenica, pa tunel, a onda dvoje hermetičkih vrata za obezbeđenje vlage, da bi se najzad obreli u uskom prolazu, osvetljenom sjajnom kuglom, sa žutim kamenim zidovima i plafonom.

Pol primeti kako Slobodnjaci oko njega zbacuju kapuljače, skidaju nosne utičnice i duboko udišu vazduh. Neko uzdahnu. Pol potraži pogledom Čani i opazi da ona više nije uz njega. Prilike u odorama potisnule su je u stranu. Neko ga nehotice gurnu i reče: "Izvini, Usule. Kakva gužva! Uvek je ovako."

Levo od Pola, čovek po imenu Farok, uskog lica i puštene brade, okrenu se prema njemu. Šareni kapci i tamnoplave oči izgledali su još mračniji pri žućkastoj rasveti. "Zbaci kapuljaču, Usule", reče mu Farok. "Stigli smo." I on pomože Polu, otkopčavši mu kapuljaču i napravivši laktovima malo mesta oko njega.

Pol izvadi nosne utičnice i pomeri štitnik sa ustiju. Mirisi mesta ga zapahnuše: neoprana tela, destilisani esteri recikliranih otpadnih materija, kiselkasti fluidi ljudskih isparenja, a povrhu svega miris začina i začinskih harmonika.

"Šta čekamo, Faroče?" upita Pol.

"Časnu Majku, mislim. Čuo si poruku - jedna Čani."

Jadna Čani?, upita se Pol. On se osvrnu oko sebe, potraživši je pogledom, ali u gužvi koja je vladala unaokolo nije uspeo da pronađe ni Čani ni majku.

Farok duboko udahnu vazduh. "Mirisi doma", reče on.

Pol vide da čovek stvarno uživa u smradu zagušljivog vazduha i da je prethodnu misao rekao bez podsmeha. A onda začu kako mu se majka zakašljala i njen glas dopre do njega kroz metež stešnjenih

ljudi: "Kako su teški mirisi vašeg sieča, Stilgare. Vidim da za mnoge stvari koristite začini... pravite hartiju... plastiku... a ako se ne varam, i hemijske eksplozive?"

"Sve si to zaključila samo na osnovu mirisa?" Bio je to glas nekog drugog čoveka.

I Pol tog trenutka shvati da mu se majka obraćala njega radi, da je želela da on bez problema prihvati zadatak ovog mesta.

Na čelu čete zavlada življa aktivnost i ubrzo kroz Slobodnjake prostruja neki čudan, uzdržan uzdah. Trenutak potom, Pol začu kako se šapat prenosi od usta do usta: "Istina je, dakle, Liet je mrtav."

Liet, pomisli Pol. A onda: Čani, kćer Lietova. Delovi mozaika sklopiše mu se u glavi. Liet je bio planetologovo slobodnjačko ime.

Pol podiže pogled prema Faroku i upita ga: "Da li se Liet još zove Kines?"

"Postoji samo jedan Liet", uzvratila Farok.

Pol se okrenu i zagleda u stražnje delove odora Slobodnjaka pred sobom. Liet-Kines je, znači, mrtav, pomisli on.

"U pitanju je Harkonenova izdaja", procedi neko kroz zube. "Izveli su to tako da izgleda kao nesrećan slučaj... izgubio se u pustinji... pao mu je topter..."

"Žudi li Usul za osvetom?" upita ga Farok.

Pre nego što je Pol stigao da odgovori, začu se prigušeni poziv i četa krenu napred u jednu prostraniju prostoriju, ponevši Pola u masi. Obreo se na otvorenom prostoru ispred Stilgara i neke neobične žene, koja je bila obavijena u komotnu odoru blistavonarandžaste i zelene boje. Ruke su joj bile nage do ramena, tako da je Pol video da ne nosi pustinjsko odelo. Koža joj je imala neku bledomaslinastu nijansu. Tamna kosa stajala joj je podignuta i zabačena sa visokog čela, tako da su joj do izražaja dolazile oštre jagodice i orlovski nos između tamnih i primaknutih očiju.

Ona se okrenu prema njemu i Pol ugleda kako joj se na ušima klata zlatni prstenovi sa vodnim oznakama.

"On je pobedio mog Jamisa?" upita žena.

"Ćuti, Hara", reče Stilgar. "Jamis je sam kriv - on se pozvao na tahadi al-burhan."

"Ali, on je još dečko", reče ona, a zatim oštro odmahnu glavom, od čega su vodni raboši na njenim ušima zazvečali. "Moju decu je

učinilo siročićima takođe jedno dete? To mora da se dogodilo slučajno!"

"Usule, koliko ti je godina?" upita Stilgar.

"Petnaest standardnih", reče Pol.

Stilgar pređe pogledom preko čete. "Ima li nekoga među vama ko bi hteo da me izazove?"

Tišina.

Stilgar pogleda ženu. "Sve dok ne budem naučio njegovu čarobnjačku veštinu, ne bih smeo da ga izazovem."

Ona mu uzvratila pogled. "Ali..."

"Videla si onu strankinju koja je sa Čani otišla do Časne Majke?" upita Stilgar. "Ona je inorodna Sajadina, majka ovog mladića. Majka i sin vladaju čarobnjačkim borilačkim veštinama."

"Lisan al-Gaib", prošaputa žena. U očima joj se videlo strahopoštovanje kada ih je upravila prema Polu.

Ponovo legenda, pomisli Pol.

"Možda", reče Stilgar, "još doduše nije provereno." On ponovo usredsredi pažnju na Pola. "Usule, naš običaj nalaže da na tebe sada prelazi odgovornost za Jamisovu ženu ovde i njena dva sina. Njegov jali... njegovo prebivalište sada je tvoje. Njegov servis za kafu sada je tvoj... kao i ona, njegova žena."

Pol osmotri ženu, zapitavši se: Zašto ne oplakuje svog čoveka? Zašto ne ispoljava mržnju prema meni? Najednom postade svestan da Slobodnjaci zure u njega, čekajući.

Neko prošapta: "Čeka nas posao. Reci kako je prihvataš."

Stilgar reče: "Prihvataš li Haru kao ženu ili kao služavku?"

Hara podiže ruke iznad glave i polako se okrenu na peti. "Još sam mlada, Usule. Kažu da još izgledam mladoliko kao onda kada sam bila sa Geofom... pre no što ga je Jamis pobedio."

Jamis je ubio čoveka da bi je se domogao, pomisli Pol.

Pol reče: "Ako je sada prihvatim kao sluškinju, mogu li kasnije da promenim mišljenje?"

"Imaš godinu dana na raspolaganju da se predomisliš", reče mu Stilgar. "Posle toga ona postaje slobodna žena i može da izabere nekoga po svom nahođenju... odnosno, ti je možeš ovlastiti da to uradi u svakom trenutku. Ali, u svakom slučaju, ti za nju odgovaraš tokom godinu dana... a uvek ćeš biti u izvesnoj meri odgovoran za

Jamisove sinove."

"Prihvatam je kao služavku", reče Pol.

Hara udari nogom o tle i ljutito zatrese ramenima: "Ali još sam mlada!"

Stilgar pogleda Pola i reče mu: "Oprez je važno odličje čoveka koji će biti vođa."

"Ali mlada sam!" ponovi Hara.

"Ćuti", naredi joj Stilgar. "Sve će biti nagrađeno prema svojoj vrednosti. Odvedi Usula do njegovih odaja, pripremi mu svežu odeću i mesto gde može da otpočine."

"Oh-h-h-h!" reče ona.

Pol ju je dovoljno osmotrio da bi stekao prvi utisak o njoj. Osećao je nestrpljenje čete i znao da se zbog ovoga mnoge stvari odlažu. Zapitao se da li da se usudi i zatraži objašnjenje o tome gde mu se nalazi majka i Čani, ali je po Stilgarovom nervoznom držanju zaključio da bi to bilo pogrešno.

On podiže pogled prema Hari i reče joj glasom koji je pojačavao njeno strahopoštovanje: "Povedi me u moje odaje, Hara! Drugi put ćemo razgovarati o tvojoj mladosti."

Ona ustuknu dva koraka i uputi uplašeni pogled prema Stilgaru. "Ima čarobnjački glas", promuća ona.

"Stilgare", reče Pol. "Čanin otac me je veoma obavezao. Ako postoji bilo šta..."

"Biće odlučeno na veću", reče Stilgar. "Moći ćeš tada da istupiš." On klimnu glavom u znak okončanja daljeg razgovora, okrenu se i krenu, a za njim pođe cela četa.

Pol uhvati Haru pod ruku, opazivši da joj je telo hladno i da drhti. "Neću ti učiniti ništa nažao, Hara", reče on. "Odvedi me u naše odaje." Glas mu je ovoga puta bio blag i staložen.

"Nećeš me odbaciti kad protekne godina dana?" upita ona.

"Zasigurno znam da više nisam mlada kao što sam nekad bila."

"Dok god budem živ, za tebe će biti mesta pored mene", reče joj on, a onda joj pusti ruku. "Hajdemo sad, gde su nam odaje?"

Ona se okrenu i povede ga niz prolaz, a zatim skrenu desno u širok poprečni tunel, osvetljen žutim sjajnim kuglama, koje su bile ravnomerno razmeštene po tavanici. Kameni pod bio je gladak i dobro očišćen od peska.

Pol joj priđe uz bok i stade da osmatra ženin orlovski profil dok su koračali. "Ne mrziš me, Hara?"

"Zašto bih te mrzela?"

Ona klimnu glavom prema grupi dece koja su ih posmatrala sa uzdignute izbočine jednog od bočnih prolaza. Pol opazi obrise odraslih iza dece, delimično skrivene retkim zastorom.

"Ja... pobedio sam Jamisa."

"Stilgar je kazao da je ceremonija održana i da si ti Jamisov prijatelj", reče ona, pogledavši ga postrance. "Stilgar je kazao da si dao vlagu mrtvima. Je li to istina?"

"Jeste."

"To je više nego što bih ja učinila... nego što bih mogla da učinim."

"Zar ga ne žališ?"

"Kada bude kucnuo čas za žaljenje, žaliću ga."

Prošli su pored jednog lučnog otvora. Pol baci pogled kroz njega i ugleda muškarce i žene kako nešto rade oko mašina postavljenih na postolja u jednoj velikoj, svetloj prostoriji. Izgledalo je da im se veoma žuri.

"Šta to rade?" upita Pol.

Ona se osvrnu kada su već prošli pokraj lučnog otvora i reče: "Žure se da ispune kvotu u odeljenju za plastiku pre no što pobegnemo odavde. Potrebno nam je mnogo kolektora rose za zasade."

"Da pobegnemo?"

"Jeste. Bežaćemo sve dok krvnici ne prestanu da nas gone ili ne budu oterani sa naše zemlje."

Pol se najednom spotače, iskusivši jedan ukočen trenutak vremena, setivši se jednog delića, jedne vizuelne projekcije proročanstva - koja je, međutim, bila nekako pomerena, kao montaža u kretanju. Fragmenti njegovog proročkog sećanja nisu bili baš onakvi kakve ih je on upamtio.

"Sardaukari nas progone", reče on.

"Neće pronaći mnogo više od jednog ili dva prazna sieča", reče ona.

"Ali će ih zato u pesku čekati njihova porcija smrti."

"Pronaći će i ovo mesto?" upita on.

"Verovatno."

"A mi ipak traćimo vreme na...", on pokaza glavom prema lučnom otvoru koji je sada bio daleko iza njih, "...pravljenje... kolektora

rose?"

"Sađenje mora da se sprovodi."

"Šta su to kolektori rose?" upita on.

Pogled koji mu je uputila bio je pun iznenađenja. "Zar te ništa nisu naučili na... tamo odakle si došao?"

"Ništa o kolektorima rose."

"Haj!" reče ona i u tom jednom uzviku stajala je bogata rečitost.

"Dobro, šta su kolektori rose?"

"Svaki grm, svaka travka koju vidiš napolju na ergu", reče ona, "šta misliš, kako opstaju pošto ih zasadimo? Svaka biljčica najpomnije je zasađena u vlastitoj maloj rupi. Rupe su ispunjene glatkim ovalima hromoplastike. Pod dejstvom svetlosti one postaju bele. Ako ujutro pogledaš sa nekog visokog mesta, moći ćeš da ih vidiš kako se sjaje. Bela boja odražava svetlost. Ali, kada Stari Otac Sunce zađe, hromoplastika postaje providna u tami. Izuzetno se brzo hladi. Površina tada kondezujе vlagu iz vazduha. Ta vlaga se potom spušta u korenje gde napaja naše biljke."

"Kolektori rose", promrmlja on, očaran jednostavnom lepotom cele zamisli.

"Ožaliću Jamisa u pravo vreme za to", reče ona, kao da je u mislima još bila vezana za Polovo ranije pitanje. "Jamis je bio dobar čovek, ali prilično preke naravi. Brnuo se o porodici i vrlo je voleo decu. Nije pravio nikakvu razliku između Geofovog dečka, mog prvog sina, i njegovog sopstvenog sina. Bili su jednaki u njegovim očima." Ona uputi upitan pogled Polu. "Hoće li tako biti i sa tobom, Usule?"

"Mi nemamo taj problem."

"Ali, ako..."

"Hara!"

Ona se trže na oštrinu njegovog glasa.

Prošli su pored još jedne jarko osvetljene prostorije, koja se videla kroz lučni otvor sa leve strane. "Šta se ovde radi?" upita on.

"Opravljaju mašinu za tkanje", reče ona. "Ali noćas će morati da bude rasklopljena." Ona pokaza rukom prema tunelu koji se bočno odvajao sa leve strane. "Tamo je odeljenje za proizvodnju hrane i održavanje pustinjaških odela." Ona pogleda Pola. "Odelo ti izgleda novo. Ali, ako mu je potrebna neka opravka, ja ću ti to učiniti. Vična sam u tome pošto povremeno radim u fabrici za izradu pustinjaških

odela."

Sada su već nailazili na češće grupice ljudi i veći broj otvora u zidovima tunela. Kolona muškaraca i žena prođe pokraj njih, noseći vreće i bučno žamoreći; oko njih se širio težak miris začina.

"Neće se domoći naše vode", reče Hara. "Ni našeg začina. Možeš se pouzdati u to."

Pol baci pogled prema otvorima u zidovima tunela, opazivši debele zastirke na izdignutim izbočinama; pozadi su se nazirale prostorije sa svetlim tkaninama na zidovima i nagomilanim jastucima. Ljudi na ulazima zamukli bi kada bi im se oni približili, detaljno osmatrajući Pola.

"Ljudima je čudno da si ti pobedio Jamisa", reče Hara. "Sva je prilika da ćeš morati malo da se dokazuješ kada se smestimo u neki novi sieč."

"Ne volim ubijanje", reče on.

"I Stilgar to kaže", reče ona, ali joj se u glasu osećala neverica.

Kreštavo pevanje začu se pred njima. Naišli su na novi bočni otvor koji je bio veći od svih što ih je Pol prethodno video. On uspori korak, zagledavši se u prostoriju punu dece, koja su sedela prekrštenih nogu na podu, prekrivenom zastirkom kestenjaste boje.

Pored table, spram suprotnog zida, stajala je jedna žena u žutoj odori, držeći u ruci projekto-stilus. Tabla je bila ispunjena crtežima - krugovima, trouglima, krivuljama, sinusoidima, kvadratima, lucima koje su presecale uporedne linije. Žena je pokazivala crteže jedan za drugim, pomerajući stilus što je brže mogla, a deca su pevala u ritmu, prateći njene kretnje.

Pol nastavi da osluškuje dok su se udaljavali; što je dublje zalazio u sieč sa Harom, glasovi su postojali sve udaljeniji i prigušeniji.

"Drvo", orio se dečji napev. "Drvo, trava, dina, vetar, planina, brdo, vatra, munja, kamen, stena, prašina, pesak, toplota, zaklon, toplota, sitost, zima studen, praznina, erozija, leto, pećina, dan, napetost, mesec, noć, kaprok, peščana plima, obronak, sadnica, zavoj..."

"Kod vas škola radi i u ovakvim vremenima?" upita Pol.

Lice joj se smarči, a u glasu joj se javi prizvuk tuge: "Liet nas je tome naučio. Ne smemo izgubiti ni trenutka. Mrtav Liet ne sme biti zaboravljen. To je metod Čakobsa."

Ona pređe sa leve strane tunela, pope se na jedan ispust, razmače

retki narandžasti zastor i pomeri se u stranu: "Tvoj jali je spreman, Usule."

Pol zastade za trenutak pre no što joj se pridružio na ispustu. Najednom je osetio nelagodnost da ostane sam sa ovom ženom. Sinulo mu je u svesti da je okružen načinom života koji se mogao razumeti jedino postulisanjem ekologije ideja i vrednosti. Postalo mu je jasno da ovaj slobodnjački svet vreba na njega, da pokušava da ga podvede pod svoje obrasce. A znao je šta se krije u toj stupici - divlji džihad, religijski rat za koji je osećao da ga mora izbeći po svaku cenu.

"Ovo je tvoj jali", ponovi Hara. "Zašto oklevaš?"

Pol klimnu glavom i pope se pored nje na ispust. Zatim razgrnu zastor pred njom, primetivši da je tkanina prepletana metalnim vlaknima. Ušao je za Harom najpre u malo predvorje, a zatim u jednu veću prostoriju, kvadratnog oblika, osnovice oko šest metara, na čijem su se podu nalazile debele, plave prostirke; kamene zidove skrivale su plave i zelene tkanine, dok su sa žute tkanine na plafonu visile sjajne kugle, stvarajući takođe žutu rasvetu.

Prizor je ostavljao utisak starinskog šatora.

Hara stupi ispred njega, sa desnom rukom na boku, netremice ga posmatrajući. "Deca su kod jednog prijatelja", reče ona. "Doći će kasnije."

Pol prikri osećaj nelagodnosti tako što poče da brzo razgleda prostoriju. Zastori sa desne strane, zapazio je, delimično su prikivali jednu veću prostoriju, u kojoj su jastuci bili nabacani uza zidove. Osetio je blagu struju vazduha i ugledao ventilacioni otvor domišljato skriven zastorima pravo pred sobom.

"Želiš li da ti pomognem da skineš pustinjsko odelo?" upita ga Hara.

"Ne... hvala."

"Da ti donesem nešto da pojedješ?"

"Da."

"U susednoj prostoriji nalazi se komora za oporavak." Ona pokaza rukom. "Tamo se možeš odmoriti i okrepiti kada nisi u pustinjskom odelu."

"Kazala si da moramo napustiti ovaj sieč", reče Pol. "Zar ne bi trebalo da počnemo da se pakujemo?"

"Biće urađeno u svoje vreme", uzvratila ona. "Krvnici tek treba da

prodru na našu teritoriju."

I dalje je oklevala, netremice ga posmatrajući.

"Šta je?" upita je on.

"Nemaš oči lbada", uzvratila ona. "To je neobično, ali ne i neprivlačno."

"Donesi mi hranu", reče joj on. "Gladan sam."

Ona mu se osmehnu - lukav ženski osmejak koji je na njega delovao uznemirujuće. "Tvoja sam služavka", reče ona i graciozno se okrenu, zanjihavši bokovima kroz težak zidni zastor, koji je skrivao ulaz u uski prolaz.

Osećajući srdžbu prema samome sebi, Pol prođe kroz retki zastor sa desne strane i obre se u većoj prostoriji. Ostao je na pragu za trenutak, obuzet neodlučnošću. Tog časa mu pade na um Čani... Čani koja je upravo izgubila oca.

Po tome smo slični, pomisli on.

Jecav krik zaori se iz spoljnih hodnika; jačinu su mu prigušili mnogobrojni zastori. Zatim se ponovo oglasi, ovoga puta nešto udaljeniji. Pa opet. Pol tada shvati da to neko oglašava vreme. U svesti mu istog časa sinu da nigde nije video časovnike.

Blag miris zapaljenog kreozotskog grma zapahnu mu nozdrve, potisnuvši sveprisutni zadah sieča. Polu postade jasno da je već uspeo da ublaži žestoko dejstvo lokalnih mirisa na svoja čula i svest. A onda mu ponovo na um pade majka i on se upita na koji će način ona biti uklopljena u pokretnu montažu budućnosti... ona i kćer koju je nosila u utrobi. Varljiva vremenska svest zaigra oko njega. On žestoko odmahnu glavom, usredsredivši pažnju na pokazatelje koji su govorili o izuzetnoj dubini i širini ove slobodnjačke kulture koja ih je upila u sebe.

Sa svojim tananim neobičnostima.

Video je nešto u pećinama i ovoj prostoriji - nešto što je sugerisalo znatno veće razlike od svih sa kojima se prethodno suočio.

Ovde nije postojao otkrivač otrova, niti je bilo gde u celoj naseobini bilo i traga od njegove upotrebe. Ali, on je mogao da oseti prisustvo raznih otrova u smradu sieča - jakih, kao i onih običnih.

Iza njega se začu šuštanje zastora i on pomisli da se to Hara vratila donevši hranu. Ali kada se okrenuo, ugledao je dva dečaka - ne starija od deset godina - kako ga posmatraju radoznalim očima. Obojica su imala po mali kris-nož, oblika kindžala, i držala su ruke na

drškama.

Polu tog trenutka padoše na um priče koje je čuo o Slobodnjacima - priče o tome da se i njihova deca bore podjednako žestoko kao i odrasli.

15.

Ruke se kreću, usne se kreću...
Ideje kuljaju iz njegovih reči,
A oči mu proždiru unakolo!
On je ostrvo Svojtva!

Opis iz 'Priručnika o Maud'Dibu' princeze Irulan

Fosforne cevi u dalekim gornjim delovima pećine bacale su mutnu svetlost na dupke punu unutrašnjost, negoveštavajući ogromne razmere ovog prostora obavijenog stenom... većeg, kako se Džeski činilo, čak i od Zborne Dvorane njene benegeseritske škole. Koliko je mogla da proceni, više od pet hiljada ljudi sakupilo se ovde ispod ispusta na kome je ona stajala sa Silgarom.

A još su pridolazili.

Vazduh je bio ispunjen žamorom ljudi.

"Sin ti je pozvan da dođe ovamo, Sajadina", reče Stilgar. "Želiš li da uzme udela u tvojoj odluci?"

"Da li bi on mogao da promeni moju odluku?"

"Vazduh kojim govoriš dolazi, doduše, iz tvojih sopstvenih pluća, ali..."

"Odluka ostaje na snazi", reče ona.

Osećala je, međutim, bojazan i pitala se da li bi valjalo da iskoristi Pola kao izgovor za povlačenje sa ovog opasnog puta. Trebalo je, takođe, misliti na nerođenu kćer. Ono što je ugrožavalo telo majke, ugrožavalo je i telo kćeri.

Pristigli su ljudi sa smotanim tepisima, stenjući pod njihovom težinom. Kada su sručili tovar na površinu ispusta, podigli su se oblačići prašine.

Stilgar je uze za ruku i povede je natrag u akustični rog koji je obrazovao stražnje ivice ispusta. Pokazao je na kamenu klupu unutar roga. "Časna Majka će sedeti ovde, ali ti možeš da se tu odmaraš dok ona ne dođe."

"Radije ću da stojim", reče Džesika.

Posmatrala je ljude kako odmotavaju tepihe, prekrivajući ispušt, povremeno bacajući pogled na gomilu. Sada je na kamenom podu bilo najmanje deset hiljada ljudi.

I još su pridolazili.

Napolju, u pustinji, znala je, već se spuštao crvenkasti sumrak, ali ovde, u pećinskoj dvorani, bila je večita polutama, siva ogromnost ispunjena ljudima koji su došli da vide kako ona stavlja život na kocku.

U gomili, s njene desne strane, napravi se prolaz i ona vide Pola, koji se približavao praćen dvojicom dečaka. Mališani su odavali utisak stvorenja koja se razmeću sopstvenom važnošću. Držali su ruke na noževima i mrko pogledali na zidove ljudi s obe strane.

"Sinovi Jamisa koji su sada sinovi Usula", reče Stilgar. "Shvatili su ozbiljno svoju dužnost pratilaca." On se usudi da uputi smešak Džesiki.

Džesika primeti da on ulaže napor da joj popravi raspoloženje; bila mu je zahvalna zbog toga, ali nije bila u stanju da odvoji misli od opasnosti koja ju je čekala.

Nemam izbora do da uradim ovo, pomisli ona. Moramo brzo da delamo ako želimo da osiguramo mesto među Slobodnjacima.

Pol se pope na ispušt, ostavljajući dečake ispod. Zaustavio se ispred majke, uputio pogled prema Stilgaru, a zatim ga ponovo vratio na Džesiku. "Šta se događa? Mislio sam da sam pozvan na zasedanje saveta."

Stilgar podiže ruku, zahtevajući tišinu, i pokaza levo od sebe, gde se u gomili otvorio još jedan prolaz. Čani je dolazila iz tog pravca, a crte njenog vragolastog lica bile su iskrivljene u izraz bola. Na sebi nije imala pustinjsko odelo, već je nosila ljupku, plavu odoru, koja nije imala rukava. Blizu ramena na levoj ruci bila je privezana jedna zelene marama.

Zeleno u znak žalosti, pomisli Pol.

Bio je to jedan od običaja koji su mu dvojica Jamisovih sinova posredno objasnila, rekavši mu da oni ne nose zeleno zato što su ga prihvatili kao oca-zaštitnika.

"Jesi li ti Lisan al-Gaib?" pitali su ga. Pol je tada osetio džihad u njihovim rečima; otresao se ovog neugodnog pitanja, postavivši svoje - saznajući pri tom da Kalef, stariji od dvojice, ima deset godina i da

je rođeni sin Geofa. Orlop, mlađi, imao je osam godina i bio rođeni sin Jamisov.

Bio je neobičan taj dan proveden sa ovom dvojicom mališana, koji su bdeli nad njim, jer je on to tražio; čuvali su ga od radoznalaca, dajući mu vremena da se pozabavi svojim mislima i proročkim pamćenjima, da smisli način na koji bi osujetio džihad.

Sada se, stojeći pored svoje majke na ispustu pećine i prelazeći pogledom preko gomile, pitao da li uopšte postoji način da se spreči razbuktavanje divljih ratničkih strasti ovih fanatičnih legija.

Čani su, dok se približavala ispustu, na izvesnoj razdaljini sledile četiri žene, koje su u nosiljci nosile još jednu.

Džesika je, ne obazirući se na Čanino približavanje, svu pažnju usredsredila na ženu u nosiljci: smežuranu, izboranu i zbrčkanu staricu u crnoj odori sa zabačenom kapuljačom, koja je otkrivala zategnut čvor sede kose i vrpčast vrat.

Nosačice blago spustiše teret na ispust, a Čani pomože starici da stane na noge.

Ovo je, dakle, njihova Časna Majka, pomisli Džesika.

Starica se potpuno nalegla na Čani dok je šepajući prilazila Džesiki, izgledajući kao snop pruća umotan u crnu odeću. Zaustavila se ispred Džesike i nekoliko dugih trenutaka piljila u nju pre no što je progovorila promuklim šapatom:

"Dakle, ti si ta." Stara glava se nesigurno zaklati na tankom vratu.

"Šedut Mejps je imala pravo što te je saželjavala."

Džesika uzvratila hitro, sa prezirom: "Nije mi potrebno ničije sažaljenje."

"To ostaje da se vidi", prošišta starica. Okrenula se iznenađujuće hitro i stala naspram gomile. "Reci im, Stilgare."

"Zar moram?" upitao je.

"Mi smo ljudi Misra", reče starica škripavim glasom. "Otkako su naši Suni preci pobjegli sa Nilotik al-Ourouba, znamo samo za bežanje i smrt. Mladi moraju da žive da nam narod ne bi izumro."

Stilgar duboko udahnu vazduh i istupi dva koraka napred.

Džesika oseti kako se muk širi pećinom - sada je tu bilo oko dvadeset hiljada ljudi koji su ćutke stajali, gotovo bez ijednog pokreta. To je nagna da se iznenada oseti majušnom i ispunjenom oprezom.

"Noćas moramo da napustimo ovaj sieč, koji nam je toliko dugo pružao okrilje, i da krenemo na jug u pustinju", reče Stilgar. Njegov glas je grmeo preko uzdignutih lica, odjekujući silinom koju mu je davao akustični rog s kraja ispusta.

Gomila je dalje ostala bešumna.

"Časna Majka mi kaže da ne može da preživi još jednu hajru", reče Stilgar. "Ranije smo živeli bez Časne Majke, ali nije dobro da ljudi traže nov dom u ovako teškim vremenima."

Gomila se najednom uskomeša, talasajući se u žamoru i strujanjima uznemirenosti.

"Da ne bi došlo do toga", reče Stilgar, "naša nova Sajadina, Džesika Čarobnjak, pristala je da se obred obavi sada. Daće sve od sebe da ne ostanemo bez snage koju nam daje Časna Majka."

Džesika Čarobnjak, pomisli Džesika. Primetila je kako Pol zuri u nju očima punim pitanja, ali su mu usta ćutala pod utiskom neobičnosti oko njih.

Ako umrem pri ovom pokušaju, šta će se desiti sa njim? upita se Džesika. Ponovo je obužeš crne slutnje.

Čani odvede staru Časnu Majku do kamene klupe u dubini akustičnog roga, a zatim se vrati i stade pored Stilgara.

"Da ne bismo izgubili sve ako Džesika Čarobnjak ne uspe", reče Stilgar, "Čani, Lietova kći, biće sada posvećena u Sajadinu." On napravi korak u stranu.

Iz dubine akustičnog roga do njih dopre staričin glas, kao pojačan šapat, hrapav i prodoran: "Čani se vratila sa hajre - Čani je videla vode."

Iz gomile je podiže žamoran odziv: "Videla je vode."

"Posvećujem Lietovu kćer u Sajadinu", zašušta starica.

"Primljena je", odazva se gomila.

Pol je jedva čuo obred, jer mu je pažnja još bila zaokupljena onim što je rečeno o njegovoj majci.

Ako ne uspe?

Okrenuo se i bacio pogled natrag, prema onoj koju su zvali Časna Majka, osmotrivši sasušene, smežurane crte lica, nedokučivu, plavu nepokretnost starih očiju. Izgledala je kao da bi je i lahor oduvao, pa ipak postojalo je nešto u njoj što je nagoveštavalo da bi mogla da ostane netaknuta čak i kada bi se našla na udaru Koriolis oluje.

Obavijala ju je ista ona aura moći koje se sećao iz susreta sa Časnom Majkom Gaius Helen Mohijam kada ga je ova stavila na užasnu probu gom džabara.

"Ja, Časna Majka Ramalo, čiji glas zbori kao mnoštvo, kažem vam ovo", reče starica. "Prikladno je da Čani postane Sajadina."

"Prikladno je", odazva se gomila.

Starica klimu glavom, prošaptavši: "Dajem joj srebrna nebesa, zlatnu pustinju i njene blistave stene, zelena polja koja će tek nastati. Dajem ovo Sajadini Čani. A da ne bi zaboravila da je sluga svih nas, njoj padaju u deo ropski zadaci u ovoj Ceremoniji Semena. Neka bude po volji Šai-huluda." Ona podiže smeđu i mršavu ruku, a zatim je spusti.

Osećajući kako je predstojeća ceremonija već zahvata i nosi putem bez povratka, Džesika pogleda Polovo lice, na kome je stajao upitan izraz, a onda se pripremi za obred.

"Neka majstori vode istupe", reče Čani glasom u kome se jedva osećala nesigurnost njenih mladih godina.

Džesika najednom oseti da se nalazi u žiži opasnosti, naslućujući njeno prisustvo u pomnom motrenju gomile, u tišini.

Grupa ljudi prokrči sebi put duž krivudavog prolaza kroz masu. Pojavili su se u dnu pećine i prišli u parovima. Svaki par je nosio po jednu kožnu vreću veličine dve ljudske glave. Vreće su se teško njihale.

Dvojica prvih položiše vreću pored Čaninih nogu, na stenoviti ispust, i povukoše se.

Džesika pogleda vreću, a zatim ljude. Kapuljače su im bile zabačene, otkrivajući dugačku kosu uvijenu i pričvršćena na potiljku. Tamne duplje njihovih očiju bez straha se zagledaše u nju.

Težak miris cimeta podizao se iz vreće i lebdeo oko Džesike. Začin? upita se ona.

"Ima li vode?" upita Čani.

Majstor vode sa leve strane, čovek nagrđen purpurnim ožiljkom na korenu nosa, potvrdi klimanjem glave: "Ima vode, Sajadina. Ali ne možemo je piti."

"Ima li semena?" upita Čani.

"Ima semena", reče čovek.

Čani kleče i položi ruke na vreću koja je podrhtavala. "Neka su

blagosloveni voda i seme."

Bilo je nečeg prisnog u ovom obredu i Džesika ponovo pogleda Časnu Majku Ramalo. Starica se šćućurila na sedištu, zatvorenih očiju kao da spava.

"Sajadina Džesika", zovnu je Čani.

Džesika se okrete i susrete devojčin pogled.

"Da li si probala blagoslovenu vodu?" upita je Čani.

Pre nego što je Džesika stigla da odgovori, Čani nastavi: "Nije moguće da si probala blagoslovenu vodu. Ti dolaziš iz jednog drugog sveta i ne uživaš tu povlasticu."

Gomilom prođe uzdah i začu se šuštanje odora, od čega Džesiku podiđoše žmarci.

"Žetva je bila bogata, a tvorac uništen", reče Čani. Ona poče da odmotava spiralnu odvodnu cev na vrhu vreće.

Džesika oseti kako opasnost raste oko nje. Primetila je da je Pol obuzet misterijom obreda i da njegove oči vide samo Čani.

Da li je on već proživeo ovaj trenutak u vremenu?, upita se Džesika. Ona prinese ruku trбуhu, misleći na još nerođenu kćer koja je bila tamo. Da li imam prava da dovodim u opasnost živote nas dve?

Čani joj pruži kraj odvodne cevi i reče: "Ovde se nalazi Voda Života, voda veća od vode... Kan, voda koja oslobađa dušu. Ako si ti Časna Majka, ona će ti otvoriti vasseljenu. Neka Šai-hulud presudi."

Džesika se lomila između dužnosti prema narodođenoj kćeri i dužnosti prema Polu. Zbog njega, znala je to, morala je da zgrabi cev i da ispije tečnost iz vreće... ali, u trenutku kada se sagla da to učini, sva njena čula osetiše opasnost.

Sadržaj vreće imao je gorak miris, sličan mirisu mnogih, njoj dobro poznatih otrova, ali i različit od njih.

"Sada moraš da ispiješ", reče Čani.

Više nema povratka, pomisli Džesika. Ništa u čitavoj njenoj benegeseritskoj obuci nije joj ukazivalo na izlaz.

Šta li je to? upita se ona. Neka tečnost? Droga?

Nagla se nad cev i osetila miris cimeta, setivši se najednom pijanstva Dankana Ajdaha. Začinska tečnost?, upita se. Zgrabila je ustima kraj cevi i povukla mali gutljaj. Osetila je ukus začina, blagu ljutinu na jeziku.

Čani zatim pritisnu vreću i snažan mlaz šiknu u Džesikino grlo. Pre

nego što je stigla bilo šta da učini, tečnost joj je već bila u utrobi. Sada joj je jedino preostalo da pokuša da sačuva mirnoću i dostojanstvo.

"Prihvatiti malu smrt ponekad je gore od same smrti", reče Čani. Zurila je u Džesiku, iščekujući.

Džesika joj uzvratila pogled, još držeći cev u ustima. Ukus tečnosti osećala je na npercima, u nozdrvama, na obrazima, u očima... sada je bio sladak.

Osvežavajući.

Čani još jednom istisnu tečnost u Džesikina usta.

Slastan.

Džesika je proučavala Čanino lice, njene vragolaste crte, nalazeći u njima sličnost sa Liet-Kinesom, nasledne odlike koje vreme još nije sasvim ubiçilo.

Dali su mi drogu, pomisli ona.

Ali ova se razlikovala od bilo koje druge, njoj poznate droge, a kroz benegeseritsku obuku okusila je mnoge narkotike.

Čanina prilika bivala je sve jasnija, kao da se ocrtavala prema jakoj svetlosti.

Droga.

Tišina se uskovitlala oko Džesike. Svaki delić njenog tela prihvatio je činjenicu da se nešto događa. Učinilo joj se da je sićušno zrno svesne prašine, manje od bilo koje subatomske čestice, a ipak sposobno da se kreće i opaža svet oko sebe. Kao iznenadno otkrovenje, zastori se razmakoše i ona postade svesna psihokinetetičkog širenja svog bića. Bila je zrnce peska, ali i nije.

Pećina je još bila tu... kao i ljudi. Opažala ih je. Pol, Čani, Stilgar, Časna Majka Ramalo.

Časna Majka!

U školi su kružili glasovi da neki nisu preživeli obred proizvodjenja u Časnu Majku. Droga ih je ubijala.

Džesika usredsredi pažnju na Časnu Majku Ramalo, a zatim postade svesna da se sve ovo događalo u jednom zamrznutom deliću vremena... zaustavljenom samo za nju.

Zašto se vreme zaustavilo?, upita se ona. Gledala je sledene izraze lica oko sebe, primetivši zrnce prašine koje je lebdelo iznad Čanine glave.

Čekati.

U tom trenu joj stiže odgovor nalik na eksploziju u svesti. Njeno lično vreme se zaustavilo da bi joj spasilo život.

Usredsredila se na psihokinetičko širenje svog bića, zagledala se u sopstvenu unutrašnjost i smesta se suočila sa ćelijskim jezgrom, sa bunarom tame koji ju je prestaravio.

To je mesto u koje mi ne možemo gledati, pomisli ona. To je ono što Časne Majke pominju sa tolikom odbojnošću i što samo Kvizac Haderah može posmatrati.

Shvativši ovo, donekle je povratila samopuzdanje i ponovo se usudila da se usredsredi na psihokinetičko širenje, postajući i sama zrnce prašine koje je unutar nje tragalo za opasnošću.

Otkrila ju je u drogi koju je progutala.

U njoj je droga bila vrtlog čestica koje su plesale, i to tako brzo da čak ni zaustavljanje vremena nije uspevalo da ih smiri. Čestice koje su plesale. Počela je da raspoznaje poznate strukture, veze atoma: ovde atom ugljenika, tamo lanac nalik na elisu... molekul glukoze. Našla se pred čitavim nizom molekula, prepoznala je protein... ustrojstvo metil-proteina.

Ahh!

Bio je to unutrašnji bezglasni, mentalni uzdah i ona tada shvati prirodu otrova.

Skliznula je u njega svojom psihokinetičkom sondom; otkačila je česticu kiseonika, vezala ugljenik, ponovo uspostavila vezu sa atomom kiseonika... vodonika.

Ova promena se širila... sve brže, dok se površina katalitičke reakcije otvarala za nove kontakte.

Zaustavljenosti vremena nestade i ona oseti kretanje. Cev vreće prionu na njene usne blago skupljajući kapi vlage.

Čani uzima katalizator iz mog tela da bi preobrazila otrov iz vreće, pomisli Džesika. Zašto?

Neko joj je pomogao da sedne. Videla je kako su dopratili Časnu Majku Ramalo do nje, do dela ispusta zastrtog ćilimom. Suvonjava ruka dotače joj vrat.

A onda joj se jedna druga psihokinetička čestica probi u svest! Džesika pokuša da je potisne, ali čestica je napredovala u njoj... bliže... sve bliže.

Dodirnuše se!

Bilo je to poslednje, najpotpunije i konačno sjedinjavanje dva bića, dve ličnosti spojene u jednu. To više nije bila telepatija, već uzajamna svest.

Sa starom Časnom Majkom!

Ali, Džesika vide da Časna Majka nije mislila o sebi kao o starici. Unutar te dve svesti, smešane zajedno, ukaza se jedna slika: devojka vesela i razigrana duha.

Unutar zajedničke svesti, devojka reče: "Da, takva sam ja."

Džesika je mogla samo da prihvati ove reči, ne i da odgovori na njih.

"Uskoro ćeš imati sve, Džesika", reče unutrašnja slika.

Halucinacija, pomisli Džesika.

"Ti znaš da to nije tačno", nastavi slika. "Sada moramo da požurimo.

Ne bori se protiv mene. Nema mnogo vremena. Mi..." Nastade duga pauza, a onda: "Zašto nam nisi rekla da si noseća?"

Džesiki nekako pođe za rukom da joj u sebi odgovori: "Zašto?"

"Ovo vas obe menja! Sveta Majko, šta smo učinile?"

Džesika oseti prisilnu promenu u uzajamnoj svesti, a zatim opazi prisustvo treće čestice sa unutrašnjim okom. Divlje je poigravala, kružeći. Zračila je čist strah.

"Moraš biti jaka", reče slika Časne Majke. "Srećna si što nosiš baš kćer. Ovo bi ubilo muški plod. Sada, oprezno... polako... dodirni svoju kćer. Budi svoja kćer. Upij strah... stišaj se... upotrebi svoju hrabrost i svoju snagu... polako sada... polako..."

Uskovitlana čestica se približila i Džesika se nape da je dodirne.

Strah je zapretio da će je savladati. Oduprla mu se jedinim sredstvom koje je poznavala: Neću se bojati. Strah je ubica uma...

Litanija joj je donela prividan mir. Čestica se umirila naspram nje.

Reči neće pomoći, pomisli Džesika.

Spustila se na ravan emocionalnog reagovanja, počela da zrači ljubavlju, utehom, toplom, zaštitničkom smirenošću.

Strah se povukao.

Još jednom se nametnulo prisustvo Časne Majke, ali sada je došlo do utrostručavanja uzajamne svesti... dve su bile aktivne, a treća, nepomična, mirno je upijala.

"Vreme me sputava", reče Časna Majka, "a ja imam mnogo toga da ti dam. I ne znam da li će tvoja kćer moći da primi sve, a da pri tom

očuva svoje mentalno zdravlje. Ali tako mora biti: potrebe plemena su preče od svake druge stvari."

"Šta?"

"Ćuti i prihvataj!"

U Džesikinoj svesti počelo je da se odmotava nagomilano iskustvo. Bilo je to nalik na traku sublimacionog projektora koji je služio u školi Bene Geserita... ali se ova odmotavala brže... zaslepljujuće brzo.

A ipak... pregledno.

Smesta je prepoznavala svako iskustvo: bio je tu jedan ljubavnik - muževan, bradat, tamnih slobodnjačkih očiju - i Džesika oseti njegovu snagu i nežnost, kao i čitav njegov život u jednom trenu, kroz sećanje Časne Majke.

Nije bilo vremena za razmišljanje o tome kakvog će uticaja sve ovo imati na kćer u njenoj utrobi; bilo ga je tek toliko da se prima i pamti. Iskustva su uticala u Džesiku: rođenje, život, smrt, važne i nevažne stvari, izlivanje pojedinačno doživljenog vremena...

Zašto se obrušavanje peska sa vrha stene urezalo u pamćenje, upita se Džesika.

Prerano je postala svesna onoga što se dešavalo: starica je umirala i umirući je ulivala svoja iskustva u Džesikinu svest, kao što se voda sipa u šolju. Dok je Džesika to posmatrala, treća čestica utonu natrag u svoju još nerođenu svest. U umiranju - začecu, stara Časna Majka ostavi svoj život u Džesikinom sećanju kroz nerazgovetni ropac.

"Dugo sam te čekala", prošaputa ona. "Evo ti moj život."

I bio je tamo, učauren, svaki njegov delić.

Čak i trenutak smrti.

Ja sam sada Časna Majka, shvati Džesika.

I tog trenutka joj postade jasno da je odista stekla upravo onaj status koji se označava kao benegesertiska Časna Majka. Otrovnna droga ju je preobrazila.

To nije bilo baš onako kako su to obavljali u školi Bene Geserita, znala je. Niko je nikada nije uveo u te tajne, ali znala je.

No, ishod je bio istovetan.

Džesika oseti kćer-česticu kako još dotiče njenu unutrašnju svest, ispituje je bez odgovora.

Strašan osećaj osamljenosti prostruja Džesikom kada je shvatila šta

joj se dogodilo. Ugledala je sopstveni život kao usporeno ustrojstvo dok su se oko nje drugi životi sve brže kretali, tako da je plešuća međuigra postala jasnija.

Osećanje čestice-svesti lagano je slabilo, jačina se smanjivala kako joj se telo oslobađalo dejstva droge, ali još je osećala prisustvo druge čestice, dodirujući je sa osećanjem krivice zbog toga što je dozvolila da joj se sve to dogodi.

Učinila sam to, sirota moja mala, neformljena kćeri. Dovala sam te u ovu vasseljenu i izložila sam tvoju svest svim njenim raznolikostima bez ikakve odbrane.

Slabašan zračak ljubavi-utehe, kao neki odraz onoga što je ona ispoljila, stiže od druge čestice.

Pre nego što je Džesika mogla da odgovori, osetila je prisustvo adaba, opsesivnog sećanja. Valjalo je nešto učiniti. Tragala je za tim, pipajući, shvativši da je još omamljena poslednjim tragovima promenjene droge, koja joj je prožimala čula.

Mogla bih to da izmenim, pomisli ona. Mogla bih da odstranim dejstvo droge i učinim je neškodljivom. Ali, osetila je da bi to bilo pogrešno. Učestvujem u obredu sjedinjavanja.

Spoznade tada šta joj valja činiti.

Džesika otvori oči i pokaza na vreću s vodom koju je Čani držala iznad nje.

"Blagoslov je tu", reče Džesika. "Pomešajte vode, pustite da promena uzme maha i neka blagoslov prime svi ljudi."

Neka katalizator obavi svoj posao, pomisli ona. Neka ga narod pije i neka svako na tren doživi vrhunsku svest o drugima. Droga više nije opasna... sada kada ju je Časna Majka preobrazila.

Opsesivno sećanje je još delovalo na nju, namećući se. Shvatila je da još nešto treba da učini, ali droga ju je sprečavala da se usredsredi.

Ah-h-h-h-h... stara Časna Majka.

"Spojila sam se sa Časnom Majkom Ramalo", reče Džesika. "Nje više nema, ali ipak je tu. Neka se obredom oda počast uspomeni na nju."

Gde li sam naučila ove reči?, upita se Džesika.

A onda shvati da su potekle iz jednog drugog sećanja, iz života koji joj je bio dat i koji je sada bio deo nje same. Ipak, činilo joj se da

nešto nedostaje tom poklonu.

Neka samo orgijaju, reče drugo sećanje u njoj. "Život im pruža tako malo zadovoljstva. Da, tebi i meni potrebno je još malo vremena da se upoznamo pre nego što se izgubim i iscurim kroz tvoja sećanja. Već se osećam vezana za tvoje pojedine delove. Ah-h-h, um ti je pun zanimljivih stvari. Nebrojeno je mnogo stvari o kojima nikada nisam ni sanjala."

I um-sećanje, začauren u njoj, otvori se Džesiki, dozvoljavajući joj da pogleda niz široki hodnik prema drugim Časnim Majkama unutar drugih Časnih Majki unutar drugih Časnih Majki - i tako unedogled... Džesika se trže, preplašena misli da se može izgubiti u okeanu vlastitog bića. Hodnik je još bio tu, otkrivajući Džesiki da je slobodnjačka kultura bila mnogo starija nego što je ona to i pomišljala.

Videla je da je Slobodnjaka bilo na Poritrinu, ljudi koji su omekšali živeći na planeti sa pogodnim uslovima za život, laki plen carskih prepada u potrazi za žrtvama neophodnim za osnivanje ljudskih kolonija na Beli Tegeuse i Salusi Sekundus.

Oh, cviljenje koje je Džesika osetila u tom rastanku.

Iz dubine hodnika povika jedan glas-slika: "Zabranili su nam Radžiluk!"

Kroz unutrašnji hodnik, Džesika ugleda bedne kolibe robova na Bela Tegeusi, kao i način na koji su birani ljudi za naseljavanje Rosaka i Harmontepa. Prizori neverovatnih zverstava otvarali su se pred njom kao latice nekog strašnog cveta. Sada je jasno razabirala nit prošlosti prenošenu sa Sajadine na Sajadinu - u početku usmeno, skrivenu u peščanim pesmama, a zatim prečišćenu, kroz njihove vlastite Časne Majke, zahvaljujući otkriću droge na Rosaku... i konačno dovedenu do tanane snage na Arakisu u otkriću Vode Života.

Tamo daleko, u unutrašnjosti hodnika, jedan drugi glas povika: "Nikada ne treba oprostiti! Nikada zaboraviti!"

Ali, Džesikina pažnja bila je usredsređena na otkriće Vode Života, pošto je spazila njen izvor: tečnost koju izbacuje peščani crv, tvorac na izdisaju. I, kada je u svom novom osećanju ugledala kako ga ubijaju, ona zadrža uzdah.

Stvorenje je davljeno!

"Majko, jesi li dobro?"

Bio je to Polov glas i Džesika se napregla da iziđe iz unutrašnje svesnosti, da ga pogleda, svesna svojih dužnosti prema njemu, ali ljuta zbog njegovog prisustva.

Ja sam poput osobe čije su ruke nepokretne, bez osećaja od prvog trenutka svesnosti - sve dok im jednog dana nije nametnuta sposobnost osećanja.

Misao ostade da visi u njenom umu poput sveobuhvatne svesti.

I ja kažem: "Pogledajte? Imam ruke!" Ali ljudi oko mene kažu: Šta su to ruke?

"Je li ti dobro?" ponovi Pol.

"Da."

"Mogu li i ja da pijem?" On pokaza na vreću u Čaninim rukama. "Žele da pijem."

Ona uoči skriveni smisao u njegovim rečima: shvatila je da je otkrio otrov u prvobitnoj nepromenjenoj supstanci i da je bio zabrinut za nju. Džesika se zapita tog trenutka koje su granice Polovog predviđanja. Njegovo pitanje joj je mnogo otkrilo.

"Možeš da je ispiješ", reče ona. "Promenjena je." Zatim pogleda Stilgara, koji ju je promatrao tamnim očima.

"Sada znamo da nisi lažna", reče on.

I ovde je osetila skriveno značenje, ali joj je omamljenost od droge još zamračivala čula. Kako je bila topla i ublažujuća. Baš lepo od Slobodnjaka što su joj omogućili ovakvo društvo.

Pol vide da droga ovladava njegovom majkom.

On pretraži svoje sećanje - nepromenjivu prošlost, talase mogućih budućnosti. Bilo je to nalik na podrobno ispitivanje kroz zarobljene trenutke vremena, koji su rastrojavali sočivo unutrašnjeg oka. Teško je bilo razumeti parčiće kada se otrgnu iz tog toka.

Droga... mogao je da prikupi znanje o njoj i da shvati koji uticaj ima na njegovu majku, ali to je bilo poznavanje lišeno svog prirodnog ritma i sistema uzajamnih uticaja.

Odjednom shvati da je jednu stvar predstavljalo videti prošlost u sadašnjosti, ali pravi test predviđanja ogledao se u viđenju prošlosti u budućnosti.

Sve je još bilo drugačije nego što je izgledalo.

"Ispij", reče Čani, poturivši mu cev vodne vreće pod nos.

Pol se uspravi, zagledavši se u Čani. U vazduhu je osećao uzbuđenje svetkovine. Znao je šta će mu se dogoditi ako ispije ovaj začin sa kvintesencijom supstance koja mu je donela promenu. Vratio bi se viziji čistog vremena, vremena koje je postalo prostor. Droga bi ga uznela do vrtoglavih visina i nagnala ga da shvati.

Stojeći iza Čani, Stilgar reče: "Ispij to, momče. Usporavaš obred."

Pol oslušnu buku gomile, začuvši žestinu u njihovim glasovima... "Lisan al-Gaib", govorili su. "Muad'Dib!" On spusti pogled na majku. Izgledalo je da je sedeći mirno zaspala; disanje joj je bilo duboko i pravilno. U njegovu svest uroni rečenica iz budućnosti koja je predstavljala njegovu usamljenu prošlost: Ona spava u Vodama Života.

Čani ga povuče za rukav.

Pol stavi u usta kraj cevi, začuvši uzvike ljudi oko sebe. Trenutak potom oseti kako mu se tečnost sliva niz grlo, kada Čani pritisnu vreću, i na čas ga obuze vrtoglavica od toga. Čani ukloni cev i dodade vreću rukama koje su posezale za njom sa poda pećine. Polova pažnja se usredsredi na njenu mišicu i zelenu traku bola.

Kada se uspravila, Čani opazi pravac njegovog pogleda i reče: "Mogu da ga oplakujem čak i u sreći voda. To bi bilo nešto što nam je on podario." Ona položi svoju ruku u njegovu, povevši ga duž ispusta. "Imamo nešto zajedničko, Usule: naše očeve su pobili Harkoneni."

Pol pođe sa njom. Imao je osećaj da mu je glava bila odvojena od tela, a zatim ponovo pripojena pomoću čudnih veza. Noge su mu bile udaljene i mlitave.

Ušli su u uzani bočni prolaz, čiji su zidovi bili slabo osvetljeni sjajnim kuglama. Pol oseti da droga počinje da deluje u njemu na svoj jedinstven način, otvarajući vreme kao laticu cveta. Morao je da se osloni o Čani kada su zaokrenuli u sledeći senoviti tunel. Mešavina oštine i mekoće koju je osetio ispod njene odore uzburka mu krv. To osećanje se preplelo sa dejstvom droge, uvijajući budućnost i prošlost u sadašnjost, ostavljajući mu najtananiju marginu trostruke žiže.

"Poznajem te, Čani", prošaputa on.. "Sedeli smo na ispustu iznad peska dok sam umirivao tvoje strahove. Milovali smo se u tami sieča. Mi smo..." Najednom oseti da gubi žižu, pokuša da zatrese

glavom, posrnu.

Čani ga pridržava i uvede kroz gusti zastor u žutu toplinu privatne odaje... niski stolovi, jastuci, slamarice za spavanje ispod narandžaste prekrivke.

Pol postade svestan da su se zaustavili, da Čani stoji ispred njega i da se u njenim očima ogleda tihi užas.

"Moraš mi reći", prošaputa ona.

"Ti si Sihaja", reče on, "pustinjsko proleće."

"Kada pleme deli Vodou", reče ona, "onda smo zajedno - svi, koliko god nas ima. Mi... delimo. Mogu da... osetim ostale sa mnom, ali bojim se da delim sa tobom."

"Zašto?"

On pokuša da uspostavi žižu na njoj, ali prošlost i budućnost pretapali su se u sadašnjosti, zamućujući njenu sliku. Video ju je na nebrojeno mnogo načina, položaja, držanja.

"Postoji nešto zastrašujuće u tebi", reče ona. "Kada sam te odvela od ostalih... učinila sam to zato što sam osetila šta oni žele. Ti... vršiš pritisak na ljude. Ti... nagoniš nas da vidimo stvari!"

On s naporom uspe da progovori razgovetno: "Šta ti vidiš?"

Ona spusti pogled prema njegovim rukama. "Vidim dete... u mojim rukama. To je naše dete, tvoje i moje." Ona stavi ruku na usta. "Kako to mogu da znam svaku sitnicu o tebi?"

U izvesnoj meri su nadareni, reče mu vlastiti um. Ali potiskuju to zato što ih užasava.

U trenutku jasnoće, on primeti kako Čani drhti.

"Šta hoćeš da kažeš?" upita on.

"Usule", prošapta ona još drhteći.

"Ne možeš ući u budućnost", reče on.

Duboko sažaljenje prema njoj prože mu celo biće. Privuče je ka sebi i pomilova po glavi. "Čani, Čani, ne boj se."

"Usule, pomози mi", uzviknu ona.

U času kad je ona to rekla, dejstvo droge dostignu vrhunac: svi zastori konačno su bili uklonjeni i pred njim se ukazala daleka, siva uzavrelost budućnosti.

"Tako si tih", reče Čani.

Počivao je čvrsto u svesti, gledajući vreme kako se prostire svojom čudnovatom dimenzijom, tanano uravnoteženo, ali i uzavrelo, usko,

ali i prostrano poput mreže koja sakuplja nebrojene svetove i sile, razapeta žica kojom je morao da ide, udaljene krajnosti između kojih je morao da balansira.

Sa jedne strane video je Carstvo, jednog Harkonena po imenu Fejd-Rauta, koji je bleskao prema njemu poput pogubne oštrice, Sardaukare koji kuljaju sa matične planete da bi sejali pogrom po Arakis, Esnaf koji kuje spletke i zavere, Bene Geserit sa njegovim programima selektivnog uzgajanja. Stajali su zbijeni poput olujnih oblaka na njegovom obzorju, gde su ih potisnuli niko drugi do Slobodnjaci i njihov Muad'Dib, usnuli slobodnjački džin, spreman da se otisne na svoj divlji sveti rat širom Vaseljene.

Pol je osećao da se nalazi u središtu svega toga, u stožeru gde se svekolika struktura okretala; koraćao je tanušnom žicom mira, optočenom srećom, sa Čani koja je bila uz njega. Video je žicu kako se pruža pred njim, vreme srazmernog spokoja u nekom skrovitom sieću, trenutak mira između razdoblja nasilja i žestine.

"Ne postoji nijedno drugo mesto mira", reče on.

"Usule, ti plačeš", promrmlja Čani. "Usule, snago moja, daješ li to vodu mrtvima? Čijim mrtvima?"

"Onima koji još nisu mrtvi", reče on.

"Dopusti im onda vreme za život", reče ona.

Dokućio je kroz maglu droge koliko je bila u pravu i silno je privio uz sebe. "Sihaja!" reče on.

Ona mu stavi dlan na obraz. "Više se ne bojim, Usule. Pogledaj me. Vidim sve što i ti vidiš kada me tako priviješ uz sebe."

"Šta vidiš?" upita on.

"Vidim nas dvoje kako dajemo ljubav jedno drugome u trenucima spokoja između oluja. To je jedino dobro i ispravno."

Droga ga ponovo obuze i on pomisli: Toliko si mi puta pružila utehu i zaborav. Ponovo ga prože hiperosvetljenost novog doživljaja vremena i on oseti kako mu budućnost postaje sećanje - nežno nedostojanstvo fizičke ljubavi, deljenje zajedničkog bića, mekota, blagost i nasilje.

"Ti si jaka, Čani", promrmlja on. "Ostani uz mene."

"Uvek", uzvratila ona i poljubi ga u obraz.

Sadržaj

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)
- [6.](#)
- [7.](#)
- [8.](#)
- [9.](#)
- [10.](#)
- [11.](#)
- [12.](#)
- [13.](#)
- [14.](#)
- [15.](#)